

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

DOHODA O PARTNERSTVÍ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020

ČESKÁ REPUBLIKA

PŘEDKLADATEL:

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

Kontaktní osoba: Ing. Karla Šlechtová, ředitelka odboru přípravy programového období 2014 – 2020

E-mail: karla.slechtova@mmr.cz

Únor 2014 – verze pro SEA hodnocení dokumentu

OBSAH

ÚVOD	5
1 ZAJIŠTĚNÍ PROVÁZANOSTI SE STRATEGIÍ EVROPA 2020.....	6
1.1 ANALÝZA DISPARIT, ROZVOJOVÝCH POTŘEB A RŮSTOVÉHO POTENCIÁLU	6
<i>Makroekonomická situace České republiky</i>	<i>6</i>
<i>Východiska pro analýzu disparit, rozvojových potřeb a růstového potenciálu</i>	<i>8</i>
1.1.1 Konkurenceschopnost ekonomiky.....	9
1.1.1.1 Fungující trh práce.....	9
1.1.1.2 Moderní a kvalitní vzdělávací systém	17
1.1.1.3 Efektivní výzkumný a inovační systém	26
1.1.1.4 Konkurenceschopné podniky	35
1.1.2 <i>Infrastruktura</i>	<i>43</i>
1.1.2.1 Dopravní infrastruktura a dostupnost/mobilita	43
1.1.2.2 ICT infrastruktura.....	49
1.1.2.3 Energetická infrastruktura	52
1.1.3 <i>Veřejná správa</i>	<i>57</i>
1.1.4 <i>Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví.....</i>	<i>65</i>
1.1.5 <i>Životní prostředí.....</i>	<i>76</i>
1.1.5.1 Ochrana životního prostředí	76
1.1.5.2 Změna klimatu.....	85
<i>Transfer prostředků mezi kategoriemi regionů</i>	<i>89</i>
PRIORITY FINANCOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY	93
1.2 SOUHRN EX ANTE EVALUACÍ PROGRAMŮ, POPŘÍPADĚ KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ EX ANTE EVALUACÍ DOHODY	96
1.3 VYBRANÉ TEMATICKÉ CÍLE A SOUHRN HLAVNÍCH VÝSLEDKŮ, OČEKÁVANÝCH PRO KAŽDÝ Z FONDŮ A PRO KAŽDÝ TEMATICKÝ CÍL	98
1.4 INDIKATIVNÍ ALOKACE PODPORY UNIE PODLE TEMATICKÝCH CÍLŮ NA NÁRODNÍ ÚROVNI PRO KAŽDÝ FOND A ROVNĚŽ	
CELKOVÝ INDIKATIVNÍ OBJEM PODPORY PŘEDPOKLÁDANÝ PRO CÍLE SPOJENÉ SE ZMĚNOU KLIMATU	114
1.4.1 <i>Orientační rozdělení podpory Unie dle tematických cílů za každý ESI fond.....</i>	<i>114</i>
1.4.2 <i>Informace k Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí, která se týká tematického cíle 8 “Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil”</i>	<i>117</i>
1.4.3 <i>Informace k alokaci na technickou pomoc podle kategorie regionů, kde je to vhodné</i>	<i>117</i>
1.4.4 <i>Podíl ESF na strukturálních fondech (EFRR a ESF).....</i>	<i>118</i>
1.4.5 <i>Indikativní příspěvek k cíli v oblasti změny klimatu (celková podpora Unie včetně výkonnostní rezervy).....</i>	<i>118</i>
1.5 UPLATNĚNÍ HORIZONTÁLNÍCH PRINCIPŮ A CÍLŮ PRO IMPLEMENTACI FONDŮ.....	119
1.5.1 <i>Zajištění principu partnerství.....</i>	<i>119</i>
1.5.2 <i>Podpora rovnosti mezi muži a ženami, nediskriminace</i>	<i>122</i>
1.5.3 <i>Udržitelný rozvoj.....</i>	<i>123</i>
1.5.4 <i>Horizontální cíle politik (průřezové strategie, koncepce a politiky)</i>	<i>126</i>
1.6 SEZNAM PROGRAMŮ POD EFRR, ESF A IZM, FS, S VÝJIMKOU PROGRAMŮ SPADAJÍCÍCH POD CÍL EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE A PROGRAMŮ EZFRV A ENRF, SPOLU S PŘÍSLUŠNÝMI ORIENTAČNÍMI PŘÍDĚLY PRO KAŽDÝ ESI FOND NA KAŽDÝ ROK (CELKOVÁ PODPORA UNIE VČETNĚ VÝKONNOSTNÍ REZERVY)	127
1.7 POŽADAVEK NA PŘEVOD ALOKACE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ MEZI KATEGORIEMI REGIONŮ, KDE JE TO POUŽITELNÉ (ČLÁNEK 93 OBECNÉHO NAŘÍZENÍ).....	134
1.8 PŘEVOD PROSTŘEDKŮ Z CÍLE EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE DO CÍLE INVESTICE PRO RŮST A ZAMĚSTNANOST, KDE JE TO VHODNÉ (ČLÁNEK 94 OBECNÉHO NAŘÍZENÍ).....	134
1.9 ŽÁDOST EVROPSKÉ KOMISI O PŘEVOD PROSTŘEDKŮ TECHNICKÉ POMOCI, KDE JE TO VHODNÉ (ČLÁNEK 25 OBECNÉHO NAŘÍZENÍ).....	135

1.10	INFORMACE K ALOKACI TÝKAJÍCÍ SE VÝKONNOSTNÍ REZERVY PODLE ESI FONDŮ A KDE JE TO VHODNÉ PODLE KATEGORIÍ REGION A K OBJEMU PROSTŘEDKŮ VYHRAZENÝCH NA VÝKONNOSTNÍ REZERVU (ČLÁNEK 15 (1) (A) (VII) OBECNÉHO NAŘÍZENÍ) ..	135
2	OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ ÚČINNÉ IMPLEMENTACE PODLE ČL. 15 (1,B) OBECNÉHO NAŘÍZENÍ.....	137
2.1	INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC PRO ZAJIŠTĚNÍ KOORDINACE MEZI FONDY A OSTATNÍMU UNIJNÍMI A NÁRODNÍMI NÁSTROJI FINANCOVÁNÍ A S EIB.....	137
2.1.1	<i>Popis opatření k zajištění koordinace mezi ESIF a ostatními unijními a národními zdroji</i>	<i>137</i>
2.1.1.1	Identifikace oblastí intervencí, které budou vzájemně koordinovány.....	138
2.1.1.2	Opatření a struktura ke koordinaci podpory ESIF.....	151
2.1.1.3	Koordinační mechanismy mezi subjekty odpovědnými za implementaci synergií.....	152
2.1.1.4	Mechanismus pomoci žadatelům k použití fondů doplňkovým způsobem.....	155
2.2	INFORMACE POŽADOVANÉ PRO EX ANTE OVĚŘENÍ SOULADU S PRAVIDLY ADICIONALITY	155
2.3	HODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ PŘEDBĚŽNÝCH PODMÍNEK	156
	<i>Řízení a koordinace předběžných podmínek na národní úrovni.....</i>	<i>157</i>
	<i>Přehled hodnocení naplňování předběžných podmínek.....</i>	<i>157</i>
	<i>Další relevantní informace</i>	<i>158</i>
2.4	METODOLOGIE A MECHANISMUS K ZAJIŠTĚNÍ KONZISTENTNOSTI PŘI FUNGOVÁNÍ VÝKONNOSTNÍHO RÁMCE V SOULADU S ČL. 21 OBECNÉHO NAŘÍZENÍ	158
2.5	VYHODNOCENÍ, ZDA EXISTUJE POTŘEBA POSÍLIT ADMINISTRATIVNÍ KAPACITU ÚŘADŮ A PŘÍPADNĚ PŘÍJEMCŮ, A KROMĚ TOHO V ODŮVODNĚNÝCH PŘÍPADECH SOUHRN OPATŘENÍ, KTERÁ MAJÍ BÝT PŘIJATA ZA TÍMTO ÚČELEM.....	160
2.6	SOUHRN AKCÍ PLÁNOVANÝCH V RÁMCI PROGRAMŮ, VČETNĚ INDIKATIVNÍHO HARMONOGRAMU K DOSAŽENÍ SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽE PŘÍJEMCŮ	163
3	POPIS INTEGROVANÉHO PŘÍSTUPU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI, PODPOROVANÉMU FONDY NEBO SHRNUTÍ INTEGROVANÝCH PŘÍSTUPŮ K ÚZEMNÍMU ROZVOJI NA ZÁKLADĚ OBSAHU PROGRAMŮ PODLE ČL. 15 (2,A) OBECNÉHO NAŘÍZENÍ.....	169
3.1	OPATŘENÍ PŘIJATÁ PRO ZAJIŠTĚNÍ INTEGROVANÉHO PŘÍSTUPU PŘI VYUŽÍVÁNÍ FONDŮ PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ SPECIFICKÝCH SUBREGIONÁLNÍCH OBLASTÍ PODLE ČL.15 (2,II) OBECNÉHO NAŘÍZENÍ	172
3.1.1	<i>Komunitně vedený místní rozvoj (čl. 32 - 35 obecného nařízení, čl. 10 EÚS a nařízení k EZFRV, ESF a EFRR</i>	<i>172</i>
3.1.2	<i>Integrované územní investice (ITI).....</i>	<i>174</i>
3.1.3	<i>Udržitelný rozvoj měst, včetně zásad pro vymezení městských oblastí, ve kterých mají být integrované intervence uplatněny (čl. 7 a 8 nařízení k EFRR a čl. 12 nařízení k ESF)</i>	<i>175</i>
3.1.4	<i>Určení hlavních prioritních oblastí pro spolupráci v rámci fondů a v relevantních případech se zohledněním makroregionálních aj. strategií.....</i>	<i>177</i>
3.1.5	<i>Integrovaný přístup k řešení specifických potřeb území, která jsou nejvíce zasažena chudobou nebo cílových skupin s nejvyšším rizikem diskriminace nebo sociálního vyloučení.....</i>	<i>181</i>
3.1.6	<i>Integrovaný přístup k řešení demografických problémů v regionech nebo specifické potřeby geografických oblastí, postižených silnými nebo trvalým přírodním nebo demografickým znevýhodněním</i>	<i>185</i>
4	OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ EFEKTIVNÍ IMPLEMENTACE DOHODY A PROGRAMŮ PODLE ČL. 15 (2,B) OBECNÉHO NAŘÍZENÍ.....	186
4.1	ELEKTRONIZACE DAT.....	186
5	PŘÍLOHY.....	188
5.1	PLATFORMY PRO PŘÍPRAVU PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2014–2020 A ČLENSTVÍ V KLÍČOVÝCH PLATFORMÁCH	188
5.2	HODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ PŘEDBĚŽNÝCH PODMÍNEK	192
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	193

Úvod

Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 (dále také „Dohoda“ nebo „Dohoda o partnerství“) je dokument vypracovaný členským státem Evropské unie, který stanoví cíle a priority **pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit**. ESIF zahrnují Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF). Dohoda zastřešuje operační programy (OP) cíle Investice pro růst a zaměstnanost a cíle Evropská územní spolupráce spadající pod politiku soudržnosti EU a programy spadající pod II. pilíř Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky. Dohoda je zpracována v souladu s čl. 15 návrhu obecného nařízení¹ ESIF, který stanovuje její obsah, a zároveň v souladu s šablonou EK (Draft Template and Guidelines on the Content of the Partnership Agreement, verze 5., 31. 10. 2013), která jej dále rozpracovává. Dohoda o partnerství byla vypracována za účasti partnerů v souladu s přístupem založeným na víceúrovňové správě, tj. se zapojením regionálních partnerů a dalších partnerů (sociální a hospodářští partneři, akademická sféra, nezisková sféra, podnikatelská sféra), a to v souladu s kodexem chování pro partnerskou spolupráci předloženém EK jako návrh delegovaného aktu 10. ledna 2014.

Dohoda je strategickým dokumentem, založeným na důsledné analýze současné sociální a ekonomické situace, ekonomických trendů a potřeb České republiky, na jejichž základě jsou stanoveny priority pro financování v letech 2014–2020 při současném sledování naplňování společných cílů EU. Důraz je kladen na výsledky, které jsou sledovány prostřednictvím indikátorů a finančních ukazatelů a vyhodnocovány dle Evaluačního plánu v souladu s principem 3E.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

1 Zajištění provázanosti se strategií Evropa 2020

1.1 Analýza disparit, rozvojových potřeb a růstového potenciálu

Makroekonomická situace České republiky

Růst HDP České republiky se od mírného oživení ekonomiky v letech 2010 a 2011 následujícím po období hospodářské recese pohybuje opět v záporných hodnotách. Ve druhém a třetím čtvrtletí 2013 byl sice zaznamenán mírný nárůst, meziročně však vykazuje HDP pokles.²

Efekt mírného oživení ekonomiky se tak dále vytrácí. V období od začátku hospodářské recese v roce 2008 ČR stále nedokázala navázat na předchozí úspěšné období výrazného hospodářského růstu. V porovnání s rokem 2008 je HDP české ekonomiky v roce 2012 o 1,2 % nižší; přírůstek HDP celé EU ve stejném období přitom činil 3,4 %. Německá ekonomika, se kterou je české hospodářství výrazně spojené, zvýšila výkon o 6,9 %, rakouská o 10 % a slovenská téměř o 11 %.³

Na obnovení recese se nejvíce podílely klesající výdaje domácností na konečnou spotřebu, které byly v roce 2012 meziročně nižší o 3,6 %. Pokračuje však rovněž dlouhodobá krize stavební výroby. Hodnota stavebních prací v ČR byla v roce 2012 o 23 % nižší, než v roce 2008 a od té doby v každém roce klesla. V roce 2012 mírně poklesla i průmyslová výroba, avšak od prosince minulého roku tento pokles výrazně zrychlil. V březnu 2013 činil meziroční pokles průmyslové výroby již 6 %.

Tato situace je hrozbou pro další vývoj na českém trhu práce. V období 2008–2012 se zaměstnanost v české ekonomice snížila o 112 tisíc osob⁴ a vzhledem k pokračující recesi se dá očekávat, že se tento pokles ještě nezastaví. Dřívější motory růstu - především zpracovatelský průmysl a stavebnictví - se na tomto poklesu podílely největší měrou. Počet nezaměstnaných se proto ve srovnání s polovinou roku 2008, kdy recese začínala, zvýšil o více než čtvrt miliónu. Počet dlouhodobě nezaměstnaných se přiblížil hodnotě dvě stě tisíc. Tím se zvyšuje i riziko sociálního vyloučení a chudoby. ČR má sice celkově nejnižší podíl populace ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením ze všech zemí EU (15,3 %), nicméně vzhledem k dopadům ekonomické recese na trh práce se dá předpokládat, že se tento podíl bude dále zhoršovat.

Některá odvětví však navzdory ekonomické recesi rostou. Často se jedná o odvětví s vyššími nároky na znalosti a dovednosti pracovníků (architektonické a inženýrské činnosti, IT služby nebo výroba elektronických a optických přístrojů). Je velmi pozitivní, že podíl zaměstnaných v těchto odvětvích v české ekonomice stoupá, protože to svědčí o zvyšování kvalifikační náročnosti zde realizovaných činností. Přesun zaměstnanosti do odvětví s vyšší produktivitou práce a orientace na zlepšení pozice českých zaměstnavatelů v globálních hodnotových řetězcích je klíčovým faktorem zvyšování konkurenceschopnosti země. Zásadním předpokladem je však zvýšení kvality vzdělávání, snižování nesouladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, rozvoj podnikatelské kultury a podnikavosti lidí vedoucí k vyšší tvorbě nových firem a posílení inovační a exportní výkonnosti endogenního podnikového sektoru.

² Zdroj dat: ČSÚ: Čtvrtletní národní účty, Online na: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ccnu010914.doc>

³ Zdroj dat: Eurostat: National Accounts. GDP and Main Components, 2013. Online na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/database

⁴ Zdroj dat: ČSÚ: Časová řada základních ukazatelů Výběrového šetření pracovních sil, 2013. Online na: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_cr

Energetická náročnost české ekonomiky je v porovnání s ostatními členskými zeměmi EU vysoká, přestože Česká republika zaznamenala v této oblasti pozitivní posun (energetická náročnost HDP ČR klesla v období 1995–2011 řádově o jednu třetinu z 0,75 GJ/tis.Kčsc 05⁵ na necelých 0,5 GJ/tis.Kčsc 05). Vyšší náklady na energii při výrobních procesech tak automaticky snižují možnosti podniků rozvíjet svou činnost, investovat do výzkumu, vývoje a inovací a tím tak zvyšovat svoji konkurenceschopnost. V oblasti energetických úspor existuje velký potenciál, vedle efektivnější přeměny primárních energetických zdrojů a omezení ztrát při distribuci, také v oblasti konečné spotřeby (snížení energetické náročnosti budov, instalace energeticky úsporných technologií a spotřebičů v podnicích a domácnostech, doprava). Česká republika si do roku 2020 stanovila dosažení cíle úspory energie ve výši 47,84 PJ na konečné spotřebě energie. Vzhledem ke struktuře ekonomiky a z toho vyplývající struktuře spotřeby energie v sektorech, bude zásadní podíl úspor tohoto cíle energie generován v podnikatelském sektoru. Druhou oblastí bude oblast bydlení a poslední oblastí je oblast veřejného sektoru. Konkrétní cíle v jednotlivých oblastech budou stanoveny v Národním akčním plánu pro energetickou účinnost. Hrubá výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů se v roce 2012 podílela na celkové hrubé výrobě elektřiny 9,2 %. Podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů na primárních energetických zdrojích činil 7,8 %. Podíl obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě se podle mezinárodní metodiky výpočtu pohybuje okolo 10 % a jejich podíl na výrobě tepelné energie okolo 8 %. ČR se musí zaměřit na systematická, celoplošná opatření ke zvýšení energetické efektivity a využívání obnovitelných zdrojů energie jak ke zvýšení konkurenceschopnosti a využití inovačního potenciálu českého hospodářství, tak i pro zvýšení energetické bezpečnosti.

Nutnou podmínkou pro posilování konkurenceschopnosti ČR je rovněž dobudování a modernizace kvalitních páteřních infrastruktur, což umožní zvýšit kvalitu služeb poskytovaných jejich prostřednictvím jak pro obyvatelstvo, tak pro podnikatelský sektor.

Dalším významným faktorem, který ovlivňuje (a limituje) rozvoj podnikání a české ekonomiky je nízká kvalita institucí. Umístění České republiky v tomto ukazateli v žebříčku Zprávy o globální konkurenceschopnosti⁶ (86. místo) je velmi špatnou vizitkou fungování veřejné správy.

Nízké hodnocení ČR ve výše uvedených oblastech se odráží i na celkové pozici země z hlediska mezinárodní konkurenceschopnosti. Zatímco v roce 2006 se ČR nacházela na 29. místě, v letošním roce klesla již na 46. místo, přičemž k největšímu zhoršení došlo v posledních třech letech⁷.

Na nedostatečnou kvalitu výzkumu, podprůměrně fungující vzdělávací systém, nedostatečně využívaný potenciál trhu práce, neefektivní využívání zdrojů a nevykonnou veřejnou správu upozorňuje ve své pozici i EK.

Globální pozice ČR se tedy zhoršuje a řešení těchto slabin je klíčem k zajištění naší dlouhodobé konkurenceschopnosti. Úspěšná realizace opatření, směřujících do výše uvedených problémových oblastí umožní zvýšit prosperitu a kvalitu života na území ČR a naplnit naši vizi budoucího rozvoje, kterou je země tažená vzdělanými lidmi a inovacemi, vytvářející lepší podmínky pro spokojený život místních obyvatel a přitahující talentované lidi a investice ze zahraničí.

⁵ Jednotka značí kolik energie (GJ) bylo potřeba k vytvoření HDP ve výši 1000 Kč ve stálých cenách roku 2005.

⁶Zdroj: World Economic Forum: Global Competitiveness Report 2013–2014. Online na: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013-2014>

⁷Tamtéž.

Z hlediska ekonomické výkonnosti se dlouhodobě projevuje (a v období hospodářského poklesu ještě prohloubila) bipolarita území státu daná dominantním postavením Prahy jako jednoho z pólů evropského rozvoje a ostatními částmi republiky s málo výraznými mezikrajskými rozdíly v hospodářské výkonnosti, která je však výrazně pod průměrem EU. Prohlubují se však rozdíly na úrovni menších územních celků, např. ORP.

Velmi výrazná je vazba mezi sektorovou a odvětvovou strukturou a prostorovou strukturou sociálně ekonomického vývoje ČR, včetně jejích vlivů na životní prostředí. Regiony s výrazným podílem tradičních odvětví (zejména těžkého průmyslu v oblasti severozápadních Čech a Ostravska, zemědělství a základních průmyslových odvětví v periferních oblastech nebo dalších tradičních odvětví bez potřebné modernizace) se vyznačují dlouhodobě nízkým tempem ekonomického růstu, vysokou nezaměstnaností a narůstajícími sociálními problémy spjatými s vylidňováním či nárůstem sociálního vyloučení. Naopak oblasti s dynamickými změnami ve vývoji své hospodářské základny (tercierizace, modernizace klíčových průmyslových odvětví) zvyšují svoji konkurenceschopnost v národním, někde i mezinárodním měřítku. Jde o většinu metropolitních oblastí a aglomerací, ale takto se formující póly rozvoje se vyskytují i v menším regionálním či lokálním měřítku napříč republikou.

Mezi negativními jevy, charakterizujícími vývoj prostorové struktury státu v posledních letech, je vedle přetrvávající koncentrace regionálních problémů do oblasti severozápadních Čech a severní Moravy (s rizikem možného prohloubení v důsledku delší stagnace české ekonomiky dopadající na stále profilová tradiční odvětví v těchto regionech) i nárůst rozsahu periferních území, zejména ve vnitrozemských částech státu. Potenciálním vážným regionálním problémem v případě nedostatečného řešení se může stát narůstající územní koncentrace sociálně vyloučených lokalit.

Východiska pro analýzu disparit, rozvojových potřeb a růstového potenciálu

Analýza disparit, rozvojových potřeb a růstového potenciálu (dále jen analýza) je zpracována za problémové oblasti, v rámci kterých jsou identifikovány národní a regionální problémy, rozvojové potřeby a priority, které jednoznačně předurčují zaměření podpory fondů ESI pro období 2014–2020 v ČR.

Jako východisko analýzy a identifikace potřeb byly využity **národní rozvojové priority** (NRP) pro období 2014–2020⁸, které si ČR stanovila jako základ celého programovacího procesu 2014–2020. Jedná se o:

- **Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, které zahrnuje:**
 - ⇒ **Rozvoj podnikání, podnikavosti a využívání inovací.**
 - ⇒ **Fungující trh práce.**
 - ⇒ **Rozvoj vzdělávání.**
 - ⇒ **Podpora prosazování inovací a výzkumu a vývoje.**
- **Rozvoj páteřní infrastruktury.**
- **Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy.**
- **Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví.**
- **Integrovaný rozvoj území.**

Po vymezení NRP následovalo stanovení problémových oblastí a celkové logiky programování vůči Dohodě o partnerství.

⁸ NRP byly projednány vládou a vzaty na vědomí usnesením vlády č. 650/2011.

Problémové oblasti byly stanoveny ve shodě s NRP s tím, že oproti stanoveným NRP byla zvolena jako samostatná problémová oblast **životní prostředí** (v NRP součást rozvoje páteřní infrastruktury a integrovaného rozvoje území). Národní rozvojová priorita Integrovaný rozvoj území je uvedena v souladu se šablonou Dohody o partnerství v samostatné kapitole.

Obsahové zaměření problémových oblastí zahrnuje jak sektorový, tak regionální/územní přístup, což umožní reagovat zejména na rozvojové rozdíly a specifické potřeby plynoucí z rozdílných typů území stanovených ve strategických rozvojových dokumentech a vytvářet tak předpoklady pro vyvážený a integrovaný rozvoj (v návaznosti na působnost jednotlivých aktérů). Se zmíněným kombinovaným přístupem souvisí i odpovídající aplikace (integrovaných) nástrojů navazujících na řešení priorit, u nichž je z hlediska celoplošné účinnosti preferován sektorový přístup. Uvedeným způsobem se horizontálně v Dohodě o partnerství promítá podpora **tzv. územní dimenze** propojující sektorově a regionálně zaměřené podpůrné nástroje a aktivity.

Z hlediska pozice ČR lze konstatovat **soulad Dohody o partnerství a v ní zpracovaných problémových oblastí s prioritami financování EK** (viz tabulka 1-2) definovanými v tzv. Pozičním dokumentu EK z listopadu 2012, který lze považovat za nejadresnější dokument na evropské úrovni vůči konkrétní situaci a problémům v ČR. Bariéry dalšího rozvoje ČR⁹ identifikované Pozičním dokumentem EK jsou v souladu s provedenou analýzou a rovněž s řadou strategických dokumentů ČR (včetně Národního programu reformy (NPR), Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti (SMK), aj.), a jejich odstranění patří k hlavním cílům programového období 2014–2020.

1.1.1 Konkurenceschopnost ekonomiky

Tato problémová oblast vychází z národní rozvojové priority „*Zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti*“ a rozpracovává ji do níže uvedených **čtyř hlavních pilířů** identifikovaných pro posílení konkurenceschopnosti ekonomiky.

Hlavní pilíře konkurenceschopnosti ekonomiky jsou:

- **fungující trh práce,**
- **moderní a kvalitní vzdělávací systém,**
- **efektivní výzkumný a inovační systém a**
- **konkurenceschopné podniky.**

1.1.1.1 Fungující trh práce

Východiska a charakteristika

Kvalita lidských zdrojů a efektivně fungující trh práce jsou **klíčové prvky necenové konkurenceschopnosti**. Zejména pro malou a otevřenou ekonomiku jako je ČR je **flexibilita pracovní síly a sladění nabídky a poptávky na trhu práce** důležitým nástrojem, jak se vyrovnat se ztrátou nákladové výhody, která byla významným faktorem růstu v období před nástupem hospodářské recese.

Český trh práce je ovlivňován nepříznivým vývojem ekonomiky. Zaměstnanost v české ekonomice klesla v období 2008-2012 již o 112 tisíc míst.¹⁰ Největší pokles zaměstnanosti

⁹Jsou jimi nedostatečně výkonný systém výzkumu a inovací, nedostatečně rozvinutá dopravní infrastruktura, nevykonný vzdělávací systém, nedostatečně využívaný potenciál trhu práce, neúčinné využívání zdrojů a neefektivní veřejná správa.

¹⁰Zdroj dat: ČSÚ: Časová řada základních ukazatelů Výběrového šetření pracovních sil, 2013. Online na: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_cr

(v absolutní hodnotě) postihl zpracovatelský průmysl, kde se v období 2008-2012 snížil počet pracovních míst o téměř 80 tisíc; ztráta dalších 56 tisíc míst postihla stavebnictví; odvětví obchodu a dopravy ztratila 35 tisíc pracovních míst.¹¹ Jedním z faktorů růstu nezaměstnanosti je také regionální struktura ekonomiky a její ekonomická výkonnost.

Důsledkem uvedeného vývoje je **rychle rostoucí počet nezaměstnaných**. V září 2013 jich bylo registrováno již přes 550 tisíc; v porovnání s červnem 2008, kdy jejich počet klesl pod 300 tisíc, jde o nárůst o téměř 90 %. Registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla na konci roku 2012 9,4 %. Přes **192 tisíc nezaměstnaných je v evidenci déle než rok**; v období 2008–2012 toto číslo narostlo o více než 90 %. Hrozí proto nebezpečí zvyšování **strukturálního charakteru nezaměstnanosti**, což by vyžadovalo obtížná a finančně nákladná řešení.

I když v mezinárodním srovnání je situace na českém trhu práce stále ještě poměrně dobrá, realita pro některé skupiny populace je výrazně horší. Značně **vyššímu riziku** ztráty uplatnění a nezaměstnanosti jsou vystaveny **osoby ve věku 50+, lidé se zdravotním znevýhodněním a příslušníci menšin, zejména Romové**. V případě **míry zaměstnanosti starších osob** (49 %¹²) se ČR pohybuje na průměru EU, vykazuje však velký rozdíl mezi muži (60 %) a ženami (39 %). **Míra zaměstnanosti osob se základním vzděláním a bez vzdělání** je výrazně pod průměrem EU-27 (v roce 2012 byla nižší o 13,6 p. b.) a navíc stále klesá. **Míra zaměstnanosti mladých osob** (20–29 let) má rovněž dlouhodobě klesající tendenci (v roce 2000 byla 66 %, v roce 2012 již pouze 57,8 %) a úměrně s tím roste i jejich nezaměstnanost. **Podíl mladých osob mimo trh práce nebo vzdělávání** je sice stále pod průměrem EU-27, avšak i toto číslo roste (8,9 % v roce 2012). Specifikem českého trhu práce je rovněž **velký rozdíl v míře zaměstnanosti mužů a žen**. Tzv. gender employment gap, tj. rozdíl mezi zaměstnaností českých mužů a žen činí 17,5% oproti průměru EU 12,2%. Ženy v České republice čelí nejvyššímu propadu zaměstnanosti spojenému s mateřstvím a výchovou dětí v Evropě. (Dle dat OECD má ČR nejnižší zaměstnanost žen s dětmi do 12 let věku ze všech členských států EU, z toho minimální zaměstnanost žen s dětmi do 3 let věku.)

I přes složitý vývoj na trhu práce v ČR nadále existují „**póly růstu**“ – odvětví, kde zaměstnanost roste. Často se jedná o odvětví s vyšší technologickou a znalostní náročností (architektonické a inženýrské činnosti, IT služby nebo výroba elektronických a optických přístrojů), jejich rozvoj je však brzděn **špatnou dostupností kvalifikovaných pracovníků** a mírou nesouladu mezi kompetencemi pracovní síly a požadavky zaměstnavatelů. Tento problém je nutné řešit jak na národní, regionálního a místní úrovni trhu práce, tak v oblasti vzdělávání využitím potenciálu pracovních sil v území v návaznosti na podporu v oblasti vzdělávání v relevantních oborech.

Ve Strategii pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění („Evropa 2020“) je zvýšení zaměstnanosti věnována velká pozornost. Národní program reforem (NPR), navazující na Evropu 2020, stanovuje v oblasti zaměstnanosti pro ČR několik cílů. I přes obtížnou situaci na trhu práce se od roku 2010 podařilo zvýšit míru zaměstnanosti žen a starších osob a míru zaměstnanosti celkem. Největším problémem je rostoucí míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (viz tabulka na konci kapitoly).

Územní rozdíly

Vývoj na trhu práce se projevuje v jednotlivých krajích rozdílně. V ČR existují na jedné straně „**póly růstu**“ – centra a regiony, kde zaměstnanost roste a na druhé straně strukturálně a hospodářsky slabé regiony s narůstající nezaměstnaností. Potenciál pro růst a zlepšení

¹¹Zdroj dat: ČSÚ: Výběrové šetření pracovních sil, 2013. Vlastní výpočty.

¹²Zdroj dat v této části analýzy: ČSÚ: Výběrové šetření pracovních sil, 2013. Vlastní výpočty.

situace na trhu práce na regionální a místní úrovni je zejména v centrech, ve kterých jsou také zastoupena odvětví s vyšší technologickou a znalostní náročností. Zatímco Praha, Jihomoravský a Středočeský kraj zaznamenaly od recese přírůstek zaměstnanosti, v ostatních krajích došlo k poklesu.¹³ Míra nezaměstnanosti se pouze v Praze udržela pod hranicí 5%, v 8 ze 14 krajů ČR byla na konci roku 2012 naopak vyšší než 10%. V těchto krajích je také velmi špatná situace v poměru nezaměstnaných a volných pracovních míst. Míra nezaměstnanosti mladých ve věku 15–24 let byla nejvyšší v regionu Severozápad. V roce 2012 dosáhla 28,2%, což je zhruba o 9 p.b. nad průměrem ČR. Tento stav má navíc stále rostoucí tendenci. Podíl zaměstnaných do 34 let a podíl zaměstnaných nad 55 let vykazuje malé rozdíly v území. Naopak podíl zaměstnaných i nezaměstnaných „bez vzdělání“ se vyznačuje výraznými regionálními rozdíly.

Vývoj v Praze a Jihomoravském kraji (kde je růst zaměstnanosti tažen především díky městu Brnu) ale i v dalších regionálních centrech dokládá **zvyšování rozdílů na trhu práce mezi městy a venkovem**. Uchazeči ve venkovských oblastech tvoří přibližně čtvrtinu všech uchazečů, zatímco volná pracovní místa (VPM) ve venkovských oblastech představují jen šestinu všech VPM. **Malá tvorba pracovních míst ve venkovských oblastech** má několik příčin – především horší infrastrukturu pro podnikání nebo horší dostupnost kapitálu. V důsledku nižší hustoty zalidnění (a také vybavenosti) na venkově je založení a zejména provozování podnikatelské aktivity většinou spojeno s vyššími náklady. Z hlediska aktivní politiky zaměstnanosti vykazuje aktivita jednotlivých úřadů práce na úrovni okresů i krajů velké územní rozdíly z hlediska objemu prostředků vynaložených na APZ a objemu rekvalifikací.

Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru je pak jednou z hlavních příčin migrace především mladých lidí do měst. Stabilizace venkovského obyvatelstva prostřednictvím zajištění pracovních příležitostí je tak jednou z důležitých výzev nového programového období. Významnými zaměstnavateli, kteří tvoří pracovní místa přímo ve venkovském prostoru, jsou i zemědělské podnikatelé. Další pracovní příležitosti je možné vytvořit i diverzifikací jejich aktivit.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

V oblasti trhu práce cílily v programovém období 2007–2013 aktivity na:

- zvýšení schopnosti pracujících a podniků přizpůsobovat se změnám,
- zvýšení flexibility trhu práce,
- pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením, zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb a zavedení opatření zvyšující zaměstnatelnost těchto osob,
- prosazování rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce.

Hospodářská recese zvrátila trend v nivelizování rozdílů míry regionální zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR a rozdíly mezi nimi opětovně vzrostly. Aktuálnost potřeby podpory v oblasti trhu práce a zaměstnanosti tak nadále trvá, resp. její význam ještě vzrostl. Stejně tak **vzrůstá důležitost územní dimenze** – rozdílný dopad recese na regiony ČR a významné strukturální územní rozdíly způsobují koncentraci problémů trhu práce především do některých regionů.

I přes negativní vývoj české ekonomiky se podařilo **zvyšovat celkovou míru zaměstnanosti** v ekonomice stejně jako míru zaměstnanosti žen a starších osob. ČR se tak přiblížila splnění některých národních cílů v oblasti zaměstnanosti v návaznosti na strategii Evropa 2020.

¹³ Tamtéž.

Zkušenosti ze současného programového období ukázaly **důležitost spolupráce všech aktérů na trhu práce** v řešení problémů zaměstnanosti a nutnost **provázat lépe opatření APZ s dalšími nástroji**, zejména v oblasti sociálního začleňování. Dalším významným zjištěním je potřeba **posílit analytické a monitorovací nástroje**, které umožní lépe zacílit intervence a zvýšit efektivitu jejich realizace.

Vzhledem k dopadům hospodářské recese období 2014–2020 se intervence v oblasti trhu práce zaměří především na **zkvalitnění a modernizaci služeb zaměstnanosti** a jejich **provázání s dalšími službami** zejména v oblasti sociálního začleňování. Je třeba dosáhnout zvýšení počtu a podílu uchazečů o zaměstnání podpořených v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, zvýšení míry zaměstnanosti podpořených osob s důrazem na skupiny osob ohrožených na trhu práce, **zvýšení souladu kvalifikací a dovedností** pracovníků s požadavky zaměstnavatelů, zvýšení využívání flexibilních forem práce a podpory **sladování pracovního a soukromého života**. Zkušenosti ze současného období rovněž ukázaly, že je nutné podpořit zvýšení **účasti dospělých v dalším vzdělávání (DV)** a to jak se zaměřením na rozvoj odborných i klíčových kompetencí. Je však přitom nutné klást **větší důraz na kvalitu DV** a související služby v oblasti **kariérového poradenství**, bez čehož nejsou přínosy DV pro cílové skupiny dostatečné.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje

Cílem České republiky ve vazbě na Evropu 2020 je zvýšit míru zaměstnanosti v ekonomice na 75 %. Problém nedostatečné míry zaměstnanosti má několik příčin, na které chce ČR s využitím strukturálních fondů v období 2014–2020 reagovat. Ty jsou popsány níže. Pro zlepšení situace na trhu práce je však důležitá zejména tvorba nových pracovních míst, která je podmíněna především obnovením ekonomického růstu a zvyšováním konkurenceschopnosti českých podnikatelských subjektů na mezinárodním trhu. Na to se zaměřuje kapitola Konkurenceschopné podniky.

1. Nedostatečná kvalita a kapacita služeb podporujících zaměstnanost

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ), realizovanou Úřadem práce ČR jsou jedny z nejnižších v EU-27 (dosáhly podílu pouze 0,07 % k HDP v roce 2012). V roce 2012 bylo nástroji APZ podpořeno pouze 7,6 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, kteří prošli evidencí na ÚP ČR v roce 2012, což představuje oproti roku 2011 pokles o plných 40 %.¹⁴

Nástroje APZ navíc již neodpovídají potřebám uchazečů (zejména v oblasti propojování jednotlivých nástrojů tak, aby jejich aplikace vedla k postupnému vstupu na trh práce) a nejsou vždy cíleny na ty, kteří ji nejvíce potřebují, což je dáno také absencí nástrojů pro profilace uchazečů. To se týká především právě specifických skupin obtížně zaměstnatelných osob, kterým se rovněž nedostává vhodná vzdělávací a poradenská podpora.

Rozsah a kvalita informací jak o vývoji trhu práce, tak o dopadech APZ je nedostatečná, vyhodnocování efektivit jednotlivých nástrojů není systematicky prováděno. Ostatní aktéři na trhu práce navíc nejsou dostatečně zapojeni do stanovení cílů politiky zaměstnanosti, ani do samotné její realizace, což účinnost APZ dále snižuje.

Potřeby rozvoje:

- Zavést do praxe inovované nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) s důrazem na individuální přístup a služby, zaměřené zejména na spolupráci se sociálními partnery při

¹⁴ Zdroj: Úřad práce ČR.

tvorbě nových pracovních míst, na prevenci před nezaměstnaností včetně relací ke školskému systému, na aktivaci osob na okraji trhu práce či mimo něj v souladu s jejich individuálními potřebami

- Rozvíjet pravidelné monitorování zacílení a hodnocení dopadů nástrojů APZ
- Podporovat rozvoj a kapacity institucí trhu práce (personální, analytické, metodické, řídicí a technické) s ohledem na potřeby trhu práce
- Podporovat cílenými nástroji zaměstnanost uchazečů a zájemců o zaměstnání a neaktivních osob a jejich návrat na trh práce, se zvláštním zaměřením na osoby starší 55 let, mladé lidi bez praxe, osoby s nízkou kvalifikací, příslušníky menšin, osoby dlouhodobě nezaměstnané, osob zdravotně znevýhodněné a osoby s pečovatelskými závazky v rodině.
- Zavést do praxe opatření pro zvýšení zaměstnanosti mladých v souladu s programem Záruky pro mladé a zaměřit podporu prostřednictvím těchto opatření zejména na mladé lidi v regionu Severozápad

2. Nesoulad kvalifikace pracovní síly s požadavky trhu práce

I přes recesi jsou v české ekonomice odvětví, která zvyšují svou zaměstnanost. Potenciál jejich růstu je však oslabován **nedostatečnou dostupností kvalifikovaných pracovníků**. I v odvětvích s klesající zaměstnaností, jako je například zpracovatelský průmysl, stavebnictví nebo zemědělství, je řada profesí dlouhodobě nedostatkových.

Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce je způsoben i **nižší relevancí počátečního vzdělávání** k požadavkům zaměstnavatelů (viz také část Vzdělávání). Na úrovni trhu práce je tento problém možné řešit podporou DV dospělé populace. Účinnost tohoto nástroje je však stále nedostatečná. Na jednu stranu jednotlivci často vnímají **přínosy DV pro uplatnitelnost jako nízké**, což poptávku po tomto vzdělávání oslabuje. Zejména **účast osob nejvíce ohrožených nízkou uplatnitelností** (lidí s nižší kvalifikací a ve vyšším věku) na DV je v mezinárodním srovnání **podprůměrná**¹⁵, což vyhlídky této skupiny na trhu práce dále zhoršuje.

Cílovým skupinám rovněž **chybí orientace v nabídce dalšího vzdělávání a schopnost identifikovat nejvhodnější vzdělávací směr** pro zvýšení uplatnitelnosti. Souvisí to rovněž s neexistencí nástrojů pro analýzu a předvídání vývoje a potřeb trhu práce.

Významnou roli ve vzdělávání dospělých hrají zaměstnavatelé. Důraz na poskytování dalšího vzdělávání zaměstnancům je však patrný spíše v kategorii velkých a středních podniků, zatímco u malých podniků je vzdělávání zaměstnancům poskytováno méně často¹⁶. K hlavním **bariérám rozvoje vzdělávání zejména u menších zaměstnavatelů** patří nedostatečná úroveň řízení a rozvoje lidských zdrojů, finanční náročnost a nutnost uvolnit zaměstnance pro účast na vzdělávání.

Potřeby rozvoje:

- Podporovat dalšího vzdělávání v oblasti odborných, klíčových i podnikatelských kompetencí pro zvýšení uplatnitelnosti dospělých a to včetně neformálního DV mimo školský systém a zavést prvky hodnocení kvality DV, které pomohou zvýšit přínos DV pro cílové skupiny

¹⁵ Zdroj: Adult Education Survey (Eurostat 2013). Online na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=trng_aes_102&lang=en

¹⁶ Zdroj: Continuing Vocational Training (Eurostat 2013). Online na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=trng_cvts02&lang=en

- Zvýšit účast na DV u skupin dospělé populace nejvíce ohrožené nezaměstnaností a ztrátou uplatnění
- Využívat nástroje pro uznávání výsledků předchozího učení, včetně případné certifikace získaných kompetencí ve spolupráci služeb zaměstnanosti, veřejných, soukromých a neziskových vzdělávacích subjektů.
- Zkvalitnění kariérového poradenství včetně rozvoje programů usnadňující vyhledávání zaměstnání a volbu povolání
- Rozvíjet využívání nástrojů analyzování a předvídání trhu práce a využít je pro sladování vzdělávací nabídky s potřebami zaměstnavatelů
- Podpořit odborné praxe a stáže v podnicích
- Poskytovat podporu a poradenství při vytváření a zavádění moderních systémů řízení a rozvoje lidských zdrojů u zaměstnavatelů
- Podpořit sladění nabídky a poptávky na trzích práce ve venkovských oblastech a snížit odliv mladých lidí a osob do metropolitních oblastí

3. Obtížné sladování soukromého a pracovního života a nerovné postavení žen na trhu práce

Využívání flexibilních forem práce, jako je práce na částečný úvazek nebo práce z domova, které by umožnily vyšší zapojení zejména žen s dětmi a dalších osob, které z různých důvodů nemohou pracovat na plný úvazek, **je v ČR nedostatečné**. Zatímco v EU-27 na částečný pracovní úvazek v roce 2012 pracovalo přibližně 32,6 % zaměstnaných žen a 9,5 % zaměstnaných mužů, v ČR je tento poměr 9,6 % u žen a 2,9 % u mužů. Zaměstnávání osob, které pečují o děti, je dále komplikováno **malou dostupností zařízení předškolní péče o děti**. Zatímco ve školním roce 2005/06 bylo neúspěšně vyřízeno 6 810 žádostí o umístění dítěte do zařízení předškolního vzdělávání, ve školním roce 2012/13 to již bylo 58 939 žádostí.

Obtížné sladování soukromého a pracovního života má velký vliv zejména na uplatnitelnost i odměňování žen. Dlouhé výpadky v kariéře žen z důvodu potřeby zajištění péče o malé děti a nedostatečné nabídky odpovídajících služeb vedou k **vysokým rozdílům mezi muži a ženami v mírách zaměstnanosti i v odměňování** – v postavení žen v obou těchto faktorech ČR významně zaostává za průměrem EU.

Rozdíly v odměňování se projevují u žen nejenom v produktivním věku, ale mají také následně dopad na důchody žen. Například v roce 2012 byla **průměrná výše starobního důchodu mužů o čtvrtinu vyšší** než v případě žen. U žen ve starším věku také v mnohem větší míře hrozí **diskriminace na trhu práce**, neboť se mohou stát obětí diskriminace nejen z důvodu pohlaví, ale také věku. Rozdíly v odměňování žen a mužů jsou kromě kariérických výpadků způsobeny zejména horizontální a vertikální segregací trhu práce dle pohlaví a přímou a nepřímou diskriminací.

Potřeby rozvoje:

- Vytvoření podmínek pro vyšší využívání flexibilních forem práce.
- Podpořit sladění rodinného a pracovního života u rodin s dětmi cestou zvýšení nabídky dostupného předškolního vzdělávání a služeb péče o předškolní děti. Je třeba podpořit dostupnost zařízení pro děti mladší 3 let, u starších předškolních dětí pak zařízení mimo školský systém (firemní školky, dětské skupiny).
- Zlepšit dostupnost vzdělávání a poradenských služeb pro osoby na mateřské a rodičovské dovolené a pečující o závislé osoby či pro ženy ve starším věku, zaměřené na zlepšení jejich přístupu na trh práce, včetně výkonu samostatné výdělečné činnosti.

- Podpořit opatření pro odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a pro snížení horizontální a vertikální segregace trhu práce podle pohlaví a rozdílů v odměňování žen a mužů.
- Zvýšit míru zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby.
- Zlepšení koordinace místních a celostátních politik týkajících se rovných příležitostí žen a mužů a jejich implementace či přizpůsobení.

4. Nedostatečná spolupráce klíčových aktérů a nízká provázanost různých typů nástrojů při řešení problémů na trhu práce

Angažovanost místní samosprávy (obcí, měst) v řešení problematiky zaměstnanosti je nedostatečná. Samosprávy nejsou dostatečně aktivní v mobilizaci vnitřního potenciálu daných lokalit a v podpoře tvorby nových typů pracovních příležitostí. Rovněž spolupráce všech relevantních místních aktérů na trhu práce (samosprávy, služby zaměstnanosti, zaměstnavatelé, vzdělavatelé, neziskový sektor atd.) je nedostatečná.

Provázanost služeb zaměstnanosti a sociálních služeb, sociálních a zdravotních služeb i dalších navazujících služeb je velmi omezená. Pro komplexní řešení uplatnitelnosti osob ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností a sociálním vyloučením je přítom provázanost různých nástrojů nezbytná.

Potřeby rozvoje:

- Podpořit a rozvíjet programy spolupráce a partnerství při řešení problémů trhu práce jak na národní, tak zejména regionální a místní úrovni se všemi relevantními aktéry na trhu práce

Podpořit provázání služeb zaměstnanosti a sociálních služeb, sociálních a zdravotních služeb i dalších navazujících služeb k zajištění komplexního přístupu ke zvýšení uplatnitelnosti cílových skupin.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- přizpůsobení nástrojů politiky zaměstnanosti specifickým podmínkám a požadavkům měst a venkova - formování potřebné nabídky pracovních sil s požadovanou úrovní a strukturou vzdělání a kvalifikace
- stabilizace venkovského prostoru prostřednictvím zajištění pracovních příležitostí (rozvoj zemědělství, a diverzifikace aktivit zemědělských podnikatelů, podpora dalších podnikatelských příležitostí, atp.)
- zajistit dostatek vstupního i provozního kapitálu pro stabilizaci podnikatelské struktury ve venkovském prostoru
- spolupráce institucí trhu práce z obou stran hranice, zejména orgánů veřejné správy (úřady práce), které přispívají k řešení nezaměstnanosti a dalších (výměna informací, usnadnění přístupu k práci přes hranici, dojížděka apod.)
- pružnější reakce vzdělávacího systému na obou stranách hranice na potřeby přeshraničního trhu práce – od přizpůsobení vzdělávacích oborů po uznávání kvalifikací pro zvýšení uplatnění uchazečů na obou stranách pracovního trhu

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Cíl Zvýšit zaměstnanost u osob ve věku 20 až 64 let ze současných 69 % na nejméně 75 %; Iniciativa „Mládež v pohybu“ a „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, Integrované hlavní směry 7 „Zvyšování účasti žen a mužů na trhu práce, omezování strukturální nezaměstnanosti a prosazování kvality pracovních míst“, 8 „Rozvoj
------------------------------	--

	kvalifikované pracovní síly, která bude reagovat na potřeby trhu práce, a podpora celoživotního učení“, 9 „Zlepšování kvality a výsledků systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních a zvyšování účasti na terciárním nebo srovnatelném vzdělávání“.
Společný strategický rámec	Příloha 1, 5.5 Reakce na demografickou změnu, opatření mj. na zlepšení podmínek pro rodiny a rovnováhu mezi prací a rodinným životem.
Tematické cíle	8. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil.
Specifická doporučení Rady 2013	4. Přijmout opatření k posílení efektivnosti a účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti. Výrazně zvýšit dostupnost zařízení péče o děti podporující sociální začlenění se zaměřením na děti do tří let a zvýšit účast romských dětí, a to zejména přijetím a provedením zákona o soukromých zařízeních péče o děti a zvýšením kapacity veřejných zařízení péče o děti. Částečně: 3. Zvyšovat zákonem stanovený věk odchodu do důchodu rychleji, než to stanoví stávající právní předpisy, vytvořit jasnou vazbu mezi zákonem stanoveným věkem odchodu do důchodu a nadějí dožití a přezkoumat mechanismus indexace důchodů. Zvyšování věku odchodu do důchodu doplnit o opatření podporující zaměstnatelnost starších pracovníků a omezit možnosti předčasného odchodu do důchodu. Zejména zrušit veřejnou dotaci pro režim předčasného odchodu do důchodu. Přijmout opatření, která by výrazně zlepšila nákladovou efektivnost výdajů na zdravotní péči, zejména na péči v nemocnicích.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem 2013	3.3.1 Rozvoj trhu práce a aktivní politika zaměstnanosti 3.3.4 Zvýšení kvality a dostupnosti předškolní péče, slučitelnost rodinného a pracovního života. 3.3.6 Reforma vysokého školství a rozvoj celoživotního vzdělávání; 3.3.6.2 Rozvoj celoživotního učení.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	6 Trh práce, sladění rodinného života a pracovní kariéry, rozvoj trhu práce (podpora specifických skupin trhu práce, zvýšení vnitřní a vnější flexibility trhu práce, zefektivnění realizace aktivní politiky zaměstnanosti), zvýšení dostupnosti nájemního bydlení, zavedení jednotného inkasního místa, chytrá politika migrace, rozvoj systému celoživotního vzdělávání.
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území (opatření 1.5 Adaptabilita trhu práce). Priorita 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území (opatření 3.X Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva). Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území (opatření 4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb). Priorita 5 Oživení periferních území (opatření 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly).
Strategie politiky zaměstnanosti	Dokument v přípravě; bude doplněno v další fázi.

Další klíčovými dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou dokumenty krajů (programy rozvoje kraje, strategie rozvoje kraje). Vazbu na problémovou oblast trhu práce mají i sektorové územní dokumenty (vztah trhu práce k vzdělávání - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje) a např. Regionální inovační strategie.

Cíle strategie Evropa 2020 a cíle Národního programu reforem

Další cíle na národní úrovni	Cíl ČR k 2020	Stav ČR k 2010	Stav ČR k 2012
Míra zaměstnanosti žen (20–64 let)	65 %	60,9%	62,5 %

Míra zaměstnanosti starších osob (55–64 let)	55 %	46,5%	49,3 %
Míra nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let)	Snížení o třetinu oproti roku 2010 (tj. na 12,3 %)	18,4%	19,5 %
Míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalitací (stupeň ISCED 0–2)	Snížení o čtvrtinu oproti roku 2010 (tj. na 18,75 %).	25 %	28,3 %
Míra zaměstnanosti celkem	75%	70,4%	71,5%

1.1.1.2 Moderní a kvalitní vzdělávací systém

Východiska a charakteristika

Kvalita lidských zdrojů a jejich dostupnost se stávají klíčovým faktorem úspěšnosti a kvality života jednotlivých zemí. Kvalifikovaná pracovní síla je zdrojem konkurenční výhody firem a přitahuje investice firem nadnárodních, zároveň existují přesvědčivé důkazy o tom, že vzdělání zvyšuje občanskou angažovanost, životní spokojenost a zdraví.¹⁷ Společenský a ekonomický rozvoj ČR bude proto ve stále větší míře podmíněn vzdělaností a tedy kvalitou vzdělávacího systému.

Vzdělávací výsledky českých žáků se však dlouhodobě zhoršují. **Nízká kvalita počátečního vzdělávání** podkopává budoucí ekonomickou konkurenceschopnost ČR. Má-li země uspět v mezinárodní konkurenci, je třeba tento trend obrátit a zajistit schopnost absolventů flexibilně reagovat na změny, iniciovat a zavádět inovace a uplatnit se na trhu práce.¹⁸

Problém s kvalitou má ČR i v oblasti VŠ, kde byl v posledních letech zaznamenán vysoký nárůst počtu absolventů. Ve srovnání s EU-27 je sice stále podíl lidí s VŠ vzděláním nižší (23,8 % oproti 34,6 % ve věkové skupině 30–34 let)¹⁹, v současné době se však na vysoké školy zapisují téměř tři čtvrtiny dané věkové kohorty. Masifikace VŠ ovšem nebyla doprovázena potřebným tlakem na zvýšení či udržení kvality VŠ vzdělávání ani na jeho diferenciaci. **Vysokoškolské vzdělávání tak nedosahuje svého potenciálu pro konkurenceschopnost země**, mohlo by se však spolu se systémem VaV stát motorem ekonomického a společenského růstu tak, jako je tomu u vyspělých zemí.

Růst založený na lidském kapitálu a zvýšení účasti na trhu práce předpokládá nejen kvalitní vzdělávání odpovídající potřebám trhu práce, ale i **rovný přístup** k tomuto vzdělávání. Ve srovnání EU-27 je sice velmi příznivá pozice ČR v hodnotách míry předčasného ukončení školní docházky, která dosahuje méně než poloviční úrovně oproti EU-27 (5,5 % oproti 13,5 %)²⁰. Existují však ohrožené skupiny, které jsou znevýhodněné v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. ČR má v mezinárodním srovnání relativně silnou závislost výsledků vzdělání na rodinném zázemí a takto závislost se dále posiluje.²¹ Zajištění rovného přístupu ke vzdělání napomáhá ke snižování sociálních rozdílů a efektivnímu využití potenciálu všech občanů a představuje efektivní opatření k výraznému snižování nákladů budoucích sociálních politik.

V posledních přibližně patnácti letech prošlo řízení vzdělávací soustavy radikální proměnou. V souladu se záměry Bílé knihy došlo zejména v oblasti základního a středního školství k výrazné decentralizaci. Decentralizace vede k problémům s koordinací vzdělávacích politik na úrovni státu, krajů, měst a obcí. Zvýšená autonomie a odpovědnost škol, přesun povinností

¹⁷Viz např. OECD, PIAAC.

¹⁸Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, projektová karta Změny obsahu vzdělávání.

¹⁹Eurostat 2012.

²⁰Eurostat 2012.

²¹ Toto potvrzují mezinárodní výzkumy v žákovské i dospělé populaci (OECD PISA, PIAAC).

na úroveň škol vyžaduje, aby se tyto skutečnosti promítly do posilování strategického řízení ve vzdělávací politice, koordinaci a komunikaci mezi různými úrovněmi řízení v systému.²²

Územní rozdíly

V řadě regionů se projevuje a prohlubuje nesoulad mezi oborovou strukturou středního a vysokého školství a nesoulad struktury absolventů s požadavky trhu práce. Patrný je také špatný stav infrastruktury – budov i jejich vybavení. Pro SŠ, vč. odborných, je v posledním období významným faktorem pokles počtu žáků způsobený demografickým vývojem, který se ve všech krajích shoduje. Lépe mu ovšem budou čelit kraje, které jsou přirozenými centry migrace v rámci ČR, tedy Praha, některé oblasti Středočeského kraje a kraje Jihomoravského (především Brno a okolí). Naopak kraj Moravskoslezský bude čelit výrazně největšímu propadu v této věkové skupině. V důsledku poklesu počtu žáků a snahy o finanční úspory krajů v současné době kraje řeší optimalizaci SŠ (dochází ke spojování škol a redukci počtu škol).

V budoucnu poroste meziregionální diverzita mezi obcemi v periferiích, převážně emigračních, a obcemi v imigračních oblastech. Jako protitlak je důležité zachování dostupnosti kvalitního předškolního a základního vzdělání ve venkovském prostoru a posílení komunitní role školy jako centra celoživotního učení. Rovněž se zvýšily nároky na zajištění kapacity předškolního a základního školství a jsou nerovnoměrně rozprostřené po ČR. Především je nutné zajistit dostatečné kapacity v zázemí velkých měst a dalších místech se vzrůstající demografií a ekonomickým růstem.

Nesoulad mezi skladbou oborů a požadavky zaměstnavatelů spolu s celkovou situací na trhu práce se promítá do míry nezaměstnanosti absolventů. Z krajského hlediska vykazuje tento ukazatel značné rozdíly. V roce 2013 se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středních škol pohybovala v rozmezí od cca 7 % v Praze (která zároveň vykazuje nejnižší podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let) do více než 20 % v Ústeckém, Olomouckém a Karlovarském kraji. Plošně je situace horší u profesně zaměřených oborů.

Na místní úrovni je významným problémem nepřipravenost místních vzdělávacích soustav reagovat adekvátně na potřeby dětí se SVP, zejména dětí se sociálním znevýhodněním, specificky romské. Současně s řešením kapacit místní soustavy MŠ a ZŠ je nezbytné řešit u předškolní přípravy také návazná opatření kombinované sociálně-vzdělávací intervence v rodinách s dětmi se sociálním znevýhodněním, a to od raných let života dítěte.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

Cílem podpory v programovém období 2007–2013 v oblasti vzdělávání byla zejména modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání a jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení. Informace uvedené na jiných místech subkapitoly k problémové oblasti Vzdělávání ukazují, že těchto cílů bylo dosaženo pouze částečně. Hlavní zkušenosti, ze kterých je nutné se poučit, lze shrnout následovně:

- **Fragmentovanost podpory** – vzniklo mnoho malých projektů, které měly zajisté pozitivní dopad, nicméně celkově se nepodařilo dosáhnout systémové změny. V období 2014–2020 je nutné soustředit se na projekty větších celků s jasným zacílením a koordinovaným prosazováním změn (např. projekty jednotlivých kateder vs. strategické projekty celých univerzit).

²² Informační materiál k přípravě Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, kapitola 4. Odpovědné a efektivní řízení decentralizovaného vzdělávacího systému, viz odkaz 19

- Pozitivně jsou hodnoceny projekty realizované prostřednictvím **zjednodušené formy vykazování** výdajů – na tuto formu podpory je potřeba navázat a rozšířit ji.
- **Příliš mnoho národních projektů** – nastavený systém neumožňoval efektivní supervizi kvality, byl těžkopádný a nezajišťoval akceptaci a rozšíření vytvořených výsledků na úrovni škol.

Intervence v období 2014–2020 samozřejmě budou úzce navazovat na výstupy projektů financovaných z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Půjde např. o využití mnoha kvalitních metodik a pilotně ověřených kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich cílené šíření do praxe přímo ve školách, zejména v oblastech rozvoje klíčových kompetencí žáků a inkluzivního vzdělávání

Vytvořené nástroje a vznikající systém interního a externího hodnocení kvality počátečního vzdělávání bude rozvíjen a využíván ke strategickému vedení vzdělávání k lepším výsledkům na všech úrovních (stát/zřizovatel/ředitel/učitel/žák), budou rozšiřovány pilotně ověřené postupy a větší důraz bude nově kladen na podporu pedagogů přímo ve škole.

V oblasti vysokých škol bude též navázáno na infrastrukturní investice z OP Výzkum a vývoj pro inovace, které významným způsobem napomohly zkvalitnit infrastrukturu VŠ pro výzkumné účely. V oblasti posílení zájmu žáků o technické a přírodovědné obory je možné široce kapitalizovat investice do vybudovaných center popularizace výzkumu. V oblasti vzdělávací infrastruktury je nutné též zohlednit intervence z Regionálních operačních programů. Intervence infrastrukturního charakteru je však nutné lépe provázat s intervencemi z ESF.

V období 2007–2013 bylo v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) podporováno vzdělávání zemědělců i nezemědělských podnikatelů v podobě informačních akcí či v rámci poradenského systému pro zemědělce a lesníky. Přestože se podařilo dosáhnout stanovených cílů v počtu účastníků vzdělávacích akcí (zejména pro zemědělce), zpětná vazba o použití dosažených vědomostí v praxi není dostatečná. Vzdělávacích akcí je dostatečné množství, ovšem chybí větší systematickosti a cílenosti.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje

1. Nedostatečná úroveň kvality počátečního vzdělávání

Výsledky žáků a studentů na úrovni ZŠ a SŠ se zhoršují prakticky ve všech sledovaných oblastech. Žáci nedosahují výsledků svých vrstevníků před deseti až patnácti lety.²³ Některé průzkumy²⁴ sice naznačují, že by se zhoršující trend mohl zastavit, ale i přesto úroveň základních znalostí českých žáků není uspokojivá. Současný nepříznivý stav je výsledkem několika faktorů, jejichž systematické řešení je nutné ke změně tohoto trendu.

- **Kvalita ředitelů a pedagogických pracovníků** - současné postavení a role pedagogů nemá odpovídající ohodnocení a společenskou prestiž. Věkový průměr pedagogů je v ČR (v mezinárodním srovnání) vysoký. Úroveň pre-graduální přípravy pedagogů je nízká, s nedostatečným podílem praxe a nepřizpůsobuje se změnám v oblastech, které přináší společenský a technologický rozvoj. Pro odborníky neexistují stimulační nástroje pro vstup do škol. Management škol je výkonný, ale nezaměřuje se na výsledky ve vzdělávání žáků, je spíše ekonomicko-finančním řízením. Také většina zřizovatelů škol neumí pracovat s informacemi o kvalitě školy.

²³Výsledky mezinárodních porovnáání – PISA, TIMSS.

²⁴ TIMSS a PIAAC z roku 2011, PISA 2012.

- **Podinvestovaná infrastruktura** MŠ, ZŠ a SŠ, která neodpovídá demografickým trendům na místní úrovni. Rozdíly v materiálně-technickém vybavení jednotlivých škol a školských zařízení. Digitální a otevřené vzdělávací zdroje a software pro individualizaci výuky jsou využívány neefektivně, což je dáno jak nízkými kompetencemi učitelů, tak nízkým technickým vybavením, a dále nedostatečnou vnitřní konektivitou škol a špatným připojením k internetu ve venkovských oblastech obecně.
- **Nedostatečná úroveň strategického vedení vzdělávání** k lepším výsledkům na všech úrovních počátečního vzdělávání, spojená též se změnami danými decentralizací a zvýšením autonomie škol, a slabá schopnost systému fungovat na principech evidence-based policy. V ČR není rozvinutý monitoring kvality výsledků vzdělávací činnosti²⁵.
- Chybí vymezení kvality práce učitele i ředitele i kvality práce školy a pravidelné poskytování zpětné vazby všem zmiňovaným subjektům ve vztahu ke stanoveným kritériím kvality. Žákovské cíle vzdělávání jsou vymezeny příliš obecně a nejsou prioritizovány, učitelé nemají povinnost sledovat individuální pokrok každého žáka vzhledem ke stanoveným cílům a nemají k tomu potřebnou metodickou podporu ani podmínky.

Potřeby rozvoje:

- **Klíčové kompetence**²⁶ jsou nejdůležitějším požadavkem ze strany zaměstnavatelů a rovněž základem pro celoživotní učení, inovace a rozvoj nových technologií. V oblasti ZŠ a SŠ je v souladu s NPR proto potřeba více zaměřit výuku na širší možnosti uplatnění a zlepšit schopnosti žáků v těchto kompetencích. Tím se zlepší schopnost absolventů flexibilně reagovat na změny a tudíž i jejich uplatnitelnost na trhu práce. Pro tuto změnu je také nutné otevřít školy spolupráci s mimoškolními subjekty neformálního a zájmového vzdělávání a zvýšit pochopení a podporu vzdělávání ke klíčovým kompetencím ze strany rodičů a veřejnosti.
- **Rozvoj lidských zdrojů pro oblast počátečního vzdělávání.** Jde především o zlepšení pre-graduální přípravy a další profesní rozvoj pedagogických pracovníků a vedení škol a vzdělávání zřizovatelů.
- **Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury** a zvýšení efektivity jejího využívání.
- **Vytvoření uceleného systému národního monitoringu kvality výsledků vzdělávací činnosti** dle doporučení OECD na všech úrovních vzdělávacího systému, aby poskytoval potřebné informace pro systémové řízení na úrovni státu, regionů, škol a učitelů, rodičů a žáků a pro kontinuální zlepšování práce všech aktérů,
- Zajištění podmínek pro efektivní řízení vzdělávání na úrovni státu, regionů i jednotlivých škol.

2. Nedostatečná dostupnost a kvalita předškolního vzdělávání

V mnoha lokalitách je problémem nedostatečná dostupnost předškolního vzdělávání. Situace spojená s nárůstem počtu dětí ve věku 3–5 let v současné době kulminuje a mělo by začít docházet k postupnému snižování jejich počtů, které však bude velmi pozvolné (a problém se

²⁵ Na tento stav upozorňují i expertní stanoviska OECD a Doporučení Rady k NPR z roku 2013.

²⁶ *Klíčové schopnosti pro celoživotní učení – Evropský referenční rámec* (1. Komunikace v mateřském jazyce, 2. Komunikace v cizích jazycích, 3. Matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií, 4. Schopnost práce s digitálními technologiemi, 5. Schopnost učít se, 6. Sociální a občanské schopnosti, 7. Smysl pro iniciativu a podnikavost, 8. Kulturní povědomí a vyjádření). Je přílohou doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2008 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení, které bylo uveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie dne 30. prosince 2006 L 394. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:CS:PDF>.

přesune na ZŠ). Nejhorší je situace v některých velkých městech a na jejich periferiích. Nízká je účast dětí se sociálním znevýhodněním, což má negativní vliv na jejich sociální začlenění a úspěšnost v dalších stupních vzdělávání.

Potřeby rozvoje:

- Rozvoj, zkvalitnění a zvýšení kapacit pro předškolní vzdělávání, ať se jedná o kapacity infrastrukturní, vybavení škol či nedostatek kvalifikovaných učitelů.

3. Nerovný přístup a nízká schopnost rozvíjet individuální potenciál žáků a studentů

Vzdělávací systém v ČR není dostatečně schopen vyrovnávat handicapy znevýhodněných žáků a studentů a rozvíjet individuální potenciál každého člověka:

- Nedostatečné soustředění se na pokrok a výsledky žáků ze strany vedení škol, pozdě nebo nedostatečně identifikované vzdělávací potřeby (nedostatečné dovednosti pedagogů, nerovnoměrná kvalita a kapacita systému pedagogicko-psychologického poradenství), nedostatečná návazná rozvojová, podpůrná a vyrovnávací opatření pro žáky, nedostatečná otevřenost škol (nízká spolupráce s rodinou a sociálními službami a nízká prostupnost s mimoškolním vzděláváním) jsou příčiny vedoucí k nízké úrovni individualizace vzdělávání každého dítěte tak, aby mohlo dosáhnout svého osobního maxima.
- To se projevuje nízkým podílem znevýhodněných žáků, včetně těch romského původu, na společném předškolním vzdělávání, a provází následně celou vzdělávací dráhu, ve které žáci se znevýhodněním nedosahují takových výsledků jako jejich spolužáci, volí si nematuritní obory (s nižší šancí na pracovní uplatnění) nebo předčasně vzdělávací systém opouštějí. Segregační tlaky ve finále způsobí, že na VŠ je podíl studentů se specifickými potřebami nízký.
- Přetrvává závislost úspěchů ve vzdělání (a návazně i v zaměstnání) na rodinném a sociálním původu a zvyšuje se podíl socioekonomického okolí školy na úspěšnosti žáků. Problémy přetrvávají především v případě dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel a sociálně vyloučených lokalit, Rodiče z majoritní společnosti a veřejnost se k inkluzivnímu vzdělávání staví spíše odmítavě.
- Důsledkem nedostatečného rozvoje individuálních potřeb žáků je špatný vztah ke škole (hodnota indexu vypovídajícího o tom, zda žák považuje školu za přátelské prostředí, byla v roce 2012 nejnižší v zemích OECD), zvyšující se podíl předčasných odchodů ze vzdělávání u chlapců (v roce 2012 více než 6% a vzrůstá), dlouhodobě nízký a snižující se podíl žáků dosahujících nejlepších výsledků zejm. v matematice a v přírodovědě (PISA 2012).

Potřeby rozvoje:

- Podpora inkluzivního vzdělávání v regionálním školství a podpora individuálního přístupu na všech stupních vzdělávání, a podpora práce s veřejností pro zvýšení pochopení a podpory inkluzivního vzdělávání, podpora otevřenosti škol a infrastruktury pro tyto účely.
- Komplexní řešení situace dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel zejména v sociálně vyloučených lokalitách – místní vzdělávací soustava musí reagovat na potřeby dětí se sociálním znevýhodněním komplexním způsobem a v celé délce vzdělávací dráhy, resp. nejméně od předškolní přípravy k ukončení sekundárního vzdělávání a podporovat jejich vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Nezbytné je propojení podpory v oblasti vzdělávání (včetně neformálního a zájmového), sociálního začleňování a zaměstnanosti.

- Podpora motivace žáků k učení a opatření, která umožní každému žáku rozvíjet své individuální nadání a dosažení svého maximálního potenciálu ve vzdělávání, zaměstnanosti a osobním rozvoji.

4. Nesoulad vzdělávání s požadavky trhu práce

Především střední odborné vzdělávání a mnohdy i VŠ vzdělávání často neodpovídá potřebám zaměstnavatelů. Dochází tak k paradoxnímu jevu, kdy stoupá míra nezaměstnanosti a firmy přitom mají problémy při obsazování řady pracovních míst. Problémy lze shrnout následovně:

- **Nevyhovující struktura vzdělávání** – to se týká absolventů učebních oborů, středních odborných škol i VŠ. Pro konkurenceschopnost ekonomiky je závažným problémem **nedostatečná dostupnost kvalifikovaných pracovníků pro technologicky a znalostně náročná odvětví**. Více než polovině českých firem chybí technicky vzdělaní lidé.²⁷
- **Velmi úzké zaměření oborů (SŠ)** a chybějící klíčové kompetence absolventů včetně jazykových dovedností a podnikavosti a schopnosti získávat nové vědomosti a dovednosti.
- **Odrůženost odborné přípravy od praxe ve firmách**, takže často nekoresponduje s reálnou poptávkou trhu práce. Pouze necelá polovina tuzemských zaměstnavatelů spolupracuje, nejčastěji formou odborných praxí, se vzdělávacími institucemi.²⁸
- **Zastaralé vybavení škol a znalosti pedagogů v oblasti odborného vzdělávání** – jde o prohlubující se problém především v odvětvích, kde je technologický pokrok rychlý a je potřeba flexibilního upgradu vybavení škol i související kontinuální zvyšování odborných znalostí a dovedností pedagogů.
- Nedostačující **spolupráce škol s kariérními poradci** a omezený přístup k informacím o trendech a budoucím vývoji v poptávce po kvalifikacích.
- Přetrvávající **nízké vzájemné propojení počátečního a dalšího vzdělávání a zaměstnavatelské sféry**. To neumožňuje jednotlivcům efektivně kombinovat programy počátečního a dalšího vzdělávání v různých fázích vzdělávací dráhy či profesního života pro získání znalostí a dovedností vyplývajících z aktuální poptávky trhu práce. Dlouhodobě též roste poptávka po VŠ vzdělání mezi středoškolsky vzdělanou generací středního věku, ovšem s vyššími požadavky na flexibilní formy vzdělávání. V řadě případů však školy nedisponují kapacitami pro vzdělávání dospělých.

Potřeby rozvoje:

- **Posílení přenositelných kompetencí na úkor přílišné specializace ve všech SŠ oborech** – přenositelné kompetence zajistí, že absolventi budou schopni se přizpůsobovat novým technologickým nárokům a vyrovnat se změnou pracovního místa.
- **Rozvoj strategické spolupráce škol a aktérů trhu práce** – spolupráce na inovacích vzdělávacích programů a na realizaci odborné a praktické výuky, zavádění prvků rozvoje kooperativního modelu spolupráce škol a zaměstnavatelů zejména na regionální úrovni
- **Rozvoj systému kariérního poradenství.**
- **Podpora zájmu dětí a mládeže zejména o technicky a znalostně náročné obory** (nabídka polytechnických aktivit v MŠ a ZŠ, popularizace technických a přírodovědných oborů na SŠ a VŠ, spolupráce s institucemi mimoškolního vzdělávání v této oblasti).

²⁷Výzkum CzechInvestu k technickému vzdělávání, 2012; <http://www.czechinvest.org/ceske-firmy-trapi-nedostatek-technicky-kvalifikovanych-pracovniku>

²⁸Tamtéž.

- Možnost **využití kapacit odborných středních škol i vysokých škol pro vzdělávání** za účelem zlepšování uplatnitelnosti dospělých především se středním vzděláním. **Zjednodušení prostupnosti mezi programy počátečního a dalšího vzdělávání a zvýšením jejich kompatibility a relevance ke kvalifikačním požadavkům trhu práce.**

5. Kvalita vysokoškolského vzdělávání a využití jeho potenciálu pro konkurenceschopnost

Vysoké školy v mezinárodních žebříčkách kvality dosahují velmi nízké umístění ve srovnání se zeměmi podobné velikosti (např. Nizozemí, Rakousko) a tato pozice se viditelně nezlepšuje.²⁹ **Kvalita absolventů VŠ** je vnímána jako závažný problém i ze strany zaměstnavatelů.³⁰ Lze shrnout, že VŠ vzdělávání trpí následujícími vzájemně provázanými problémy:

- Chybí **profilace dle silných stránek jednotlivých vysokých škol a oborů**. Nabídka profesně orientovaných studijních programů je limitována. Výsledkem je vysoký podíl absolventů s magisterským titulem a malý podíl profesně orientovaných bakalářských absolventů mířících na trh práce.
- **Dlouhá průměrná doba VŠ studia a vysoká míra předčasného ukončení studia.**
- **Nedostatečně inovativní metody výuky** včetně interaktivního výukového prostředí. Chybějící **spolupráce s odborníky z praxe** a důraz na související měkké dovednosti.
- **Není zaveden systém hodnocení kvality** – úzce souvisí s problémem efektivity financování vysokých škol, na který upozorňují i Specifická doporučení Rady k NPR 2013.
- **Nízká míra mezinárodní spolupráce a internacionalizace českých VŠ** včetně nedostatečného využití potenciálu přeshraniční spolupráce jak mezi vysokými školami, tak mezi VŠ a aplikační sférou.
- **Neuspokojivý stav vybavení škol**, které nesplňuje standardy moderních výzkumných a vzdělávacích trendů. Nevyhovující je stav přístrojového a softwarového vybavení i stav prostor pro praktickou část výuky. Tento stav je obzvláště závažný u VŠ v Praze.
- **Nedostatečně rozvinutá špičková výuka spojená s výzkumem**, která by generovala vysoce kvalifikované lidské zdroje – tahouny znalostně náročných odvětví a inovací. Problémem je též nedostatek nadaných technicky a přírodovědně orientovaných jedinců. Tento problém je dále umocněn budováním řady nových výzkumných center a jejich potřebou v oblasti špičkových lidských zdrojů (viz část Výzkumný a inovační systém).

Potřeby rozvoje:

Vzhledem k výraznému nárůstu počtu studentů na VŠ představují investice do kvality VŠ významný růstový potenciál. K využití tohoto potenciálu je proto nutné:

- V souladu s identifikací silných stránek jednotlivých VŠ **podpořit profilaci** oborů na VŠ na výzkumné, akademické a profesní včetně souvisejících nezbytných investic do infrastruktury a vybavení.

²⁹QS World university Ranking: <http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2012>; Times higher education: <http://www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings/2012-13/world-ranking/range/301-350/order/country%7Casc>

³⁰V šetření Eurobarometer 2010, se ČR z hlediska spokojenosti zaměstnavatelů s absolventy umístila mezi posledními zeměmi v Evropě. Nejlepší hodnocení kvality dalo absolventům VŠ v průzkumu pouze 19 % zaměstnavatelů v ČR; v případě Finska to bylo 27 %, u Německa 35 %, Rakouska 45 % a Švédska dokonce 52 % zaměstnavatelů. Potvrzeno výstupy IPn Podpora technických a přírodovědných oborů, NVF: Průzkum požadavků zaměstnavatelů na absolventy technických a přírodovědných oborů.

- Výrazně rozšířit segment kvalitních profesně orientovaných oborů s velkou mírou spolupráce s praxí vhodných pro širší skupinu obyvatelstva a korespondujících s potřebami trhu práce.
- Zavedení systému hodnocení kvality výuky na základě objektivních ukazatelů, který by sloužil jako základní podklad pro hodnocení kvality instituce pro potřeby financování a akreditace.
- Podpořit úzkou spolupráci se zaměstnavateli a zavádění inovací ve výuce.
- Rozvíjet **mezinárodní prostředí na VŠ**, tj. zvýšit otevřenost vůči zahraničním studentům, pedagogům a výzkumným pracovníkům a mezinárodní spolupráci obecně.
- Přijmout opatření ke **snížení míry předčasného ukončení studia** na VŠ (poradenství, řešení individuálních potřeb znevýhodněných studentů aj.).
- Rozvíjet **excelenci VŠ vzdělávání ve vazbě na excelenci ve výzkumu** a výzkumnou spolupráci s aplikační sférou. V návaznosti na poptávku po vysoce kvalifikovaných lidských zdrojích v přírodovědných a technických oborech směřovat zájem nadaných dětí a studentů k těmto. Jde o opatření se silnou vazbou na strategii inteligentní specializace na národní i regionální úrovni.

6. Neuspokojivá kvalifikační struktura v oblasti zemědělství

Nedostatečný příliv kvalifikovaných pracovníků do zemědělství a lesnictví a neuspokojivá kvalifikační struktura stávajících pracovníků neumožňuje přijímat nejnovější poznatky a inovovat výrobní postupy a technologie. Nízký počet zaměstnanců zemědělských podniků se účastní dalšího odborného vzdělávání.

Potřeby rozvoje:

- Zvýšit kvalifikaci pracovníků v zemědělství, lesnictví a potravinářství, zvýšit dostupnost odborného vzdělávání.
- Prohloubit znalosti pracovníků v zemědělství a lesním hospodářství o významu udržitelného způsobu hospodaření, účinném využívání přírodních zdrojů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny, zajištění potravinové bezpečnosti a zlepšení podmínek bezpečnosti práce.
- Zvýšit dostupnost základních odborných informací v oblasti zemědělství a rozvoje venkova.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- Zajištění dostatečných kapacit předškolního a základního školství v zázemí velkých měst a jejich okolí.
- Jazykové vzdělávání jako prostředek komunikace mezi obyvateli společných příhraničních regionů.
- Společné výukové programy jako nadstavba klasického vzdělávání realizovaného po obou stranách.
- Výměna zkušeností a know-how v rámci vzdělávacích systémů jako prostředek zvyšování úrovně vzdělávání a kvality prvků vzdělávacího systému.

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	<p>Cíl Snížit podíl dětí, které předčasně ukončují školní docházku, ze současných 15 % na 10 % a zvýšit podíl obyvatel ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené terciární vzdělání, na dosažení národního cíle 32 %.</p> <p>Primárně iniciativa „Mládež v pohybu“, s úzkou vazbou na trh práce iniciativa „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, s úzkou vazbou na VaVaI a zapojení univerzit iniciativa „Inovace v Unii“.</p>
----------------------------------	---

	Integrované hlavní směry 8 „Rozvoj kvalifikované pracovní síly, která bude reagovat na potřeby trhu práce, a podpora celoživotního učení“, 9 „Zlepšování kvality a výsledků systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních a zvyšování účasti na terciárním nebo srovnatelném vzdělávání“, částečně 4 „Optimalizovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, posilovat znalostní trojúhelník a uvolnit potenciál digitální ekonomiky“, 7 „Zvýšit zapojení do trhu práce a snížit strukturální nezaměstnanost“. Strategický rámec pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020).
Společný strategický rámec	Příloha 1, Erasmus+ - využití pro běžné nástroje a metody, které jsou používány a úspěšně vyzkoušeny v rámci programu “Erasmus+” s cílem maximalizovat sociální a ekonomický dopad investic do lidí a kromě jiného dát impuls iniciativám mladých a občanským aktivitám.
Tematické cíle	10. Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení. 9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci.
Specifická doporučení Rady	6. Vytvořit ucelený hodnotící rámec vzdělávání na základních školách a podniknout cílené kroky na podporu škol, jež vykazují slabší výsledky. Přijmout opatření ke zlepšení systému akreditace a financování vysokých škol. Zvýšit podíl finančních prostředků přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reform	3.3.4 Zvýšení kvality a dostupnosti předškolní péče, slučitelnost rodinného a pracovního života. 3.3.5 Reformní opatření v základním a středním školství 3.3.6 Reforma vysokého školství a rozvoj celoživotního vzdělávání; 3.3.6.1 Reforma vysokého školství; 3.3.6.2 Rozvoj celoživotního učení.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	5 Vzdělanost - zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání, zavedení standardů výsledků a monitoringu jejich dosahování u regionálního školství, zkvalitnění práce managementu škol, zkvalitnění kariérního poradenství, zapojení zaměstnavatelů do odborné přípravy žáků odborných škol, u vysokého školství podpora jeho diverzifikace, zvyšování kvality a excelence, zavedení systému hodnocení výsledků výzkumu a vývoje VŠ, sladit vzdělávání s reálnou poptávkou trhu práce. 6 Trh práce - rozvoj systému celoživotního vzdělávání.
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území (opatření 1.2 Rozvoj univerzit a výzkumných institucí, 1.5 Adaptabilita trhu práce). Priorita 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území (průřezové opatření 3.X. Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva; opatření 3.1 Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami). Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území (opatření 4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb). Priorita 5 Oživení periferních území (opatření 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly, 5.3 Zajištění základních služeb a obslužnosti).
Strategie vzdělávací politiky v ČR do roku 2020	Dokument v přípravě.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, Akční plán podpory odborného vzdělávání, Národní akční plán inkluzivního vzdělávání, Strategie celoživotního učení, Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol, Bílá kniha terciárního vzdělávání, strategické dokumenty krajů, a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech. Na úrovni krajů jsou

ve vztahu k problémové oblasti dále zpracovávány Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v krajích a Regionální inovační strategie.

Cíle strategie Evropa 2020 a cíle Národního programu reforem

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Cíl EU k 2020	Stav EU k 2010	Stav EU k 2012	Cíl ČR k 2020	Stav ČR k 2010	Stav ČR k 2012
Podíl předčasně ukončujících školní docházku (% populace ve věku 18–24)	10	14	12,8	5,5	4,9	5,5
Ukončené terciární vzdělání (% populace ve věku 30–34)	40	33,5	35,8	32	20,4	25,6

Strategie Evropa 2020 stanovuje cíl „Snižit podíl dětí, které předčasně ukončují školní docházku, ze současných 15 % na 10 % a zvýšit podíl obyvatel ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené terciární vzdělání, z 31 % nejméně na 40 %“.

1.1.1.3 Efektivní výzkumný a inovační systém

Východiska a charakteristika

Česká republika je malou otevřenou ekonomikou s výraznou průmyslovou orientací a exportním zaměřením, kde hlavním faktorem pro zajištění konkurenční výhody je schopnost podniků vyvíjet a zavádět nové produkty, technologické postupy, změny v organizaci práce či nové způsoby prodeje výrobků a služeb.³¹ Z hlediska podmínek pro rozvoj výzkumných a inovačních aktivit je pozitivní, že v posledních letech došlo ke zlepšení v oblasti technologické (zejm. ICT) i vědecko-výzkumné infrastruktury.³²

Také intenzitou výzkumu a vývoje (VaV), která dosáhla 1,89 % v roce 2012, se ČR blíží průměru EU,³³ přičemž na tomto nárůstu se podílely zejména zahraniční soukromé zdroje VaV investované do podniků pod zahraniční kontrolou a veřejné zahraniční zdroje investované z fondů EU do výstavby nové a modernizace existující výzkumné infrastruktury zejména ve veřejném sektoru.

Z hlediska kvality výstupů VaV ve formě vysoce citovaných vědeckých publikací, společných publikací veřejných výzkumných institucí s aplikační sférou (podniky), počtu patentů a příjmů z licencí a smluvního výzkumu **je však ČR hluboko pod průměrem EU**. Citovanost publikací českých autorů sice dlouhodobě roste a v roce 2013 dosahuje přibližně 90 % průměrné citovanosti v EU27 na 1000 obyvatel, ale podíl na 10 % nejcitovanějších publikací na světě je v ČR 51 % pod průměrem EU-27³⁴. V počtu patentových přihlášek u EPO na mil. obyvatel dosahuje ČR pouze jedné desetiny průměru EU-27³⁵, objem příjmů z licenčních poplatků ze zahraničí dosahuje v ČR 0,1 % HDP³⁶ oproti 1,1 % HDP v průměru EU-27.³⁷ Míra povědomí o důležitosti ochrany práv duševního vlastnictví (IPR) je velmi nízká a míra využití získaných poznatků v inovacích a jejich komercializace je zejména ve veřejných výzkumných organizacích zanedbatelná. I přes pozitivní trend ve vývoji výdajů na

³¹Viz WEF (2012): The Global Competitiveness Report 2012–2013.

³²Viz IMD World Competitiveness Yearbook 2013.

³³Viz R&I performance – CR country profile, 2013, European Commission.

³⁴ Viz Innovation Union Scoreboard 2013, ukazatel *Scientific publications among the top-10% most cited publications worldwide as % of total scientific publications of the country*: ČR = 5,51; EU-27 = 10,9, Dánsko = 14,1.

³⁵Údaje z roku 2012.

³⁶Zde nutno poznamenat, že na celkovém objemu se podílí z více než poloviny licenční příjmy jediné výzkumné instituce (UOCHB AVČR v. v. i.), hodnota je zaokrouhlena z 0,069 %.

³⁷Údaje z roku 2011.

VaV tak **ČR výrazně zaostává v oblasti využití výsledků VaV, inovací a ekonomických dopadech VaV.**

Tento stav je důsledkem problematických faktorů mimo jiné v oblasti financování výzkumu a vývoje, nedostatku kvalitních lidských zdrojů či nízké kvality a intenzity interakce (zejména efektivní spolupráce) mezi veřejným výzkumem a praxí (zejména podniky)³⁸, které **ovlivňují efektivitu celého inovačního systému v ČR.**

V porovnání inovační výkonnosti se ČR již několik let řadí mezi tzv. „moderate innovators“.³⁹ Klíčovým zdrojem dosavadní konvergence ČR k ekonomické úrovni EU byl především růst produktivity, která však nebyla tažena znalostními faktory, ale především přejímáním vnějších znalostí a technologií (buť kreativně přizpůsobovaných lokálním potřebám) a zvyšováním efektivitu produkce (snižováním nákladů). Trend konvergence však v posledních dvou letech stagnuje, stejně jako růst produktivity, ve které se ČR opět mírně vzdaluje od průměru EU.

Současně při porovnání s EU-15 jsou v ČR realizovány podnikatelské VaV aktivity zejména v **odvětvích se střední a nižší technologickou náročností.** Rostoucí podíl **výzkumu v high-tech** oborech zaznamenaný v posledních letech je však ovlivněný faktem, že v ČR právě v těchto oborech působí **podniky s nízkým příspěvkem přidané hodnoty.** Zejména v posledních letech se však zvyšují výzkumně-vývojové aktivity v oblastech řazených mezi tzv. „key enabling technologies“ – v ČR se jedná zejména o oblast ICT a nanotechnologií.

Územní rozdíly

Ačkoliv v případě ČR lze identifikovat zřetelnou územní diferenciaci faktorů VaVaI, je nutno poznamenat, že z pohledu celkové efektivitu inovačního systému hrají mnohem důležitější roli systémové faktory. Zásadním aspektem územní dimenze je koncentrace kapacit na území hl. m. Prahy a v jejím nejbližším okolí (tj. Středočeský kraj). Jedná se zejména o kapacity veřejného výzkumu (v Praze sídlící vzdělávací a výzkumné instituce), ale i kapacity podnikové (v Praze mají sídlo některé nadnárodní podniky realizující výzkum a vývoj v ČR). Z pohledu regionálních dopadů výzkumu, vývoje a inovací tak mnoho institucí sídlících v hl. m. Praze významně ovlivňuje zbývající části ČR. Z pohledu výdajů na VaV je nejvíce finančních prostředků vynakládáno v Praze, dále s odstupem ve Středočeském kraji a Jihomoravském kraji. Nejméně se na výzkum a vývoj vydá v kraji Karlovarském a v kraji Vysočina, což souvisí s koncentrací veřejných a soukromých kapacit v hlavních (metropolitních) regionech ČR. Co se týká funkčnosti systémů VVI ukazuje nejhorší hodnoty u Ústeckého a Karlovarského kraje⁴⁰, což koresponduje s jejich nižší ekonomickou výkonností odvozenou od hospodářské struktury a na ní navazující infrastruktury v oblasti vzdělávání a VaV. Z územního pohledu se v oblasti VaV projevují dva základní trendy obdobné jako v západní Evropě:

- Vysoká koncentrace VaV do metropolitních regionů (Praha, Brno) a do silně průmyslových regionů (Plzeňský kraj, Pardubický kraj a Moravskoslezský kraj).
- Rozvoj VaV v širším zázemí metropolí (především Středočeský a Jihomoravský kraj).

Koncept tzv. „inteligentní specializace“ (S3) je základní strategií pro koncentraci zdrojů ve sféře VaVaI do rozvoje aktivit s největším potenciálem pro posílení konkurenční výhody na úrovni ČR i v jednotlivých regionech ČR. Současný stav v aplikaci tohoto konceptu do praxe

³⁸ Mezinárodní udit výzkumu a vývoje v ČR, Technopolis Group 2010.

³⁹IUS 2013, European Comission.

⁴⁰ Strategie regionálního rozvoje 2014 - 2020

se v jednotlivých krajích velmi liší. Některé regiony disponují a realizují plnohodnotnou regionální S3 (RIS3) v souladu s evropským pojetím, zatímco ve většině regionů se regionální inovační systém teprve formuje a tomu odpovídá i současný stav přípravy Regionálních inovačních strategií.⁴¹

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

Podpora v oblasti výzkumného a inovačního systému v současném programovém období směřovala především do rozvoje VaV pro posílení inovací v jednotlivých regionech a vytvoření podmínek pro úzkou spolupráci mezi výzkumnými a vzdělávacími středisky a podnikatelskou sférou prostřednictvím vytvoření inovačních sítí, inovačních center a center transferu technologií. Předmětem stěžejního objemu prostředků je vybudování **8 center excellence** (v celkové částce 20,2 mld. Kč) a **40 regionálních VaV center** (v celkové částce 20,5 mld. Kč). Postupnou realizací podpořených center a dosažením cílových hodnot indikátorů tak dojde k výrazné modernizaci výzkumné infrastruktury v ČR. I přes tento fakt zde chybí systematické propojení univerzit a akademických ústavů s podniky. Do budoucna je proto klíčové **maximálně využít vybudovanou výzkumnou infrastrukturu a VaV centra**, a koncentrovat další podporu na zvýšení kvality a relevance prováděného výzkumu, zvýšení provázanosti mezi výukou, výzkumem a praxí a efektivní využití kapacit a **zvyšovat tak také udržitelnost center**.

S cílem vytvořit podmínky pro propojení výzkumu s výukou je v současném programovém období též v realizaci 40 projektů **rozvoje infrastruktury na vysokých školách spojené s výzkumem**. V následujícím období bude klíčové efektivní propojení výuky s aplikační sférou a zapojení studentů magisterských a doktorských programů a výzkumných týmů vysokých škol do mezinárodní spolupráce.

Další významnou infrastrukturou pro zvýšení relevance výzkumu pro společnost a pro popularizaci VaV podpořenou v období 2007–2013 byl vznik **center pro transfer technologií, technologických/vědecko-technologických parků, inkubátorů a v oblasti popularizace čtyř „science learning“ center a pěti návštěvnických center**. Zejména centra transferu technologií, vědecko-technologické parky a inkubátory hrají důležitou roli v kontaktech veřejných výzkumných institucí s aplikační sférou a komercializací výsledků, zatím si však teprve vydobývají pozici ve své instituci a v inovačním systému. V dalším období bude důležité zejména posilování kvality jejich služeb.

V rámci **podpory podnikových výzkumných kapacit** došlo k posunu zejména technologického vybavení podniků pro výzkum a vývoj a určitého zvýšení povědomí v oblasti IPR. Stejně jako u investiční podpory výzkumných organizací tak i u investiční podpory podnikových výzkumně-vývojových aktivit byla spolupráce veřejného a soukromého sektoru a transfer znalostí a technologií jedním z hodnocených a podporovaných aspektů. Vzhledem k nedostatečnému zlepšení v této situaci bude nutná její další podpora. Ta bude navazovat na dosažené výsledky, počítá se však se změnou přístupu a intervencí v dalším období na úrovni řídicích orgánů.

⁴¹ Z důvodu existence podstatných rozdílů mezi kraji v rozvinutosti i potenciálu inovačních systémů na straně jedné a s vědomím významných rozdílů v přístupu jednotlivých krajů i pokud jde o přípravu a realizaci krajských inovačních strategií, budou součástí Národní strategie S3 i krajské strategie S3 ve formě regionálních annexů, které zohlední specifika jednotlivých krajů ve sféře VaVa. Vzhledem k dosavadnímu stavu rozvinutosti inovačního systému na národní i krajské úrovni jsou opatření koncipována ve dvou hlavních dimenzích. První dimenzi tvoří horizontální priority, které slouží k dobudování, příp. posílení inovačního systému jako takového, druhou dimenzí jsou pak vertikální priority, tj. identifikované domény perspektivní specializace.

Inovace v oblasti zemědělství, rybnářství, potravinářství a lesního hospodářství byly v předchozích programových obdobích podporovány jen okrajově. Existuje zde velký potenciál pro rozvoj zejména v oblasti spolupráce mezi výzkumem a praxí.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje

Na základě analýzy, ve vazbě na Poziční dokument EK a v souladu s národními strategickými dokumenty byly definovány hlavní problémy a stanoveny jim odpovídající hlavní potřeby rozvoje v této oblasti. Zatímco v období 2007–2013 byla převážně budovaná nová výzkumná infrastruktura v podobě výzkumných center, v období 2014–2020 nebudou žádné nové výzkumné infrastruktury budovány (s výjimkou Prahy a výzkumně-technologické základny podniků v širším pojetí). Podpora bude zaměřena především na podporu rozvoje kvality výzkumných týmů při sledování principů koncentrace zdrojů, interdisciplinarit a internacionalizace a na relevantní modernizaci existujících výzkumných center. Dále bude kladen důraz na rozvoj výzkumných aktivit realizovaných ve spolupráci výzkumných organizací a podniků či aplikační sféry, jejichž výsledky budou uplatnitelné na trhu nebo při řešení společenských potřeb. Prioritou též bude kvalitní výzkumně-technologická základna českého průmyslu. Stěžejní pozornost bude věnována zmírnění následujících hlavních problémů a naplnění souvisejících rozvojových potřeb výzkumného systému:

1. Nedostatečná kvalita a mezinárodní otevřenost výzkumu

Český výzkum je charakterizován malým počtem mezinárodně úspěšných výzkumných týmů schopných produkovat zásadně nové poznatky s potenciálem pro vznik zásadních inovací a malým zaměřením podnikových výzkumně-vývojových aktivit v technologicky náročných oblastech. To se odráží v relativně nízké účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních výzkumných projektech, v omezeném počtu výsledků VaV uplatnitelných v praktických aplikacích a nízkým počtem výsledků výzkumu aplikovaných v medium- a high-tech oborech. Omezený počet vysoce kvalitních výzkumných týmů v ČR a vedoucích pracovníků se zkušeností ze zahraničí anebo z praxe má vliv na omezenou atraktivitu českých VaV institucí pro špičkové domácí i zahraniční výzkumné pracovníky, pro talentované začínající výzkumníky a high-tech firmy, čímž se posiluje uzavřenost českého výzkumu a související bariéry pro zvýšení kvality výzkumu na mezinárodně srovnatelnou úroveň včetně uplatnění výsledků výzkumu v průlomových inovacích.

Potřeby rozvoje:

- Personální a finanční zdroje nasměřovat do rozvoje kvalitního výzkumu na mezinárodně konkurenceschopné úrovni, který bude s využitím moderní výzkumné infrastruktury produkovat špičkové výsledky jak z hlediska originality výzkumu, tak i pro využití v inovacích.
- Podpora zvýšení efektivity začleňování ČR do Evropského výzkumného prostoru. Výzkumné instituce i podniky tak budou vystavovány evropské konkurenci, a tím se zvyšuje excelence výsledků využitelných v národním prostředí, je podporována mobilita výzkumných pracovníků i příchod vysoce kvalifikovaných odborníků. Důraz na synergie a komplementarity zejména s programem Horizon 2020 a dalšími programy na celoevropské i národní úrovni.
- Výstavba a modernizace výzkumných kapacit v Praze, která je přirozeným výzkumným a vysokoškolským centrem ČR koncentrujícím klíčové výzkumné organizace zajišťující propojení ČR s Evropským výzkumným prostorem.

2. Slabá orientace výzkumu na přínosy pro společnost

Výzkumný systém v ČR je z hlediska finančních a personálních kapacit značně roztržštěný. Výzkumné týmy tak nedosahují kritické velikosti a potřebné mezioborovosti pro realizaci ambiciózních výzkumných témat reagujících na dlouhodobé potřeby společnosti. Problémem je také nedostatečná komunikace a vícestranná spolupráce veřejného, akademického a podnikového sektoru při generování a naplňování rozsáhlých výzkumných témat, reflektujících dlouhodobé společenské a ekonomické potřeby ČR či regionu.

Potřeby rozvoje:

- Posílit partnerství veřejného a soukromého sektoru na národní i regionální úrovni pro generování témat a realizaci interdisciplinárního výzkumu orientovaného na řešení socio-ekonomických potřeb včetně průlomových a klíčových technologií.
- Posílit inovační politiku na regionální úrovni na základě realizace střednědobé Regionální inovační strategie. Tu realizovat na bázi konceptu klastrů a klastrových politik v návaznosti na strukturu regionální ekonomiky a plánovanou mezinárodní a meziregionální spolupráci.⁴²
-

3. Nízká míra uplatnění výsledků VaV v inovacích

Interakce mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a podniky, důležitá pro aplikaci výsledků VaV v praxi a efektivnější využití znalostního potenciálu obou stran pro inovace, je v ČR velmi omezená. Zatímco v EU27 bylo v roce 2010 ze soukromých domácích zdrojů financováno 10,2 % výdajů vládního sektoru, v ČR to bylo jen 4,7 %. Ještě výraznější rozdíl je patrný ve vysokoškolském sektoru (8,1 % v EU27 oproti 1,1 % v ČR).⁴³

Absence efektivní interakce mezi veřejným výzkumem a aplikační sférou (zejména podniky) vytváří úzké hrdlo v celkové efektivitě národního inovačního systému a přenosu znalostí a technologií do praxe. Důsledky nízké kvality a intenzity interakce (zejména efektivní spolupráce) mezi veřejným výzkumem a praxí (zejména podniky):

- Výzkumné organizace provádějí výzkum a vývoj bez hlubší znalosti podnětů z praxe.
- Podniky preferují výzkum a vývoj včetně inovačních aktivit bez většího využití znalostního a institucionálního potenciálu veřejného výzkumného sektoru.
- Dochází tak k suboptimálnímu využívání výsledků VaV v inovacích, které by přispívaly k posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky.

Neprovázané investice do výzkumných organizací a podniků tento stav mohou dále prohlubovat. Přestože v ČR existuje infrastruktura zaměřená na podporu transferu znalostí a technologií z veřejného výzkumu do praxe, problémem je nedostatek kvalitních a kompetentních pracovníků (manažerů i specialistů) i relativní nedostatek finančních prostředků pro zajištění kvalitních služeb této infrastruktury. Současně je v ČR omezený počet firem zaměřujících svůj výzkum na oblasti technologicky náročné, zejména s využitím kapacit a výsledků výzkumných organizací.

Pro zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu je důležité zavádění tzv. „klíčových technologií“ (key enabling technologies – KET) do výrobních procesů a produktů. Pro efektivní rozvoj a uplatnění klíčových technologií byly identifikovány tři pilíře předpokladů: (i) kvalitní

⁴² Klastry představují „zeměpisná uskupení“ firem, dodavatelů, poskytovatelů služeb, a souvisejících institucí v konkrétním oboru, spojené s externalitami a komplementaritou v různých typech.

⁴³ Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2011, Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace, říjen 2011.

technologický výzkum, (ii) vývoj produktu zaměřený na funkční ověření a (iii) pokročilá moderní výrobní základna. Identifikované rozvojové potřeby reflektují zejména první dva pilíře. První a třetí pilíř jsou významně reflektovány v oblasti Konkurenceschopné podniky.

Potřeby rozvoje:

- Personálně zajistit **kvalitní služby infrastruktury pro přenos znalostí výsledků VaV do praxe** a vytvořit systém hodnocení a financování veřejného výzkumu, který bude motivovat k produkci výsledků uplatnitelných v inovacích.
- **Využít výzkumně-vývojové kapacity podniků a výzkumných organizací** s cílem zavedení nových aplikací na trhu v technologicky náročnějších oblastech.
- **Zvýšit kvalitu a intenzitu spolupráce veřejného a soukromého sektoru** podporou aktivit horizontální mobility, vzájemného zapojení výzkumných organizací a podniků v projektech výzkumu a vývoje, zapojení veřejného sektoru při iniciaci inovací.

Vysoká kvalita výzkumu je jedním z důležitých předpokladů pro uplatnění výsledků VaV v inovacích, zejména pak těch s vysokou přidanou hodnotou. Potřeby rozvoje tedy v tomto bodu souvisí s podporou excelentního výzkumu (viz bod 1: Nedostatečná kvalita a mezinárodní otevřenost výzkumu.)

V oblasti komercializace výsledků výzkumu a vývoje budou identifikované potřeby částečně řešeny také prostřednictvím finančních nástrojů.

4. Nedostatek kvalitních lidských zdrojů pro VaV

Dostupnost lidských zdrojů pro VaV je problémem projevujícím se na několika úrovních:

- **Relativně nižší počet výzkumných pracovníků**, přičemž nejvíce chybějící skupinou jsou výzkumní pracovníci s mezinárodními zkušenostmi střední generace.
- **Velmi nízký počet žen** - dochází tak neefektivnímu využití potenciálu kvalifikovaných a vzdělaných žen pro VaV.
- **Nízký počet absolventů doktorského studia**, kteří jsou hlavním zdrojem odborníků pro VaV.
- **Malá schopnost přitáhnout zahraniční odborníky** do českého výzkumu a technologicky náročných odvětví, přičemž zároveň dochází k odlivu špičkových domácích výzkumných pracovníků do zahraničí. Dochází tak k posilování uzavřenosti českého výzkumu a souvisejících bariéry pro zvýšení kvality výzkumu na mezinárodně srovnatelnou úroveň (viz také výše).
- **Nízká mezisektorová mobilita** – jde o limitující faktor pro přenos znalostí a zkušeností mezi výzkumnou a aplikační sférou.

Potřeby rozvoje:

- Rozvoj lidských zdrojů ve VaV, výzkumně a aplikačně orientovaného vysokoškolského vzdělávání.
- Zvýšení atraktivity výzkumného prostředí pro příchod špičkových výzkumných a akademických pracovníků ze zahraničí a ze soukromého sektoru.
- Popularizace výzkumu, která zvýší zájem dětí, mládeže a veřejnosti o výzkum a jeho výsledky, včetně podpory zvýšení zájmu odborné veřejnosti a podnikatelské sféry

5. Nedostatečná kvalita řízení výzkumu na národní a institucionální úrovni

Limitujícím faktorem pro realizaci kvalitního výzkumu jsou v ČR nedostatky ve strategickém řízení výzkumu na národní úrovni i na úrovni jednotlivých VaV institucí.

- Systém hodnocení výzkumných organizací v ČR není optimální⁴⁴. Po původním systému výzkumných záměrů byl v roce 2010 aplikován systém hodnocení výzkumných organizací nazývaný Metodika⁴⁵, který je nyní založen na kombinaci hodnocení výstupů VaV zejm. v základním výzkumu (a u patentů) a na ekvivalentu vysoutěžených prostředků ve většině aplikovaného výzkumu. Pomocí tohoto systému se podařilo v posledních letech dosáhnout zvýšení kvantity některých výstupů (právě výše zmiňované publikace v impaktovaných časopisech a patenty), ale nyní je nutné jeho nastavení s větším důrazem na kvalitu výsledků a jejich skutečnou aplikaci v praxi. Systém hodnocení výzkumných organizací tak prochází v současnosti změnami založenými právě na zohlednění efektivity praktických dopadů prováděného výzkumu a zavedení prvku peer-review hodnocení vybraných výsledků hodnocené organizace.
- Na národní úrovni též nebyly implementovány dlouhodobě platné systémy pro evaluaci nástrojů výzkumné a inovační politiky, pro spolupráci public-to-public v oblasti VaV a další systémy zefektivňující a stabilizující výzkumné prostředí.
- Na úrovni výzkumných organizací přetrvávají nedostatky ve strategickém a projektovém řízení projevující se v nedostatečném strategickém směřování výzkumné činnosti, omezených motivačních podmínkách pro kariérní růst mladých talentů a pro realizaci ambiciózního výzkumu či málo rozvinutých podpůrných službách pro realizaci vysoce kvalitního výzkumu a pro internacionalizaci výzkumných aktivit.

Potřeby rozvoje:

- Vytvořit a zavést systémové nástroje strategického řízení výzkumu na národní úrovni a na úrovni jednotlivých výzkumných organizací. V souladu se Specifickými doporučeními Rady k NPR 2013 tak zvýšit podíl finančních prostředků přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu.

6. Nedostatečné využívání výsledků VaV v oblast zemědělství

Obecný stav VaV se plně promítá i v oblasti zemědělství i přesto, že zde existuje dlouhodobě specifický resortní výzkum. Velkým problémem existujících systémů transferu znalostí je jejich roztržitost, nepružnost a rovněž neochota podnikatelské sféry podílet se na nákladech spojených s transferem znalostí. V této oblasti vidíme příležitost pro uplatnění principů Evropského inovativního partnerství a vznik a rozvoj činnosti jeho operačních skupin.

Potřeby rozvoje:

- Úzkou spoluprací praxe s výzkumem podpořit adaptaci výsledků výzkumu na konkrétní potřeby, využít inovace pro zvýšení přidané hodnoty a urychlit zavedení nejmodernějších poznatků ochrany životního prostředí do praxe.
- Umožnit poskytování poradenských služeb využívajících výsledků VaV v zemědělství a lesnictví, zahrnujících aktuální témata.
- Vznik a rozvoj činnosti operačních skupin podle principů Evropského inovativního partnerství.

⁴⁴ Mezinárodní audit výzkumu a vývoje v ČR byl realizován v rámci systémového projektu financovaného z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (viz Arnold E. et al. (2011): The Quality of Research, Institutional Funding and Research Evaluation in the Czech Republic and Abroad).

⁴⁵ Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 a 2015), schválená usnesením vlády ze dne 19.června 2013 č. 475.

Specifické potřeby a výzvy přeshraničních regionů:

- Vysokým potenciálem je zejména sdílení VaI infrastruktury, jež je zpravidla velmi nákladná a její přeshraniční a nadnárodní využití/sdílení tak přináší značné úspory z rozsahu a současně zvyšuje potenciál pro další rozšiřování kapacit VaI v příhraničí.
- Spolupráce specializací a odborných týmů existujících na obou stranách hranice skýtá vysoký potenciál v oblasti základního i aplikovaného výzkumu (zvýšení účasti MSP na výsledcích VaI, využití v praxi, pozitivní dopady na trh práce, dodavatelské vztahy, atp.).

Vazby na dokumenty EU

Identifikované potřeby rozvoje jsou v souladu s relevantními dokumenty EU. Zvýšení efektivity veřejných investic do VaV včetně podpory spolupráce mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a podniky přispěje k dosažení cílů Strategie Evropa2020 – bez adekvátního zvýšení podnikových výdajů na VaV by nebylo možné dosáhnout cíle 3% HDP při stávajícím stavu veřejných financí. Současně pro zvýšení inovační výkonnosti ČR je nezbytné efektivní fungování veřejných výzkumných institucí, větší využití výsledků VaV (zejména komercializace) v praxi a také větší míra spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

Strategie Evropa 2020	Dosáhnout cíle investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP, zejména zlepšováním podmínek pro investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje, efektivnějšího zaměření veřejných investic do VaV a využitím nových ukazatelů pro sledování inovací.
Společný strategický rámec	<p>Příloha 1, 4.3 - Horizont 2020 a ostatní centrálně řízené programy EU v oblastech výzkumu a inovací: přijetí doplňkových opatření, zaměřených na uvolnění jejich potenciálu pro excelenci, výzkum a inovace způsobem, který je doplňkový a vytváří synergie s programem Horizon 2020, zejména prostřednictvím společného financování:</p> <ol style="list-style-type: none">propojování nových center excelence a inovativních regionů v méně vyvinutých a z pohledu VaV v méně výkonných členských státech se špičkovými partnery kdekoli v Evropě;vytváření vazeb s inovativními klastry a oceňování excelence v méně rozvinutých regionech;vytváření "ERA Chairs" za účelem přilákání vynikajících akademiků, zejména do méně rozvinutých regionů;podpora přístupu k mezinárodním sítím výzkumných pracovníků a inovátorů, kteří jsou zapojeni do ERA, nebo z méně rozvinutých regionů;podle možností přispívat k European Innovation Partnerships;příprava národních institucí a/nebo klastrů excelence na účast ve znalostních a inovačních společenstvích (Knowledge and Innovation Communities - KICs) Evropského institutu Inovací a Technologií (EIT), apořádání mezinárodních programů mobility špičkových výzkumných pracovníků za spolufinancování z "Marie Skłodowska-Curie Actions". <p>Příloha 1, 4.3 - Horizont 2020 a ostatní centrálně řízené programy EU v oblastech výzkumu a inovací; zpracování (v relevantních případech) národní strategie „chytré specializace – i jako součást národního nebo regionálního strategického rámce výzkumu a inovací pro „chytrou specializaci“ (včetně zapojení národních nebo regionálních řídicích orgánů a zainteresovaných stran, např. univerzit a dalších institucí pro vyšší vzdělání, partnerů z průmyslu a sociální sféry).</p>
Tematické cíle	1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací.
Specifická	6. Vytvořit ucelený hodnotící rámec vzdělávání na základních školách a podniknout

doporučení Rady	cílené kroky na podporu škol, jež vykazují slabší výsledky. Přijmout opatření ke zlepšení systému akreditace a financování vysokých škol. Zvýšit podíl finančních prostředků přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu.
------------------------	--

Vazby na dokumenty ČR

Identifikované problémy a potřeby rozvoje jsou reflektovány ve všech národních strategických dokumentech na různé úrovni.

Národní program reforem	3.4.1. Rozvoj podmínek pro excelentní výzkum 3.4.2. Rozvoj spolupráce mezi podnikovou sférou a výzkumnými institucemi 3.4.3. Inovační podnikání a rozvoj start-up; Seed fond. 3.2.2 Udržitelný průmyslový sektor; 3.2.2.2 Průmyslová politika
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	9. Inovace - zvýšení inovační poptávky firem, zvýšení vzájemné informovanosti a spolupráce mezi podnikovým a akademickým sektorem, rozvoj excelentního výzkumu, podpora podnikání a výzkumu do klíčových technologických oblastí, efektivní řízení a koordinace rozvojových politik a nástrojů podpory inovačního podnikání a VaV. Inovace: Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podniky a akademickým sektorem – pre-seed grantové schéma, program Knowledge transfer partnership, rozvoj personálních kapacit a služeb CTT; Podpora spolupráce mezi podniky – rozvoj a manažerské řízení klastrů.
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území (opatření 1.1 Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem, 1.2 Rozvoj univerzit a výzkumných institucí).
Národní politika výzkumu, vývoje a inovací (aktualizace s výhledem do roku 2020)	Cíl 1 „Kvalitní a produktivní výzkumný systém“. Cíl 2 „Efektivní šíření znalostí a jejich využívání v inovacích“. Cíl 3 „Inovující podniky“. Cíl 4 „Stabilní, efektivní a strategicky řízený systém VaVaI“.
Národní inovační strategie 2012–2020	Prioritní osa „Excelentní výzkum“ (Efektivní využívání veřejných prostředků na výzkum a vývoj; Špičkové výzkumné infrastruktury; Evropský výzkumný prostor – cesta k excelenci ve výzkumu). Prioritní osa „Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem“ (Zlepšení vnitřních podmínek a celkové připravenosti akademických institucí na spolupráci s podniky a komercializaci výsledků výzkumu; Podpora spolupráce podniků a VaV institucí; Zvýšení kvality a rozvoj nových služeb podpůrné inovační infrastruktury). Prioritní osa „Inovační podnikání“. Prioritní osa „Lidé: hlavní nositelé nových nápadů a iniciátoři změn“. Analytická část NIS detailně mapuje problematiku kapacit, výkonnosti a potenciálu systému VaV směrem k využití znalostního potenciálu ČR v transferu znalostí do technologických domén a inovací, a to včetně problematiky internacionalizace a otázky lidských zdrojů v ČR v mezinárodním srovnání. Jinak jsou vazby na: Prioritu 4 „Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem“.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou Strategie inteligentní specializace (S3), Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol, Koncepce zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015, Koncepce zdravotnického aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2020, Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015,

Mezirezortní koncepce mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji do roku 2015, Koncepce obranného aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015, Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity do r. 2020, strategické dokumenty krajů (strategie rozvoje kraje, program rozvoje kraje), a další sektorové dokumenty definované v dílčích programech. Na krajské úrovni jsou ve vztahu k problémové oblasti také zpracovávány Regionální inovační strategie (včetně regionálních příloh národní RIS3 strategie).

1.1.1.4 Konkurenceschopné podniky

Východiska a charakteristika

Česká ekonomika se v současnosti nachází na prahu přechodu ke konkurenceschopnosti založené na inovacích. Stávající inovační výkonnost podniků je založena zejména na inovacích nových pro firmu, ale nikoliv pro trh⁴⁶. Dopady tohoto typu inovací jsou zásadní pro produktivitu podniků, nicméně dopady na trh práce jsou ambivalentní. V inovacích nových pro trh a to zejména inovacích vyšších řádů, které jsou v jádru technologicky založené konkurenční výhody místní podnikový sektor dosud silně zaostává⁴⁷. Klíčovými předpoklady úspěšného přechodu k inovačně založené konkurenceschopnosti, která je předpokladem pro tvorbu nových, kvalitních pracovních míst, jsou rozvoj podnikatelské kultury, podnikatelství vedoucí k vyšší tvorbě nových firem a posílení inovační a exportní výkonnosti endogenního podnikového sektoru. Nezbytné je také snižování energetické a materiálové náročnosti.

Pro pochopení podstaty současných problémů, výzev a příležitostí je nezbytné vidět podnikový sektor Česka z evoluční perspektivy. Zapojení Česka do světové ekonomiky po roce 1989 stálo zejména na těchto vnitřních faktorech: výhodný poměr ceny a kvalifikace pracovní síly, silná průmyslová tradice a relativní technická vyspělost, kvalitní infrastruktura v rámci zemí střední Evropy a slabý domácí sektor schopný pouze velmi omezené konkurence. Atraktivitu těchto podmínek zvyšovala blízkost rozvinutým evropským trhům s výhledem na vstup do EU. Důsledkem byl vysoký příliv přímých zahraničních investic do ČR a návazně silný růst poptávky po subdodavatelích z ČR, z čehož těžily významně domácí podniky. Většina z nich se napojila přímo či zprostředkovaně na zahraniční firmy působící v ČR a okolních zemích⁴⁸. Uvedený vývoj prospěl ekonomice jako celku, i domácím firmám, které získávaly přístup k manažerskému i technickému know-how a zprostředkovaně také přístup na zahraniční trhy.

Vytvořená silná závislost výkonnosti místní ekonomiky na zahraničních firmách má vedle nesporných pozitiv také svá negativa, která se naplno projevují od vypuknutí vážných problémů ve světové ekonomice roku 2008. Celkový objem výroby, investic a tím také zaměstnanosti je značně závislý na rozhodnutích zahraničních firem. Snížení poptávky dosavadních hlavních odběratelů nejsou zejména MSP schopny dostatečně kompenzovat. Jejich vlastní schopnost nacházet a vstupovat na nové trhy (územně i produktově) je omezená. ČR z tohoto důvodu potřebuje vedle rozvoje MSP podpořit také velké firmy, neboť ty mají mnohem větší kapacitu systematicky investovat do VaV, včetně rozvoje a využití KET, a zvýšit tak inovační výkonnost ekonomiky jako celku. Jejich úspěch zpětně ovlivňuje celkovou poptávku po produkci a inovacích MSP.

⁴⁶ MPO (2010): Národní inovační strategie ČR.

⁴⁷ Analýza věcných priorit a potřeb jednotlivých oblastí v působnosti MPO pro zaměření podpory ze strukturálních fondů EU v příštím programovacím období (2014+).

⁴⁸ Viz poznámka pod čarou č. 3.

Nevyužitým potenciálem pro zvýšení konkurenceschopnosti je zlepšení podnikatelského prostředí v ČR (zlepšení výkonu činnosti veřejné správy, cílevědomý rozvoj infrastruktury zaměřené na odstranění problémů s dopravní dostupností, větší spolupráce výzkumného sektoru s podniky a zvýšení souladu kompetencí pracovních sil s požadavky podniků).

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

Investice ve stávajícím programovém období jsou zaměřené na zvýšení motivace k podnikání zvýšením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k zahájení podnikatelské činnosti. Součástí podpory je také uplatňování nových finančních nástrojů, jako jsou fondy mikropůjček a fondy rizikového kapitálu, poskytování zvýhodněných úvěrů, nebo bankovní nástroje, tj. poskytování bankovních záruk a úvěrů a podpora začínajícím inovativním firmám prostřednictvím tzv. seed-fondu. Dále je podporováno zakládání, činnost a další rozvoj podnikatelské infrastruktury, jako jsou například stávající průmyslové parky, inovační centra a regenerace brownfields pro pronikání. V neposlední řadě jsou také důležité kvalitní poradenské služby, které napomohou firmám k využití všech tržních příležitostí.

ČR se bude muset v programovém období 2014-2020 zaměřit na posilování úlohy inovací ve strategickém rozhodování o ekonomickém životě firem. Současným problémem ČR je neschopnost přesunout výsledky výzkumu do praxe. Je tedy nutné hledat další možnosti, jak tento deficit snížit a jak umožnit rozvoj vzájemného propojování privátní sféry s akademickým prostředím v návaznosti na výzkumné instituce.

Několikanásobné převisy v požadavcích na podporu investičních projektů do zvyšování konkurenceschopnosti v odvětví zemědělství, potravinářství a lesního hospodářství ukazují, že potřeba investic do zemědělské výroby a zpracování přetrvává. Rovněž kvalitu infrastruktury v zemědělství a lesnictví je třeba i nadále zvyšovat zejména s ohledem na stále nedostatečnou míru realizace komplexních pozemkových úprav.

Územní rozdíly

Podpora podnikání a inovací se odvíjí od potenciálu a socioekonomické úrovně různých typů regionů. Zejména jde o rozdíly mezi metropolitními a nemetropolitními regiony, dále pak o hospodářsky problémové regiony. Významné jsou rovněž rozdíly na úrovni měst a mikroregionů. V jednotlivých územních celcích existují významné rozdíly ve schopnosti místních aktérů mobilizovat vnitřní i vnější zdroje a realizovat sofistikovanou rozvojovou strategii v souladu s konceptem inteligentní specializace.

Vzhledem k rozložení rozhodujících výzkumných a vzdělávacích kapacit jsou tahounem rozvoje podnikání a inovací hlavní metropole s přilehlým funkčně propojeným zázemím. Zejména Praha a Brno, významný rozvoj v posledních letech zaznamenávají také Plzeň a Ostrava, byť hospodářsky postižený Moravskoslezský kraj čelí selektivní migraci, nadprůměrné míře nezaměstnanosti a nízké míře podnikavosti. V těchto metropolitních územích a dalších velkých městech je podstatně vyšší absorpční kapacita v oblasti podpůrných aktivit zaměřených na vyšší řády inovací. Z pohledu podílu MSP je nadprůměrná pozice hl. m. Prahy, kde téměř $\frac{3}{4}$ z celkové zaměstnanosti připadají na MSP. Podobné postavení vykazují i kraje Jihomoravský a Zlínský. Naopak nejhorší postavení z hlediska postavení podílu MSP na celkové zaměstnanosti je v Moravskoslezském kraji. Pokud jde o vlastní podporu MSP a vstupu lidí do podnikání je potřebnost podpory i absorpční kapacita mezi regiony podstatně rovnoměrněji rozložená s potřebou specifické pozornosti věnované rozvoji podnikavosti ve strukturálně postižených regionech.

Podpora podnikání na venkově zejména v ekonomicky méně exponovaných regionech (tj. Karlovarský kraj, kraj Vysočina a Olomoucký kraj a periferní oblasti ostatních krajů) trpí řadou negativních jevů (např. odliv talentovaných mladých lidí, nízká intenzita podnikání, vysoká nezaměstnanost ad.).

Specifickou součástí regionální konkurenceschopnosti představují odvětví cestovního ruchu a kultury. Zvláště v případě cestovního ruchu, jehož doménou jsou MSP, význam stoupá na lokální úrovni a v některých oblastech představuje hlavní pilíř ekonomické výkonnosti a zaměstnanosti. Jelikož faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu a kultury jsou odlišné od ostatních odvětví národního hospodářství, mají tato odvětví schopnost přispívat k omezování vzniku socioekonomických disparit. Posílení konkurenceschopnosti obou odvětví vyžaduje investice do kvality, vzdělávání a inovací a zajištění dostupného kapitálu podnikatelským subjektům.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje

1. Slabý endogenní (domácí) podnikatelský sektor

Segment domácích firem prošel v posledním desetiletí dynamickým rozvojem. Přesto pouze menší, byť postupně rostoucí, část firem je schopna obchodně a technologicky držet krok s tempem vývoje na světových trzích⁴⁹. Pomyslným hnacím motorem růstu produktivity, exportu a tím i celkového hospodářského výkonu země je a nadále zůstane segment zahraničních firem. Posílení endogenního segmentu firem je zásadním předpokladem dalšího přiblížení hospodářské výkonnosti předním zemím OECD. Hlavní problémy:

Velmi nízký počet endogenních firem s významným postavením na světových trzích ať už jde o tržní podíl či schopnost posunovat technologickou hranici oboru⁵⁰. Jelikož přední zahraniční firmy působící v ČR mají své výzkumné a strategické funkce z velké části mimo ČR, způsobuje tento problém slabou inovační poptávku v segmentu inovací vyšších řádů. Tato skutečnost zásadně ovlivňuje celkový potenciál a obsah spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými institucemi (viz Výzkumný a inovační systém)⁵¹.

Většina endogenních průmyslových firem (zejména těch s 250+ zaměstnanci, které formálně spadají do kategorie „velké“) vznikla z bývalých státních podniků či jejich postprivatizačních následovníků. Jejich typickým znakem byl vnitřní dluh v podobě zastaralé výrobní infrastruktury, energeticky náročných budov atd. S tímto investičním dluhem řada z nich bojuje do současnosti, což také značně snižuje prostředky, které mohou věnovat na inovace a související rizikové výzkumné a vývojové aktivity.

Většina MSP má značně omezené netechnické kompetence, zejm. v oblastech, které jsou kritické pro vyhledávání a využívání nových podnikatelských příležitostí (strategické řízení, marketing, inovační management, zahraniční obchod ad.). Tato bariéra limituje jejich schopnost dostat se ze závislosti na omezeném množství velkých odběratelů. Stejně tak omezuje jejich ambice a schopnosti v oblasti inovací. Omezené jsou dále zkušenosti se strategickým řízením firem, zejména řízením dynamického růstu a přechodu z malé rodinné firmy ve velkou mezinárodní firmu.

Potřeby rozvoje:

- Zvýšit schopnost MSP samostatně se prosazovat na náročných a vzdálených zahraničních trzích.

⁴⁹ MPO (2010): Národní inovační strategie ČR.

⁵¹ MPO (2011) Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012–2020.

- Rozvíjet regionální a oborová inovační centra v rámci realizace Regionálních inovačních strategií, poskytující zejména specializované technické služby umožňující zvýšit inovační výkonnosti v jednotlivých odvětvích a přesahující hranice vlastních odvětví. Jsou zapotřebí nové mechanismy, které zajistí svádět dohromady zdroje a odborné znalosti a spolupráci mezi podniky, veřejnými orgány a univerzitami.⁵²
- Rozšíření kapacit průmyslového výzkumu a vývoje v podnicích, vývoj a zavádění procesních a produktových inovací.
- Zlepšit strategické řízení MSP, zvýšit jejich aspirace v oblasti inovací a zahraniční expanze a zlepšit řízení inovací, včetně většího využití externích zdrojů znalostí a technologií v souladu s trendem open – innovation.
- Více využít potenciál vzájemné spolupráce firem v oblasti inovací, včetně spolupráce MSP se zahraničními firmami (nejen lokalizovanými v ČR).
- Rozvoj infrastruktury a služeb podporující potřeby rozvoje podniků.

Zejména v oblastech výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění produktových a procesních inovací budou identifikované potřeby řešeny částečně také prostřednictvím finančních nástrojů.

2. Podnikatelská kultura, intenzita podnikání a podnikatelské aspirace

Rozvinutá podnikatelská kultura a vysoká míra podnikání jsou klíčovým předpokladem celkového posílení endogenního segmentu firem i vyšší inovační výkonnosti místní ekonomiky. Čtyři dekády centrálního plánování prakticky zničily podnikatelství a s ním související specifické znalosti a dovednosti. Česko v této oblasti čelí těmto problémům:

Nízká tvorba nových, zejm. technologických, firem. Nedostatečná motivace lidí k zakládání vlastních podniků. Přitom tvorba nových firem, zejména technologicky orientovaných, je zásadní ingrediencí pro dlouhodobé posílení endogenního sektoru firem⁵³.

Přes rozdíly mezi regiony jsou ve společnosti zakořeněny vzorce chování a hodnot, které nepřejí rozvoji podnikání a inovací a přispívají k nízké motivaci pro zahájení vlastního podnikání: Podnikání je většinou společností vnímáno jako cesta k materiálnímu bohatství úzké skupiny osob (mnohdy ne zcela morální) a nikoliv jako zdroj rozvoje společnosti, technologií a celkového blahobytu. Rozšířen je názor, že úspěchu lze snadněji dosáhnout prostřednictvím správných kontaktů než vlastní vizí a tvrdou prací na jejím naplnění. Obyvatelé ČR jsou také méně ochotní podstupovat riziko a preferují spíše zaměstnanecký poměr před vlastním podnikáním. To se projevuje mj. tím, že absolventi VŠ masově usilují o nalezení zaměstnání v pobočce renomované zahraniční firmy či ve veřejném sektoru namísto aspirace o vytvoření vlastní firmy.

Nedostatečné jsou možnosti vnějšího financování založení a rozvoje MSP⁵⁴. Podniky tradičně získávají prostředky na svůj rozvoj prostřednictvím bankovních úvěrů, přičemž malé a začínající firmy mají přístup k úvěrům obtížnější, zvláště v podmínkách zhoršeného rizikového sentimentu bank. V případě zajištění rizikového kapitálu pro rozvoj inovačních firem dochází v ČR k selhání trhu a podle statistik Eurostatu nedochází v rané fázi podniků ze strany soukromých kapitálových fondů téměř k jejich zainvestování.

Potřeby rozvoje:

⁵² KOM(2010) 614 v konečném znění

⁵³ Global entrepreneurship monitor 2011

⁵⁴ MPO (2012): Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014–2020.

- Zvýšit podíl obyvatel poprvé zahajujících vlastní podnikání, stejně jako lidí opakovaně zahajujících vlastní podnikání
- Zvýšit tvorbu nových firem, zejm. ve znalostně intenzivních oblastech
- Zlepšit image podnikání a podnikatelů a jejich přínosu pro společnost
- Zajistit dostupnost kvalitních služeb pro začínající podnikatele
- Zvýšit dostupnost vnějšího financování pro začínající podnikatele a inovační podniky, včetně rizikového kapitálu

Identifikovaná potřeba v oblasti zajištění dostupného financování pro založení a rozvoj MSP bude řešena také prostřednictvím finančních nástrojů, zejména ve formě rizikového kapitálu, ale také úvěrů a záruk.

3. Prostředí pro podnikání

Každá firma ze svého okolí čerpá významné vstupy, jejichž kvalita a dostupnost významně ovlivňují její konkurenční schopnost. Součástí podnikatelského prostředí je také regulace a to jak obecná (např. procedury potřebné k zahájení podnikání či vyvezení zboží do zahraničí), tak oborově specifická (např. pravidla v nakládání s radioaktivními materiály). V Česku je administrativní náročnost splnění regulačních pravidel a souvisejících procedur vysoká. V řadě ohledů (viz zpráva Světové banky Doing Business, 2013) je Česko z hlediska délky trvání různých procedur souvisejících s podnikáním hluboko za zeměmi OECD. Problémem je také nestabilita daňového a regulačního rámce podnikání. Neustálé dílčí změny daňových zákonů a regulačních pravidel enormně zatěžují plánování firem a zvyšují nejistotu a tím podstupovaná rizika. Problematika vysoké regulační a administrativní zátěže je podrobně řešena v problémové oblasti Veřejná správa. Zajištění stabilního daňového a regulačního prostředí není přímo ovlivnitelné prostřednictvím ESIF, pro efektivní využití investic je však nezbytné.

Další bariérou rozvoje konkurenční výhody firem je již zmíněná nedostatečná spolupráce veřejného výzkumného sektoru s podniky. Neuspokojivá je dostupnost kvalifikované pracovní síly související se snižující se kvalitou vzdělávání na všech úrovních, přičemž zvláště problematická je situace na trhu technicky kvalifikované pracovní síly. Uvedené problémy včetně navazujících rozvojových potřeb jsou podrobněji popsány v kapitolách Výzkumný a inovační systém a Vzdělávání.

4. Vysoká energetická a surovinová náročnost hospodářství a rostoucí ceny energií

Česká republika má šestou nejvyšší náročnost tvorby HDP na spotřebu elektřiny v rámci EU27 (po BG, EST, FI, SI, S) a je o cca 25% nad jejím průměrem, přičemž ve spotřebě elektřiny na obyvatele je v průměru EU27. Obdobné poměry jsou i v energetické náročnosti. V roce 2011 byla v ČR konečná spotřeba energií celkem 25 964 tis. toe; z toho v průmyslu 7 763 tis. toe, v dopravě 5 947 tis. toe, v domácnostech (residential) 5 884 tis. toe a ve službách (veřejný sektor a komerční služby) 3 022 tis. toe⁵⁵. Ve spotřebě primárních paliv je náročnost HDP ještě vyšší. Důvodem je jak vysoký podíl průmyslu na tvorbě HDP a vysoký podíl průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností, tak i vnitřní dluh podniků spočívající v nízké energetické efektivnosti průmyslových procesů a vysoké energetické náročnosti budov. Návratnost investic do energetické efektivnosti je obvykle o něco delší než investice do vlastní produkce a tempo zvyšování energetické účinnosti je při rozpočtových

⁵⁵<http://www.iea.org/statistics/statisticssearch/report/?country=CZECH&product=balances&year=2011> nebo http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/8113-12-n_2012-03

omezeních firem pomalé. Ceny energií pak představují kritický faktor konkurenceschopnosti firem.

Cena elektřiny, zatížená podporou obnovitelných zdrojů a nároky na obnovu a rozvoj zastaralých sítí je relativně největším problémem. Vzhledem k tomu, že cena samotné elektřiny je díky propojení trhů stejná s hlavními konkurenty v okolních zemích, jsou klíčovým prvkem konkurenceschopnosti regulované složky ceny. Problém je jak v absolutní výši nákladů (podpora OZE, obnova sítí) tak i v rozdělení do tarifů pro jednotlivé skupiny zákazníků. ČR (v souladu s pravidly EU) na rozdíl od některých sousedních zemí neuplatnilo v tarifech žádné prvky zvýhodnění pro podniky s vyšší spotřebou.

Při rozhodování o budoucím rozvoji řady průmyslových podniků tak hraje očekávání vývoje cen elektřiny a tepla a tarifní politiky stále významnější úlohu.

Potřeba rozvoje:

- Stimulace investic do energetické a surovinové účinnosti podniků (snižování energetické a surovinové náročnosti resp. zvyšování energetické a surovinové účinnosti výrobních a technologických procesů v průmyslu, zemědělství a akvakultuře, využívání odpadní energie a surovin zejména v průmyslových procesech aj.).
- Zavádění eko-inovací do výrobních procesů a produktů, které přispějí k optimálnímu využití zdrojů, případně i jinak sníží dopad výroby či produktu na životní prostředí.

Především v oblasti energetické účinnosti budou identifikované potřeby řešeny také prostřednictvím finančních nástrojů.

5. Konkurenceschopnost zemědělských, potravinářských a lesnických podniků

České zemědělství v řadě ukazatelů konkurenceschopnosti zaostává za průměrem EU. V mezinárodním srovnání účinnosti využívání vstupů v českém zemědělství je situace následující: Produkce z hektaru půdy činí v průměru 58 % hodnoty EU, analogicky mezispotřeba je relativně vysoká a činí 73 % vytvořené produkce v ČR, z čehož vyplývá, že české zemědělství zůstává nákladově náročné. Podobně produktivita práce měřená ČPH na pracovníka činí 68 % (vůči EU-27), přičemž více než polovinu důchodu z faktorů vytváří příjmové podpory, což je téměř dvojnásobně více oproti evropskému průměru. Vysoké záporné saldo agrárního zahraničního obchodu je ovlivněno vývozem komodit s nižším stupněm zpracování a tedy i nižší přidanou hodnotou a naopak jsou dováženy zpracované výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Rovněž konkurenceschopnost lesního hospodářství v ČR a potravinářského průmyslu vyjádřená produktivitou práce je v porovnání s ostatními státy EU nízká, Průměrná produktivita práce v lesnictví za roky 2008 -2010 dosahuje cca 24 tis. EUR /AWU, což je poloviční hodnota ve srovnání např. s Rakouskem. Co se týká potravinářského průmyslu, tak produktivita práce dosahuje pouze 46 % průměrné hodnoty dosahované v EU.

České zemědělství je ze strukturálního pohledu odlišné od ostatních států EU zejména kvůli duální struktuře výroby (87 % podniků rodinného charakteru obhospodařuje 29 % půdy, zbylých 13 % podniků s převážně nájemní pracovní silou hospodaří na 70 % půdy). Vysoký podíl půdy v zemědělství je najaté (v roce 2011 činil 76 %). V porovnání s evropskými zemědělci je nižší celková kapitálová vybavenost.

Vzhledem ke struktuře zemědělských podniků je žádoucí podporu zaměřit nejen na úroveň MSP, ale i velkých podniků, které se potýkají s obdobnými problémy a jsou pro

konkurenceschopnost odvětví klíčové. V potravinářském sektoru pak právě velké podniky mají významný potenciál pro zavádění inovací.

Jednou z podmínek zvýšení konkurenceschopnosti je změna vývoje nepříznivé věkové struktury pracovníků v zemědělství. Vzrůstající nároky na kvalifikaci a kvalitu pracovních sil v souvislosti s technickým a technologickým rozvojem v zemědělství a akvakultuře vyžadují vstup mladých a kvalifikovaných pracovníků zejména na úrovni vedoucích podniků.

Potřeby rozvoje:

- Urychlit nápravy vlastnických vztahů k půdě prostřednictvím realizace pozemkových úprav a současně s tím realizovat další efekty zlepšující biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny.
- Zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských podniků podporou vyšší účinnosti výrobních faktorů a zlepšením managementu.
- Posilování konkurenceschopnosti rostlinné a živočišné výroby zvyšováním efektivity provozů při současném zlepšování podmínek pohody zvířat (welfare) a zachování diverzity zemědělské rostlinné produkce, s přihlédnutím k ochraně vod a ovzduší.
- Zlepšení organizace trhu a posílení orientace na jakost, inovace, transfer nejnovějších poznatků do praxe, sdílení řešení provozních problémů a spolupráci v inovativních projektech především na lokální a regionální úrovni.
- Stimulace zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory investic nezbytných pro realizaci podnikatelského plánu.

6. Konkurenceschopnost podniků akvakultury

Rybářské podniky v ČR staví na tradici, respektu k životnímu prostředí a na spotřebiteli. Slabou stránkou českého rybářství je nižší ochota podniků investovat do modernizace, inovací a obnovy rybníků, protože investice v této oblasti mají nízkou návratnost. Jedním z klíčových problémů české akvakultury je zajištění rovnoměrné celoroční dodávky sladkovodních ryb na domácí trh, stále přetrvává sezónnost konzumace ryb. Nízký je také podíl zpracovávaných ryb v domácích podnicích. V českých podmínkách bude nezbytné souběžně rozvíjet tradiční a osvědčené formy akvakultury (rybníkářství) a současně podpořit zavádění moderních intenzivních chovných systémů využívajících inovací. Dále je nezbytné vzít v úvahu i další mimoprodukční funkce rybníků (zadržování vody v krajině, biodiverzitu) a zlepšit řídicí a organizační kompetence podniků.

Potřeby rozvoje:

- Zachovat a modernizovat extenzivní a polointenzivní akvakulturu (rybníky) – především kapr produkovaný v polykulturních obsádkách.
- Cíleným marketingem zvýšit spotřebu sladkovodních ryb v průběhu celého roku.
- Vybudovat moderní recirkulační zařízení k produkci kvalitních ryb, nárůst produkce ryb z recirkulačních systémů.
- Diverzifikovat činnosti rybářských podniků.
- Efektivně využívat zpracovatelské podniky.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- Vytvoření podmínek pro zesílení pracovní migrace (dopravní dostupnost, dostupnost diferencovaného bydlení pro různé věkové a příjmové skupiny obyvatel).
- Podpora rozvoje místní ekonomiky ve venkovském prostoru.

- Podpora podnikání v cestovním ruchu a kultuře, zejména formou finančních nástrojů

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	<p>Cíl „Snižit emise skleníkových plynů oproti úrovním roku 1990 nejméně o 20 % nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %“. Částečně vazba také na cíl „Dosáhnout cíle investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP, zejména zlepšováním podmínek pro investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje, a vytvořit nový ukazatel pro sledování inovací Iniciativy „Inovace v Unii“, „Evropa méně náročná na zdroje“.</p> <p>Integrované hlavní směry: 6. „Zlepšit obchodní a spotřebitelské prostředí, modernizovat a rozvinout průmyslovou základnu za účelem dosažení plné funkčnosti vnitřního trhu“; 4. Optimalizovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, posilovat znalostní trojúhelník a uvolnit potenciál digitální ekonomiky“; 5. „Zefektivnit využívání zdrojů a snížit emise skleníkových plynů, částečně 8 „Rozvoj kvalifikované pracovní síly, která bude reagovat na potřeby trhu práce, a podpora celoživotního učení“.</p>
Společný strategický rámec	Příloha 1, 4.3 – Horizont 2020 a ostatní centrálně řízené programy EU v oblastech výzkumu a inovací; zpracování (v relevantních případech) národní strategie „chytře specializace – i jako součást národního nebo regionálního strategického rámce výzkumu a inovací pro „chytrou specializaci“ (včetně zapojení národních nebo regionálních řídicích orgánů a zainteresovaných stran, např. univerzit a dalších institucí pro vyšší vzdělání, partnerů z průmyslu a sociální sféry).
Tematické cíle	<p>1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací.</p> <p>3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybnářství a akvakultury (v případě ENRF).</p> <p>4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích.</p>
Specifická doporučení Rady	Částečně vazba na 7. S využitím probíhajícího přezkumu pokračovat v reformě regulovaných povolání snížením nebo zrušením vstupních bariér a vyhrazených činností, budou-li shledány neodůvodněnými. Přijmout další opatření ke zlepšení energetické náročnosti budov a průmyslových odvětví.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem	<p>3.2.1 Zlepšování podnikatelského prostředí, rozvoj služeb pro podnikání; 3.2.1.2 Zlepšování kvality podnikatelského prostředí; 3.2.2 Udržitelný průmyslový sektor; 3.2.2.2 Průmyslová politika; 3.2.2.1 Energetika.</p> <p>3.4.2 Rozvoj spolupráce mezi podnikovou sférou a výzkumnými institucemi.</p> <p>3.4.3 Inovační podnikání a rozvoj start-upů; Seed fond.</p> <p>Částečně 3.4.1 Rozvoj podmínek pro excelentní výzkum (inovace v energetice).</p>
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	<p>8. Efektivnost trhu zboží a služeb a zkvalitňování charakteristik podnikání: Zlepšování podnikatelského prostředí – snižování administrativní zátěže, ekoaudit; Služby pro rozvoj podnikání – poradenský systém; Služby pro inovativní podnikání – modernizace a rozvoj technologického zázemí firem, rozvoj netechnických kompetencí firem.</p> <p>9. Inovace: Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podniky a akademickým sektorem – pre-seed grantové schéma, program Knowledge transfer partnership, rozvoj personálních kapacit a služeb CTT; Podpora spolupráce mezi podniky – rozvoj a manažerské řízení klastrů.</p>
Strategie regionálního rozvoje	<p>Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území, opatření 4.3 Podpora inovací v podnikání.</p> <p>Priorita 5 Oživení periferních území, opatření 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky.</p> <p>Priorita 6 Ochrana a udržitelné využívání přírodních zdrojů v regionech, opatření 6.3 Využívání obnovitelných zdrojů energie a podpora úspor energie ve vazbě na místní podmínky.</p>
Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014–2020	<p>Vazby Dohody jsou na všechny strategické priority:</p> <p>1. Kultivace podnikatelského prostředí, rozvoj poradenských služeb a vzdělávání pro podnikání.</p> <p>2. Rozvoj podnikání založeného na podpoře výzkumu, vývoje a inovací, včetně inovační a podnikatelské infrastruktury.</p> <p>3. Podpora internacionalizace MSP.</p>

Národní inovační strategie	4. Udržitelné hospodaření s energií a rozvoj inovací v energetice.
	Analytická část NIS detailně mapuje problematiku kapacit, výkonnosti a potenciálu systému VaV směrem k využití znalostního potenciálu ČR v transferu znalostí do technologických domén a inovací, a to včetně problematiky internacionalizace a otázky lidských zdrojů v ČR v mezinárodním srovnání. Jinak jsou vazby na: Prioritu 4 „Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem“. Prioritu 6 „Inovační podnikání a částečně i v prioritě Lidé“.

Dalším klíčovým dokumentem vztahujícím se k problematice konkurenceschopných podniků je Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014–2020, strategické dokumenty krajů (strategie rozvoje kraje, programy rozvoje kraje, program rozvoje cestovního ruchu).

1.1.2 Infrastruktura

Dobudování a modernizace kvalitních páteřních infrastruktur je nutnou podmínkou pro posilování konkurenceschopnosti ČR, ale i jednotlivých regionů, měst a obcí. Promyšleně vytvářené infrastruktury v oblasti dopravy, energetiky a informačních a komunikačních technologií umožní zvýšit standardy služeb poskytovaných jejich prostřednictvím a zlepšit jejich dostupnost pro obyvatelstvo i podnikatelské subjekty.

1.1.2.1 Dopravní infrastruktura a dostupnost/mobilita

Východiska a charakteristika

Oblast dopravní infrastruktury přispívá k vytváření podmínek pro konkurenceschopnost ČR včetně zajištění mobility pracovních sil a zlepšení mezinárodní dostupnosti. Řešení problémů a potřeb v této oblasti předpokládá ve shodě s požadavky Evropské komise zaměření investic na zlepšení dostupnosti a udržitelnosti dopravy, zejména dokončení dálnic a rychlostních silnic, modernizaci železniční dopravy a také na rozvoj městské dopravy šetrné k životnímu prostředí v návaznosti zejména na podporu zlepšování podmínek pro podnikání a kvalitu života.

ČR je díky své poloze ve středu Evropy významnou tranzitní zemí (20% intenzity na naší dálniční síti tvoří tranzit), což klade velké nároky na dopravní infrastrukturu a zajištění multimodality. Polohový potenciál ČR má velký význam pro rozvoj hospodářství země (je atraktivní pro umístění celoevropských výrobních a logistických aktivit), není však dostatečně využit právě i s ohledem na nedostatky v dopravní infrastruktuře. Je patrné formování „rozvojových jader“ které vyžadují silnější vnitřní, funkční propojení jednotlivých území. Jde zejména o metropolitní oblasti a regionální centra, která se významnou měrou podílí jak na regionální ekonomice, ale i na trhu práce, nezaměstnanosti, kvalitě života, příležitostí pro využití přírodního a kulturního potenciálu. Stagnace dopravní dostupnosti výše zmiňovaných center ve vazbě na špatný technický stav a absence kompletní páteřní dopravní sítě mohou způsobit, že se ČR postupně bude stávat periferií uprostřed Evropy s nevyužitým potenciálem průmyslové výroby, zemědělství a lesnictví a využití přírodních a kulturních hodnot.

Naopak prioritní dokončení základního dálničního skeletu a zajištění napojení na síť nižších tříd přinese nárůst produkční funkce ČR díky lepší provázanosti se sítí TEN-T. Podobně odstranění fragmentací povede ke snížení dopravní zátěže obyvatelstva na problematických místech. Nevyhovující technický stav také způsobuje nadměrné množství usmrcených osob. Na českých silnicích v roce 2008 zemřelo 104 osob na 1 mil. obyvatel, průměr EU činí 78 osob. Tento trend se však od roku 2008 zlepšuje. V ČR se také stále hojně využívá dálkové silniční přepravy nákladů, která není podpořena kvalitní alternativou přepravy (např. jako služba pro silniční dopravce) po železnici, popř. vodními cestami.

V železniční dopravě jde o významné přiblížení kvality sítě úrovni starých evropských zemí. Modernizace tratí ve shodě se sektorovou strategií a Národním plánem implementace ERTMS zahrnuje zavádění standardů TSI včetně systému ERTMS s cílem zajištění interoperability systému. ČR se připojuje k evropskému trendu výstavby vysokorychlostních tratí. V současné době byly zahájeny práce zaměřené na definování podoby sítě tzv. Rychlých spojení v ČR (Studie příležitostí, Technická studie a Územně-technické studie).

Snaha snižovat spotřebu zdrojů v dopravě a to jak absolutně, tak i v jednotkových nákladech, navazuje na oblast energetických úspor a konkurenceschopnosti podniků. Promítá se do budování a rozvoje nízkouhlíkových dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí, představovaných zejména multimodalitou dopravy včetně vnitrozemské vodní dopravy, drážní městskou a příměstskou dopravou a s ní spojeným ekologicky čistým vozovým parkem, ITS v silniční dopravě v rámci aglomerací a cyklistickou dopravou. Silnou vazbu na oblast životního prostředí vykazuje snaha o minimalizaci negativního vlivu dopravy na kvalitu ovzduší a tudíž na lidské zdraví především ve větších městech. Zlepšení se předpokládá skrze budování obchvatů, opatření k zajištění plynulosti dopravy a podporu alternativních zdrojů paliv jako je elektřina, CNG a další.

Východiskem pro výběr infrastrukturních projektů je dokument Dopravní sektorové strategie II. fáze (pro období 2014–2020), který obsahuje prioritizaci potřeb výstavby dopravní infrastruktury vzešlou z rozsáhlé multikriteriální analýzy. Tento materiál rovněž obsahuje analýzu opatření na dopravní infrastrukturu včetně nedostatků a dále zdůvodnění potřeb rozvoje regionální infrastruktury včetně jejího odůvodnění. Zároveň budou zahájeny práce na urychlení přípravy klíčových dopravních staveb tak, aby tento materiál mohl být v druhé polovině programového období náležitě aktualizován.

Územní rozdíly:

V případě dopravní infrastruktury je v některých částech státu hospodářský rozvoj výrazně limitován nedostatečnou i nekvalitní dopravní sítí. To se promítá mj. i do nižší úrovně dopravní obslužnosti, mobility pracovních sil či ovlivnění rozhodnutí zaměstnavatelů o setrvání zejména v dopravně odlehlejších oblastech. Tato síť se potýká se základními nedostatky, jako je neúplná provázanost regionálních dopravních systémů, především regionálních center na celostátní páteřní síť (zejména síť TEN-T), stejně jako návaznost regionálních dopravních systémů nižších řádů napojující menší sídla a venkovské oblasti na regionální centra. Závažná je situace zejména v severní části státu, kde se nezřídka projevuje i absence dálničních nebo rychlostních komunikací (zcela schází severní páteřní komunikace R35), což se projevuje v rostoucí odlehlosti nejen severní části Moravy, ale nepříznivé tendence rozvoje se začínají objevovat i v severovýchodní části Čech. Dalším prostorovým problémem je nedostatečná integrace dopravních systémů v nejvíce urbanizovaných částech státu. Přetrvává absence dostatečného dopravního napojení okrajových částí většiny krajů na střediska krajského nebo subregionálního významu, což přispívá k růstu odlehlosti těchto území.

V mezikrajském srovnání vykazuje hustota silnic II. a III. třídy poměrně významné územní rozdíly, které jsou ovlivněny mj. polohovým potenciálem a rozlohou krajů a počtem obcí v jednotlivých velikostních kategoriích obcí. Nejnižší hustotu v přepočtu na km/10 tis. obyvatel (za rok 2012) vykazuje hl. m. Praha (0,2), za kterým následuje Moravskoslezský kraj (22,0) a Zlínský kraj (30,0). Naopak nejvyšší hustotu lze zaznamenat v kraji Vysočina (89,1), Jihočeském (85,7) a Plzeňském kraji (80,4).

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

S ohledem na to, že předpokládané náklady na výstavbu a modernizaci všech druhů dopravních sítí v ČR mnohonásobně převyšují finanční možnosti/alokace pro obor doprava v současném i budoucím programovém období, je možno konstatovat, že ani v jednom dopravním odvětví nedošlo k úplné či většinové saturaci potřeb. Pro programové období 2014–2020 je proto nutno usilovat o dodržení stanovené prioritizace záměrů a realizovat nejpotřebnější stavby.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

1. Nedokončená páteřní dopravní síť

Zcela zásadním problémem dopravy v ČR je nedokončená páteřní železniční a silniční síť a to jak uvnitř státu (tvořená vzájemnými propojeními nejvýznamnějších metropolitních oblastí v ČR, propojeními krajských měst a dalších významných sídel navzájem, zejména však jejich spojení na hlavní centra státu Prahu, případně Brno), tak i v podobě přeshraničních spojení propojujících ČR s Evropou. Páteřní síť, tvořenou z většiny TEN-T a dále některými dalšími spojeními, představují modernizované nebo k modernizaci určené železniční koridory a plánované kratší nové železniční úseky s rychlostí do 160 km/h (případně v budoucnu do 200 km/h), plánované vysokorychlostní tratě pro rychlost 200 km/h a vyšší, existující či plánované dálnice, rychlostní silnice a vybrané silnice I. třídy. Z celkové plánované sítě dálnic a rychlostních silnic v délce cca 2200 km je v současnosti dostavěných jen o něco více než 50%. Vnitrozemská vodní doprava se vyznačuje velkou šetrností vůči životnímu prostředí, vysokou kapacitou dopravní cesty a efektivností při stabilních plavebních podmínkách, má nesporný význam pro zajištění multimodality. ČR nemůže dostatečně využít potenciál stávajících vodních cest (labsko-vltavské), a to v důsledku neuspokojivých plavebních podmínek na poměrně krátkém, avšak zcela zásadním příhraničním úseku Labe.

Stávající páteřní infrastruktura se na některých částech potýká s nevyhovujícím technickým stavem, který v některých případech vyžaduje bezodkladné řešení. Nevyhovující technický stav je způsoben především dlouhodobě nízkými investicemi do údržby a oprav.

Potřeby rozvoje:

- Výstavba a modernizace železničních tratí (včetně hlavních železničních uzlů) páteřní sítě s důrazem na síť TEN-T (hlavní a globální). Z územního hlediska by důraz měl být kladen na dokončení čtyř tranzitních železničních koridorů, na další tratě hlavní sítě TEN-T (např.: Praha – Lysá n. L., Lysá n. L. – Litoměřice – Ústí n. L., Brno – Přerov), modernizací uzlů zejména na I. a II. tranzitním železničním koridoru a na přípravu prvních úseků systému vysokorychlostních tratí.
- Výstavba a modernizace dálnic a silnic (silnic I. třídy a silnic pro motorová vozidla) páteřní sítě s důrazem na síť TEN-T (hlavní a globální). Z územního hlediska by měl být kladen důraz na modernizaci dálnice D1 v úseku Praha – Brno – Vyškov, dobudování alternativního severního dálničního spojení západu a východu republiky v podobě úseku R35 Hradec Králové – Mohelnice, dobudování Silničního okruhu kolem Prahy, jako nezbytné součásti nejvýznamnějšího dálničního uzlu v ČR, dobudování evropské dálniční trasy (Warszawa) – Ostrava – Brno – (Wien) na území ČR a infrastruktury v dalších koridorech.
- Zavádění inteligentních dopravních systémů (ITS) a nových technologií v rámci silničních systémů přednostně v silniční síti TEN-T.
- Výstavba a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T v souladu s environmentálně příznivými požadavky. Z územního hlediska se bude jednat o

zajištění splavnosti Labe mezi Ústí n. L. a státní hranicí se SRN a prodloužení splavnosti Labe z Přelouče do Pardubic, které patří k nejvýznamnějším dopravním uzlům ČR.

2. Nedostatečné napojení některých oblastí na páteřní infrastrukturu

Rozvoji a lepší dostupnosti regionů, zejména periferních a hospodářsky problémových regionů, a rovněž některých významných průmyslových zón brání mimo jiné nedostatky v rámci ostatních dopravních sítí celostátního významu (mimo páteřní infrastrukturu včetně sítě TEN-T) a dopravních sítí regionálního významu. Jedná se především o nedostatečné napojení sekundárních a především terciárních center včetně jejich regionů zejména v periferních polohách na páteřní síť/síť TEN-T, dále pak o úzká hrdla v rámci těchto infrastruktur. Tento problém je umocněn špatným, v některých případech až katastrofálním technickým stavem některých sítí obou hierarchických úrovní, zejména však regionálních tratí a silnic II. a III. tříd, daný historicky nerealizovanou modernizací při nástupu automobilizace a z toho titulu nedostatečnými prostředky na údržbu a opravy.

Potřeby rozvoje:

- Výstavba a modernizace železničních tratí mimo páteřní síť (zejména sítě celostátního významu umožňující propojení krajských center navzájem a s hlavními centry ČR Prahou a Brnem, opatření pro příměstskou, městskou a aglomerační dopravu realizovanou na tratích celostátního významu, tratě pro důležité tahy nákladní dopravy a tratě pro napojení míst, které jsou významným zdrojem nebo cílem nákladní dopravy). Z územního hlediska by měl být kladen důraz na modernizaci koridoru Praha – Mladá Boleslav – Liberec; řešení městských, příměstských a aglomeračních železničních sítí (např. typu S-Bahn) například pro spojení Praha – Beroun, Praha – Říčany, obdobně i další vstupy do Prahy, Brna, Ostravy případně dalších měst; napojení mezinárodního letiště Václava Havla Praha, případně dalších letišť, na páteřní železniční síť ČR tak, aby umožňovalo přímá vlaková spojení do hlavních hospodářských center.
- Výstavba a modernizace železničních regionálních tratí. Jedná se o vybrané tratě, které umožní řešení aglomeračních vazeb a páteřní regionální dopravy v rozvojových územích dle typologie území obsažené ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2014–2020 a dále v koridorech Liberec – Tanvald, Jaroměř – Hradec Králové – Pardubice – Chrudim, Kroměříž – Otrokovice – Vizovice ad.; napojení letiště Brno-Tuřany na železniční síť; uspokojení požadavků na železnici ze strany strategických průmyslových zón v relaci Mladá Boleslav – Nymburk, dále zóny Nošovice a zóny Kvasiny.
- Výstavba a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo páteřní síť s ohledem na zlepšení dostupnosti zejména (vnějších i vnitřních) periferních území; budování obchvatů sídel na silnicích I. třídy s nejvyššími intenzitami dopravy na základě multikriteriální analýzy.
- Výstavba a modernizace vybraných (úseků) silnic II. třídy, výjimečně silnic III. třídy včetně budování obchvatů sídel (např. silnic II. a III. třídy spojujících odlehlá a dopravně znevýhodněná sídla s cílem zvýšit konektivitu k páteřní síti a možnosti dojíždění za prací u znevýhodněných skupin obyvatelstva – obyvatelé periferních území – a rozvojových území s enormním přírůstkem obyvatelstva způsobeným suburbanizací).

3. Multimodalita

V ČR nejsou dostatečně vytvářeny podmínky pro uplatnění multimodality, využívání optimálního druhu dopravy v kombinaci s nákladní dopravou. Území není dosud dostatečně pokryto veřejnými terminály multimodální dopravy doplněné veřejnými logistickými centry.

Potřeby rozvoje:

- Modernizace a výstavba terminálů multimodální dopravy sítě TEN-T – zejména napojení na dopravní infrastrukturu vždy železniční a silniční dopravy a dle místních podmínek rovněž vodní a letecké dopravy, výstavba a modernizace terminálů a jejich vybavení překládacími mechanismy, zavádění ITS a aplikací družicového systému EGNOS a Galileo.
- Modernizace a výstavba terminálů multimodální dopravy mimo síť TEN-T a železničních vleček a rozvoj dopravního parku vodní dopravy.
- Z hlediska územní dimenze by měl být kladen důraz na trimodální úsek silnice-železnice-voda Děčín – Ústí n/L – Lovosice – Mělník – Praha – Pardubice a bimodální silnice-železnice Plzeňsko, Brněnsko, Přerovsko, Ostravsko, Českobudějovicko.

4. Interoperabilita české železnice

Nízká úroveň interoperability české železnice, tedy technické a provozní propojenosti systémů železniční sítě České republiky se sousedními železničními sítěmi, jakož i mezi jednotlivými subjekty zapojenými do železniční dopravy.

Potřeba rozvoje:

- Zajištění interoperability a zavádění nových technologií (ERMTS, ITS) v rámci železničního systému přednostně v rámci čtyř tranzitních železničních koridorů, dále pak na zbývajících koridorech TEN-T a koridorech vymezených dohodami AGC a AGTC včetně podpory modernizace a rozvoje parku intermodálních přepravních jednotek.

5. Nedostatečné infrastrukturní podmínky pro rozvoj měst a aglomerací

Pro rozvoj měst, aglomerací, ale i krajů (regionů) jsou v některých částech republiky problémem nedostatečně rozvinuté integrované dopravní systémy včetně vozového parku a tarifní provázanosti celého systému. Zastává rozvoj a provázanost inteligentních dopravních systémů (ITS) v silničním provozu ve městech a aglomeracích a využití alternativních energií v dopravě včetně možného zapojení dopravy do sítí smartgrids. Není využit značný potenciál nemotorové (cyklistické) dopravy v rámci měst. Nedostatky jsou patrné i v systémech pro dopravu v klidu (P+R, K+R, B+R). Důraz bude kladen na projekty realizované v rámci integrovaných strategií.

Hlavní město Praha jako hlavní centrum ČR a zároveň jádro nejvýznamnější aglomerace v ČR, která vykazuje převážnou část přírůstků obyvatelstva ČR, čelí významné dopravní zátěži. Stejným problémem trpí většina významných regionálních center, případně některá centra osídlení nižších řádů.

Potřeby rozvoje:

- Výstavba a modernizace infrastruktury drážních systémů městské a příměstské dopravy (metro, tramvajové systémy, tram-train systémy, trolejbusové systémy).
- Rozvoj systémů pro city-logistiku.

- Výstavba a modernizace intermodálních terminálů osobní dopravy (propojovací uzly pro železniční, autobusovou, městskou, individuální a nemotorovou dopravu včetně P+R, K+R a B+R), zavádění ITS a nových technologií.
- Rozvoj systémů řízení městského silničního provozu.
- Podpora modernizace vozového parku veřejné hromadné dopravy s důrazem na snížení produkce emisí a snížení energetické náročnosti.
- Podpora rozvoje sítě veřejných napájecích stanic alternativních energií na silniční síti.
- Zavedení infrastruktury pro městskou nemotorovou (zejména cyklistickou) dopravu.
- Z územního hlediska budou projekty zaměřeny na rozvojová území a hospodářsky problémové regiony v souladu s typologií území obsažené ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2014–2020.

6. Nedobudovaná síť cyklokoridorů nejvyšší hierarchické úrovně

Potřeba rozvoje:

- Rozvoj a výstavba páteřní sítě mezinárodních cyklokoridorů Euro Velo.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- Pro dosažení maximálních možných efektů výstavby a modernizace páteřní dopravní sítě je nutné plánovat zároveň s těmito intervencemi i navazující intervence do dopravních obslužných systémů v periferních oblastech, které zajistí, že výhody plynoucích z dokončení páteřní sítě budou moci využívat všichni obyvatelé ČR, tedy nejen obyvatelé regionálních center a regionů bezprostředně přiléhajících k páteřním dopravním sítím.
- Pro města a jejich zázemí urychlit rozvoj integrovaných dopravních systémů včetně městské hromadné dopravy.
- V periferních oblastech zajistit základní dopravní obslužnost.
- Existuje zřetelná potřeba zvýšení propojenosti příhraniční oblasti ČR, které trpí obecně podinvestovaností infrastruktury - předpoklad zvýšení možnosti dojížděky za prací přes hranici a tím zvýšení flexibility přeshraničního trhu práce, dovoz a vývoz zboží a služeb, přeshraniční spolupráce a cestovní ruch a další.

Vazba na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Oblast dopravní infrastruktury není přímo navázán na kvantifikované cíle Strategie Evropa 2020. Dílní vazby: na energetické cíle 20-20-20 (Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovní roku 1990 nejméně o 20% nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30%; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20%). Iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“ a „Průmyslová politika pro éru globalizace“. Integrovaný hlavní směr 5 „Zefektivnit využívání zdrojů a snížit emise skleníkových plynů“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: 4.8 Vazba na plánování investic založeného na skutečných a plánovaných dopravních potřebách a identifikaci chybějících spojení a úzkých míst při zohlednění potřeb rozvoje přeshraničních spojení v Unii a propojení mezi regiony uvnitř členského státu. Investice do napojení regionálních dopravních sítí na páteřní dopravní síť včetně TEN-T zajistí, že městské i venkovské oblasti budou mít prospěch z příležitostí, vytvořených hlavními sítěmi. Prioritizace investic bude koordinována s plánováním TEN-T a s implementačními plány koridorů páteřní sítě.

	Řešeny udržitelné způsoby dopravy a udržitelná městská mobilita.
Tematické cíle	7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách. 4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích.
Specifická doporučení Rady	7. "Snížení počtu regulovaných profesí a snížení energetické náročnosti".

Vazba na dokumenty ČR

Národní program reforem	3.2.3 Rozvoj dopravní infrastruktury.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	2.6 Silniční doprava – páteřní síť dálnic a silnic a výstavba obchvatů významnějších sídel na hlavních silnicích I. třídy. 2.7 Železniční doprava – modernizovat hlavní železniční síť pro dálkovou osobní a nákladní dopravu, městskou a příměstskou dopravu v hustě osídlených oblastech a optimalizovat síť pro páteřní regionální dopravu, podpora vzniku sítě veřejných logistických center a terminálů kombinované dopravy. 2.8 Letecká a vodní doprava – splavnění úseků pro zvýšení konkurenceschopnosti země.
Strategie regionálního rozvoje	Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území (opatření 1.3 Podpora integrace dopravních systémů, 1.4 Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury). Priorita 2 Rozvoj klíčové infrastruktury nadregionálního významu (opatření 2.1 Modernizace silniční infrastruktury, opatření 2.2 Modernizace železniční sítě). Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území (opatření 4.2 Zlepšení vnitřní a vnější obslužnosti území).
Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050	4.4 2 Rozvoj dopravní infrastruktury – stanoveny hlavní zásady rozvoje dopravní infrastruktury podle jednotlivých módů. Z těchto zásad se následně vychází při rozpracování v dokumentu Dopravní sektorové strategie. 4.2.5 Řešení problémů dopravy ve městech - Dopravní problémy se nejintenzivněji projevují ve větších městech a v jejich předměstích, negativní účinky hluku, emisí a dopravních nehod se v hustě urbanizovaných prostorech projevují výrazněji. Důležitou roli zde pak musí hrát MHD a nemotorová doprava. 4.5.1 Moderní technologie, výzkum, vývoj a inovace – problematika zavádění ITS v dopravě.
Dopravní sektorové strategie, 2. fáze	Jedná se o klíčový dokument, který je celý zaměřen na problematiku rozvoje dopravní infrastruktury.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou Národní akční plán udržitelné mobility, Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020, Strategie podpory logistiky z veřejných zdrojů, Politika územního rozvoje ČR (PÚR) a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech. Na úrovni krajů jsou zpracovávány strategické dokumenty krajů (strategie rozvoje kraje, program rozvoje kraje, zásady územního rozvoje) a dále sektorové dokumenty ve vztahu k problémové oblasti – Koncepce optimalizace a rozvoje silniční sítě II. a III. třídy do roku 2020, Územní studie rozvoje cyklistické dopravy, Generel dopravy a Koncepce rozvoje cyklodopravy na území kraje.

1.1.2.2 ICT infrastruktura

Východiska a charakteristika

Významným faktorem konkurenceschopného podnikání a rozvoje inovačního potenciálu v ČR ve všech oblastech a též moderního a efektivního fungování veřejné správy je rozvinutost ICT infrastruktury. Správné a efektivní využívání ICT přispívá významným podílem ke zvyšování hrubého domácího produktu a vede k růstu produktivity ekonomiky jako celku. Do budoucna budou rozdíly ve výkonnosti států a regionů čím dál tím více dány rozsahem investic do ICT, výzkumu ICT a využití ICT produktů a služeb.

Nezbytným předpokladem pro využívání ICT a dosahování efektů z něj je existence dostatečně rozvinuté a dostupné technologické základny, tzn. především adekvátní infrastruktury umožňující vysokorychlostní přístup k internetu. Česká republika však není dostatečně pokryta a zaostává také v parametrech, jako je rychlost, kapacita a bezpečnost. Limitováni jsou občané⁵⁶ i podniky a státní instituce v přístupu k informacím a vzájemné komunikaci. Problematika ICT se významně váže na problémovou oblast Výzkumný a inovační systém.

V dlouhodobé perspektivě se ČR snaží přiblížit západoevropskému trendu vývoje ICT služeb a sdílení. Klíčovou součástí ICT infrastruktury je kromě budování systému pro sdílení také tvorba datových úložišť, digitalizace klíčových procesů a podpora agend v administrativní činnosti státu. Problematika digitalizace agend veřejné správy, která umožňuje přístup k veřejným službám pomocí internetu, je řešena v problémové oblasti Veřejná správa.

Digitální gramotnost obyvatelstva a její různá míra u různých skupin je nezbytným předpokladem pro používání ICT v běžném životě, při uplatnění na trhu práce, pro dosahování inovací a vyšší konkurenceschopnosti. Zde je silná vazba na problémovou oblast Vzdělávání, a to jak počáteční vzdělávání, tak s ohledem na rychlý vývoj v oblasti ICT zejména celoživotní učení. ICT má rovněž velký potenciál být účinným nástrojem v boji proti sociálnímu vyloučení. S ohledem na věkové rozdělení obyvatel je nižší používání techniky a informačních technologií u starší populace. Celkově však zaznamenává stálý nárůst.

Územní rozdíly:

Venkov i některé městské aglomerace se potýkají s potřebou zkapacitnění sítí. Z hlediska podílu domácností s připojením k internetu je nejvyšší podíl v Praze a jejím zázemí v rámci Středočeského kraje, v krajských městech, s výjimkou Karlovarského a Ústeckého kraje. Z regionálního hlediska je používání informačních technologií (internet v domácnostech) v rámci ČR vyrovnané, ve srovnání s EU je však podprůměrné.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

V obecné rovině lze konstatovat, že ICT infrastruktura v podobě výstavby nebo modernizace sítí elektronických komunikací pro vysokorychlostní přístup k internetu nebyla v programovém období 2007–2013 příliš podporována. Je to dáno tím, že klíčová evropská strategie Digitální agenda pro Evropu byla schválena až v roce 2010. V ČR byla v předmětné oblasti schválena stěžejní *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0 Cesta k digitální ekonomice* usnesením vlády ze dne 20. března 2013 č. 203, která bude podporovat rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu umožňující do roku 2020 přenosové rychlosti 30 Mbit/s pro všechny obyvatele a 100 Mbit/s minimálně pro polovinu domácností. Nicméně pokud jde o ICT sektor jako takový, jeho podpora byla v programovém období 2007–2013 uskutečňována jak na nabídkové straně (prostřednictvím programu podpory ICT a strategické služby zaměřené na podporu vývoje nových softwarových řešení a nových center sdílených služeb), tak i na poptávkové straně (prostřednictvím programu ICT v podnicích zaměřené na zlepšení vybavenosti podniků novým ICT). V obou těchto programech podpory bylo vytvořeno několik tisíc odborných pracovních míst a vznikla unikátní IT řešení.

⁵⁶Dle údajů uvedených ve strategii *Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko* neměli v roce 2010 obyvatelé 10,1 % obcí možnost přístupu k vysokorychlostnímu internetu, obyvatelé 20,4 % obcí měli možnost přístupu k vysokorychlostnímu internetu prostřednictvím 1 poskytovatele a obyvatelé 69,5 % obcí měli možnost přístupu k vysokorychlostnímu internetu prostřednictvím více než jednoho poskytovatele.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

1. Nedostatečné pokrytí vysokorychlostním internetem především venkovského území.

Potřeba rozvoje:

- Rozvoj infrastruktury pro vysokorychlostní přístup k internetu umožňující minimální přenosové rychlosti 30 Mbit/s důrazem na území bez stávající možnosti přístupu k vysokorychlostnímu internetu (tzv. bílé oblasti ČR), nebo s možností přístupu k vysokorychlostnímu internetu prostřednictvím 1 poskytovatele (tzv. šedé oblasti ČR).

2. Nedostatečná nabídka ICT služeb

Sektor ICT se v České republice potýká s malým růstem a nízkou konkurenceschopností co se týče nabídky nových informačních systémů, ICT řešení, nových softwarových produktů, aplikací a služeb. Samostatným problémem je nerozvinutost tzv. sdílených služeb s úzkou návazností na informační a komunikační technologie, které by měly vést ke snižování nákladovosti procesů a zvyšování efektivity v podnikání a dále mnoha sektorech lidské činnosti.

Potřeba rozvoje:

- Posílení tvorby (vývoje) a fungování ICT aplikací a služeb, včetně sdílených služeb zahrnujících budování a modernizaci datových center.

Specifické potřeby výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- Ve městech a jejich zázemí jde především o zvýšení kapacit sítí včetně vysokorychlostních.
- Ve venkovském prostoru zajištění dostupnosti vysokorychlostního internetu, což odpovídá tzv. bílým a šedým oblastem ČR zmíněným ve výše uvedené potřebě rozvoje.

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Oblast ICT se neváže přímo na kvantifikované cíle Strategie Evropa 2020; vychází se z vazeb na cíle Definované v Digitální agendě EU: Iniciativa Digitální program pro Evropu. Integrovaný hlavní směr 4 „Optimalizovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, posílit znalostní trojúhelník a rozvinout potenciál digitální ekonomiky“, částečně 6 „Zlepšit obchodní a spotřebitelské prostředí, modernizovat a rozvinout průmyslovou základnu za účelem dosažení plné funkčnosti vnitřního trhu“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: 4.8 Členské státy a Komise vytvoří odpovídající mechanismy koordinace a technické podpory, aby byla zajištěna doplňkovost a efektivní plánování opatření v oblasti ICT s cílem plně využít jednotlivé unijní nástroje (CEF, TEN-T, Horizon2020) pro financování širokopásmových sítí a infrastruktury digitálních služeb.
Tematické cíle	2. Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím (ICT), jejich využití a kvality.
Specifická doporučení Rady	není relevantní

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem	3.2.5 Rozvoj digitální infrastruktury a Strategie Digitální Česko.
Strategie mezinárodní konkurenceschopno	1.3 Zjednodušení přístupu ke službám veřejné správy – informační systémy veřejné správy, jednotné inkasní místo. 2.10 Implementace státní politiky Digitální Česko – rozvoj vysokorychlostního

sti ČR	internetu, využití jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky.
Strategie regionálního rozvoje	Priorita 8 Zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů, opatření 8.3 Informační a komunikační podpora fungování územní veřejné správy (digitalizace veřejné správy).
Státní politika v elektronických komunikacích (Digitální Česko)	Podpora výstavby NGA sítí (využití veřejných zdrojů, zjednodušení administrativy spojené s výstavbou a na snížení poplatků spojených s věcnými břemeny). Využívání nových technologií v oblasti ICT. Digitální trh. Posílení digitální gramotnosti, dovedností a začlenění a další opatření.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration, Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+, dokument reflektující pilíře Digitální agendy, a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech. Na úrovni krajů je zpracován dokument Strategie rozvoje informačních a komunikačních technologií (ICT) regionů ČR v letech 2013–2020.

1.1.2.3 Energetická infrastruktura

Východiska a charakteristika

Dle státní energetické koncepce ČR současná energetická spotřeba v České republice je pokryta z více než 50% domácími zdroji primární energie. Ukazatel dovozní energetické závislosti ČR (včetně zahrnutí jaderného paliva) dosahuje tedy méně než 50% a patří tak k nejnižším v celé EU. To je v situaci celosvětového důrazu na energetickou bezpečnost jedna ze silných stránek tuzemské energetiky. Česká republika je v současnosti plně soběstačná ve výrobě elektřiny a tepla a v roce 2012 vyvezla více než 20 % vyrobené elektřiny. Tento stav se však do roku 2020 bude měnit až do situace, kdy dojde téměř k rovnovážné bilanci exportu a importu elektřiny. Avšak s ohledem na pokles využívání nejdůležitějšího domácího zdroje energie (hnědé a černé uhlí) je potřeba v příštích desetiletích počítat s nárůstem dovozní energetické závislosti až do výše 65% do roku 2030 a 70% do roku 2040.

Pro zajištění maximálně možné nezávislosti ČR na cizích energetických zdrojích je třeba podporovat optimální využití konvenčních i obnovitelných zdrojů energie na území ČR. Cílová hodnota pro EU vyplývající ze strategie Evropa 2020 činí 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů v roce 2020. Pro Českou republiku byl Evropskou komisí stanoven i s ohledem na omezené možnosti vzhledem ke geografickým podmínkám nižší, minimálně 13 % podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020. Podíl energie z OZE od roku 2005 v ČR díky přijaté podpoře setrval a výrazně stoupl, až dosáhl v roce 2011 9,35 % hrubé domácí konečné spotřeby energie. Cílem ČR je další zvýšení podílu energie z OZE, avšak při přehodnocení formy podpory a minimalizace finančních dopadů OZE na ekonomiku a obyvatelstvo.

Mírný plynulý nárůst spotřeby je patrný po celém území ČR, což koresponduje s očekávaným trendem ve všech vyspělých zemích. Důsledkem je pak zvýšení potřeby transformačního výkonu přenosové soustavy a distribuční soustavy. Požadavek na zvýšení transformačního výkonu není zapříčiněn jen nárůstem spotřeby, ale může být zapříčiněn úbytkem klasických zdrojů, pokud tento úbytek není nahrazen zdroji s klasickým charakterem výroby, ale je nahrazen zdroji rozptýlené výroby včetně intermitentních (OZE), které nejsou použitelné pro základní zatížení. V návaznosti je třeba rozvíjet celou elektrizační soustavu a to právě na úrovních přenosových a distribučních sítí. Rozvoj zdrojové základny je podmíněn výstavbou nových vedení zajišťujících spolehlivé vyvedení výkonů. Bez rozvoje a modernizace

elektrizační soustavy nelze v budoucnu dostatečně uspokojit požadavky rozvíjejících se regionů.

Stejně tak propojení ČR se sítěmi okolních států (především ve směru sever – jih) není dostatečné ve světle změn energetického mixu evropských států (zejména sousedních) a s tím související zajištění bezpečnosti dodávek energií. Pro integraci trhu je nutné posílit vnitřní i přeshraniční kapacity přenosových vedení elektrické energie. Kvalitní napojení energetických sítí na evropské struktury je významné z hlediska energetické bezpečnosti a zajištění stálosti dodávek při exportu i importu energie. Je očekávána integrace nových inteligentních technologických prvků jako jsou dálkově ovládané prvky, technologické prvky řízení napětí, prvky dálkového řízení spotřeby a inteligentního měření, které slouží jako regulační prvek v tzv. inteligentních sítích (smartgrids). Další integrace OZE je podmíněna komplexním posílením / rozvojem elektrizační soustavy. Rozvoj energetické infrastruktury a odstranění kapacitních omezení (tzv. úzkých míst) představuje významný impuls pro rozvoj průmyslu, podnikání, celé ekonomiky v ČR do roku 2020. Potřeby investic do energetické infrastruktury jsou definovány ve Státní energetické koncepci a jsou dále průběžně analyzovány provozovatelem přenosové soustavy a distribučních soustav.

Výroba elektřiny v ČR je spojena s vysokými ztrátami kolem 500 PJ energie ročně. Tyto ztráty vznikají z fyzikální podstaty odvedením nízkokapacitního tepla do okolního prostředí. Současně je nevyužit v mnoha lokalitách potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla (KVET), kde je poptávka po užitečném teple realizována výtopenským režimem. Rozvodná tepelná zařízení (RTZ), která umožňují existenci a rozvoj kombinované výroby elektřiny a tepla již v některých případech nevyhovují současným technickým požadavkům na rozvod tepelné energie a dochází ke zvýšeným ztrátám energie. V některých případech bude nutno počítat s řízeným přechodem některých velkých soustav na větší množství menších systémů využívajících menší kogenerační jednotky.

Rozvoj elektrizační soustavy (přenosové a distribuční) a odstranění kapacitních omezení (tzv. úzkých míst), zvýšení využívání kombinovaných zdrojů elektřiny a tepla a snížení ztrát v tepelných rozvodných zařízeních pomohou rozvíjet podnikatelské aktivity v dodavatelském řetězci od vývoje, výroby, přes instalaci zdroje energie až po výrobu energie. Mají tak silnou vazbu na problémovou oblast Konkurenceschopné podniky a Výzkumný a inovační systém. Silná vazba je rovněž na problémovou oblast Vzdělávání, zejména směrem k podpoře technických oborů. Úspory energie budou mít pozitivní vliv jak na kvalitu ovzduší, tak i na snížení produkce CO₂ (zde jednoznačná vazba na problémovou oblast Životní prostředí a Přizpůsobení se změně klimatu).

Na problémovou oblast energetická infrastruktura navazuje problematika energetické účinnosti, která je řešena v problémové oblasti Konkurenceschopné podniky (podnikatelský sektor) a v oblasti Životní prostředí (veřejný a bytový sektor).

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

Hlavním cílem v oblasti energetiky v období 2007–2013 bylo maximálně stimulovat aktivitu podnikatelů v oblasti zvyšování účinnosti při výrobě, přenosu a spotřebě energie.

Konkrétní cíle byly stanoveny v podobě roční úspory energie. Z důvodu stále probíhající realizace projektů není možné v současnosti vyhodnotit stav dosažení předem stanoveného cíle z hlediska roční úspory energie. Nicméně podle připravených projektů lze říci, že již na konci roku 2012 bylo dosaženo cca hodnoty 6 000 TJ, což znamená, že celkový indikátor je již

naplněn na více než 60%. Z celorepublikového hlediska se jedná o jeden z nejdůležitějších příspěvků v oblasti dotačních titulů zaměřených na snižování energetické náročnosti.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

1. Závislost na neobnovitelných zdrojích energie, nízká orientace na využití obnovitelných zdrojů energie.

Potřeba rozvoje:

- Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie (zejména biomasa a bioplyn) na spotřebě.

2. Nedostatečná modernost a kapacita přenosové soustavy (PS) zajišťující nárůst spotřeby, připojení nových zdrojů a tranzitní nároky na PS v ČR ve směru sever – jih, garantující bezpečnost, odolnost a spolehlivost provozu na současné úrovni.

Potřeba rozvoje:

- Posílení a modernizace přenosové soustavy (vedení a transformovny).
- Zvýšení odolnosti přenosové soustavy vůči přírodním a antropogenním hrozbám.

3. Vysoký podíl ztrát tepelné energie v tepelných rozvodných zařízeních a nevyužitý potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla.

Potřeba rozvoje:

- Výstavba a modernizace systémů zásobování tepelnou energií a zdrojů kombinované výroby elektřiny a tepla.

4. Nedostatečná modernost a kapacita distribučních soustav z pohledu připojení distribuovaných (včetně intermitentních) zdrojů energie, dálkové spotřeby, spolehlivosti provozu a akumulace energie.

Potřeba rozvoje:

- Modernizace distribučních soustav s důrazem na zavádění prvků inteligentních sítí (smartgrids) za účelem minimalizace úzkých profilů a integrace decentralizovaných zdrojů energie a zlepšování spolehlivosti dodávek elektřiny.

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Cíl Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovním roku 1990 nejméně o 20% nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30%; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20%. Iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“ (částečně iniciativy „Průmyslová politika pro svět globalizace“ a „Unie inovací“). Integrovaný hlavní směr 5 „Zefektivnit využívání zdrojů a snížit emise skleníkových plynů“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: Nástroj na propojení Evropy (CEF) – s cílem maximalizovat evropskou přidanou hodnotu v oblasti dopravy, telekomunikací a energetiky zajistí členské státy a Komise, aby intervence EFRR a FS byly plánovány v úzké součinnosti s podporou poskytovanou z CEF, aby byla zajištěna doplňkovost, vyloučeny duplicity a zajištěno optimální propojení různých typů infrastruktury na místní, regionální a národní úrovni i napříč Uníí. V rámci CEF mohou být financovány jen projekty, které jsou označeny jako Projekty společného zájmu (PCI). Ostatní modernizace a rozvoj přenosové soustavy nelze financovat z CEF.

Tematické cíle	4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích. 7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách.
Specifická doporučení Rady	7. “Snížení počtu regulovaných profesí a snížení energetické náročnosti”.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reformem	3.2.2 Udržitelný průmyslový sektor (3.2.2.1 Energetika) – zvyšování energetické účinnosti. 3.2.4 Rozvoj energetické a environmentální infrastruktury(3.2.4.1 Rozvoj síťové infrastruktury) – účinná regulace toků elektřiny, posílení přenosových sítí.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	2.9 Státní energetická koncepce a strategické usměrňování - dosažení vyváženého energetického mixu, zvýšení využívání obnovitelných zdrojů, a rozvoj inteligentních sítí a snížení emisí skleníkových plynů.
Strategie regionálního rozvoje	Priorita 2 Rozvoj klíčové infrastruktury nadregionálního významu 2.3 Rozšíření a modernizace energetických sítí. Priorita 6 Ochrana a udržitelné využívání zdrojů v regionech (6.3 Využívání obnovitelných zdrojů energie a podpora úspor energie ve vazbě na místní podmínky).
Státní energetická koncepce	Provázanost na celý dokument, tj. všechny priority: ⇒ Vyvážený mix zdrojů založený na jejich širokém portfoliu, efektivním využití všech dostupných tuzemských energetických zdrojů a udržení přebytečné výkonové bilance ES s dostatkem rezerv. Udržování dostupných strategických rezerv tuzemských forem energie. ⇒ Zvyšování energetické účinnosti a dosažení úspor energie v hospodářství i v domácnostech. ⇒ Rozvoj síťové infrastruktury ČR v kontextu zemí střední Evropy, posílení mezinárodní spolupráce a integrace trhů s elektřinou a plynem v regionu včetně podpory vytváření účinné a akceschopné společné energetické politiky EU. ⇒ Podpora výzkumu, vývoje a inovací zajišťující konkurenceschopnost české energetiky a podpora školství, s cílem nutnosti generační obměny a zlepšení kvality technické inteligence v oblasti energetiky. ⇒ Zvýšení energetické bezpečnosti a odolnosti ČR a posílení schopnosti zajistit nezbytné dodávky energií v případech kumulace poruch.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problémové oblasti jsou SET plán, Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů, Akční plán energetické účinnosti ČR, Plán odpadového hospodářství, Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012–2020, Státní politika životního prostředí, Politika územního rozvoje ČR, strategické dokumenty krajů (strategie rozvoje kraje, program rozvoje kraje, zásady územního rozvoje, územní energetické koncepce) a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech.

Cíle strategie Evropa 2020 a cíle Národního programu reformem

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Cíl EU k 2020	Stav EU k 2010	Stav EU k 2011	Cíl ČR k 2020	Stav ČR k 2010	Stav ČR k 2011
Snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990 (%)	-20	-15,1	-17,6	v souladu s klimaticko-energetickým balíčkem EU (- 21% v EU ETS, +9% mimo EU)	-30	-32

				ETS) ⁵⁷		
Podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie (%)	20	12,1	13,0	13 ⁵⁸	8,4	9,4
Primární spotřeba energie (MToe)	1474, tj. snížení o 20 %	1647		Úspora energie na konečné spotřebě do roku 2020 ve výši 47,84 PJ	-----	-----

Česká republika je ve vztahu k cílům strategie Evropa 2020 nad průměrem EU v oblasti snižování skleníkových plynů. Cíle v oblasti obnovitelných zdrojů jsou průběžně plněny s souladu NAP ČR pro OZE. Nap je nastaven v souladu s podmínkami ČR pro rozvoj OZE. Cíl v oblasti energetické účinnosti je plněn mezi lety 2014–2020.

⁵⁷ Oproti roku 2005.

⁵⁸ Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů si stanovuje cíl ve výši 13,5 %.

1.1.3 Veřejná správa

Východiska a charakteristika

Mezinárodní i národní srovnání (index globální konkurenceschopnosti Světového obchodního fóra, index Doing Business Světové banky, index Ročenky světové konkurenceschopnosti; NERV apod.) ukazují na klesající kvalitu institucionálního prostředí v České republice, které má zásadní vliv na konkurenceschopnost celé ČR i jejího hospodářství. Jde zejména o problémy spojené s výší nákladů, dobou trvání úkonů a procesů, kvalitu prostředí a kompetenční modely.

Dobře fungující transparentní veřejná správa⁵⁹ je základním předpokladem pro dosažení potřebných změn ve všech dalších problémových oblastech zahrnutých do Dohody. Kvalitní veřejná správa pozitivně ovlivňuje konkurenceschopnost firemního sektoru, vznik pracovních míst, dostupnost služeb pro občany (veřejné služby) a průběh procesů při budování infrastruktury. Při výkonu všech činností veřejné správy je nutné neustále klást důraz na princip 3E – hospodárnost, účinnost efektivnost. Jen taková veřejná správa bude schopna poskytovat kvalitní služby a současně hospodárně nakládat s prostředky občanů ČR. V kontextu národního programu reformy a na základě mezinárodních studií byly identifikovány níže popsané hlavní potřeby rozvoje v ČR v oblasti veřejné správy nutné pro zlepšení účinnosti a účelnosti institucí včetně zkvalitnění fungování justice, a sice zlepšení interakce a důvěry mezi veřejnou správou a občany, snížení administrativní zátěže, zamezování korupci a zajištění přiměřeného a transparentního systému pro administraci veřejných financí.

Boj proti korupci, na který bude kladen značný důraz, je nutné řešit pomocí řady dílčích opatření, např. (i) v oblasti elektronizace (akcent zejména na sdílení již jednou pořízených dat a tedy zavedení tzv. úplného elektronického podání, které umožní řešit většinu životních situací občanů bez nutnosti fyzického kontaktu s úředníkem); (ii) rozvoje, sdílení a inteligentní publikaci dat a informací veřejné správy na principu open data (pro vyšší transparentnost činnosti veřejné správy a její komunikace s veřejností - občané získají snazší přístup k informacím, včetně informací o veřejných rozpočtech) (iii) zavádění etických a protikorupčních standardů prostřednictvím vzdělávání úředníků veřejné správy včetně oblasti tvorby regulace. I z toho důvodu je třeba dále podporovat nástroje jako CIA (corruption impact assessment), či RIA ex post, jejichž kvalitní zpracování má pozitivní dopady na zprůhlednění celého procesu tvorby legislativy. V rámci těchto témat je také třeba vnímat specifické postavení úředníka v rámci veřejné správy, jeho práva a povinnosti a obecně s tím související řízení a rozvoj lidských zdrojů, které jsou především ve státní správě na nízké úrovni.

Ke zlepšení v dané oblasti bude nezbytné i s přihlédnutím k předběžným podmínkám stanoveným v přímo uplatnitelných nařízeních EU připravovaných pro období 2014 -2020 přijmout právní úpravu postavení státních úředníků a zajistit její účinnou implementaci, popř. přijmout i další související právní normy, které vytvoří příznivější regulatorní podmínky ve VS a zkvalitní institucionální prostředí. Zmíněná právní úprava a její implementace se bude zabývat zavedením nepolitické pozice státního tajemníka, jako nejvyššího úředního představeného, omezením počtu politických pozic v rámci resortu, zavede jednotné principy

⁵⁹ Za veřejnou správu je pro potřeby Dohody považována státní správa (organizační složky státu) a samospráva (obce, kraje, hlavní město Praha). Pod státní správu se mimo jiné řadí také složky Policie ČR a HZS ČR (i ve smyslu plnění úkolů složek IZS) a také organizační složky v resortu justice, jako je Justiční akademie, Probační a mediační služba či Vězeňská služba. Důvodem je, že tyto složky mají svůj administrativní aparát, jehož efektivní fungování je minimálně stejně důležité jako efektivní fungování např. ústředních správních úřadů, obecních a krajských úřadů.

přijímání zaměstnanců státní správy a tvorby systemizace v rámci úřadů. Státní úředníci budou skládat úřednickou zkoušku, která prověří požadované znalosti v oboru jejich působnosti a zajistí sjednocení kvality rozsahu jejich znalostí. Tato úprava také zavede vyšší personální odpovědnost a s tím i určité kompenzační mechanismy. Implementace si vyžádá řadu významných opatření personálního a organizačního charakteru, které budou muset proběhnout při chodu státní správy bez jakéhokoli omezení či ohrožení jejího výkonu. Cílem zmíněných opatření bude především přispět k profesionalizaci, odpolitizování a stabilizaci VS, zvýšit kvalitu jejího řízení a snížit rizika možného korupčního jednání.

Změna klimatu má vliv i na vznik řady mimořádných událostí jako jsou rozsáhlé povodně, přívalové srážky, silné námrazy, větrné orkány, ale i období déletrvajícího sucha, které provázejí rozsáhlé požáry. Kromě změny klimatu negativně působí na životní prostředí mimořádné události způsobené úniky nebezpečných látek (znečišťujících vodu, vzduch, půdu). Průřezově je tedy třeba připravovat celou veřejnou správu, přednostně však složky Integrovaného záchranného systému (IZS) na řešení mimořádných situací (v oblasti předcházení a řízení rizik), mimo standardního chodu státu a samospráv. Tato podpora musí být komplexní a zahrnout v sobě jak složku adekvátní vybavenosti, připravenosti i dislokace jednotek IZS. Takto definované hlavní potřeby rozvoje jsou rovněž v souladu s Pozičním dokumentem Evropské komise.

Územní rozdíly

Vztahy mezi státní správou a územní samosprávou jsou v řadě případů formální a obtížně se hledá shoda nad řešením různých problémů. Nadále je problematické zajištění horizontální koordinace aktivit jednotlivých orgánů veřejné správy. Výrazné rezervy jsou v prosazení principu víceúrovňové správy. Ze statistik vyplývá rovněž, že efektivita jednotlivých soudů stejného stupně se v různých geografických oblastech liší⁶⁰. Důsledkem nedostatečné (především) metodické podpory strategického plánování a relativně vysoké finanční náročnosti zpracování nástrojů územního plánování se projevuje jejich omezené uplatňování, a to zejména na (nad)obecní úrovni. Mnohé problémy jsou řešitelné pouze v širším územním kontextu. Příkladem mohou být aglomerace, či mikroregiony. Existuje velmi nízká vazba mezi příjmy obce a podnikatelským prostředím v obci, což je způsobeno zejména nedostatečnými motivačními prvky v systému rozpočtového určení daní pro obce. Ve vztahu k řešení problémů státem podporovaných regionů a periferních území je nezbytná účinná spolupráce s kraji a dalšími aktéry v území, protože právě zde se nejčastěji problémy kumulují.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

Mnohé z problémů, definovaných v předchozí kapitole byly zčásti vyřešeny již v minulém programovém období, kdy byla započata řada reformních procesů, které přinesly v oblasti veřejné správy a její účinnosti významný posun.

Díky zahájení procesu elektronizace a sdílení dat se podařilo zpřístupnit přesná a spolehlivá data, čímž byl umožněn jednodušší a rychlejší kontakt občana i podnikatelské sféry s veřejnou správou, např. formou vybudování informační sítě datových schránek. Vybudování sítě kontaktních míst, tzv. CzechPOINT, umožnilo v současné době vyhledat a komfortně získat ověřené výstupy ze stále se rozvíjejícího spektra služeb, a to zejména díky projektu tzv.

⁶⁰ <http://cslav.justice.cz/InfoData/uvod.html>

základních registrů. Proces elektronizace pak významně přispěl k pokroku v projektech jako je eLegislativa či eSbírka.

Započetí procesního modelování agend přineslo vytvoření Metodiky procesního modelování agend, na jejímž základě jsou jednotlivé agendy veřejné správy popisovány, s cílem jejich standardizace a provedení následných optimalizačních opatření. Mimo nezůstala ani oblast rozvoje lidských zdrojů, kde se podařilo zvýšit kvalifikaci úředníků veřejné správy v mnoha oblastech souvisejících s bojem proti korupci, projektovým řízením, v oblasti zacházení s ICT apod.

Řízení rizik, které zahrnovalo připravenost složek IZS na řešení mimořádných událostí, bylo v programovém období 2007–2013 zaměřeno na zvýšení kvality, efektivnosti jejich zásahu obecně při různých mimořádných událostech a na posílení jejich vybavení k řešení záchranných prací a likvidačních prací při povodních a jiných živelních pohromách. Technikou a věcnými prostředky byly vybaveny zejména Hasičský záchranný sbor ČR a Policie ČR jako dvě ze tří základních složek IZS.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje

1. Vysoká administrativní a regulační zátěž

Nejvýraznější je špatná pozice ČR co do míry regulatorní zátěže a efektivnosti fungování veřejné správy včetně justičních orgánů.

Veřejná správa dostatečně nevyužívá důkladné ex ante či ex post vyhodnocování dopadů návrhů právních norem a celé řady zásadních rozhodnutí, a to i z pohledu hodnocení korupčních rizik. Kvalita legislativy není průběžně vyhodnocována a poznatky implementovány. Stejně tak není kladen dostatečný důraz na snižování administrativní zátěže, která je stále považována za velkou překážku v rozvoji podnikání v ČR.⁶¹ Oproti roku 2012 spadla Česká republika o 6 příček v hodnocení administrativní zátěže podnikatelů, kdy založení firmy v České republice trvá 19,5 dne a je potřeba splnit 9 požadavků, oproti průměru OECD, kde na založení firmy postačí 11,1 dne a splnění 5 požadavků. Založení firmy je v České republice také skoro trojnásobně dražší než v zemích OECD. Chybí standardizace procesů u nejčastějších životních situací, což vede k prodlužování doby vyřízení žádosti a byrokratickému zatěžování samotného procesu ať už ve vztahu k občanům, podnikatelskému sektoru či dovnitř samotné veřejné správy.

Potřeby rozvoje:

- Snižování čisté regulační zátěže pomocí nastavení systémových nástrojů pro objektivní a nezávislé posouzení dopadů právní regulace za účelem zkvalitnění legislativního prostředí, jak ex ante, tak i ex post, včetně zavádění nástroje CIA.
- Snižování (netto) administrativní zátěže (např. vytvoření jednotné metodiky měření administrativní zátěže a její rozšíření a obligatorní využívání napříč veřejnou správou) pro občany, podniky a podnikatele.
- Rozvoj standardů veřejných služeb za účelem snižování byrokratické zátěže u konkrétních životních situací podnikatelů a občanů u všech agend veřejné správy.

2. Nízká efektivita a odbornost veřejné správy

⁶¹ V roce 2009 byl proveden nezávislý průzkum, ze kterého vyplývá, že celková doba strávená ročně administrativními povinnostmi činí 39 dní a většina podnikatelů uvádí, že jim administrativa vzrostla po vstupu ČR do EU.

Řada problémů, se kterými se veřejná správa potýká, pramení mimo jiné z úzkého resortismu, nekonceptního rozhodování veřejné správy o území, nedostatečného využívání řady evaluačních a analytických nástrojů pro efektivní provádění politik, ale i v neefektivním přístupu k rozvoji a řízení lidských zdrojů aj. (do značné míry bude tuto oblast řešit právě zákon upravující práva a postavení úředníků ve státní správě). Státní správa dále nemá zkušenost se zaváděním metod řízení kvality (CAF, ISO 9001), samospráva dílčí zkušenosti má, ty jsou ale zcela nekoordinované. Veřejná správa však nemůže spoléhat pouze na zavádění metod řízení kvality, ale veškerá její činnost by se měla řídit principem 3E (hospodárnost, efektivnost, účinnost). Toho lze dosáhnout vhodným nastavením vnitřních procesů.

V současné době rovněž zcela chybí jednotný systém vzdělávání státních úředníků, který by přispěl k nastavení jednotné úrovně vzdělanosti. Nejde přitom jen o vzdělávání odborné, ale také nabývání a zdokonalování úřednické profesionality. Neexistence efektivního řízení lidských zdrojů v oblasti státní správy má za příčinu vysokou fluktuaci zaměstnanců a nepřímo i vliv na snižování kvality odváděné práce zaměstnanci, kde chybí kontinuita, zkušenost, ale také propracovaný motivační systém a systém odměňování zaměstnanců veřejné správy. Přitom náklady na veřejný sektor v ČR jsou srovnatelné s průměrem mezi státy OECD, problémem českého veřejného sektoru je však struktura výdajů - v oblasti kapitálových výdajů je ČR absolutní evropskou jedničkou (v roce 2007 směřovalo 17,6% všech nákladů do kapitálových výdajů, tedy zřejmě formou veřejných zakázek), výdaje na samotné zaměstnance veřejného sektoru jsou naopak nízké, ve srovnání se Švédskem či Novým Zélandem dokonce třetinové⁶².

Potřeby rozvoje:

- Zavedení moderních metod a procesů řízení a rozhodování do veřejné správy včetně managementu lidských zdrojů (zejména vzdělávání, rozvíjení a prohlubování kvalifikace pracovní síly ve veřejném sektoru, dále důraz na systém odměňování, motivace aj.).
- Optimalizace procesů ve veřejné správě s důrazem na stabilizaci veřejných rozpočtů a zavedení principu 3E. Zvýšení kvality, výkonu a otevřenosti veřejné správy – zjednodušení a zkvalitnění poskytování veřejných služeb a optimalizace jejich dostupnosti.
- Zkvalitnění rozhodování veřejné správy o území (např. uplatnění strategického plánování) a zkvalitnění územní přípravy investic v návaznosti na územně plánovací činnost krajů a obcí.
- Podpora využívání analytických a evaluačních kapacit, které povede k jasným výsledkům a odstranění duplicit.

3. Nízká transparentnost veřejné správy

Za další slabé stránky veřejné správy lze považovat nedokončení potřebných reforem (např.: velká reforma veřejné správy z roku 1999), nedostatečné legislativní prostředí pro chod veřejné správy včetně implementace některých zákonů (např. zákona upravujícího práva a postavení úředníků ve státní správě) a malý důraz na dodržování všech principů tzv. good governance, neboli dobrého vládnutí.. Nedostatečné je využívání analytických a evaluačních

⁶² Převzato z Analýzy finanční náročnosti a kvality výkonu státní správy do roku 2030 (duben 2013) od J. Chvalkové a kol.

kapacit za účelem zvyšování transparentnosti (př. v oblasti auditů, veřejných zakázek apod.). Srovnání také ukazují problematickou měřitelnost a hodnocení výkonu veřejné správy. Přičemž právě tyto jsou podmínkou pro zajištění lepšího fungování veřejné správy, zvýšení její transparentnosti a snížení korupčních příležitostí. Klesající trend ukazatele vnímání korupce v ČR od roku 2008, který každoročně vydává Transparency International jednoznačně potvrzuje, že korupce je v České republice zásadním problémem společnosti. V roce 2011 klesla hodnota CPI na 4,4 (na škále 0-10 čím vyšší je hodnota tím lepší výsledky pro danou zemi) což umístilo Českou republiku na 24. místo mezi evropskými státy.

Ačkoli je Česká republika zapojena do Open Government Partnership v oblasti zveřejňování dat na principu „open data“ lze jednoznačně identifikovat řadu nedostatků. Data, pokud jsou zveřejňována, nelze v řadě případů vyhledávat za pomoci inteligentních nástrojů pro vyhledávání, či dle tematického zaměření. Nedochází k selekci těchto dat a jejich přizpůsobení potřebám a požadavkům občanů.

Ve využívání služeb eGovernmentu sledujeme značné výkyvy dle uživatelů. Elektronickou podatelnu provozovalo v roce 2011 86% organizačních složek státu, oproti roku 2005 se jedná o nárůst 30 procentních bodů, k 31. prosinci 2011 mělo na svých stránkách umístěno 64% organizačních složek státu alespoň jeden formulář ke stažení, 32% organizačních složek státu nabízelo formulář k on-line vyplnění a úplné elektronické podání nabízelo skrze své webové stránky 39% organizačních složek státu. Ve srovnání s rokem 2007 došlo průměrně k navýšení poskytování výše uvedených služeb pouze o 2 procentní body. Naopak ve vztahu k občanům jsou statistiky prozatím spíše nepříznivé: službu pro oficiální elektronické doručování (datové schránky) nemá dnes aktivováno ani 0,5% občanů starších 18 let, v oblasti odesílání on-line formulářů veřejné správě patří České republice poslední místo v Evropské Unii. V roce 2007 využívalo elektronických služeb pro občany pouze 29% populace, což řadí Českou republiku hluboko pod evropský průměr. K nárůstu využívání služeb eGovernmentu na 40% v roce 2011 přispělo uživatelsky přívětivé prostředí nabízených služeb, stejně jako přidaná hodnota například ve formě uspořené času⁶³. Přes některé dílčí úspěchy v oblasti využívání služeb eGovernmentu je zapotřebí se soustředit nadále na propagaci jejich využívání, včetně jejich dalšího rozvoje a uživatelské jednoduchosti.

Potřeby rozvoje:

- Zajištění přijetí potřebných legislativních opatření s cílem zpřehlednit fungování VS a stanovit parametry pro její výkon.
- Zvýšení míry využívání služeb eGovernmentu občany a podniky/podnikateli.
- Zefektivnění kontroly veřejné správy pomocí moderních přístupů (lidské zdroje, elektronizace).
- Podpora využívání analytických a evaluačních kapacit včetně měření výkonu veřejné správy, které povede k jasným výsledkům.
- Posilování občanské společnosti (podpora občanské participace a iniciativy, komunikace směrem k veřejnosti), posilování principů dobrého a otevřeného vládnutí, publikace dat na principu open data za pomoci inteligentních nástrojů pro jejich vyhledávání.

4. Nízká efektivita fungování justice

⁶³ Převzato z návrhu Strategického rámce rozvoje eGovernmentu 2014+

Spisová a veškerá úřednická agenda české justice tvoří téměř 50 % z celkového počtu této agendy ve státních institucích, překážkou je například i informační nepropojenost jednotlivých stupňů v českém soudnictví, která je navíc ve vysoké míře přenášena na občany a podnikatele. Efektivita justice (zejména z hlediska délky řízení) v některých typech řízení zaostává za průměrem EU a též celková nákladnost některých typů řízení je vyšší než v jiných státech EU. V malé míře jsou využívány alternativní způsoby řešení sporů. Společně s vývojem moderních technologií je také potřeba ve vyšší míře využít elektronických nástrojů pro efektivní řízení procesů uvnitř systému justice i pro vnější komunikaci. Pro řadu subjektů, především OSVČ a malé a střední podniky, je průběžné vyhledávání a aktualizace informací o platném a účinném znění právních předpisů aktivitou velmi náročnou nejen časově, ale rovněž co do nákladů.

Česká republika je na 31. místě (z 34 členských států) v hodnocení podnikatelského prostředí mezi zeměmi OECD. Nejslabší stránkou v hodnocení je v oblasti institucí především realizace práva u veřejných institucí a u soudů, která trvá velice dlouho, je nákladná a v řadě případů se účastníci aktivně či pasivně setkávají s korupcí.

Potřeby rozvoje:

- Urychlit fungování a zlepšit kvalitu justice, vytvářet a rozvíjet nástroje pro zlepšení vymahatelnosti práva.
- Rozvíjet elektronizaci justice (tzv. eJustice).

5. Nedokončená elektronizace veřejné správy

Rezervy lze i nadále spatřovat také v oblasti elektronizace veřejné správy. Hmotné zabezpečení pro fungování veřejné správy včetně oblasti ICT nedrží krok s rozvojem ICT v soukromém sektoru. Takovou oblastí je mimo jiné například i rozvoj komunikačních prostředků v rámci veřejné správy. Komplikovanou strukturu veřejné správy lze nejlépe popsat jako mnohočetně provázaný systém obrovského množství úřadů, které obhospodařují data související s výkonem jejich činnosti (podle kvalifikovaného odhadu přibližně 10 000 úřadů spravuje cca 1000 agend). Informační systémy (IS) veřejné správy nepoužívají jednotnou datovou základnu a jsou na sobě nezávislé, v důsledku čehož se změny v datech v jedné databázi nepromítnou do dalších informačních systémů a občané jsou nuceni oznamovat různé změny na velkém množství úřadů. Naopak řada oblastí, která by mohla být zajištěna jedním informačním a komunikačním systémem nebo jeho modernizací ve vztahu k specifickým potřebám veřejné správy takto ošetřena není (př. IS pro odpadové hospodářství obcí, IS mající zvláštní nároky na zabezpečení dat o občanech a jiných skutečnostech, radiokomunikační systémy složek IZS apod.), přestože by takový IS znamenal značnou úsporu v nákladech veřejné správy.

Potřeby rozvoje:

- Další rozšíření, propojení a sdílení datového fondu veřejné správy a využívání za tímto účelem všech dostupných registrů, jejich propojování a rozvoj, jakož i zkvalitnění a podstatně rychlejší zpřístupnění statistických údajů (mimo jiné za účelem odbourání duplicit v informačních povinnostech pro podnikatele a občany), a to především prostřednictvím umožnění úplného elektronického podání bez přítomnosti úředníka (z domova, z jiných mobilních přístrojů apod.).

- Další rozvoj systému elektronické identifikace a autorizace pro občany i podnikatelský sektor včetně jejich uznávání v zahraničí.
- Výstavba datových sítí veřejné správy a budování a modernizace bezpečných datových úložišť včetně cloudových řešení.
- Rozvoj, sdílení a publikace dat veřejné správy na principu „open data“.
- Konverze a dlouhodobé ukládání dokumentů s cílem zaručit jejich trvanlivost a stálost.
- Rozvoj, integrace a sjednocení informačních a komunikačních systémů (př. PEGAS) pro specifické potřeby veřejné správy a složek IZS.

6. Nedostatečné zabezpečení informačních systémů veřejné správy

Průřezovou problematickou oblastí je nízká úroveň zabezpečení ICT systémů veřejné správy, tak, aby odpovídaly standardům kybernetické bezpečnosti a řízení rizik, které jsou přetrvávajícím problémem v ČR. Míra zabezpečení je u subjektů veřejné správy různá včetně částí kritické infrastruktury⁶⁴ a povědomí o kybernetické bezpečnosti a způsobech jak ji efektivně zajistit. Zvyšuje se tak riziko kybernetického útoku a snižuje se spolehlivost a bezpečnost výměny informací. S tímto souvisí i nedostatečné zajištění, jak koncepční tak materiální z hlediska bezpečného ukládání dat

Potřeby rozvoje:

- Podpora vzniku a vybavenosti orgánů veřejné správy pro potřeby ochrany infrastruktury ICT pro zajištění řízeného a bezpečného sdílení dat v rámci veřejné správy a složek IZS v souladu se standardy kybernetické bezpečnosti.
- Podpora zvýšení povědomí a připravenosti lidských zdrojů vedoucí ke zvýšení kybernetické bezpečnosti a snižování rizik spojených s jejím poklesem.

7. Nedostatečné podmínky pro rozvoj a vyšší připravenost složek IZS

Přes značný pokrok nelze tvrdit, že by veřejná správa (včetně složek IZS), byla plně připravena na řešení mimořádných událostí způsobených změnou klimatu nebo předcházení a řešení rizik – jiných mimořádných událostí jako jsou havarijní úniky nebezpečných látek, událostí způsobené lidskou činností apod. Složky IZS se potýkají s nedostatečnými kapacitami a nedostatkem speciální techniky a prostředků potřebných pro připravenost na řešení rozsáhlých mimořádných událostí. Také současný stav jejich základů (stanic) neodpovídá potřebám, které si příprava na řešení rizik – mimořádných událostí – žádají. Snižuje se tak efektivita a rychlost zásahu při mimořádných událostech (řešení rizik). Dále se složky IZS potýkají s nedostačujícími výcvikovými prostory a sníženou kvalitou výcviku zejména v oblasti řešení mimořádných událostí. Jde především o nedostatek moderních výukových simulačních metod, moderní techniky pro odbornou přípravu a nedostatek kapacit výcvikových zařízení pro přípravu pracovníků základních složek IZS, vedoucích velitelů složek IZS, představitelů veřejné správy v obcích a dobrovolníků. IZS má významnou vazbu na problémovou oblast životní prostředí, pilíř změna klimatu.

Potřeby rozvoje:

⁶⁴ Dobudování systému kybernetické bezpečnosti vychází z analýz bezpečnosti prostředí – Průzkum stavu zajištění kybernetické bezpečnosti ve státní a veřejné správě ČR, Problematika kybernetických hrozeb z hlediska bezpečnostních zájmů ČR a Strategie pro oblast kybernetické bezpečnosti či zákon o kybernetické bezpečnosti.

- Zajištění nezbytné techniky a prostředků pro přípravu a řešení mimořádných událostí (rizik) vzniklých zejména jako následek nových hrozeb způsobených změnami klimatu, ale také haváriemi a lidskou činností.
- Vybudování a adaptace stanic složek IZS, které budou účelně dislokovány a přizpůsobeny pro nové zásahové podmínky a vybaveny pro řízení rizik a mimořádných událostí způsobených změnami klimatu, haváriemi, lidskou činností apod.
- Modernizace stávajících výcvikových a vzdělávacích středisek pro složky IZS, zaměřených především na rozvoj specifických schopností a součinnost složek IZS při řešení mimořádných situací vzniklých z nových hrozeb způsobených změnami klimatu nebo při řešení a předcházení rizik.

Specifické potřeby a výzvy příhraničních regionů:

- Spolupráce institucí veřejné správy (komunikace, koordinace a hledání společných řešení za účelem zvyšování výkonu správy a zatraktivňování regionu pro jeho obyvatele i ekonomické aktéry).

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Oblast veřejné správy se neváže přímo na kvantifikované cíle Strategie Evropa 2020, vazby lze spatřovat průřezově napříč cíli, stěžejními iniciativami a integrovanými hlavními směry. (v rámci iniciativ tam, kde je úzká propojenost veřejné správy na vzdělávání, ICT, institucionální otázky, např. „Mládež v pohybu“, Digitální program pro Evropu“). U IHS je nejsilnější vazba na 4 „Optimalizovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, posilovat znalostní trojúhelník a uvolnit potenciál digitální ekonomiky“ a 6 „Zlepšit obchodní a spotřebitelské prostředí, modernizovat a rozvinout průmyslovou základnu za účelem dosažení plné funkčnosti vnitřního trhu“.
Společný strategický rámec	není uvedeno
Tematické cíle	2. Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím (ICT), jejich využití a kvality. 5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik. 11. Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy.
Specifická doporučení Rady	Částečně vazba na 5. Zajistit provádění protikorupční strategie na období 2013–2014. Přijmout služební zákon, který by měl zajistit stabilní, výkonné a profesionální služby státní správy. Zlepšit správu prostředků z fondů EU s ohledem na programové období 2014–2020. Posílit kapacitu provádění veřejných zakázek na místní a regionální úrovni.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem	3.1.3 Efektivní a dostupná veřejná správa, nakládání s majetkem, vymahatelnost práva, stabilní a transparentní legislativní prostředí. 3.2.1 Zlepšování podnikatelského prostředí; 3.2.1.1 Snižování administrativní a regulační zátěže podnikatelů. 3.2.5 Rozvoj digitální infrastruktury a Strategie Digitální Česko.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	1.1 Efektivní veřejná správa – úprava struktury veřejných institucí, změna postavení a odměňování zaměstnanců veřejné správy. 1.2 Zefektivnění nakládání s veřejným majetkem a prostředky. 1.3 Zjednodušení přístupu ke službám veřejné správy – informační systémy veřejné správy, jednotné inkasní místo. 1.4 Vyšší kvalita a dostupnost regulace – elektronizace legislativního procesu a elektronická publikace znění právních předpisů. 1.5 Lepší vymahatelnost práva – elektronizace justice.
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Priorita 5 Oživení periferních území (opatření 5.3 Zajištění základních služeb a obslužnosti). Priorita 8 Zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů (opatření 8.1 Zkvalitňování administrativních kapacit veřejné správy; 8.2 Zkvalitnění systémového

	rámce podpory regionálního a místního rozvoje; 8.3 Informační a komunikační podpora fungování územní veřejné správy).
Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030	Zpracování analýzy hrozeb pro Českou republiku a její závěry promítnout do metodických a strategických materiálů v oblasti bezpečnosti státu. 3.2.5 Vyvážené a komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva umožňující efektivní prevenci a přípravu na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení založené na přesně definovaném a zakotveném systému ochrany obyvatelstva
Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky 2014+	Dokument v přípravě, očekává se předložení vládě v únoru 2014, dále viz tabulka PP.
Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+	Dokument v přípravě, očekává se předložení vládě v únoru 2014, dále viz tabulka PP.

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problémové oblasti jsou Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0 – Cesta k digitální ekonomice a další sektorové a krajské dokumenty definované v dílčích operačních programech.

1.1.4 Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví

Východiska a charakteristika

I přes velké úsilí vynaložené v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení a na zkvalitnění související zdravotní péče vykazuje v těchto oblastech Česká republika zhoršující se tendence. Podíl obyvatel žijících pod hranicí chudoby a zejména ohrožených chudobou a sociálním vyloučením patří sice v rámci celé EU k nejnižším a stoupá jen pomalu (rok 2012 – 15,4 %, 2011 – 15,3%, 2010 – 14,4% a 2009 – 14,0%)⁶⁵, nepříznivý ekonomický vývoj a s tím související růst nezaměstnanosti představuje pro následující roky nezanedbatelné riziko. Hlavním cílem pro ČR je proto nepřipustit zhoršení tohoto podílu a z hlediska počtu osob ohrožených chudobou dosáhnout návratu na úroveň před začátkem hospodářské recese.

Chudoba a sociální vyloučení v ČR nepostihuje rozsáhlé kategorie populace, koncentruje se však u některých skupin – zejména dlouhodobě či opakovaně nezaměstnaných osob, neúplných a vícečetných rodin, seniorů⁶⁶, osob opouštějící ústavní zařízení nebo zařízení výkonu trestu, osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách (včetně Romů), bezdomovců, osob se zdravotním postižením a dalších. Sociální chudoba a vyloučení má také genderový rozměr - specificky postihuje více ženy, než muže z výše uvedených skupin.

Velmi úzká je vazba chudoby a sociálního vyloučení na nezaměstnanost. Téměř polovina (46,4 %) domácností, kde je alespoň jedna osoba nezaměstnaná je v ČR ohrožena chudobou. Dlouhodobě nezaměstnaní ztrácejí pracovní návyky a jejich šance na uplatnění na trhu práce proto dále klesají. Zároveň narůstá specifická skupina mladých lidí, kteří nepokračují ve studiu na středních školách, po ukončení povinné školní docházky se stávají nezaměstnanými

⁶⁵ Zdroj: People at risk of poverty and social exclusion (Eurostat, 2013). Online na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_peps01&lang=en

⁶⁶ V případě domácností jednotlivců nad 65 let činí riziko chudoby nebo sociálního vyloučení přes 24 % (v roce 2005 to bylo jen 13,7 %). Prahová hodnota pro ohrožení příjmovou chudobou je 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu – z dat vyplývá, že posunutím prahu na 70 % mediánu příjmů by se ocitlo v ohrožení příjmovou chudobou dalších více než 200 tisíc nepracujících důchodců 16,6 % osob (včetně dalších více než 200 tisíc nepracujících důchodců), což je o 7 p.b. více než při 60% hranici..

a pracovní návyky vůbec nezískají. Mimo to ve skupině sociálně vyloučených obyvatel narůstá počet osob, které nemají dokončené ani základní vzdělávání.

V České republice je míra chudoby významně ovlivňována sociálními transfery. V roce 2012 bylo před poskytnutím sociálních transferů ohroženo chudobou 38,1 % obyvatel. Po jejich vyplacení se míra chudoby snížila o 28,5 procentního bodu.⁶⁷

Chudoba a sociální vyloučení mají navíc silný územní rozměr z důvodu jejich nerovnoměrného rozmístění na území státu. Ve vybraných regionech narůstá počet sociálně vyloučených lokalit. Počty osob ohrožených chudobou se pak zvyšují především v hospodářsky problémových regionech ČR. Proces sociálního vyloučení se však dotýká celé společnosti; jedním z jeho negativních rysů je probíhající eskalace sociálního napětí a narušování společenské soudržnosti.

Sociální vyloučení, tj. chronická nedostupnost společenských zdrojů (jako je zejména zaměstnání, vzdělání, bydlení, zdravotní péče nebo možnost uplatňovat svá práva), chudoba, nestabilní a nepodnětné prostředí v rodinách, nízká kvalifikace a kompetence potřebné pro uplatnění na trhu práce a zejména kumulace problémů u uvedených osob však vyžaduje nutnost poskytování komplexní podpory k vyrovnání objektivních nerovností v přístupu k uvedeným zdrojům. Větší důraz je třeba klást na prevenci rizika sociálního vyloučení při mobilizaci všech relevantních aktérů. Nadále je třeba podporovat nástroje sociálního začleňování, které pomáhají jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v přirozeném prostředí.

Zdraví patří mezi základní faktory s vlivem na sociální začleňování. Problém sociálního vyloučení a chudoby je umocněn vyššími zdravotními riziky pro ohrožené osoby, celkovým zanedbáváním prevence závažných onemocnění a nedostatečnou dostupností odpovídající zdravotní péče v oborech s nejvýraznějším společenským dopadem, jako jsou onemocnění zhoubnými novotvarami a onemocnění oběhové, dýchací a trávicí soustavy a z dlouhodobého hlediska onemocnění způsobená nedostatečnou péčí o předčasně narozené děti. Potřeba zabezpečit kvalitní zdravotní služby lidem ohroženým sociálním vyloučením a propojení se systémem služeb v sociální oblasti nabývá na významu i v souvislosti s demografickým vývojem.

Psychiatrie a problematika duševního zdraví je jednou oblastí, kde je vazba zdraví a sociální inkluze nejzřetelnější. V České republice v současné době žije přibližně 300 až 500 tisíc osob trpících vážným psychiatrickým onemocněním⁶⁸ a u téměř třetiny obyvatel se duševní onemocnění vyskytlo alespoň jednou za život. Počet osob, které vyhledávají odbornou pomoc, neustále roste (od roku 2000 o 60 %)⁶⁹. Důkazem je i to, že duševní poruchy a poruchy chování jsou druhým nejčastějším důvodem pro vyplácení invalidního důchodu v ČR (v případě invalidity třetího stupně dokonce důvodem nejčastějším). **Psychiatrická diagnóza s sebou přináší výrazné stigma, jež nemocného doživotně vyřazuje ze společnosti (také jejich rodiny a blízké).** Rozpadlé sociální vazby a chudoba nakonec vedou až k bezdomovectví (25 – 40 % bezdomovců trpí duševními poruchami⁷⁰).

Problémy, na které se chce ČR v oblasti zdravotní péče s využitím ESIF v programovém období 2014–2020 zaměřit, jsou především prevence, rozdílná regionální dostupnost

⁶⁷ Po vyplacení důchodů na 17,6 % a po zahrnutí ostatních sociálních transferů na konečných 9,6 %

⁶⁸ 2 - 5 % osob trpí vážnou duševní nemocí. Mapování stavu psychiatrické péče a jejího směřování v souladu se strategickými dokumenty České republiky (a zahraničí). Odborná zpráva z projektu, Česká psychiatrická společnost

⁶⁹ Zdroj: ÚZIS Psychiatrická péče 2012

⁷⁰ Dragomírecká, E., Kubišová, D., Bezdomovectví a duševní zdraví

odpovídající infrastruktury pro léčbu onemocnění s největšími socioekonomickými dopady a rovněž sociální vyloučení a stigma osob trpících duševními poruchami.

V případě závažných onemocnění se pozornost soustřeďuje na samotnou léčbu, přičemž podpora zdravého životního stylu a prevence vzniku onemocnění je nedostatečná. Díky tomu je ČR v rámci Evropy v prevalenci rizikových faktorů nejčastějších onemocnění mezi nejhoršími (kouření- 3. místo, spotřeba alkoholu – 1. místo, obezita – 2.–4. místo). To zvyšuje jak riziko nárůstu počtu osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou (a nárůstu nezaměstnanosti) v důsledku dlouhodobé nemoci a výpadku příjmu, tak náklady systému zdravotní péče. České zdravotnictví je navíc stále charakterizováno nevhodnou strukturou lůžek a regionálními nerovnostmi v přístupu k některým typům péče (především následné a péče přímo navazující na vysoce specializovanou péči⁷¹), což ztěžuje přístup nemocných ke kvalitní péči a návrat do běžného života a na trh práce).

Psychiatrie a problematika duševního zdraví je jednou oblastí, kde je vazba zdraví a sociální inkluze nejzřetelnější. Zahraniční zkušenosti ukazují, že přibližně 80 % osob s vážnou duševní chorobou má zájem pracovat a při uplatnění správných nástrojů najde 61 % osob s vážnou duševní chorobou konkurenceschopné zaměstnání. Nutným předpokladem pro začlenění duševně nemocných do společnosti a na trh práce je však nastavení racionálně vyváženého systému péče se zvláštní podporou komunitních prvků péče.

Psychiatrická péče stojící na rozhraní dvou systémů (sociálního a zdravotního) je silně centralizovaná, institucionalizovaná a neodpovídá současným požadavkům na optimální léčbu. Duševně nemocní jsou nuceni využívat zastaralý systém péče, který zesiluje stigma duševní choroby, způsobuje jejich sociální vyloučení a komplikuje jim hledání uplatnění na trhu práce (zaměstnanost osob trpících duševním onemocněním je oproti lidem s těžkými fyzickými handicapy poloviční⁷², duševní onemocnění jsou také druhým nejčastějším důvodem přiznání invalidního důchodu⁷³). Fungování systému psychiatrické péče, především míra jeho institucionalizace, přímo determinuje míru zapojení duševně nemocných na trh práce.

Územní rozdíly

Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením je v regionech ČR rozdílná. Ohrožené jsou zejména regiony, kde identifikujeme vysoké počty příjemců sociálních transferů, a to zejména dávek hmotné nouze, a/nebo vysoké počty dlouhodobě nezaměstnaných osob. Národní průměr v míře ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením (15,3 %) převyšuje především region (NUTS 2) Severozápad s téměř 25 % a Moravskoslezsko s 22 %.⁷⁴ Varující jsou rovněž rostoucí rozdíly na místní a regionální úrovni, které způsobují narušení sociální soudržnosti a vznik problémových lokalit sužovaných chudobou, předlužením, nízkým vzděláním, špatným zdravotním stavem obyvatel a zvýšenou kriminalitou. Těchto sociálně vyloučených lokalit (či lokalit s potenciálem sociálního vyloučení) je v ČR již na 400 a žije v

⁷¹ Ministerstvo zdravotnictví, jako správní orgán věcně příslušný podle § 112 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), uděluje statut centra vysoce specializované péče.

⁷² Zdroj: Psychiatrická společnost České lékařské společnosti JEP a Psychiatrická společnost

⁷³ Zdroj: ÚZIS

⁷⁴ Zdroj: SILC 2008–2011.

nich přibližně 100 tisíc obyvatel⁷⁵. Dalších minimálně 60 tisíc lidí žije v podstandardních podmínkách segregovaných ubytoven zejména ve středních a velkých městech.

Počet sociálně vyloučených lokalit⁷⁶ a podíl osob vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením je vyšší v hospodářsky problémových regionech především v Moravskoslezském a Ústeckém kraji a dále také v Olomouckém, Libereckém, Karlovarském a v některých částech Středočeského kraje. Pokrytí sítí vhodných služeb (zejména sociálních služeb, dále pak služeb pro rodiny a děti nebo zdravotních a návazných služeb) je často nedostačující, a to zejména v pohraničí a ve vnitřních periferiích.

Významným problémem vyloučených lokalit je rovněž časté umístování žáků ze sociálně vyloučených rodin mimo běžné základní školy hlavního vzdělávacího proudu, do segmentu škol pro mentálně hendikepované děti. Školy se tak často stávají místem sociální diferenciaci i předčasné determinace budoucího úspěchu na trhu práce i v životě.

Zejména v hospodářsky postižených regionech a periferních oblastech pak situaci komplikuje rovněž nedostatečná dostupnost zdravotní péče a zdravotních služeb. To je příčinou dalšího prohlubování sociálních rozdílů a nižší střední délky života.

Dostupnost sociálních služeb v jednotlivých krajích lze charakterizovat počtem neuspokojených žadatelů o poskytnutí sociální služby v zařízení (domovy pro seniory – ČR 58 490, nejvíce Jihomoravský kraj 9763, Moravskoslezský 8746, nejméně Karlovarský kraj 314) azylové domy – ČR 4766, nejvíce MSK 789, Pha 722, nejméně PLZ 59, chráněné bydlení – ČR 2053, nejvíce OL 1228, nejméně PLZ 1, domovy pro osoby se zdravotním postižením – ČR 3241, nejvíce UL 602, MSK 486, nejméně KV 21, domovy se zvláštním režimem – ČR 13713, nejvíce JMK 3466, nejméně KH 333 a týdenní stacionáře – ČR 140, nejvíce VY 26).⁷⁷

Atraktivita života na venkově je mj. určována rozsahem a kvalitou přístupu k veřejné infrastruktuře (čistá voda a prostředí, komunikace, služby, volnočasové aktivity, udržovaná krajina, apod.). V kontextu sociálního začleňování je přetrvávajícím problémem na venkově zajištění dostupné infrastruktury. Zejména v malých obcích, s velmi nízkou hustotou zalidnění, je nedostatečná občanská vybavenost (např. vodohospodářská infrastruktura) a jsou zde i vyšší náklady na pořízení technické infrastruktury na jednoho obyvatele. Komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda Leader přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby a rozvoji spolupráce místních aktérů.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

V programovém období 2007–2013 byly projekty v oblasti sociálního začleňování a boje s chudobou zaměřeny zejména na podporu začleňování ohrožených osob zpět do společnosti a na trh práce, na podporu a rozvoj stávajících i nových sociálně preventivních programů a sociálních služeb, podporu integrace příslušníků romských lokalit, komplexní programy zaměstnanosti s podpůrnými aktivitami pro sociálně vyloučené osoby a odstraňování bariér pro rovný přístup na trh práce⁷⁸. Na místní úrovni bylo testováno zavádění modelu dostupného (sociálního) bydlení. Na zkušenosti s realizací těchto projektů by se mělo v novém období navázat.

⁷⁵Zdroj: Studie Agentury pro sociální začleňování.

⁷⁶ V kapitole 1.3 je uvedena mapa sociálně vyloučených lokalit.

⁷⁷ Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-12-r_2012-22

⁷⁸ Pilotně bylo realizováno šest projektů v oblasti revitalizace romských vyloučených sídlišť, které měly oporu v tzv. integrovaných plánech rozvoje měst.

Z dosavadních zkušeností a evaluačních studií nevyplývají žádné zásadní nedostatky ve zvolených intervencích a zároveň i absorpční kapacita je v dané oblasti relativně dostatečná. Určitým problémem pro dosažení cílů intervencí byla nedostatečná provázanost jednotlivých projektů a malá míra sdílení informací a zkušeností. Některé projekty se zaměřovaly jen na dílčí aspekty a neřešily situaci cílové skupiny komplexně (podpora zaměstnanosti, vzdělávání, sociálních služeb, zdravotní péče a prevence a snižování zadluženosti nebyly zpravidla řešeny koordinovaně, problematika dostupného bydlení pro znevýhodněné skupiny nebyla s výjimkou několika pilotních projektů řešena vůbec). Zároveň v případě projektů v oblasti sociálního začleňování sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob existuje nebezpečí příliš široce a obecně podporovaných aktivit, které ve finále nenaplňují reálné potřeby cílových skupin.

Účelnost intervencí v oblasti sociálního začleňování je možné hodnotit jako dobrou s tím, že za maximálně účelné jsou označovány intervence přímo v terénu a projekty řešící komplexně problémy a potřeby cílové skupiny. Důležitým prvkem projektů, který je vhodné dále rozvíjet, je partnerství a zapojování místních komunit při řešení sociálních problémů. O úspěšnosti intervencí svědčí i udržení relativně nízké míry ohrožení chudobou a sociálním vyloučením a to navzdory nepříznivému ekonomickému vývoji a podstatnému zvýšení míry nezaměstnanosti. Na druhé straně se ukázalo, že úzké vymezení cílové skupiny znamenalo problémy především z důvodu zásady poskytování sociálních služeb všem znevýhodněným v podobném postavení bez rozdílu a nikoli na základě příslušnosti do přesně stanovené věkové skupiny, na základě etnické příslušnosti nebo bydliště v určité lokalitě. Proto je již nyní např. v případě romské inkluze patrné, že pro intervenci nemohou být voleny (tak jako v období 2007–2013) pouze úzce vymezené zóny vyloučených lokalit, ale intervence musí směřovat také do jejich okolí, což napomůže jednak samotnému procesu integrace obyvatel z vyloučených lokalit, ale také zvyšování sociální soudržnosti v místě a předcházení sociálnímu vyloučení obyvatel v bezprostředním okolí vyloučených lokalit, kteří bývají rovněž konfrontováni se zátěží vyplývající z života v hospodářsky méně rozvinuté oblasti. Na základě vyhodnocení zkušeností z minulého programového období (2007–2013) i z odborných debat na evropské úrovni⁷⁹ bude při zaměření intervencí na zlepšení situace romského etnika podpořen tzv. „explicitní, nikoliv exkluzivní přístup“, který ve vztahu k romské inkluzi zahrnuje rovněž další skupiny, které se nacházejí ve stejných nebo srovnatelných socio-ekonomických životních podmínkách.

V oblasti systému péče o zdraví byla podpora směřována především na pořízení přístrojového vybavení a rekonstrukce a výstavbu budov. Vzhledem k rozptýlenosti této podpory v jednotlivých regionálních operačních programech a Integrovaném operačním programu, postrádal přístup k využívání prostředků hlubší strategii a koncepci a v jednotlivých regionech byl odlišný bez vazby na regionální specifika. Cílem je proto realizovat v programovém období 2014–2020 intervence v oblasti systému péče o zdraví s centrální koordinací a na základě kvalitních auditů potřebnosti s přihlédnutím k územním specifikům a potřebám (včetně potřeb ohrožených skupin).

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

⁷⁹ Např. dle EURomy (European Network on Social Inclusion and Roma under the Structural Funds), evropské síť zabývající se sociální inkluzí Romů se tento přístup osvědčil jako jedna z nejhodnějších cest k integraci Romů, která mj. umožňuje formulovat jasné cíle, adekvátní formy implementace a zároveň specifické formy monitoringu a evaluace. Explicitní, nikoliv exkluzivní přístup je rovněž akcentován iniciativou EU „For Diversity Against Discrimination“ jako jeden z 10 základních principů Romské inkluze (tzv. The 10 Common Basic Principles on Roma Inclusion).

S ohledem na společné cíle Strategie Evropa 2020 si ČR stanovila národní cíl v oblasti boje proti chudobě a to udržení hranice počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou do roku 2020 na úrovni roku 2008, s úsilím o snížení o 30 tisíc osob. Dosažení cílů v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení bude vyžadovat integrovaný přístup a úzkou vazbu opatření zejména v oblasti vzdělávání, trhu práce a zaměstnanosti, bydlení, sociálních a zdravotních služeb, fungování veřejné správy a legislativy. ČR potřebuje reagovat především na tyto výzvy:

1. Malá uplatnitelnost a nízká zaměstnanost osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených na trhu práce

Dlouhodobá a opakovaná nezaměstnanost, která je v ČR jednou ze zásadních příčin sociálního vyloučení a chudoby je v podmínkách ČR spojena především s nízkou kvalitací, zdravotním znevýhodněním a s diskriminací ze strany zaměstnavatelů – zvláště vůči etnickým menšinám, ženám s malými dětmi a vůči osobám ve věku 50+. Příčinou je i nedostatečná provázanost vzdělání s potřebami na trhu práce, nedostatečná efektivita a kapacita veřejných služeb zaměstnanosti a nedostatečná podpora profesní mobility pracovní síly, které jsou řešeny v problémových oblastech „vzdělávání“ a „trh práce“.

Významným problémem je i nízká funkční a finanční gramotnost osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Zde je často důvodem ztížený přístup ke vzdělávání, které v důsledku indikuje i nízkou zaměstnanost a uplatnitelnost na trhu práce a tím i rostoucí riziko chudoby. Zejména pro žáky/studenty ze sociálně vyloučených rodin není vybudován systém služeb udržujících je v systému hlavního vzdělávacího proudu. Chybí služby podporující vzdělávání (propojení sociálních služeb, OSPOD a vzdělávacích institucí s cílem zlepšení vzdělanosti v sociálně vyloučených lokalitách) a zaměstnávání.

Vzhledem k tomu, že při současném nízkém počtu volných pracovních míst mají problém s uplatněním na trhu práce i osoby bez znevýhodnění, představuje významnou příležitost pro začlenění osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených zpět na trh práce rozvoj sociálního podnikání a sociálních podniků. Podpora podnikatelských dovedností rovněž obsahuje významný potenciál multiplikační tvorby dalších pracovních míst v nově vzniklých (mikro)podnicích. Rozvoj sociálního podnikání je však zatím v ČR pomalý. Velký podíl na tom má malá informovanost veřejnosti o přínosech a podobě sociálního podnikání a rovněž nedostatečné povědomí o principech a přínosech sociálního podnikání mezi potenciálními zakladateli sociálních podniků.

Potřeby rozvoje:

- Zvyšování uplatnitelnosti osob sociálně vyloučených, ohrožených sociálním vyloučením a osob ohrožených chudobou na trhu práce prostřednictvím komplexních programů zaměstnanosti a poskytování individualizovaných služeb zaměstnanosti zaměřených na osoby ohrožené sociálním vyloučením a chudobou.
- Rozvoj aktivní pomoci osobám sociálně vyloučeným či ohroženým vedoucí k zajištění zaměstnání- zajištění provázanosti sociální a navazující pracovní integrace.
- Rozvoj preventivních opatření na trhu práce se zaměřením na problematiku sociálního vyloučení.
- Zlepšit dostupnost motivačních, poradenských a podpůrných služeb (mechanismů) pro rozvoj a udržitelnost sociální ekonomiky včetně systému pro vzdělávání nejen podnikatelských subjektů (tj. zvýšení informovanosti o sociálním podnikání, vzdělávání v oblasti sociálního podnikání, spolupráce aktérů atp.).

- Vytváření podmínek k zajištění snadnějšího přístupu k finanční podpoře sociálních podniků.

2. Rostoucí počet vyloučených lokalit

Vznik sociálně vyloučených lokalit je spojen s prostorovou segregací, obce často neumí či nemohou předcházet jejich vzniku. Nedostatečná je často i bytová politika obcí a privatizace bytového fondu, která problém vyloučených lokalit může i posilovat, místo aby jej řešila (viz

Ve vyloučených lokalitách je také zhoršená dostupnost služeb včetně zdravotních (a často rovněž neochotou léčit sociálně vyloučené, do kterých spadají často i osoby zdravotně postižené nebo jinak stigmatizované) a nedostatečná infrastruktura. Klíčovým problémem zůstává nedostatek pracovních příležitostí, způsobený často strukturálními problémy (odchod nebo omezování aktivit zaměstnavatelů, kteří byli pro místní trh práce klíčoví) a nedostatečnou tvorbou nových pracovních míst.

Na místní úrovni stále chybí dostatečná koordinace řešení sociálního vyloučení a přetrvává nízká míra informovanosti o této problematice u všech relevantních aktérů, včetně veřejnosti. V neposlední řadě je málo podporován sociální dialog a vědomí společenské odpovědnosti.

Ve vyloučených lokalitách je rostoucím problémem nedostatečná kvalita základních škol hlavního vzdělávacího proudu, naopak v řadě obcí dochází k segregaci sociálně slabých, specificky romských dětí, do škol pro mentálně hendikepované děti či do tzv. ghettoškol (školy s odlivem dětí z majoritní populace a nárůstem dětí ze sociálně vyloučeného prostředí). Řešení problematiky vyloučených lokalit je rovněž významně spojeno s prevencí jejich dalšího vzniku, který je do značné míry důsledkem nedostatečných preventivních (zejména sociálních) politik a současně posilován zhoršující se ekonomickou a sociální situací.

Potřeby rozvoje:

- Meziinstitucionální a komplexní přístup k řešení problémů v dotčených oblastech, zahrnující aktivní přístup veřejné správy a koordinaci a posílení partnerství při tvorbě integračních strategií, podpůrné, motivační a sankční nástroje vůči lokálním aktérům a optimalizaci pokrytí sociálními službami.
- Podpora tvorby specifických nástrojů pro řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit včetně předcházení jejich vzniku a koordinace politik a jednotlivých aktivit na podporu sociálního začleňování.

3. Malá dostupnost sociálního bydlení⁸⁰

Se sociálním vyloučením souvisí významné riziko ztráty bydlení, zejména v důsledku předlužení. Většina sociálně vyloučených obyvatel žije v substandardních podmínkách pro bydlení, na ubytovnách, nebo jsou postiženi bezdomovstvím. V ČR není zaveden systém sociálního (veřejného) bydlení a problematika bydlení je v jednotlivých obcích řešena různými způsoby, vč. vytěšňování chudých lidí z obcí.

⁸⁰ Z připravované Koncepce sociálního bydlení ČR - Sociální bydlení je definováno jako funkční systém nástrojů sociální a bytové politiky, řešících problémy osob znevýhodněných v přístupu k bydlení. Jedná se o komplexní systém opatření upravených různými oblastmi práva. Mezi nástroje sociální a bytové politiky jsou zahrnuty: sociální služby (včetně rezidenčních), sociální práce, sociální dávky a investiční podpora sociálního bydlení. Bydlením se rozumí užívání obydlí, tj. prostoru k tomu způsobilého. Obydlím se rozumí prostor způsobilý k bydlení, tj. který umožňuje naplňování fyzických potřeb osoby a členů její domácnosti, poskytuje soukromí a umožňuje udržování společenských vztahů, a je obýván na základě některého z právních institutů umožňujících užívání věci.

Počet tzv. sociálních bytů je v ČR velmi nízký. Prudce klesá i podíl nájemních bytů, a to i přesto, že vlastnické bydlení je pro určité skupiny lidí nedostupné. Finanční nedostupnost bydlení pro osoby nebo rodiny je často spojena s potřebou splácet dluhy, dlouhodobou nezaměstnaností, zhoršením zdravotním stavem, diskriminací na trhu s byty, atd. Dalším problémem v oblasti sociálního bydlení je nedostatek nástrojů prevence ztráty bydlení a chybějící legislativa/nástroje pro řešení sociálního bydlení. V důsledku toho rostou náklady nejen na sociální systémy.

Potřeby rozvoje:

- Rozvoj systému dostupného bydlení jako základní sociální potřeby včetně mechanismů krizového a podporovaného bydlení pro jedince i rodiny s dětmi.
- V rámci integračních politik je tak nezbytné zejména propojení služby bydlení a sociální práce, popřípadě i zdravotní péče spolu s rozvojem provázanosti a propustnosti sociálních služeb (tj. sociální bydlení, sociální a komunitní práce) a strategií místního rozvoje s vedoucí úlohou komunit.
- Rozvoj modelů podpory vedoucích k bydlení, a to vč. modelu HousingFirst.

4. Nastavení a dostupnost sociálních služeb neodpovídá potřebám cílových skupin

Ohrožení rizikových skupin sociálním vyloučením a chudobou zesiluje také nedostupnost některých typů sociálních služeb (nizkoprahových, terénních a ambulantních) a sociálních a preventivních programů (integrační aktivity pro osoby po výkonu trestu či ve výkonu alternativních trestů, služby pro rodiny a děti, psychologické poradny pro ohrožené skupiny, preventivní aktivity pro osoby, jež jsou ve zvýšené míře ohroženy trestnou činností aj.).

Souvisejícím problémem je vysoká míra využívání institucionální péče při řešení problémů ohrožených dětí a rodin a nedostatečná opatření pro sladování pracovního a rodinného života. Zásadním problémem je také zajištění kvality, dostupnosti, propustnosti a komplexnosti systému sociálních služeb a jejich provázanost s dalšími službami, zejména v oblasti zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení.

Slabinou systému sociálních služeb jsou rovněž nedostatečně prováděné inspekce kvality v sociálních službách a neexistence standardů kvality v navazujících službách; rovněž vzdělání a odborné kompetence sociálních pracovníků často nejsou dostatečné.

V ČR existují rovněž území a regiony s nedostatečnými pokrytím sítěmi sociálních služeb, které by odrážely a reagovaly na jejich poptávku.

Potřeby rozvoje:

- Systematizace financování služeb sociální prevence, sociálního poradenství a zdravotní péče (neziskový sektor, podnikatelé, veřejnost) ve prospěch efektivní kombinace komunitních a institucionalizovaných služeb.
- Zvyšování dostupnosti a účinnosti ambulantních a pobytových služeb a nizkoprahových a kulturně komunitních center poskytující např. integrační služby.
- Rozvoj neformální a sdílené péče, informovanosti, transformace a deinstitucionalizace služeb a vzdělávání pracovníků v sociální oblasti, podpora dobrovolnictví.
- Rozvoj nových modelů komunitních sociálních služeb obecného zájmu.
- Podpora nedostatkových sociálních služeb, sociálních a preventivních programů.
- Rozvoj spolupráce poskytovatelů sociálních služeb (včetně spolupráce s dalšími aktéry) za účelem podpory sociálního začleňování na místní úrovni.
- Zefektivňování procesů v sociálních službách a ve službách pro rodiny a děti, rozvoj strategického řízení a managementu s cílem podpořit prevenci a včasnou intervenci.

- Posilování prvků kvality, standardizace činností v sociálních službách, službách pro rodiny a děti, sociálně právní ochraně dětí a dalších navazujících službách a organizacích podporujících sociální začleňování.
- Vzdělávání sociálních pracovníků pracujících v sociálních službách, službách pro rodiny a děti a ve zdravotnických a dalších navazujících službách.

5. Nedostatečné využívání moderních nástrojů řešení problematiky sociálního vyloučení

V ČR existují přetrvávající problémy, které se nedaří řešit pomocí tradičních nástrojů sociální politiky a politik trhu práce, ať už je to oblast trhu práce, sociálního začleňování nebo veřejné správy. Dlouho přetrvávající a obtížně řešitelné problémy jsou potenciálně vhodné pro řešení pomocí sociálních inovací ovšem míra využívání sociálních inovací a nově vzniklých nástrojů je v ČR nízká (v podstatě nulová). V ČR neexistuje infrastruktura pro vývoj a šíření sociálních inovací, není deklarovaný zájem o tvorbu nových řešení a jejich další využití (tzv. inovační poptávka), úroveň povědomí o (sociálních) inovacích a jejich přínosech je nízká. Důsledkem tohoto stavu je i minimum finančních prostředků, které je na jejich podporu poskytováno a roztržitost inovační nabídky.

Potřeby rozvoje:

- Zlepšení kapacit a infrastruktury pro vývoj a šíření sociálních inovací.
- Vytvoření a rozvoj kapacit pro inovační nabídku a poptávku (vzdělávání aktérů na straně poptávky i nabídky, vznik inovační platformy – podpora síťování a spolupráce aktérů, apod.).

6. Nedostatky v kvalitě a dostupnosti zdravotní péče a v prevenci závažných onemocnění

Velká část péče je v současné době poskytována v ambulancích, které již nyní fungují na hranici udržitelnosti. Ambulantní psychiatr může věnovat pacientovi průměrně 10-15 minut měsíčně, podstata péče tak spočívá v psychofarmakologii. Vzhledem k nedostatku jiných typů péče, je většina dlouhodobých psychiatrických pacientů odkázána na současným požadavkům nevyhovující psychiatrické léčebny, kde je koncentrováno 80 % lůžkové péče. Léčebny jsou navíc nerovnoměrně rozdělovány v rámci republiky a jejich spádovost někde činí až stovky kilometrů. Chybí psychoterapeutické služby poskytované kvalifikovanými psychiatry a klinickými psychology, dále je výrazný nedostatek sociálně–psychiatrických služeb. To vše zvyšuje sociální vyloučenost psychiatrických pacientů a jejich společenskou stigmatizaci. Přitom zbytečná či zbytečně dlouhá hospitalizace vede nejen k sociální izolaci, ale k zhoršení symptomů či samotné nemoci a vede ke ztrátě sociálních dovedností.

Kvalita a dostupnost infrastruktury poskytovatelů zdravotní péče v ČR v návaznosti na onemocnění s nejvyššími socioekonomickými dopady vykazuje značné regionální nerovnosti. Platí to nejen v případě vysoce specializované péče, ale zejména v oblasti péče na ni navazující. To má vliv na zdravotní stav populace a negativně dopadá také rodinné příslušníky a blízké osoby nemocných kteří v případě místní nedostupnosti profesionální péče často přebírají péči o dlouhodobě nemocné členy rodiny v domácím ošetřování. Významné nedostatky existují i v oblasti péče na sociálně zdravotním rozhraní.

Nedostatečný důraz na podporu zdravého životního stylu a prevence vede k rostoucímu výskytu rizikových faktorů v populaci, potažmo k vyššímu výskytu závažných onemocnění a snižujícímu se počtu let prožitých ve zdraví. Důsledkem je ztráta konkurenceschopnosti nemocných (převážně starších osob) na trhu práce, což s sebou přináší zhoršující se kvalitu života, sociální vyloučení a hrozbu chudoby. Zvýšený výskyt rizikových faktorů (spotřeba tabáku, alkoholu, zanedbání prevence, špatná životospráva) je zaznamenán především u osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, u osob s nízkým vzděláním a nezaměstnaných.

Potřeby rozvoje:

- Restrukturalizace psychiatrické péče ve smyslu její humanizace a přesunu těžiště do komunitní péče, zlepšením infrastruktury pro její poskytování, vzděláváním pracovníků poskytovatelů psychiatrické péče, podporou tvorby nových neinstitutcionálních typů péče, programů na podporu duševního zdraví a destigmatizačních programů směřující k sociálnímu začlenění duševně nemocných a jejich návratu na trh práce.
- Modernizace přístrojového vybavení a zlepšení technického stavu budov pro zajištění rovného přístupu ke zdraví a zdravotní péči všem skupinám obyvatel ve všech regionech, a to jak v centrech vysoce specializované péče, tak především v regionálních zařízeních poskytujících následnou a návaznou péči. Síť vysoce specializované péče bude přitom spíše zužována a efektivizována a důraz bude kladen na péči v přirozeném prostředí pacienta.
- Aktivní zapojení nejvíce ohrožených skupin obyvatelstva do realizace programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu zaměřených především na včasné zachycení a snížení výskytu rizikových faktorů ve společnosti vedoucích ke vzniku onemocnění.
- Vzdělávání zdravotnického personálu ve vztahu k rostoucímu významu komunitní péče a s ohledem na stárnutí obyvatel tak, aby specifické kompetence odrážely jak stávající požadavky, tak požadavky, které lze vzhledem k demografickému vývoji očekávat.
- Propojování zdravotní a sociální péče.

Klíčovým strategickým materiálem ČR, o který se bude opírat politika sociálního začleňování⁸¹ a boje s chudobou v následujících letech, bude připravovaná Strategie sociálního začleňování 2014–2020 vycházející z koncepčního materiálu „Dlouhodobá vize Ministerstva práce a sociálních věcí pro oblast sociálního začleňování“.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů:

- ve městech jde o dokončení procesu koncentrace vysoce specializované zdravotní péče a vytvoření sítě služeb psychiatrické péče neinstitutcionálního charakteru,
- ve venkovském prostoru jde o potřebu zajištění její dostupnosti v odpovídající kvalitě.

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	Cíl „Snížit min. o 20 mil. počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby. Iniciativa „Evropská platforma pro boj proti chudobě“. Integrovaný hlavní směr 7: „Zvyšování účasti žen a mužů na trhu práce, omezování strukturální nezaměstnanosti a prosazování kvality pracovních míst“ a 10: „Podpora sociálního začlenění a boj proti chudobě“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: 4.7 Program pro sociální změnu a inovace. 5.3 Podpora rovnosti mužů a žen. 5.4 Potřeby znevýhodněných skupin. 5.5 Reakce na demografickou změnu: Investice do zdravotní infrastruktury. 5.6. Řešení demografických změn: zacílení na dostatečnost a kvalitu vzdělávání, školení a sociální podporu příslušných struktur, stejně tak jako v relevantních případech na efektivitu sociálních ochranných systémů.

⁸¹Zákon č. 106/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů definuje sociální začleňování jako proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

Tematické cíle	9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě.
Specifická doporučení Rady	Částečně 3. zlepšila nákladovou efektivnost výdajů na zdravotní péči, zejména na péči v nemocnicích. Částečně 4. Přijmout opatření k posílení efektivnosti a účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti. Výrazně zvýšit dostupnost zařízení péče o děti podporující sociální začleňování se zaměřením na děti do tří let a zvýšit účast romských dětí, a to zejména přijetím a provedením zákona o soukromých zařízeních péče o děti a zvýšením kapacity veřejných zařízení péče o děti.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reformem	3.1.2 Udržitelný systém zdravotní a sociální péče; 3.3.2 Sociální začleňování a boj s chudobou.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	4. Zdravotnictví – racionalizace nákupů zdravotnické techniky a léků, zefektivnění financování zdravotnictví, zefektivnění fungování zdravotních pojišťoven, restrukturalizace lůžkové péče, vazba pacienta ke zdraví. 5. Vzdělanost – Zajistit přístup ke kvalitnímu vzdělání bez ohledu na místo, sociální zázemí a dispozice a děti se slabými dispozicemi včas identifikovat a nasměrovat k nim vhodnou formu pomoci. 6. Trh práce – Zvýšení dostupnosti nájemního bydlení – i v oblasti sociálního bydlení.
Strategie regionálního rozvoje	Priorita 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území (průřezové opatření 3.X. Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva; opatření 3.1 Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami). 3.2 Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu (opatření 3.3 Podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti). Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území (opatření 4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb). Priorita 5 Oživení periferních území (opatření 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly).
Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020	Dokument v přípravě, bude předložen vládě k projednání. Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020 je rámcovým dokumentem ČR pro oblast sociálního začleňování. Popisuje prioritní oblasti a definuje jejich cíle, a to včetně přehledu opatření mající vliv na sociální začleňování a boj s chudobou. Uvedenými oblastmi jsou: Podpora přístupu osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených k zaměstnání a jeho udržení, sociální služby, podpora rodiny, podpora rovného přístupu ke vzdělání, přístup k bydlení, podpora přístupu ke zdravotní péči, zajištění slušných životních podmínek a podpora dalším začleňujícím veřejným službám.
Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015	Dokument byl schválen vládou ČR v r. 2011; navazující dokument na období 2016–2020 bude dle usnesení vlády zpracován v letech 2014–2015.
Zdraví 2020	Dokument v přípravě.
Strategie reformy psychiatrické péče	Dokument v přípravě. Hlavní cíle dokumentu jsou: 1. Zvýšit kvalitu psychiatrické péče systémovou změnou organizace jejího poskytování. 2. Omezit stigmatizaci duševně nemocných a oboru psychiatrie obecně. 3. Zvýšit spokojenost uživatelů s poskytovanou psychiatrickou péčí. 4. Zvýšit efektivitu psychiatrické péče včasnou diagnostikou a identifikací skryté psychiatrické nemoci. 5. Zvýšit úspěšnost plnohodnotného začleňování duševně nemocných do společnosti (zejména zlepšením podmínek pro zaměstnanost, vzdělávání a bydlení aj.). 6. Zlepšit provázanost zdravotních, sociálních a dalších návazných služeb. 7. Humanizovat psychiatrickou péči.

Další klíčovými dokumenty vztahující se k dané problémové oblasti jsou dokumenty krajů (programy rozvoje kraje, strategie rozvoje kraje).

Cíle strategie Evropa 2020 a cíle Národního programu reforem

Strategie Evropa 2020 stanovuje cíl „snížit o 25% počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby, což vyvede z chudoby přes 20 milionů lidí (přičemž vnitrostátní hranice chudoby je stanovena na úrovni 60% průměrného disponibilního příjmu v každém členském státě).

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Cíl EU k 2020	Stav EU k 2010	Stav EU k 2011	Cíl ČR k 2020	Stav ČR k 2010	Stav ČR k 2011
Počet osob ohrožených chudobou (1000 obyvatel / v %)	Min. o 20 mil.	116 206/ 23,6%	119 758/ 24,2%	1 566 (a snížení o 30 tis.)	1 495/ 14,4%	1 598/ 15,3%

Zdroj: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=0&language=en&pcode=t2020_50&tableSelection=1

1.1.5 Životní prostředí

1.1.5.1 Ochrana životního prostředí

Východiska a charakteristika

Po roce 1989 je pro Českou republiku charakteristické výrazné snížení zátěže životního prostředí, které bylo způsobeno jednak strukturálními změnami hospodářství, jednak implementací nové legislativy. Díky tomu ČR vykázala v rámci EU jeden z nejvýznamnějších poklesů produkce látek znečišťujících ovzduší a vodní toky. Od roku 2000 jsou změny v ČR pozvolné, v případě některých látek dochází spíše ke zvyšování produkce znečištění.

Dopady znečištění životního prostředí na lidské zdraví a ekosystémy se kumulují v městských a průmyslových regionech (znečištění ovzduší a vod, hluk, ekologické zátěže), kde žije značná část obyvatelstva. Naopak pro venkovské území, zejména periferní oblasti a malé obce, je typické spíše zaostávání ve vybavení infrastrukturou životního prostředí.

Kvalita ovzduší

Kvalita ovzduší patří k nejzávažnějším problémům životního prostředí v ČR, i přesto, že se emise všech znečišťujících látek v 90. letech 20. století výrazně snížily především v důsledku omezení a restrukturalizace výroby a legislativně-technických opatření. Po roce 2000 však emise hlavních znečišťujících látek klesají jen pozvolna a kvalita ovzduší se nezlepšuje, u nejvíce rizikových znečišťujících látek se projevuje negativní trend. Na kvalitě ovzduší se s poklesem emisí z průmyslových zdrojů stále větší měrou projevuje vytápění domácností pevnými palivy a silniční doprava. Významným problémem jsou především nadlimitní koncentrace PM₁₀ (prachové částice) a benzo(a)pyrenu, kterým je vystaven vysoký podíl obyvatelstva. V důsledku znečištění ovzduší suspendovanými částicemi dochází k nárůstu výskytu alergických, respiračních a kardiovaskulárních onemocnění což vede k předčasným úmrtím zejména u starších a chronicky nemocných lidí. Podle odhadu Státního zdravotního ústavu došlo v roce 2012 k cca 5500 předčasným úmrtím, přičítaným špatné kvalitě ovzduší.

Hospodaření s vodou

Jakost vody ve vodních tocích ČR se postupně zlepšuje především díky snižování množství vypouštěného znečištění z bodových zdrojů. Významným faktorem je rostoucí podíl obyvatel napojených na vodovody a kanalizace zakončenými čistírnou odpadních vod. Díky tomu tak většina vodních toků spadá do třídy jakosti mírně znečištěná – znečištěná voda. V roce 2012 bylo zařazeno do IV. (silně znečištěná voda) a V. třídy jakosti cca 12 % délky vodních toků ve správě Povodí, s.p. Jedná se většinou o méně vodné a krátké toky, do kterých je však

vypouštěno relativně vyšší znečištění a je tak omezena jejich samočistící schopnost. Významným problémem i nadále zůstává plošné znečištění vodních toků, pocházející ve většině případů ze zemědělské činnosti, jejímž vlivem se do vodních toků dostává velké množství nutrientů (P, N), které jsou pak příčinou eutrofizace vodních toků a nádrží. Od roku 1990 došlo k významnému snížení spotřeby vody, a to jak z důvodu strukturálních změn v průmyslu, tak i zvýšením efektivity procesů při výrobě, případně i díky nižší spotřebě vody obyvatelstvem dané především rostoucími cenami za vodné a stočné.

Nakládání s odpady

Nakládání s odpady se v ČR řídí rámcovou směrnicí ES o odpadech, která definuje hierarchii nakládání s odpady, ve které se na prvním místě nachází předcházení vzniku odpadů, následuje opětovné použití, poté materiálové využití (recyklace), poté energetické využití (spalování s využitím energie) a na posledním místě odstraňování odpadů (skládání a spalování bez využití energie), což koresponduje i s Plánem odpadového hospodářství. Cíle stanovené pro ČR výše uvedenou směrnicí (2008/98/ES, o odpadech a zrušení některých směrnic) budou respektovány. Celková produkce odpadů v ČR má od roku 2003 klesající trend, daný především změnami ve struktuře průmyslu. V poslední době je důraz kladen na využití druhotných surovin, především odpadů, a to návazně na vládkovou iniciativu Strategie Evropa 2020 – Evropa efektivně využívající zdroje.

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Důsledkem změn ve využívání krajiny je snížení odolnosti ekosystémů, resp. snížení funkce ekosystémových služeb, což se projevuje především nepříznivým stavem řady planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů. Při absenci dříve běžných způsobů hospodaření pak dochází k ústupu stanovišť a druhů na ně vázaných. Vlivem působení změny klimatu se rozšiřuje počet invazních cizorodých druhů. Důvodem těchto změn jsou i změny ve způsobu obhospodařování zemědělské půdy (53,6 % území státu) a lesů (33,73 % území státu) ve 2. polovině 20. století. Toto období se vyznačovalo především intenzifikací procesů, změnou struktury hospodaření a unifikací skladby pěstovaných plodin, což vedlo ke zvyšování eroze půdy (především vodní, ale i větrné), zvyšování neprostupnosti krajiny, snížení její ekologické stability a její retenční schopnosti, případně až k přímé likvidaci řady stanovišť nebo jejich degradaci. Některé způsoby hospodaření představují riziko i dnes. Důležitým aspektem udržitelného využívání půdy je efektivní aplikace standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu, která umožní co nejlépe zohlednit možnosti hospodařících subjektů, ale zároveň povede k zajištění využívání zemědělské půdy v souladu s požadavky na zachování přírodních zdrojů a biodiverzity. Pozitivní skutečností je zvyšování výměry ekologicky obdělávané půdy a extenzivně obhospodařovaných travních porostů. Oblasti s některým z typů přírodního znevýhodnění tvoří cca 50 % rozlohy zemědělsky využitě půdy ČR. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých podmínkách a existuje reálné riziko zanechání hospodaření zejména na travních porostech (v oblastech s přírodním znevýhodněním se nachází 90 % všech travních porostů ČR). Na pozemcích jsou realizována agroekologická opatření zaměřená na zachování biodiverzity, zlepšení hospodaření s vodou, půdou, předcházení klimatické změny a zmírňování jejích dopadů. Z těchto důvodů se zachování podpor v rámci Společné zemědělské politiky EU pro udržení tohoto stavu jeví jako klíčové. Pozitivem je i rozloha lesní půdy, která dosahuje zhruba třetiny rozlohy ČR, nicméně především díky antropogenním vlivům a kombinaci nevhodné druhové, prostorové a věkové skladby jsou lesní porosty náchylné k poškození a jejich schopnost plnit zejména mimoprodukční funkce je omezena. Nešetrnými principy hospodaření v lesích došlo k úbytku melioračních a zpevňujících dřevin, včetně snížení ekologické i genové hodnoty porostů. Neúměrné imisní

zatížení, srážkové a teplotní extrémy a gradační vlny určitých druhů hmyzu završily na četných místech proces destabilizace lesních ekosystémů plošným rozpadem porostů. Alespoň částečná náprava nevhodného druhového složení přeměněných lesních porostů bude v závislosti na relativní dlouhověkosti dřevin problémem následujících desetiletí. Kromě ekosystémových a produkčních funkcí lesa je i vzhledem k poměrně vysoké návštěvnosti potřebné usměrňovat a rozvíjet i jeho rekreační funkci.

Ochrana stanovišť a živočišných a rostlinných druhů je zajištěna prostřednictvím nástrojů druhové a územní ochrany a částečně evropskou soustavou Natura 2000. Zvláště chráněná území jsou lokality s unikátní nebo reprezentativní biologickou rozmanitostí a to na úrovni druhů, populací i společenstev, dále území s jedinečnou geologickou stavbou, území reprezentující charakteristické prvky krajinného rázu kulturní krajiny a území významná z hlediska vědeckého výzkumu. Pro evropsky významné druhy a typy přírodních stanovišť jsou vyhlášovány evropsky významné lokality a pro druhy ptáků ptačí oblasti. Cílem ochrany chráněných území je dle typu předmětu ochrany udržení nebo zlepšení stavu území, resp. stavu předmětu ochrany nebo ponechání území či jeho části samovolnému vývoji. V návaznosti na vyhlášení řady nových zvláště chráněných území v programovém období 2007-2013 bude nezbytné dokončit zajištění plné ochrany evropsky významných oblastí ptačích oblastí, a to i v návaznosti na zpracovávané odborné a koncepční dokumenty ochrany přírody, které navrhují opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany. Klíčové je i zajištění pravidelného monitoringu populací druhů a stanovišť, jež jsou předměty ochrany chráněných území.

Problémem je přeměna ploch zeleně a nezastavěných ploch v sídlech na plochy zastavitelné a zpevněné. Stávající zeleň je nevhodnými podmínkami v sídlech poškozována a dlouhodobě ztrácí schopnost plnit byť jen základní funkce.

Česká republika patří vzhledem ke své pestré geologické stavbě a hustému osídlení mezi země s vysokým výskytem a ohrožením svahovými nestabilitami. Na mnoha místech ČR jsou také jako následky historické těžby a úpravy nerostných surovin kumulovány těžební odpady. Tyto lokality by měly být podchyceny z hlediska rizik, která mohou znamenat pro své okolí.

Další problémovou oblastí jsou staré ekologické zátěže - plochy kontaminované předchozí činností, které představují riziko pro kvalitu podzemních i povrchových vod. V zastavěném území sídel i v krajině existuje řada tzv. brownfields, tzn. území, jejichž intenzivní využívání (průmyslové, výrobní, těžební), již zaniklo, jejich původce již neexistuje nebo není znám, ale z hlediska ochrany dosud nezastavěných ploch představují významný potenciál, jehož je možné po odstranění ekologických zátěží a vhodné revitalizaci smysluplně využít. Přestože v ČR probíhají sanační zásahy k odstranění starých ekologických zátěží kontinuálně po několik desetiletí, stále je velké množství lokalit, u nichž přetrvává znečištění, které představuje rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí. Pro efektivní nakládání s prostředky je nezbytné, aby tyto lokality byly podrobeny detailnímu průzkumu znečištění a hodnocení rizik.

ČR vykazuje vysokou energetickou náročnost ve srovnání s ostatními členskými státy EU. Jednou z hlavních příčin je vyšší energetická náročnost budov a veřejného osvětlení a obecně pomalejší rozvoj energeticky úsporných technologií (viz kap. 1.1 část Makroekonomická analýza ČR a kap. 1.1.1.4 Konkurenceschopné podniky, problémový okruh č. 4).

ČR disponuje výraznými přírodními a kulturními hodnotami a dědictvím, které představují výchozí potenciál pro vyvážený rozvoj cestovního ruchu v regionech. Cestovní ruch tvoří významné odvětví služeb s podílem 2,7% na HDP a 4,5% na celkové zaměstnanosti. Jeho význam stoupá na lokální úrovni, kde v některých oblastech ČR představuje pilíř ekonomické výkonnosti.

Územní rozdíly

Regionální rozdíly a dynamika vývoje jednotlivých složek životního prostředí jsou ovlivněny především ekonomickým vývojem, charakterem osídlení a přírodními podmínkami daného území.

Oblasti s některým z typů přírodního znevýhodnění tvoří asi polovinu zemědělského půdního fondu, bez pokračování zemědělského hospodaření jsou přírodní a polopřírodní stanoviště na zemědělské půdě ohrožena degradací.

Oblasti, kde dochází k překročení imisních limitů, nemají plošný, ale územně ohraničený charakter. Jedná se o průmyslově zatížené regiony, oblasti s dominancí silniční dopravy či regiony s převahou malých sídel, kde znečištění ovzduší pochází především z vytápění domácností. V těchto hustě osídlených regionech, mezi které patří zejména Moravskoslezský kraj a dále, Ústecký a Středočeský kraj, byla v roce 2010 vyprodukována zhruba polovina emisí všech znečišťujících látek. Naopak nejnižším podílem oblastí se sníženou kvalitou ovzduší se vyznačují Jihočeský kraj a Kraj Vysočina. Ve většině krajů je nejvýznamnějším zdrojem emisí oxidů dusíku doprava, nicméně ve 4 krajích mají zásadní vliv velké stacionární zdroje znečišťování (Ústecký, Moravskoslezský, Pardubický a Karlovarský kraj). V posledních sledovaných letech hrají stále významnější roli lokální topeniště, která emitují téměř 40 % celkových emisí suspendovaných částic PM a téměř 80 % celkových emisí benzo(a)pyrenu. Kromě oxidu dusíku lze významné územní rozdíly najít u emisí oxidu siřičitého – zdrojem jsou především hnědouhelné elektrárny a lokální topeniště (týká se zejména Ústecký kraj, s velkým odstupem Moravskoslezský kraj a hl. m. Praha). V případě oxidu uhelnatého se v mezikrajském srovnání vymyká hl. m. Praha a s odstupem Moravskoslezský kraj. Tuhé znečišťující látky – významně vyšší hodnoty jsou v hl. m. Praze.

Ačkoliv roste podíl obyvatelstva napojeného na kanalizaci zakončenou čistírnou odpadních vod, v případě především menších toků zůstává tato skutečnost významným problémem. Problémem jakosti vodních toků je i zvýšení podílů plošných a difuzních zdrojů znečištění, původcem je zejména zemědělská výroba. Z tohoto důvodu je zhoršená jakost především malých vodních toků zaznamenána zejména v typických zemědělských regionech, např. Kraj Vysočina a Jihočeský kraj, naopak v Ústeckém kraji dominuje znečištění z průmyslové výroby.

V nakládání s odpady existují velké rozdíly v rámci krajů především u sítě pro nakládání s odpady, v řadě krajů chybí dostatečné vybavení k energetickému nebo materiálovému využívání odpadů. V rámci krajů neexistují významné rozdíly u celkové produkce odpadů, nebo produkce komunálních odpadů, velké rozdíly jsou však evidovány u produkce nebezpečných odpadů, což je způsobeno především specifickým charakterem průmyslové činnosti, generující významné množství nebezpečných odpadů. Specifická situace je také v případě Hl. m. Prahy, kde je nejvyšší produkce stavebních odpadů, a to díky budování silniční infrastruktury.

Nejvýraznějším rysem po roce 1989 je zatravňování a zalesňování pozemků nevhodných pro zornění, a to především v horských a podhorských lokalitách. Pozitivním trendem je také růst podílu ploch s ekologickým zemědělstvím, které jsou rozšířeny spíše v oblastech méně vhodných pro intenzivní zemědělské hospodaření.

Zkušenosti z programových období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

V oblasti životního prostředí byla podpora v programovém období 2004–2006 zaměřena především na problematiku zlepšování stavu vodohospodářské infrastruktury a nakládání s odpady. Jednalo se o prioritní oblasti z pohledu závazků vyplývajících z národní a evropské legislativy. V rámci Fondu soudržnosti 2004–2006 byly cíleně podpořeny infrastrukturní projekty především ve větších aglomeracích, naopak Operační program Infrastruktura se zaměřoval na investičně méně náročné projekty.

V rámci programového období 2007–2013 byla v rámci strategického cíle, kterým je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako jednoho ze základních principů udržitelného rozvoje, zachována prioritní podpora opatření v oblasti vodohospodářské infrastruktury a protipovodňových opatření, dále byla věnována pozornost ochraně ovzduší, využívání obnovitelných zdrojů energie, nakládání s odpady, podpoře opatření na zlepšování stavu přírody a krajiny a také environmentálnímu vzdělávání.

Nedílnou součástí podpor směřujících k ochraně jednotlivých složek životního prostředí a krajiny byly i intervence Programu rozvoje venkova. Vzhledem k ploše zemědělské a lesní půdy a potřeby dlouhodobých intervencí k dosažení cílů v oblasti životního prostředí je třeba i v budoucnu podporovat zemědělské a lesní hospodaření šetrné k životnímu prostředí, předcházet degradaci cenných pozemků, zachovat hospodaření v přírodně znevýhodněných oblastech a eliminovat příčiny erozního ohrožení půd.

Stanovené cíle jsou průběžně plněny, významný posun je v oblasti požadavků směrnice Rady č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod, pozitivní přínos je patrný i v dalších oblastech. Nadále je indikována potřeba (i z důvodu plnění legislativních požadavků) a zároveň poptávka na straně potenciálních žadatelů po investicích do ochrany a zlepšování stavu životního prostředí. Je proto nutné investice v této oblasti nadále zachovat a zaměřit se na cílenou podporu prioritních opatření s maximálním přínosem pro životní prostředí.

V tomto smyslu jsou také stanoveny priority budoucího programového období. Mezi ně patří zejména pokračování v podpoře investic do vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní se zaměřením primárně na menší obce. Dále se předpokládá podpora snížení znečištění ovzduší, zlepšení nakládání s odpady a odstraňování ekologických zátěží, ochrana přírody a krajiny a cílená podpora opatření zaměřených na energetické úspory.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

1. Znečištění ovzduší

Mezi nejvýznamnější látky znečišťující ovzduší patří suspendované částice velikostních frakcí PM₁₀ a PM_{2,5}, polycyklické aromatické uhlovodíky (sledované jako benzo(a)pyren), okyselující látky a prekurzory sekundárních částic (SO₂, NO_x a NH₃) a prekurzory přízemního ozonu (VOC, CH₄, CO). U všech znečišťujících látek došlo k významnému poklesu emisí, nicméně od roku 2000 je zaznamenána spíše stagnace. Meziročně se jedná pouze o výkyvy v řádu jednotek procent, tato skutečnost je více než díky legislativně-technologickým změnám dána spíše kolísáním průmyslové výroby související s vývojem ekonomiky. Naopak velmi problematický je v současnosti nárůst intenzity dopravy, s čímž souvisí nárůst především NO_x. Významným problémem je zejména rozsáhlé nedodržování imisních limitů pro ochranu zdraví pro suspendované částice PM₁₀ a PM_{2,5} a benzo(a)pyren, kde je od roku 2005 zaznamenán spíše negativní vývoj. V roce 2012 došlo k překročení imisních limitů těchto látek na přibližně 27 % území ČR, na kterém žije přibližně 67 % obyvatel.

Potřeby rozvoje:

- Snížení emisí z lokálních topenišť.

- Snížení emisí z energetických a průmyslových zdrojů.
- Snížení emisí z dopravy, včetně využití alternativních paliv jako je CNG a elektřina, a podpora alternativních typů dopravy zahrnující i pěší a cyklistickou.
- Podpora zklidňování dopravy, zavádění systémů inteligentního řízení.
- Podpora systémů zeleně v sídlech jako nástroje pro zlepšování kvality ovzduší a prostředek k adaptaci městského prostředí na změnu klimatu.
- Zkvalitnění monitoringu kvality ovzduší.

2. Jakost vod

V případě jakosti vod je významným problémem vypouštění znečištění do vodních toků, jedná se jak o průmyslové znečištění, tak zejména o znečištění pocházející z kanalizace pro veřejnou potřebu. Většina aglomerací má již díky plnění požadavků daných příslušnou evropskou legislativou napojení na kanalizaci zakončenou čistírnou odpadních vod, kritické je však napojení menších sídel, přetrvává problém v Hl. m. Praha. Problematické je nadále plošné znečištění vodních toků a nádrží pocházející ze zemědělské činnosti, zanášení vodních nádrží smyvmem ornice a zatížení podzemních vod dusičnany, amonnými ionty a pesticidy.

Potřeby rozvoje:

- Zlepšení kvality a dostupnosti pitné vody.
- Snížení spotřeby vody pomocí omezení úniku vody z vodárenské sítě.
- Snížení plošného znečištění vodních toků.
- Zefektivnění nakládání s odpadními vodami.

3. Nakládání s odpady

Vývoj celkové produkce odpadů velmi úzce souvisí s ekonomickou aktivitou a strukturou průmyslové činnosti. V posledních letech je problematická především produkce nebezpečných odpadů, kde je nutno vybudovat dostatečnou základnu pro nakládání. V rámci EU má ČR poměrně nízkou produkci komunálních odpadů na obyvatele (493,7 kg)⁸². Pro dodržování hierarchie nakládání s odpady je nutno primárně zajistit prevenci vzniku odpadů a dále vybudovat dostatečnou síť zařízení pro materiálové a energetické využití. ČR sice patří mezi země s nadprůměrnou mírou vyříděných složek komunálních odpadů a s odpovědným nakládáním s obaly, pro další zlepšení, především v oblasti specifických druhů odpadů je potřeba pokračovat ve vytváření stabilní sítě sběrných dvorů a na ně navazujících zpracovatelských kapacit.

Potřeby rozvoje:

- Snížení produkce (předcházení vzniku) odpadů se zaměřením na komunální a nebezpečný odpad.
- Zvyšování podílu opětovného využití odpadů, recyklace a podpora náhrad prvotních zdrojů za druhotné suroviny.
- Podpora systému třídění bioodpadu a využití kompostáren.
- Podpora energetického využití odpadů (resp. spalování s využitím energie).
- Řešení problematiky ukončování provozu skládek v souladu s požadavky EK, tj. řešení problematiky zbytkového směšného komunálního odpadu.

4. Energetická náročnost – koncept Smart City

⁸² Data MŽP za rok 2012.

ČR patří k zemím s nadprůměrnou energetickou náročností ekonomiky v rámci EU27⁸³. Na straně spotřeby energie a doprovodného znečištění je proto přínosné koncepční řešení této problematiky prostřednictvím konceptu „smartcity“ (viz SET plán EK), provázaných opatření k úspoře energie na municipální úrovni. Míra urbanizace v ČR je 73 %, proto je negativním působením ovlivněna většina obyvatel.

Potřeby rozvoje:

- Podpora opatření vedoucích k energetickým úsporám a využití OZE v budovách (soukromých, veřejných i komerčních).
- Podpora energeticky úsporné a environmentálně příznivé infrastruktury ve správě, resp. vlastnictví municipalit, např. modernizace veřejného osvětlení, energetické úspory a využití odpadního tepla a bioplynu ze všech municipálních provozů (např. čištění odpadních vod a nakládání s odpady), budování OZE a podpora alternativních typů dopravy v souvislosti se snižováním emisí v extrémně znečištěných územích.
- Udržení a posilování ekologické funkce sídelní zeleně.

5. Biodiverzita, krajina, ekosystémové služby a geofaktory

Intenzifikace zemědělského hospodaření nebo naopak jeho absence vedla k přímé likvidaci řady stanovišť nebo k jejich degradaci. Druhová různorodost vykazuje v mnoha ukazatelích postupný pokles. Přibližně 45 % druhů vyšších rostlin a 26 % mechorostů se nachází v nějakém stupni ohrožení. Zhruba 30 % ze sledovaných druhů živočichů se nachází v nepříznivém stavu, většinou se jedná o zástupce bezobratlých. Významným problémem je také postupné narušení ekosystémů, kdy významně narůstá neprostupnost krajiny. V roce 2010 poklesla rozloha neprostupné krajiny na hodnotu 63 %, zároveň je na vodních tocích evidováno až 6 tisíc příčných překážek, které mohou nepříznivě ovlivňovat vodní ekosystémy. Výrazný negativní dopad má změna struktury krajiny (úbytek krajinných prvků, nevhodné úpravy vodního režimu krajiny, regulace vodních toků). Česká republika patří vzhledem ke své pestré geologické stavbě a hustému osídlení mezi země s vysokým výskytem a ohrožením svahovými nestabilitami, zároveň jsou těžební odpady kumulovány na mnoha místech ČR jako následky historické těžby a úpravy nerostných surovin. Polovina území ČR se nachází v přírodně znevýhodněných oblastech, kde leží 90 % plochy trvalých travních porostů. Je nezbytné zajistit pokračování zemědělského hospodaření v těchto oblastech, neboť přírodní a polopřírodní stanoviště na zemědělské půdě jsou ohrožena absencí hospodaření a následnou sukcesí. Dalšímu poklesu druhové početnosti je potřeba bránit prostřednictvím zvýšení ekologické stability a pestrosti krajiny a zavádění postupů hospodaření šetrných k životnímu prostředí. Chráněná území jsou nezbytná pro zachování biodiverzity. Stále existují území, která nejsou zvláště chráněná a jen vyhlášení jako zvláště chráněná území jim může zajistit ochranu před reálně hrozící degradací či zničením. V rámci sítě maloplošných zvláště chráněných území je třeba zajistit optimalizaci. Pro oblasti soustavy Natura 2000 je v následujícím období nutné dokončit kroky k plnému zajištění ochrany.

Neuspokojivý je také stav odolnosti a ochrana lesních porostů. V minulosti provedená přeměna listnatých či smíšených porostů na čistě jehličnaté snížila nejen biodiverzitu lesních ekosystémů (včetně nedostatečného podílu regionálních populací lesních dřevin a nedostatku osiva), ale také jejich odolnost vůči extrémním klimatickým situacím.

Potřeby rozvoje:

- Zachování a obnovení propojenosti a prostupnosti krajiny a vodních toků.

⁸³ Viz potenciál úspor energie za jednotlivé části ekonomiky ČR v kap. 1.1 v části Makroekonomická situace ČR

- Zvýšení kapacity ekosystémů pro zajištění klíčových služeb včetně obnovy retenčních schopností krajiny.
- Obnovení zelené infrastruktury včetně ÚSES.
- Udržení a zvýšení estetické hodnoty krajiny.
- Posílení zdravotního stavu a odolnosti lesních porostů vůči biotickým a abiotickým činitelům.
- Zachování, případně zlepšení stavu populací vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.
- Zajištění managementu specifických typů stanovišť rostlin a živočichů.
- Zkvalitnění péče o zvláště chráněná území včetně území soustavy NATURA 2000.
- Předcházení opouštění zemědělského hospodaření v oblastech s přírodním znevýhodněním
- Omezení rozsahu invaze nejvíce problematických druhů .
- Vytváření přírodě blízkých vodních prvků.
- Udržení a posilování ekologické funkce sídelní zeleně.
- Stabilizace a sanace následků svahových nestabilit a objektů úložných míst.

6. Kvalita půdy

Díky poklesu zemědělské činnosti se významně snížilo množství látek aplikovaných do půdy, zhoršujícím se problémem je eroze půdy, zejména vodní eroze (erozí je ohrožena více než polovina rozlohy zemědělské půdy). Roční ztráta půdy je odhadována až na 21 mil. t (konzervativní odhady vyčíslují škody na 4,3 mld. Kč ročně). Aktuálně je však prostřednictvím ploch mírně erozně ohrožených (MEO) a silně erozně ohrožených (SEO) chráněno 10,57 % výměry orné půdy (0,43 % SEO a 10,14 % MEO). Půdy jsou ohroženy acidifikací, dehumifikací a utužením. Hlavními příčinami jsou především odstranění krajinných prvků, nevhodná organizace a způsoby hospodaření a volba plodin na orné půdě. V roce 2012 bylo téměř 12 % z celkové výměry zemědělské půdy obhospodařováno ekologicky, stále však není naplněn potenciál, který ekologické zemědělství obecně poskytuje. Územně ohraničeným problémem je v řadě regionů existence starých ekologických zátěží, kterých je v ČR díky 1. etapě Národní inventarizace kontaminovaných míst zjištěno více než 3 700. Řada z nich může znamenat významné riziko pro lidské zdraví.

Potřeby rozvoje:

- Efektivní ochrana půdy před erozí.
- Posílení retenční schopnosti krajiny vhodným hospodařením se zemědělskou a lesní půdou
- Odstraňování starých ekologických zátěží.
- Podpora regenerace brownfieldů.

7. Nedostatečné využití potenciálu cestovního ruchu

K rozvoji cestovního ruchu je potřeba přistupovat diferencovaně s ohledem na specifika a potřeby daného území. Provázaný produkt cestovního ruchu, vyžaduje spolupráci mnoha subjektů a proto je zejména na úrovni jednotlivých destinací nutný integrovaný přístup k rozvoji a důsledné uplatňování principů destinačního marketingu a managementu.

Potřeba rozvoje:

- Investice do veřejné infrastruktury (včetně významných liniových staveb), zefektivnění prezentace posílení ochrany a rozvoje kulturních hodnot a přírodního bohatství.

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů

- Ve velkých a středně velkých městech a jejich suburbanizovaném okolí dochází ke znečištění ovzduší zejména v důsledku dopravy a velkých především průmyslových znečišťovatelů, dalším problémem souvisejícím s dopravou je zvýšená hladina hluku.
- Ve venkovském prostoru je kvalita životního prostředí ovlivněna velkým počtem malých zdrojů znečištění.
- Společným problémem městského a venkovského prostoru je existence brownfieldů a starých ekologických zátěží.
- Hledat přeshraniční řešení problémů vyskytujících se na obou stranách hranice (např. ochrana krajiny či zvyšování biodiverzity), tak i využít potenciálů, které sdílí přeshraniční regiony ČR se svými protějšky – např. společné přístupy v ochraně přírodního a kulturního dědictví.
- V části pohraničí ČR existuje i potenciál pro rozvoj ekoinovací jako prostředku zefektivňování přístupu k životnímu prostředí a jeho ochraně na straně jedné a na straně druhé prostředku skýtajícího potenciál dalšího ekonomického rozvoje.

Vazba na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	3. Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovním roku 1990 nejméně o 20% nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30%; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v konečné spotřebě energie na 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20%. Iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“ (částečně iniciativy „Průmyslová politika pro svět globalizace“ a „Unie inovací“). Integrovaný hlavní směr 5 „Zefektivnit využívání zdrojů a snížit emise skleníkových plynů“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: 4.8 část udržitelná doprava a udržitelná mobilita ve městech – upřednostňování investic podle příspěvku k mobilitě, udržitelnosti, snižování emisí skleníkových plynů. 5.2 Udržitelný rozvoj – výdaje na biodiverzitu a ochranu přírodních zdrojů podle nařízení Habitats, systém řízení nakládání s odpady a snížení spotřeby vody.
Tematické cíle	4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích. 5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik. 6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů.
Specifická doporučení Rady	7. S využitím probíhajícího přezkumu pokračovat v reformě regulovaných povolání snížením nebo zrušením vstupních bariér a vyhrazených činností, budou-li shledány neodůvodněnými. Přijmout další opatření ke zlepšení energetické náročnosti budov a průmyslových odvětví.

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem	3.2.4 Rozvoj energetické a environmentální infrastruktury; 3.2.4.2 Rozvoj environmentální infrastruktury. 3.2.2 Udržitelný průmyslový sektor; 3.2.2.1 Energetika; 3.2.2.3 Politika životního prostředí.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR	2.9 Státní energetická koncepce a strategické usměrňování - dosažení vyváženého energetického mixu, zvýšení využívání obnovitelných zdrojů a snížení emisí skleníkových plynů.
Strategie regionálního rozvoje	Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území (opatření: 1.4 Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury - řešení veřejných prostranství a zeleně, revitalizace zanedbaných částí města). Priorita 6 Ochrana a udržitelné využívání zdrojů v regionech (opatření: 6.1 Odstraňování starých ekologických zátěží, revitalizace brownfields a území po bývalé těžbě nerostných surovin; 6.2 Snížení produkce komunálních odpadů a zvýšení jejich

	materiálového využití; 6.3 Využívání obnovitelných zdrojů energie a podpora úspor energie ve vazbě na místní podmínky; 6.4 Omezování negativních vlivů dopravy (hluk, prach atd.) na obyvatelstvo a na krajinu; 6.5 Udržitelné užívání vodních zdrojů). Priorita 7 Ochrana přírody a krajiny, kvalitní a bezpečné prostředí pro život (opatření: 7.1 Zlepšení kvality prostředí v sídlech, ochrana a rozvoj krajinných hodnot).
Státní politika životního prostředí	Tematická oblast 1 Ochrana a udržitelné využívání zdrojů (priority: Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu; Prevence a omezování vzniku odpadů a jejich negativního vlivu na životní prostředí, podpora jejich využívání jako náhrady přírodních surovin; Ochrana a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí). Tematická oblast 2 Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší (priority: Snižování emisí skleníkových plynů a omezování negativních dopadů klimatické změny; Snížení úrovně znečištění ovzduší; Efektivní a přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie). Tematická oblast 3 Ochrana přírody a krajiny (priority: Ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny; Zachování přírodních a krajinných hodnot; Zlepšení kvality prostředí v sídlech).

Dalšími klíčovými dokumenty jsou Státní program ochrany přírody a krajiny ČR, Plán odpadového hospodářství, Plány oblastí povodí, Plány hlavních povodí, Koncepce zemědělství, Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu, Národní lesnický program, Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012–2020, Státní energetická koncepce, Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů, Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014–2020, strategické dokumenty krajů (strategie rozvoje kraje, program rozvoje kraje, zásady územního rozvoje, Program snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší kraje, Plán odpadového hospodářství, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací kraje) a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech. V současné době je dokončována Střednědobá strategie zlepšení kvality ovzduší v ČR do roku 2020, jejíž součástí je Národní program snižování emisí.

1.1.5.2 Změna klimatu

Východiska a charakteristika

Politika ochrany klimatu se zaměřuje jak na snížení emisí skleníkových plynů (mitigace), tak na opatření, která pomohou se dopadům změny klimatu účinně přizpůsobit (adaptace). Mitigační opatření lze realizovat zejména úsporami energie a využíváním obnovitelných zdrojů energie. Adaptační opatření mohou být integrována do všech relevantních investičních opatření napříč programy ve venkovském prostoru a městech.

Opatření na snížení emisí skleníkových plynů

Česká republika jako strana Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu přistoupila ke Kjótskému protokolu dne 15. listopadu 2001. V Usnesení vlády České republiky č. 38/2001, byl stanoven národní emisní cíl pro rok 2005 odpovídající snížení emisí skleníkových plynů o 20 % vzhledem k referenčnímu roku 1990. Státní politika životního prostředí pro období 2012–2020 stanovila jako další emisní cíl snížení měrných emisí skleníkových plynů na obyvatele do roku 2020 přinejmenším na průměrnou hodnotu EU-27 z roku 2005 (10,5 t CO₂ ekv./obyv.).

Ze společného závazku EU (prosinec 2008) snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o nejméně 20 % ve srovnání s rokem 1990 a v případě dosažení nové mezinárodní dohody k navýšení tohoto cíle na 30 %. Pro ČR vyplývá z klimaticko-energetického balíčku závazek snížit emise v odvětvích spadajících do EU ETS o 21 % do roku 2020 ve srovnání s rokem 2005 a v odvětvích mimo EU ETS nezvýšit emise o více než 9 % v průběhu stejného období. Energetická náročnost hospodářství dlouhodobě klesá díky modernizaci technologií a energetickým úsporám. V mezinárodním srovnání nicméně patří ČR stále k zemím s vysokou energetickou spotřebou na jednotku HDP. I přes snížení emisí skleníkových plynů o 32 % mezi roky 1990 a 2011 je hodnota emisí přepočtená na jednoho obyvatele v porovnání s průměrem EU stále vysoká. Dílčím cílem ČR je proto přiblížit se průměrné hodnotě EU-27 v roce 2005, která činila 10,5 t CO₂ ekv, zatímco v ČR v roce 2011 odpovídala hodnotě 12,7 t CO₂ ekv.

Mitigační potenciál sektorů je nejvyšší u sektoru energetiky a průmyslu, dále u dopravy a domácností.

V průmyslu (30 % z konečné spotřeby energie v roce 2011) jsou úspory energie realizovány jak v oblasti energetických transformací, tak v oblasti konečné spotřeby např. aplikací nejlepších dostupných technologií, zvyšováním účinnosti energetických cyklů, výstavbou energeticky úsporných staveb, atd.

Doprava se na konečné spotřebě v roce 2011 podílela 24,3 %. V tomto odvětví, jako jediném, spotřeba energie dlouhodobě rostla, avšak v posledních letech je trend spíše kolísavý.

Dalším významným sektorem jsou domácnosti (23 % konečné spotřeby energie v roce 2011), kde má zásadní vliv volba zdroje vytápění a realizace energetických úspor zateplováním, včetně důsledného energetického managementu.

Zemědělství a lesnictví mají relativně omezený mitigační potenciál - v tomto sektoru může navíc paradoxně dojít v důsledku energetického využití biomasy ke změně emisní bilance a v zemědělství mohou emise CO₂ paradoxně vzrůst v důsledku změn vlastní spotřeby paliv a energií a hnojiv na produkci biomasy.

V porovnání s ostatními státy EU se ČR řadí mezi státy s nižším podílem obnovitelných zdrojů energie na celkové spotřebě elektřiny. Problémem je nízký využitelný potenciál OZE v ČR, kde nejsou tak velké možnosti pro vodní elektrárny, jako např. v Norsku a Rakousku, nebo pro větrné elektrárny, jako např. v Německu. Ve využití biomasy je však potenciál ČR srovnatelný s ostatními zeměmi střední Evropy. Struktura výroby elektřiny z OZE v odhadu roku 2012 je následující: fotovoltaika (26,7 %), vodní elektrárny (26,4 %), biomasa (22,4 %), bioplyn (18,3 %), větrné elektrárny (5,2 %) a energie vyrobená spalováním tuhého komunálního odpadu (1,1%).

Mitigační opatření jsou podrobně řešena v problémových oblastech Konkurenceschopné podniky, Dopravní infrastruktura a dostupnost/mobilita, Energetická infrastruktura a Ochrana životního prostředí.

Adaptační opatření pro očekávané změny klimatu

V podmínkách ČR jsou do souvislosti se změnou klimatu dávány zejména výraznější výkyvy počasí projevující se častějšími intenzivními a přívalovými dešti způsobujícími povodně, delšími obdobími sucha, vlnami horka, teplejšími a vlhčími zimami s menším množstvím sněhu apod. Relativně novým jevem je úbytek zásob podzemních vod, zvyšují se rizika spojená s obdobími sucha.

Pro adaptaci na změnu klimatu jsou ve venkovských oblastech důležitá opatření v oblasti zemědělství, lesního a vodního hospodářství, opatření ke zvýšení resistance/resilience krajiny a zlepšování ekosystémových služeb včetně těch, která kombinují adaptační a mitigační přínosy. K posílení negativních dopadů změny klimatu přispívají vysoké zornění, odvodnění půda utužení půd, a tím zvýšená spotřeba pohonných hmot při zemědělských operacích, tepelné ztráty u vytápěných budov, nízké využívání obnovitelných zdrojů energie. Mezi základní podmínky úspěšné adaptace patří flexibilní a šetrné využívání území, zavádění nových technologií, diverzifikace a v případě lesnictví zejména změna druhové a prostorové skladby lesních porostů.

Změna klimatu přináší řadu výzev pro městské prostředí. Vlny veder a zvýšená prašnost představují zdravotní rizika, zrychlený odtok vod ze zpevněných povrchů ve městech zvyšuje riziko lokálních povodní. Malý podíl zeleně ve městech a chybějící vodní plochy neumožňují přirozené chlazení městského prostoru.

Adaptační opatření v oblasti průmyslu a energetiky zahrnují zejména zajištění fungování kritické infrastruktury a zvyšování bezpečnosti průmyslových zařízení vůči haváriím vyvolaným povětrnostními vlivy. Potřeba adaptačních opatření existuje rovněž v oblastech dopravy, cestovního ruchu a ochrany zdraví a hygieny.

Problematika předcházení a řízení rizik způsobených jak klimatickou změnou, tak dalšími mimořádnými událostmi je řešena v problémové oblasti Veřejná správa v části týkající se IZS.

Zkušenosti z programového období 2007–2013 a stav dosažení současných cílů

V posledních letech jsou v ČR poměrně častým jevem živelní pohromy, zejména povodně. Problematika protipovodňových opatření je ve stávajícím programovém období rovněž řešena. Je podporováno napojení povodňových orgánů (komisí) na systém přenosu hlásných a varovných informací pro řízení povodní. Významný objem finančních prostředků byl také věnován na vybudování systémů protipovodňových opatření, pozornost byla také věnována zvýšení retence vody v krajině, a to především díky přírodě blízké revitalizaci vodních toků, snižování objemu sedimentů ve vodních nádržích.

Program rozvoje venkova v předchozích programových obdobích navázal na zavedená opatření v rámci standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) a řešil problematiku klimatu převážně v oblastech zadržování vody v krajině, předcházení vodní eroze, efektivního využívání energií ze zemědělské produkce, zavádění preventivních protipovodňových opatření (i následnou obnovu po již vzniklých kalamitních stavech) a zvýšení sekvestrace uhlíku v půdě a biomase. Do budoucna je vhodné v těchto intervencích pokračovat, případně zavádět další adaptační a mitigační opatření a vhodně je územně cílit.

Hlavní identifikované problémy a potřeby rozvoje:

1. Nedostatečná reakce na změnu klimatu

Především od 90. let 20. století je v ČR zvýšená intenzita povodní, v případě let 1997, 2002 a 2013 se jednalo o zasažení značného území ČR. Hospodářské škody způsobené povodněmi jsou důsledkem změn v krajině, které způsobilo intenzivní zemědělství především v 2. polovině 20. století, kdy bylo dosaženo vysokého podílu zornění půdy, dalším vlivem je pěstování nevhodných plodin podmiňující zrychlený odtok vody z krajiny. Nadále je nezbytné

zvyšování retenční schopnosti krajiny a zpomalování odtoku vody – realizace přírodě blízkých a technických opatření na ochranu proti povodním, a to v souladu s Plánem hlavních povodí České republiky a jednotlivými plány oblastí povodí.

Potřeby rozvoje:

- Úprava zemědělského a lesního hospodaření (např. zlepšení pohlcování uhlíku).
- Realizace specifických přírodě blízkých a technických opatření vedoucích k adaptaci na klimatickou změnu v krajině (např. zvýšení retenční schopnosti krajiny).
- Analýza, prevence, řešení a řízení rizik a dopadů přírodních katastrof a živelních pohrom souvisejících především se změnou klimatu.
- Zvyšování sekvestračního potenciálu zemědělských půd.
- Realizace adaptačních opatření ve městech v rámci jiných investic.
- Rozvoj systémů nakládání se srážkovými vodami zejména v městských oblastech.
- Rozvoj varovného systému ochrany před povodněmi.
- Rozšiřování a revitalizace ploch zeleně ve městech.
- Realizace integrovaných projektů, které mají lokální adaptační a mitigační přínosy.

V oblasti změny klimatu a přechodu na ekonomiku méně náročnou na zdroje a v oblasti ochrany životního prostředí je pro dosažení zlepšení kromě naplnění uvedených potřeb nezbytná také osvěta a výchova obyvatel. Ta bude probíhat prostřednictvím počátečního a dalšího vzdělávání (kapitoly 1.1.1.2 a 1.1.1.1).

Specifické potřeby a výzvy městského a venkovského prostoru a přeshraničních regionů

- S ohledem na přeshraniční dimenzi některých extrémních meteorologických jevů je nutná užší spolupráce krizového řízení a složek integrovaného záchranného systému po obou stranách hranice.

Vazby na dokumenty EU

Strategie Evropa 2020	3. Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovním roku 1990 nejméně o 20% nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30%; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20%. Iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“ (částečně iniciativy „Průmyslová politika pro svět globalizace“ a „Unie inovací“). Integrovaný hlavní směr 5 „Zefektivnit využívání zdrojů a snížit emise skleníkových plynů“.
Společný strategický rámec	Příloha 1: 5.2 Udržitelný rozvoj – členské státy by měly brát v úvahu zmírnění a přizpůsobení se změně klimatu a pružně reagovat na dopady klimatických změn a přírodních katastrof jako jsou záplavy, sucho, vlny veder, lesní požáry a extrémní počasí. 5.6 Zmírnění a přizpůsobení se změně klimatu – zmírnění změny klimatu, přizpůsobení se změně a předcházení rizikům změny by mělo být zaintegrováno do přípravy a implementace Dohody o Partnerství a programům.
Tematické cíle	5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik. 6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů.
Specifická doporučení Rady	není vazba

Vazby na dokumenty ČR

Národní program reforem	3.2.4 Rozvoj energetické a environmentální infrastruktury; 3.2.4.2 Rozvoj environmentální infrastruktury.
Strategie mezinárodní konkurence-schopnosti ČR	2.9 Státní energetická koncepce a strategické usměrňování - dosažení vyváženého energetického mixu, zvýšení využívání obnovitelných zdrojů a snížení emisí skleníkových plynů.
Strategie regionálního rozvoje	P. 7 Ochrana přírody a krajiny, kvalitní a bezpečné prostředí pro život (opatření: 7.2 Posílení preventivních opatření proti vzniku živelních pohrom; 7.3 Obnova území po

	vzniku živelních pohrom).
Státní politika životního prostředí	Tematická oblast 2: Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší (priorita: Snižování emisí skleníkových plynů a omezování negativních dopadů klimatické změny). Tematická oblast 4: Bezpečné prostředí (priority: Předcházení rizik; Ochrana prostředí před negativními dopady krizových situací způsobenými antropogenními nebo přírodními hrozbami).
Regionální strategické dokumenty	Strategie rozvoje krajů Program snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší krajů

Další klíčové dokumenty vztahující se k dané problematice oblasti jsou Plány hlavních povodí, Plány oblastí povodí, Plány zvládnutí povodňových rizik podle Povodňové směrnice (2007/60/ES), strategické dokumenty krajů v dané oblasti (strategie rozvoje krajů, program rozvoje krajů, zásady územního rozvoje, Program snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší krajů) a další sektorové dokumenty definované v dílčích operačních programech. Významnými dokumenty jsou i nově připravovaná Strategie pro přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a Politika ochrany klimatu, jejichž schválení se předpokládá v roce 2014.

Cíle strategie Evropa 2020 a cíle Národního programu reforem

Hlavní cíl strategie Evropa 2020	Cíl EU k 2020	Stav EU k 2010	Stav EU k 2011	Cíl ČR k 2020	Stav ČR k 2010	Stav ČR k 2011
Snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990 (%)	-20	-15,1	-17,6	v souladu s klimaticko-energetickým balíčkem EU (- 21% v EU ETS, +9% mimo EU ETS) ⁸⁴	-30	-32

Transfer prostředků mezi kategoriemi regionů

V souladu s čl. 93.2 obecného nařízení ČR využije možnosti přesunu prostředků mezi regiony v rámci cíle „*Investice pro růst a zaměstnanost*.“ Objem převodu finančních prostředků bude respektovat maximální možnou výši 3 % stanovenou obecným nařízením. Na základě kritérií definovaných v čl. 90.2 obecného nařízení se region hl. m. Prahy řadí mezi více rozvinuté regiony, ostatní regiony ČR patří do kategorie méně rozvinutých regionů. Z výsledků zpracovaných analýz, projednaných závěrů a v návaznosti na vymezení alokace z vyčleněných prostředků ESI fondů pro kategorie regionů dojde k přesunu prostředků z méně vyspělých regionů ve prospěch vyspělého regionu – tj. hl. m. Prahy.

Odůvodnění pro využití čl. 93.2 v identifikovaných oblastech

- **Vysoký tlak na kapacity a omezené výdaje v oblasti VaVaI a vzdělávání, což má přímý dopad na kvalitu výstupů**

Způsobeno částečně také regionální spádovostí - úroveň NUTS 2, resp. NUTS 3 regionu hl. m. Prahy je identická s katastrálním vymezením obce hl. m. Prahy. Tento fakt tak nereflektuje, oproti ostatním aglomeracím ČR patřící do jedné kategorie regionů, bezprostřední spádovost aglomeračních regionů a obcí v metropolitní oblasti,

⁸⁴ Oproti roku 2005.

kteře se nacházejí v NUTS 2 (3) Střední Čechy v rámci kategorie méně rozvinutých regionů a s tím spojené potřeby obyvatel.

- **Vysoká koncentrace veřejných a soukromých organizací a činností v oblasti VaVaI a vzdělávání a tudíž vysoká absorpční kapacita**
- **Prokazatelný spill-over a spread efekt aktivit v oblastech VaVaI a vzdělávání na socioekonomický rozvoj jak v podobě vertikální (kvalitativní posun v sektorech), tak i v podobě horizontální (regionální či celonárodní dopad)** - koncentrace na ty oblasti podpory, u kterých lze předpokládat největší impuls a schopnost multiplikace podpořených intervencí pro progresivní socioekonomický rozvoj

Efektivnost využití přesunutých prostředků (podle dosavadních poznatků) výrazně převáží následky plynoucí ze souvisejícího úbytku prostředků pro méně rozvinuté regiony, které nemohou podle zkušeností ze současného programového období nabídnout projekty se srovnatelným zhodnocením vložených finančních prostředků. Omezený objem převáděných prostředků současně negativně neovlivní rozvoj v méně rozvinutých regionech.

(i) Oblast výzkumu, vývoje a inovací

- Cílem strategie Evropa 2020 v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je dosáhnout 3 % podílu výdajů na výzkum a vývoj na HDP (resp. 1 % veřejných výdajů na VaV na HDP podle Národního programu reformy ČR). Z dále uvedené koncentrace institucí a výdajů v hl. m. Praze je zřejmé, že Praha bude hrát významnou roli při naplňování těchto cílů. V roce 2011 byl celkový podíl výdajů na VaV na HDP v hl. m. Praze 2,38 %. Podíl veřejných výdajů na VaV dosáhl 1,4 % HDP.
- Na území hl. města Prahy je **nadprůměrná koncentrace organizací a aktivit** v oblasti VaVaI a vzdělávání (sídlí zde 2/3 veřejných výzkumných institucí České republiky, pracuje 42 % výzkumných pracovníků, sídlí zde 1/3 veřejných a 1/2 soukromých vysokých škol, studuje 40 % vysokoškolských studentů, je zde realizováno 33 % výdajů na výzkum a vývoj, uskutečňuje se okolo 3/4 výdajů na VaV ve vládním sektoru ČR a okolo 1/3 výdajů na VaV ve vysokoškolském sektoru ČR. Na území hl. m. Prahy je rovněž realizováno 25 % výdajů podniků na inovace, sídlí zde příjemci 60 % plateb za vývoz technologických služeb a téměř 40 % subjektů, kterým byl v ČR v roce 2010 udělen patent.
- V Praze pracuje více než 200 tisíc tzv. specialistů (CZ-ISCO-2), tj. zpravidla vysokoškolsky vzdělaných osob, které zvyšují objem znalostí a aplikují je v praxi. Z toho **cca 35 tisíc je dojíždějících z ostatních regionů ČR**. Podíl specialistů na zaměstnanosti v Praze je okolo 1/4, zatímco průměr ČR je 13 %. To představuje mimořádný potenciál přispívající k rozvoji celé ČR.
- **Nutnost reagovat na podfinancování** sektoru VaVaI s ohledem na omezenou alokaci prostředků z fondů EU na území hl. m. Prahy v současném programovém období 2007–2013. Ze strukturálních fondů současného programového období je do oblasti VaVaI a vzdělávání mimopražských regionů České republiky směřována podpora ve výši cca 110 mld. Kč, přičemž na výzkumná pracoviště na území Prahy připadá v tomto období pouze necelých 1,4 mld. Kč z Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost. Přitom je v Praze soustředěno stále cca 60 % výzkumných aktivit s velmi dobrými výsledky. V pražském regionu je největší koncentrace výzkumných organizací, které jsou nejúspěšnější v 7.

Rámcovém programu ES pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace. K tomu se vztahuje i požadavek, aby aktivity financované ze strukturálních fondů byly v synergii s rámcovými programy, tj. novým programem Horizon 2020. Pražské výzkumné organizace mají největší zkušenosti s kombinací zdrojů financování.

- **Problematická absorpce finančních prostředků** do VaVaI v méně rozvinutých regionech ČR a předpokládaná nedostatečná udržitelnost většiny institucí a aktivit VaVaI alokovaných mimo pražský region. Narušování vytvořených vazeb mezi výzkumnými pracovišti z důvodu dvourychlostního financování VaVaI v ČR, kdy mimopražská pracoviště jsou intenzivně podporována ze strukturálních fondů, zatímco pražská pracoviště udržují setrvalý stav, případně se jejich financování z národních zdrojů snižuje. Přitom je zřejmé, že pražské vysoké školy a výzkumné instituce mají ve výzkumu a vývoji vyšší výkonnost a že činnost nově podpořených regionálních výzkumných center bude teprve nabíhat. Základem pro český výzkum, vývoj a inovace jsou výzkumné aktivity alokované v hlavním městě Praze.
- Vzhledem k požadavku v rámci ex-ante kondicionalit k TC 1 na existenci regionálních inovačních strategií podle konceptu inteligentní specializace, je nanejvýš žádoucí, aby na realizaci uvedené strategie, kterou hl. m. Praha zpracovává, byl k dispozici odpovídající objem prostředků, který by zajistil dostatečně významné efekty její implementace.
- **Nutnost stimulovat podnikatelské výdaje na VaVaI** ze strany veřejné správy rovnoměrněji v celé ČR. Absorpční kapacita v období 2007–2013 nabízející podporu mimo Prahu dokládá zájem podnikatelského sektoru. Podíl výdajů na VaV v podnikatelském sektoru dosáhl v roce 2011 v Praze 0,9 % HDP a je tak nižší než je průměr ČR (1,1 %). Stimulace poptávky aplikační sféry (podnikatelského sektoru a veřejné správy) přispěje ke zvýšení efektivity podpory určené veřejnému výzkumnému sektoru. Pro dosažení významného dopadu podpory bude potřeba dostatečná alokace pro realizaci vhodných aktivit na území Prahy, např. aktivity typu inovační poptávky (PCP).
- **Hlavní slabinou oblasti VaVaI v Praze je** kromě podfinancování také **vysoká míra fragmentovanosti** způsobená vysokým počtem a pestrou strukturou subjektů aktivních v oblasti VaVaI. Tím je dána potřeba stimulace a facilitace spolupráce a vzájemných vazeb, zejména napříč sektory a obory, a to za aktivní účasti lokální samosprávy.
- Zachování regionální a mezinárodní konkurenceschopnosti hl. m. Prahy v oblastech VaVaI. V oblasti výzkumu, vývoje a inovací je tato skutečnost o to výraznější kvůli výše zmíněné 60 % koncentraci výzkumných kapacit v Praze. Proto lze na území hl. m. Prahy očekávat vysoký podíl **projektů s nadregionálním či celostátním dopadem**.

(ii) Oblast podpory vzdělávání

- **Nutnost reagovat na podfinancování** sektoru vzdělávání s ohledem na omezenou alokaci prostředků z fondů EU na území hl. m. Prahy v současném programovém období 2007–2013, přičemž tento fakt byl zohledněn Evropskou komisí již v programovém období 2007–2013 pro transfer prostředků z konvergenčních regionů do regionu hl. m. Prahy pro podporu vysokých škol v rámci OP Výzkum a

vývoj pro inovace s ohledem také na skutečnost, že pražské vysoké školy navštěvuje vysoký podíl studentů z méně rozvinutých regionů celé ČR.

- Finanční prostředky na jednoho studenta vysoké školy se sídlem v Praze představují v současném programovém období přibližně **5 000 Kč** a téměř **30 000 Kč** na jednoho studenta vysoké školy se sídlem mimo hlavní město Praha. Přitom 40 % všech studentů českých vysokých škol studuje právě v Praze. Dalším příkladem vysokých nároků na zvýšení a zkvalitnění kapacit pražského výzkumu, vývoje a vzdělávání jsou pražské vysoké školy a výzkumné instituce, které budou muset vychovávat absolventy a výzkumné pracovníky pro velká centra budovaná v současném programovém období ve středočeském regionu (s očekávaným vytvořením cca 1400 nových pracovních míst).
- V Pozičním dokumentu v listopadu 2012 EK uvedla jako prioritu investice do modernizace zařízení vysokoškolského vzdělávání za účelem zlepšení kvality vzdělávání a posílení výzkumné kapacity. Jak je výše uvedeno, pražské vysoké školy představují významný podíl těchto kapacit v ČR a v současném období byly v přístupu k podpoře ze strukturálních fondů EU znevýhodněny.

- **Zachování regionální a mezinárodní konkurenceschopnosti hl. m. Prahy v oblasti vzdělávání.**

- Vysoké školy a výzkumné instituce na území hl. m. Prahy se potýkají se zastaralou infrastrukturou v oblasti vědy a výzkumu, což omezuje využití stávajících kapacit. Přesun do nově se rozvíjejících mimopražských infrastruktur je v podmínkách ČR značně nepravděpodobný a existuje hrozba přesunu těchto kapacit mimo ČR a/nebo mimo sektor VaV.

- **Nutnost zajistit koherenci zásadních intervencí v předškolním, základním a středním vzdělávání mezi regiony a hl. m. Praha:**

- Zvýšení kvality středního vzdělávání je celorepublikovým cílem a synergické působení v regionech a hl. m. Praha je zásadní zejména při podpoře spolupráce středních škol zaměstnavatelů, nebo při podpoře kvality v unikátních oborech vzdělání, nebo oborech vzdělání vhodných pro žáky s postižením, které se koncentrují v hl. m. Praha.
- Zcela zásadní je udržet soulad mezi regiony a hl. m. Praha v základním vzdělávání v rozvoji inkluzivního vzdělávání a implementace komplexního hodnocení a strategického řízení škol k lepším výsledkům žáků v klíčových kompetencích a poskytnout školám cílenou podporu pro rozvoj v těchto oblastech. V řešení kvality a dostupnosti předškolního a základního vzdělávání je nutné postupovat společně na území hl. m. Praha a v jeho suburbánních oblastech, ze kterých dojíždějí rodiče dětí do hl. m. Praha pracovat, a kde je problém dostupnosti předškolního a základního vzdělávání nejvyšší v ČR. Transfer prostředků pro předškolní a základní vzdělávání umožní podpořit komplexní řešení.

Kapacity mateřských škol na území Prahy jsou zcela naplněné, počty dětí na třídu v mateřské škole jsou v Praze největší ze všech krajů (24,7 oproti republikovému průměru 23,7 v roce 2011), pražské mateřské školy často

uplatňují výjimku z maximálního počtu dětí ve třídách (zvýšení limitu na 28 dětí), stoupá počet odmítnutých žádostí (o více než 450 % za posledních 5 let). Naprosto nedostatečná je nabídka zařízení péče o děti mladší tří let (jeslí), které umožňují rychlý návrat rodičů na trh práce a působí proti ztrátě uplatnitelnosti.

S posunem dětí do dalších stupňů vzdělávání vzniká tlak na systém základního školství. Již v současnosti je přítom průměrný počet žáků na třídu v Praze největší ze všech krajů (19,94 oproti republikovému průměru 18,8 v roce 2011). Tato skutečnost výrazně omezuje kvalitu výuky v hl. m. Praze s přihlédnutím na podstatně menší příležitosti k interakci žáků s vyučujícími.

Priority financování České republiky

Na základě provedené analýzy disparit, rozvojových potřeb a potenciálu ČR byly **nadefinovány následující hlavní strategické cíle**, k jejichž dosažení musí věcné zaměření pro programové období 2014–2020 v ČR směřovat:

- **Vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí, které podpoří konkurenceschopnost ČR na evropském i globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší inovační schopnost stávajících podniků a posílí atraktivitu ČR pro domácí a zahraniční investory.**
- **Zajištění inkluzivní společnosti vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva, zvýšení zaměstnanosti s důrazem na snížení počtu vyloučených skupin obyvatel a podpora kvalitních podmínek pro život obyvatel.**

Na základě identifikovaných problémů a potřeb rozvoje a **v souladu s hlavními strategickými cíli** byly stanoveny následující hlavní priority pro ČR pro programové období 2014-2020, které reflektují potřeby na národní i regionální úrovni.:

- Účinné a efektivní služby zaměstnanosti, které přispějí ke zvýšení zaměstnanosti zejména ohrožených skupin.
- Kvalitní vzdělávací systém (celoživotní učení) produkující kvalifikovanou a adaptabilní pracovní sílu.
- Výzkumný a inovační systém založený na kvalitním výzkumu propojeném s aplikační sférou a směřujícím ke komerčně využitelným výsledkům.
- Podniky využívající výsledků VaV, konkurenceschopné na globálním trhu a přispívající k nízkouhlíkovému hospodářství.
- Udržitelná infrastruktura umožňující konkurenceschopnost ekonomiky a odpovídající obslužnost území.
- Transparentní a efektivní veřejná správa s nízkou mírou administrativní a regulační zátěže a účinně reagující na mimořádné události.
- Sociální systém začleňující sociálně vyloučené skupiny a působící preventivně proti chudobě.
- Ochrana životního prostředí a krajiny a přizpůsobení se změně klimatu.

Účinné a efektivní služby zaměstnanosti, které přispějí ke zvýšení zaměstnanosti zejména ohrožených skupin

Priorita financování vychází z problémové oblasti Trh práce, respektive z problémů a potřeb rozvoje definovaných v této oblasti. Podpora ESIF bude směřovat především ke zvýšení dostupnosti a kvality služeb zaměstnanosti s důrazem na obtížně zaměstnatelné skupiny osob, ke zvýšení souladu kompetencí pracovní síly s požadavky trhu práce (na národní, regionální a místní úrovni) zejména prostřednictvím dalšího vzdělávání a služeb kariérního poradenství a ke zlepšení postavení žen na trhu práce včetně zajištění příznivějších podmínek pro sladění pracovního a soukromého života. Zaměření priority financování odpovídá tematickému cíli 8.

Kvalitní systém celoživotního učení produkující kvalifikovanou a adaptabilní pracovní sílu

V rámci této priority financování bude podpora ESI fondů zaměřena na řešení hlavních problémů identifikovaných v kapitole Vzdělávání a částečně také Zaměstnanost. Cílem je zvýšení kvality vzdělávání a jeho souladu s požadavky trhu práce, zajištění podmínek pro efektivní strategické řízení vzdělávání k lepším výsledkům na úrovni národní, regionální i jednotlivých škol zajištění individuálního přístupu k žákům a studentům a zajištění rovného přístupu ke vzdělávání. Konkrétní zaměření investic bude reflektovat definované potřeby rozvoje v uvedené kapitole. Zaměření priority financování odpovídá Tematickým cílům 8, 9 a 10 v jejichž rámci jsou níže stanoveny předpokládané výsledky.

Výzkumný a inovační systém založený na kvalitním výzkumu propojeném s aplikační sférou a směřujícím ke komerčně využitelným výsledkům

Priorita financování navazuje na problémovou oblast Výzkumný a inovační systém. Cílem podpory v rámci priority je zlepšení situace v následujících oblastech vycházejících z definovaných problémů v uvedené kapitole: zvýšit kvalitu a zajistit větší mezinárodní otevřenost výzkumu včetně zajištění kvalitních lidských zdrojů a zavedení systému strategického řízení do oblasti VaV založeného na hodnocení kvality, posílit inovační politiku v krajích v souladu s konceptem inteligentní specializace, dále pak posílit relevanci výzkumu pro praxi a zejména zajistit uplatnění výsledků výzkumu v inovacích, a v neposlední řadě posílit orientaci výzkumu na řešení společenských výzev. Investice budou zaměřeny na naplnění konkrétních identifikovaných rozvojových potřeb. Zaměření investic odpovídá tematickému cíli 1.

Podniky využívající výsledků VaV, konkurenceschopné na globálním trhu a přispívající k nízkouhlíkovému hospodářství

V rámci této priority financování bude podpora ESIF zaměřena na hlavní nedostatky identifikované v kapitole Konkurenceschopné podniky. Zaměření podpory bude reflektovat stanovené potřeby rozvoje. Cílem je kromě posílení endogenního podnikatelského sektoru prostřednictvím zvýšení aspirace firem v oblasti zavádění technologických i netechnologických inovací také zvýšení motivace k podnikání zlepšením podnikatelské kultury a celkového podnikatelského prostředí. Dalším cílem je také snížení vysoké energetické a materiálové náročnosti podniků a přispění ke snižování vlivu ekonomiky na životní prostředí klimatické změny. Zaměření priority financování odpovídá TC 1, 3 a 4.

Udržitelná infrastruktura umožňující konkurenceschopnost ekonomiky a odpovídající obslužnost území

V rámci této priority financování bude podpora ESI fondů zaměřena na hlavní nedostatky identifikované v kapitolách Dopravní infrastruktura a dostupnost/mobilita, ICT infrastruktura a Energetická infrastruktura. Cílem je rozšíření páteřní dopravní sítě (zejména TEN-T) včetně ITS na silnicích, zlepšení napojení regionů a center nižších úrovní na páteřní infrastrukturu, zvýšení úrovně interoperability železnice a multimodality dopravy jako celku, zlepšení dopravních infrastrukturních podmínek a zvýšení atraktivity veřejné dopravy a nemotorové dopravy ve městech, aglomeracích a regionech, dále zvýšení pokrytí vysokorychlostním internetem především ve venkovských oblastech a zvýšení nabídky ICT služeb a dále zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie na spotřebě, modernizace a zvýšení kapacity přenosové a distribuční soustav elektrické energie, snížení ztrát tepelné energie v rozvodných zařízeních a využití potenciálu kombinované výroby elektřiny a tepla. Konkrétní zaměření investic bude reflektovat definované potřeby rozvoje v uvedených kapitolách. Zaměření priority financování odpovídá Tematickým cílům 2, 4 (energetické úspory, potažmo mitigační opatření vázající se na změnu klimatu) a 7, v jejichž rámci jsou níže stanoveny předpokládané výsledky.

Transparentní a efektivní veřejná správa s nízkou mírou administrativní a regulační zátěže a účinně reagující na mimořádné události.

Priorita financování odráží hlavní identifikované problémy veřejné správy v ČR a vychází z problémové oblasti Veřejná správa.. Mezi ně patří vysoká administrativní zátěž zejména podnikatelských činností a nepřehledné a nestabilní regulační prostředí. Dalšími problémy veřejné správy jsou nízká odbornost jejího výkonu a nedostatečná transparentnost. Zmíněné nedostatky ve svých důsledcích snižují efektivitu (účinnost) veřejné správy. Priorita financování se rovněž zaměřuje na dokončení elektronizace veřejné správy, na plné zprovoznění a vzájemnou komunikaci informačních registrů a celkový rozvoj informačních systémů veřejné správy, což povede mj. ke zvýšení četnosti elektronizovaných procesů a služeb ve veřejné správě. Prostřednictvím financování této priority přispějí fondy ESI i k rozvoji specializovaných informačních systémů pro potřeby ústřední i územní veřejné správy a složek IZS, dále pak ke zlepšení předcházení a řízení rizik spojených se změnou klimatu a jinými mimořádnými událostmi, a to prostřednictvím zkvalitnění IZS. . Zaměření priority financování odpovídá Tematickým cílům 2, 5 a 11.

Sociální systém začleňující sociálně vyloučené skupiny a působící preventivně proti chudobě

Priorita financování vychází z problémové oblasti „Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví“ specifikované v kapitole 1.1. Z hlediska sociálního systému odráží priorita především potřebu čelit riziku i důsledkům nezaměstnanosti a chudoby, dále pak zajistit přístup k sociálním službám a pomáhat při začleňování do sociálních vztahů. Priorita se tak zaměřuje na zvýšení uplatnitelnosti osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou na trhu práce. Priorita je rovněž zaměřena na zajištění efektivního, dostupného, dlouhodobě udržitelného a kvalitního systému sociálních služeb. Určitým specifickým, které tato priorita řeší, je problematika existence sociálně vyloučených lokalit včetně předcházení jejich vzniku. Priorita rovněž odráží potřebu zabezpečit kvalitní a dostupnou zdravotní péči, řešit prevenci a podporu zdravého životního stylu, což představuje jeden z předpokladů pro aktivní účast obyvatelstva na trhu práce, kvality života a snížení sociálního vyloučení.

Ochrana životního prostředí a krajiny a přizpůsobení se změně klimatu

V rámci této priority financování bude podpora ESI fondů zaměřena na hlavní nedostatky identifikované v kapitolách Ochrana životního prostředí a Změna klimatu a prevence rizik a katastrof. V oblasti týkající se životního prostředí je cílem především snížení znečištění ovzduší, zvýšení jakosti vod a zlepšení nakládání s odpady, dále pak snížení energetické náročnosti urbanizovaných území, zvýšení biodiverzity a ochrana krajiny a ekosystémů, zvýšení ochrany a kvality půdy. V oblasti týkající se změny klimatu je cílem zvýšení adaptace krajiny a měst na projevy klimatické změny (přírodě blízká a technická opatření, změny v rámci zemědělského a lesního hospodaření, opatření související s adaptací na změny klimatu zahrnout jako součást dalších investic), dále pak zlepšení různých varovných a reakčních systémů týkajících se různých katastrof a zejména živelných pohrom souvisejících se změnou klimatu. Konkrétní zaměření investic bude reflektovat definované potřeby rozvoje v uvedených kapitolách (včetně využití integrovaných přístupů). Zaměření priorit financování odpovídá Tematickým cílům 4 (energetické úspory, potažmo mitigační opatření vázající se na změnu klimatu), 5 (adaptační opatření vázající se na změnu klimatu) a 6, v jejichž rámci jsou níže stanoveny předpokládané výsledky.

Rozpracování priorit financování do tematických cílů je dále předmětem části 1.3 Dohody.

1.2 Souhrn ex ante evaluací programů, popřípadě klíčová zjištění ex ante evaluací Dohody

Ex ante hodnocení je prováděno externím dodavatelem v souladu se smlouvou na plnění veřejné zakázky a to průběžně se zpracováním Dohody. Probíhalo ve vazbě na ex ante evaluace programů pro využívání fondů ESI způsobem, který zajišťuje vzájemnou koordinovanost a informovanost o hlavních krocích probíhajících hodnocení a jejich výsledcích. V dalším textu jsou uvedeny hlavní výsledky, uvedené v Závěrečné zprávě ex ante hodnocení Dohody zpracované dle verze materiálu ze dne 25. listopadu 2013.

1.2.1 Posouzení příspěvku ke Strategii EU 2020, posouzení vhodnosti výběru tematických cílů a priorit financování

Hodnotitel shledal, že vymezené výsledky u jednotlivých tematických cílů přispívají k plnění strategie Evropa 2020 resp. NPR. U výsledků tematického cíle 11 bylo konstatováno, že nemají přímou vazbu na plnění cílů ve strategii Evropa 2020, protože dokument se v rovině cílů nevěnuje veřejné správě, nicméně téma efektivní a účinné veřejné správy lze chápat jako průřezové téma, které k plnění cílů významně přispívá. Výhrada byla formulována u hlavních výsledků TC 5, ve kterých chybí výsledky zaměřené na podporu přizpůsobení se změně klimatu (jsou zaměřeny jen na zlepšení prevence a snížená ekologická rizika).

K podpoře byly v ČR vybrány všechny tematické cíle. Na základě identifikovaných potřeb rozvoje a definovaných priorit financování, které jsou kvalitně popsány v analytické části Dohody, považuje ex-ante evaluátor tento výběr za relevantní. Mezi potřebami rozvoje, prioritami financování a tematickými cíli existují vazby, ke kterým má hodnotitel pouze dílčí výhrady (drobné výhrady k TC 3, TC 6, TC 8 a TC 9). Evaluátorem nebyl doporučen odlišný výběr tematických cílů a přestože byly vybrány všechny cíle, lze říci, že prostřednictvím výsledků a finančních alokací byly priority stanoveny (výhrady a doporučení byly však i v této oblasti formulovány).

Ex-ante evaluátor ve svém hodnocení shledal, že vybrané tematické cíle vhodně navazují na definované priority financování. Výhrady existují k nekonzistentnímu uchopení problematiky inkluzivního vzdělávání, která je v Dohodě řešena v TC 9 i TC 10.

1.2.2 Vnitřní soudržnost programů a jejich vztah k relevantním EU a národním programům

Současně s hodnocením ostatních uvedených oblastí probíhala koordinace s ex-ante hodnotiteli jednotlivých programů z hlediska vnitřní soudržnosti a vztahu k relevantním EU a národním programům. Vnitřní i vnější soudržnost byla v době zpracování závěrečné zprávy ex ante hodnotitele Dohody potvrzena hodnotiteli u programů OP VVV, OPIK, OP D a OP Z. U ostatních programů byla hodnocení rozpracována, současně byly řešeny případné výhrady. Ke zpracování vztahu programů k relevantním EU a národním programům neměl hodnotitel výhrady

1.2.3 Konzistence mezi finančními alokacemi a cíli stanovenými v programech

V rámci hodnocení rozdělení podpory podle tematických cílů byla posuzována adekvátnost relativního rozdělení vah alokací mezi jednotlivé tematické cíle. Adekvátnost byla pro potřeby hodnocení chápána jako soulad trendu v alokaci pro příslušný tematický cíl (téma) mezi obdobími 2007-2013 a navrhovanou alokací 2014-2020 s prioritami EU a rozvojovými potřebami a potenciálem ČR. Zároveň byla hodnocena i adekvátnost alokace na jednotlivé tematické cíle vyjádřená v absolutní částce vůči předpokládaným výsledkům, tj. definici změny, které má být s pomocí alokace dosaženo.

Hodnotitel identifikoval nárůst vah alokací u tematických cílů 1, 2, 4, 8, 9 a 10. U ostatních tematických cílů váhy alokací zůstaly nebo se snížily. K velkému poklesu došlo především u TC 3. Ve většině tematických cílů změna jejich alokace, vyjádřená přizpůsobením relativního poměru finanční alokace aktuálním prioritám EU, adekvátním způsobem reagovala na vývoj klíčových prioritních oblastí. Hodnotitel pouze navrhuje zvážit navýšení procenta z celkové alokace pro tematický cíl 11, jehož potřebnost je v podmínkách ČR značná. Navržené rozdělení podpory dle tematických cílů, priorit Unie a programů tedy v zásadě odpovídá významu identifikovaných potřeb a potenciálu a strategii Dohody.

Předmětem posouzení je dále adekvátnost alokace na jednotlivé tematické cíle vyjádřená v absolutní částce vůči předpokládaným výsledkům. V tomto ohledu spatřuje hodnotitel plánovanou alokaci pro TC 2 za adekvátní, alokace umožní dosažení deklarovaných výsledků, patrně s mírnou rezervou. Alokace na TC 9 je adekvátní očekávaným výsledkům, ale pouze v případě koncentrace na skutečně potřebné intervence. Zdůrazněna je potřeba efektivního způsobu využití alokace. Za adekvátní až mírně podhodnocenou lze považovat částku na TC 10, vzhledem k jeho významu pro hospodářský růst založený na znalostech. Navržená alokace na TC 11 může být s ohledem na rozsah problémů a potřeb spíše nedostatečná, přesto by i alokace v této výši mohla při správném řízení působit jako klíčový katalyzátor k dosažení výsledků (za předpokladu striktního definování účelu a naplňování cílů těchto intervencí by bylo možné doporučit zvážit zvýšení částky pro TC 11).

Dosažení výsledků předpokládaných v rámci jednotlivých tematických cílů lze považovat za realistické vzhledem k plánované finanční alokaci. Alokace lze považovat za odůvodněné.

1.2.4 Konzistence vybraných tematických cílů a hlavních výsledků s nařízeními a SSR a Doporučeními Rady

Hodnotitel konstatoval, že problémy a potřeby identifikované v Dohodě jsou konzistentní s problémy a potřebami identifikovanými ve strategii Evropa 2020, národních strategiích, NPR, sektorových strategiích a doporučeních Rady. Drobné výhrady existují k jednomu problému v oblasti Trhu práce, dále k sektorové prioritě v oblasti vzdělávání v zemědělství (problémová oblast Vzdělávání). Výhrada byla také definována u oblasti Výzkumného a inovačního systému, kde spatřuje hodnotitel vnitřní rozpor u identifikace problémů a potřeb týkající se budování nové infrastruktury v Praze resp. modernizace té stávající (nejasnost vymezení). Dále hodnotitel doporučuje doplnění Specifického doporučení rady č. 5 do této oblasti, protože je na něj problém navázán. V oblasti Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví poukazuje hodnotitel na dílčí nesoulady týkající se nedostatečného zdůraznění některých klíčových aspektů (problematika provazby sociálních a zdravotních služeb a služeb na sociálně zdravotním rozhraní a nekonzistentní uchopení oblasti inkluzivního vzdělávání).

I přes výše identifikované drobné výhrady lze konstatovat, že problémy a potřeby byly v Dohodě identifikovány kvalitně, konzistentně se zmiňovanými dokumenty. Jelikož ex-ante hodnocení neidentifikovalo závažný rozpor v návaznosti potřeb na očekávané výsledky, lze konstatovat, že i tyto výsledky jsou v zásadě konzistentní se zmiňovanými dokumenty.

1.2.5 Zapojení partnerů

K zapojení partnerů v rámci procesu vypracování Dohody podle čl. 5 obecného nařízení se vyjádřil hodnotitel pozitivně. Nástroje a platformy spolupráce s partnery lze podle názoru hodnotitele považovat za adekvátní a dostatečné vzhledem k širokému zapojení partnerů a jejich možnostem podílet se na přípravě Dohody, respektive aktivně ovlivňovat její přípravu. V rámci procesu přípravy Dohody o partnerství jsou vytvořeny předpoklady a nastaveny mechanismy pro zapojení partnerů ve fázi přípravy, implementace a evaluace a zajištěny předpoklady pro udržení navázaných partnerství.

1.3 Vybrané tematické cíle a souhrn hlavních výsledků, očekávaných pro každý z fondů a pro každý tematický cíl

Na základě identifikovaných potřeb rozvoje a vydefinovaných priorit financování a s vazbou na Poziční dokument a Národní program reform by v ČR vybrány k podpoře všechny tematické cíle. Každý tematický cíl reprezentuje klíčovou složku pro dosahování konkurenceschopnosti ČR a cílů strategie Evropa 2020 a nelze jej proto opomenout. Zároveň je však pro lepší zacílení na výsledky a dosažení kritické masy nezbytná koncentrace na klíčové problémy, která se odehrává v rámci jednotlivých tematických cílů na úrovni investičních priorit.

Výběr tematických cílů vyplývá z identifikovaných problémů a potřeb v rámci analytické části a z nich vyplývajících priorit financování ČR, z relevantních cílů strategie Evropa 2020, specifických doporučení Rady a souvisejících opatření Národního programu reform (viz níže uvedená tabulka 1-1).

Tabulka 1-1: Zdůvodnění výběru tematických cílů na základě problémových oblastí, NPR, strategie Evropa 2020, specif. doporučení Rady a priorit financování ČR

Problémové oblasti Dohody	NPR 2013	Cíle strategie Evropa 2020	Specifická doporučení rady ⁸⁵	Priority financování ČR	Tematické cíle z nařízení EU
1. Konkurenceschopnost ekonomiky	<p>2. Atraktivní podnikatelské prostředí a rozvoj infrastruktury pro český průmysl;</p> <p>3. Fungující trh práce, vzdělávací systém a sociální začleňování jako předpoklady konkurenceschopné ekonomiky</p> <p>4. Růst založený na inovacích a výzkumu.</p>	<p>1. Zvýšit zaměstnanost u osob ve věku 20 až 64 let ze současných 69 % na nejméně 75 %.</p> <p>2. Dosáhnout cíle investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP, zejména zlepšováním podmínek pro investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje, a vytvořit nový ukazatel pro sledování inovací.</p> <p>3. Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovní roku 1990 nejméně o 20 % nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.</p> <p>4. Snížit podíl dětí, které předčasně ukončují školní docházku, ze současných 15 % na 10 % a zvýšit podíl obyvatel ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené terciární vzdělání, z 31 % nejméně na 40 %.</p>	<p>Specifické rady č.: 4;</p> <p>Specifické rady č.: 6;</p> <p><i>Částečně:</i></p> <p>Specifické rady č.: 3;</p> <p>Specifické rady č.: 7.</p>	<p>1. Účinné a efektivní služby zaměstnanosti, které přispějí ke zvýšení zaměstnanosti zejména ohrožených skupin;</p> <p>2. Kvalitní vzdělávací systém (celoživotní učení) produkující kvalifikovanou a adaptabilní pracovní sílu;</p> <p>3. Výzkumný a inovační systém založený na kvalitním výzkumu propojeném s aplikační sférou a směřujícím ke komerčně využitelným výsledkům;</p> <p>4. Podniky využívající výsledků VaV, konkurenceschopné na globálním trhu a přispívající k nízkouhlíkovému hospodářství.</p>	<p>1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;</p> <p>3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybnářství a akvakultury (v případě ENRF);</p> <p>4. Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích;</p> <p>8. Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil;</p> <p>9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a veškeré diskriminaci;</p> <p>10. Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání</p>

⁸⁵Specifická doporučení Rady: 3. Zvyšovat zákonem stanovený věk odchodu do důchodu rychleji, než to stanoví stávající právní předpisy, vytvořit jasnou vazbu mezi zákonem stanoveným věkem odchodu do důchodu a nadějí dožití a přezkoumat mechanismus indexace důchodů. Zvyšování věku odchodu do důchodu doplnit o opatření podporující zaměstnatelnost starších pracovníků a omezit možnosti předčasného odchodu do důchodu. Zejména zrušit veřejnou dotaci pro režim předčasného odchodu do důchodu. Přijmout opatření, která by výrazně zlepšila nákladovou efektivnost výdajů na zdravotní péči, zejména na péči v nemocnicích.

4. Přijmout opatření k posílení efektivnosti a účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti. Výrazně zvýšit dostupnost zařízení péče o děti podporující sociální začlenění se zaměřením na děti do tří let a zvýšit účast romských dětí, a to zejména přijetím a provedením zákona o soukromých zařízeních péče o děti a zvýšením kapacity veřejných zařízení péče o děti.

5. Zajistit provádění protikorupční strategie na období 2013–2014. Přijmout služební zákon, který by měl zajistit stabilní, výkonné a profesionální služby státní správy. Zlepšit správu prostředků z fondů EU s ohledem na programové období 2014–2020. Posílit kapacitu provádění veřejných zakázek na místní a regionální úrovni.

6. Vytvořit ucelený hodnotící rámec vzdělávání na základních školách a podniknout cílené kroky na podporu škol, jež vykazují slabší výsledky. Přijmout opatření ke zlepšení systému akreditace a financování vysokých škol. Zvýšit podíl finančních prostředků přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu.

7. S využitím probíhajícího přezkumu pokračovat v reformě regulovaných povolání snížením nebo zrušením vstupních bariér a vyhrazených činností, budou-li shledány neodůvodněnými. Přijmout další opatření ke zlepšení energetické náročnosti budov a průmyslových odvětví.

					dovedností a do celoživotního učení.
2. Infrastruktura	2. Atraktivní podnikatelské prostředí a rozvoj infrastruktury pro český průmysl	3. Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovní roku 1990 nejméně o 20 % nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.		5. Udržitelná infrastruktura umožňující konkurenceschopnost ekonomiky a odpovídající obslužnost území.	2. Zlepšení přístupu k ICT, využití a kvality ICT; 4. Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích; 7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách.
3. Veřejná správa	1. Konsolidované veřejné finance a efektivní instituce		<i>Částečně:</i> Specifické doporučení rady č.: 5.	6. Transparentní a efektivní veřejná správa s nízkou mírou administrativní a regulační zátěže a účinně reagující na mimořádné události.	2. zlepšení přístupu k IKT, využití a kvality IKT ; 5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení 11. Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy.
4. Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví	1. Konsolidované veřejné finance a efektivní instituce 3. Fungující trh práce, vzdělávací systém a sociální začleňování jako předpoklady konkurenceschopné ekonomiky	5. Snížit o 25 % počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby, což vyvede z chudoby přes 20 milionů lidí.	<i>Částečně:</i> Specifické doporučení rady č.: 4.	7. Sociální systém začleňující sociálně vyloučené skupiny a působící preventivně proti chudobě	9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a veškeré diskriminaci.

5. Životní prostředí	2. Atraktivní podnikatelské prostředí a rozvoj infrastruktury pro český průmysl	3. Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovní roku 1990 nejméně o 20 % nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.	Specifické doporučení rady č. 7.	8. Ochrana životního prostředí a krajiny a přizpůsobení se změně klimatu	4. Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích; 5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení; 6. Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů.
-----------------------------	---	---	----------------------------------	--	--

Pro každý tematický cíl jsou níže uvedeny hlavní výsledky, jichž má být dosaženo s pomocí ESI fondů. Tyto výsledky představují hlavní změny, jež mají být uskutečněny v programovém období 2014–2020. U každého výsledku je uveden fond případně ESI fondy, z nichž bude dosažení výsledků spolufinancováno. Míra změny je vyjádřena kvalitativně pomocí uvedení trendu. V další fázi zpracování Dohody o partnerství bude tato míra ve vhodných případech kvantifikována.

TC 1

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená kvalita výzkumu a jeho větší orientace na přínosy pro praxi a pro společnost včetně zvýšení mezinárodní otevřenosti veřejného výzkumu <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení počtu odborných publikačních výstupů (s vyšší citovaností), udělených patentů a počtu mezinárodních patentových přihlášek (PCT). ○ Zvýšení produkce výsledků výzkumu orientovaného na řešení socio-ekonomických potřeb ○ Zvýšení internacionalizace akademické sféry v ČR – zvýšení účasti v mezinárodních výzkumných týmech, větší množství zahraničních výzkumných pracovníků, výzkumných pracovníků s větší zahraniční zkušeností a vedoucích výzkumných pracovníků se zkušeností ze zahraničí. ○ Zvýšení kvality řízení výzkumu na národní a institucionální úrovni ve vazbě na excelenci a praktické uplatnění výsledků v praxi. • Zvýšené přínosy výzkumu a vývoje pro konkurenceschopnost <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení nabídky kvalitních výsledků VaV s aplikačním potenciálem a počtu výsledků dotažených do stadia aplikace a inovace. ○ Zavedení a zvýšení kvality služeb podporujících transfer technologií a komercializaci výsledků výzkumu. ○ Zvýšení poptávky po inovacích ve veřejném sektoru. ○ Zvýšení počtu klastrů a sítí, které rozvíjí proces inteligentní specializace ve všech sektorech národního hospodářství, tedy včetně zemědělství a akvakultury. • Zvýšení počtu firem schopných mezinárodní technologické konkurence v oboru svého podnikání <ul style="list-style-type: none"> ○ Posílení interních inovačních kapacit firem (vč. firem s více než 250 zaměstnanci prostřednictvím rozvoje průmyslového výzkumu). ○ Zvýšení inovačních aktivit firem včetně inovací v low-tech oborech; tzn. založených na aplikaci a přizpůsobení moderních technologií (vč. KET) pro využití v tradičních oborech. ○ Zvýšení všestranné spolupráce (firma – firma i firma – akademie) v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, včetně zvýšení aplikace principů open-innovation na řízení inovací ve firmách. ○ Zvýšení poptávky po ochraně IPR a zlepšení kompetencí

	<p>MSP v této oblasti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení nabídky investic rizikového kapitálu.
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> ○ Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, jednak využitím poradenských služeb i prostřednictvím zapojení do EIP. ○ Vyšší počet klastrů a sítí rozvíjejících proces inteligentní specializace ve všech sektorech národního hospodářství, tedy včetně zemědělství.

TC2

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšený přístup, využití a kvalita ICT technologií <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vysokorychlostní přístup k internetu (umožňující přenosové rychlosti 30 Mbit/s do roku 2020 pro všechny obyvatele a 100 Mbit/s minimálně pro polovinu domácností). ○ Posílení tvorby (vývoje) a fungování ICT aplikací a služeb, včetně sdílených služeb zahrnujících budování a modernizaci datových center. • Posílená elektronizace veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Dokončení dalšího rozšíření a propojení datového fondu veřejné správy a jeho využívání na principu sdílení již jednou pořízených dat (př. eHealth, eJustice, eCulture), zavedením tzv. úplného elektronického podání, vytvoření systému elektronické identifikace a autorizace. ○ Rozvoj, integrace a sjednocení informačních a komunikačních systémů pro specifické potřeby veřejné správy včetně složek IZS (např. PEGAS). ○ Vybudování datových úložišť a infrastruktury datových sítí veřejné správy, včetně cloudových řešení. ○ Zavádění nástrojů podporujících inteligentní publikování dat na principu „open data“, vedoucích ke zjednodušení přístupu občanů k informacím veřejné správy, konverze a dlouhodobé ukládání dokumentů. • Zvýšená bezpečnost informačních systémů veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Vybavení orgánů veřejné správy pro potřeby ochrany infrastruktury ICT pro zajištění řízeného a bezpečnostního sdílení a uchovávání dat v rámci veřejné správy včetně složek IZS v souladu se standardy kybernetické bezpečnosti.

TC 3

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení počtu nových firem, zejména ve znalostně intenzivních oblastech <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení počtu lidí zahajujících vlastní podnikání. ○ Podstatné zlepšení kvality a rozšíření spektra specializovaných poradenských služeb jak pro začínající podnikatele, tak podporující přechod existujících firem ke znalostně intenzivnějšímu podnikání.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení využití finančních nástrojů včetně rizikového kapitálu a jiných zdrojů vnějšího financování pro začínající i rozvíjející se firmy ○ Zvýšení netechnických kompetencí firem, zejména zvýšení kvality řízení a účinnosti strategických procesů (marketing, inovační management, znalost mezinárodního prostředí). ○ Zvýšení dostupnosti podnikatelské infrastruktury umožňující přechod k inovativní výrobě s vysokou přidanou hodnotou. ○ Zlepšení image podnikání a podnikatelů ve společnosti. <ul style="list-style-type: none"> ● Snížená energetická náročnost tvorby přidané hodnoty v podnikovém sektoru <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení efektivity využití všech typů energetických zdrojů. ○ Snížení energetické náročnosti podnikových procesů (nejen výrobních). ○ Zvýšení počtu nových a zdokonalených technologií účinnější výroby, přenosu, využití a skladování energie. ○ Zvýšení investování podniků do eko-inovací (zejména v oblasti energetické a materiálové účinnosti a nakládání s odpady).
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> ● Zintenzivnění vytváření sítí, rozvoje klastrů a aplikovaných inovací zejména prostřednictvím inteligentní specializace a dalších forem spolupráce mezi podniky ve všech sektorech národního hospodářství, tedy včetně zemědělství. ● Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských, potravinářských a lesnických podniků a to díky dílčím faktorům: <ul style="list-style-type: none"> ➤ konsolidace vlastnických vztahů k půdě prostřednictvím realizace pozemkových úprav, ➤ zvýšení přidané hodnoty zemědělské produkce, ➤ zvýšení účinnosti výrobních faktorů (kvalitnější technologické vybavení, úspory energie apod.) a zlepšení managementu, ➤ zlepšení organizace trhu a posílení orientace na jakost, inovace, transfer nejnovějších poznatků do praxe, ➤ spolupráce v inovativních projektech. ● Zastavení nepříznivého vývoje věkové struktury zejména vedoucích pracovníků v zemědělství.
ENRF	<ul style="list-style-type: none"> ● Zlepšené řízení a vyšší účinnost strategických procesů (řízení, marketing, inovační management) podpořených firem. ● Vyšší konkurenceschopnost akvakultury.

TC4

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> ● Posun směrem k nízkouhlíkovému hospodářství <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení podílu produkce/spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. ○ Snížení energetické náročnosti budov (zahrnující sektor

	<p>bydlení, veřejné a komerční budovy).</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Snížení energetické náročnosti resp. zvýšení energetické účinnosti výrobních a technologických procesů zejména v průmyslu, případně ve službách. ○ ○ Modernizace systémů centralizovaného zásobování tepelnou energií, modernizace a rozvoj zdrojů kombinované výroby elektřiny a tepla.
FS	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení energetické náročnosti budov (zahrnující sektor bydlení, veřejné a komerční budovy).
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení podílu produkce/spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. • Snížení energetické náročnosti resp. zvýšení energetické účinnosti výrobních a technologických procesů v zemědělství (částečně jako vedlejší efekt podpory konkurenceschopnosti podniků). • Zlepšení pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

TC5

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšená prevence a snížená ekologická rizika <ul style="list-style-type: none"> ○ Snížení environmentálních rizik a rozvíjení systémů jejich řízení. ○ Zvýšení adaptační schopnosti v městských oblastech. • Zvýšená operabilita složek IZS, zvýšená míra přizpůsobení se změně klimatu, zvýšená efektivita předcházení rizikům a jejich řízení <ul style="list-style-type: none"> ○ Zlepšení vybavenosti, připravenosti a vhodné dislokace složek IZS pro zajištění jejich vyšší operability při vzniku mimořádných událostí (rizik).
FS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšená prevence a snížená ekologická rizika <ul style="list-style-type: none"> ○ Odstraňování a inventarizace ekologických zátěží. • Zajištěná protipovodňová ochrana a založená především na zvýšení retenční schopnosti krajiny a zpomalování přírodního odtoku vody a to i v sektoru zemědělství a akvakultury jako hlavního faktoru vzniku povodní, dále pak realizovaná další protipovodňová opatření včetně technických.
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptace zemědělství a lesnictví na očekávané klimatické jevy. • Zvyšování potenciálu zemědělských a lesních ekosystémů minimalizovat negativní dopady klimatické změny. • Zajištěná protipovodňová ochrana založená především na zvýšení retenční schopnosti krajiny a zpomalování přírodního odtoku vody související s lepším hospodařením s vodou v zemědělství a lesnictví.

TC6

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená efektivita ochrany životního prostředí a efektivní využívání zdrojů <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení ochrany přírody a krajiny posilováním její ekologické stability pomocí posilování biodiverzity, snižování fragmentace krajiny a realizace vhodných

	<p>opatření v oblasti zemědělství, lesnictví a akvakultury.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitnění a modernizace veřejné infrastruktury cestovního ruchu, zefektivnění prezentace kulturních hodnot a přírodního dědictví a posílení jeho ochrany a rozvoje prostřednictvím investic do vhodného využití.
FS	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení ochrany vodních zdrojů, modernizované vodárenské soustavy a zajištění dostatečných zdrojů pitné vody a vody pro průmysl, energetiku a zemědělství. • Zvýšená efektivita nakládání s odpadními vodami s důrazem na malá sídla a snížené zemědělské znečištění vod. • Snížené znečištění ovzduší škodlivými látkami zejména v nejvíce postižených regionech. • Vyšší efektivita nakládání s odpady v souladu s hierarchií nakládání s odpady dle rámcové směrnice, důraz na snížení míry skládkování odpadů.
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení zemědělského znečištění vod. • Zvýšená ochrana přírody a krajiny posilováním její ekologické stability pomocí posilování biodiverzity, zvyšování prostupnosti krajiny a realizovaná vhodná opatření v zemědělství a lesnictví. • Zvýšená ochrana půdy, zejména zemědělské, před erozí a degradací. • Posílení odolnosti lesních porostů před abiotickými a biotickými faktory. • Posílení prevence opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními, včetně předcházení degradace cenných stanovišť a zvyšování estetické hodnoty krajiny.
ENRF	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená ochrana přírody a krajiny posílením její ekologické stability pomocí posílení biodiverzity a realizace vhodných opatření v oblasti akvakultury. • Snížení energetické náročnosti technologických procesů v akvakultuře.

TC7

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšířená a zkvalitněná infrastruktura mimo TEN-T a rozvoj udržitelné dopravy <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozšíření páteřní dopravní sítě mimo TEN-T (železniční a silniční) včetně ITS. ○ Zvýšení dostupnosti center osídlení nižších řádů a periferních či jinak znevýhodněných regionů zlepšením jejich napojení na TEN-T (železniční a silniční). ○ Zvýšení počtu silničních obchvatů významných sídel mimo TEN-T a z toho plynoucí snížení expozice obyvatelstva prachovými částicemi a exhalacemi z dopravy. ○ Rozvoj nízkouhlíkových integrovaných systémů hromadné dopravy jak na úrovni měst, tak aglomerací, jejímž základem je kolejová doprava, včetně modernizace vozového parku veřejné hromadné dopravy s důrazem na

	<p>snížení produkce emisí a snížení energetické náročnosti, rozvoj dopravy v klidu a cyklodopravy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení podílu využití alternativních energií v dopravě. ○ Modernizace energetických přenosových a distribučních sítí s důrazem na elektroenergetiku včetně podpory rozvoje inteligentních sítí (smartgrids).
FS	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšířená a zkvalitněná dopravní infrastruktura TEN-T a podpořený rozvoj udržitelné dopravy <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozšíření sítě TEN-T/páteří dopravní sítě (železniční, silniční a vnitrozemské vodní) včetně ITS. ○ Vytvoření podmínek pro uplatnění multimodality v dopravě přednostně na síti TEN-T a zajištění interoperability české železnice přednostně na síti TEN-T, zvýšení bezpečnosti železničního provozu mimo síť TEN-T. ○ Rozvoj nízkouhlíkových integrovaných systémů hromadné dopravy jak na úrovni měst, tak aglomerací, jejímž základem je kolejová doprava, včetně modernizace vozového parku veřejné hromadné dopravy s důrazem na snížení produkce emisí a snížení energetické náročnosti.

TC 8

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená kvalita veřejných služeb zaměstnanosti prostřednictvím zajištění odpovídajícího prostředí a vybavení
ESF	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení zaměstnanosti obtížně zaměstnatelných skupin osob prostřednictvím vyšší účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení relevance nástrojů APZ pro poskytování kvalitních individuálních a komplexních služeb zaměstnanosti. ○ Dostupné a kvalitní služby zaměstnanosti Úřadu práce v odpovídajícím rozsahu zejména pro skupiny obtížně zaměstnatelných osob. ○ Zvýšení účasti na DV skupin dospělé populace nejvíce ohrožené nezaměstnaností a ztrátou uplatnění. • Vyšší adaptabilita zaměstnanců a lepší uplatnitelnost uchazečů o zaměstnání díky vyššímu souladu znalostí a dovedností pracovní síly s požadavky trhu práce <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení kvality dalšího vzdělávání (formálního i neformálního) směrem k potřebám trhu práce, vedoucí k vyšší adaptabilitě a lepší uplatnitelnosti účastníků na trhu práce ○ Zvýšení účasti osob na kvalitním DV, které je v souladu s potřebami trhu práce. ○ Zkvalitnění a efektivní uplatňování kariérového poradenství (pro dospělé) Zavedení nástroje analyzování a předvídání trhu práce a jejich efektivní využívání pro sladování vzdělávací nabídky s potřebami zaměstnavatelů. ○ Zvýšení nabídky praxí a stáží v podnicích. • Lepší podmínky pro soulad soukromého a pracovního života a rovného postavení žen na trhu práce <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení nabídky a využívání flexibilních forem práce.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení nabídky dostupného předškolního vzdělávání a služeb péče o předškolní děti, včetně dětí do 3 let. ○ Zvýšení počtu zaměstnavatelů praktikujících principy rovných příležitostí pro ženy a muže v zaměstnání. ○ Zvýšení míry zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby. <ul style="list-style-type: none"> ● Zvýšená spolupráce klíčových aktérů na trhu práce, realizace synergických opatření zvyšujících zaměstnanost
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> ● Zvýšení podílu zemědělských podniků, které diverzifikovaly svoji činnost nezemědělskou činností ● Vytvoření pracovních míst ve venkovských oblastech

TC 9

Fond	Hlavní výsledky
ESF	<ul style="list-style-type: none"> ● Zvýšená uplatnitelnost a zaměstnanost osob sociálně vyloučených (ohrožených sociálním vyloučením) na trhu <ul style="list-style-type: none"> ○ Realizovat komplexní programy zaměstnanosti zaměřených na osoby ohrožené chudobou a sociálním vyloučením. ○ Vznik a aplikace služeb zaměstnanosti poskytovaných „na míru“ sociálně vyloučeným (ohroženým) skupinám obyvatel. ○ Aktivizovat osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením ke vstupu na trh práce. ○ Vytvořit podmínky pro vznik nových pracovních míst pro osoby znevýhodněné na trhu práce. ○ Vyšší připravenost pracovníků služeb zaměstnanosti na práci se sociálně vyloučenými skupinami obyvatel /zvýšit provázanost sociální a navazující pracovní integrace. ● Snížení počtu vyloučených lokalit a podílu obyvatel v nich žijících <ul style="list-style-type: none"> ○ Zavádění podpůrných nástrojů pro spolupráci/partnerství aktérů na místní úrovni (regionů, obcí, sociálních partnerů atp.). ○ Lepší dostupnost a vyšší využívání specifických nástrojů (včetně preventivních) pro řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit. ○ Zajistit dostupnost komunitní sociální práce včetně podpory vzdělávání. ○ Zavedení komplexního přístupu k podpoře sociálně znevýhodněných rodin s cílem integrace dětí do hlavního vzdělávacího proudu. ● Zlepšená dostupnost sociálního bydlení <ul style="list-style-type: none"> ○ Vyšší propojenost a propustnost sociálního bydlení a sociální práce (vč. zdravotní péče). ● Lepší dostupnost a nastavení sociálních služeb pro cílové skupiny <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj programů sociální prevence a nedostatkových sociálních služeb, sociálního poradenství a zdravotní péče. ○ Zlepšit vzdělanost sociálních pracovníků pracujících ve službách (sociálních a zdravotních) a ve veřejné správě. ○ Rozvoj nových modelů komunitních sociálních služeb obecného zájmu. ○ Lepší spolupráce poskytovatelů sociálních služeb za účelem sociálního začleňování na místní úrovni.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj standardizace činností v sociálních službách (službách pro rodiny a děti atp.). • Lepší podmínky a rozvinutý systém sociálního podnikání <ul style="list-style-type: none"> ○ Zlepšení dostupnosti motivačních, poradenských a podpůrných služeb pro rozvoj a udržitelnost sociálního podnikání. ○ Zvýšení informovanosti, spolupráce a vzdělávání v oblasti sociálního podnikání. • Přijatá opatření ke zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva <ul style="list-style-type: none"> ○ Prosazení zdravého životního stylu zaměřená především na snížení výskytu rizikových faktorů ve společnosti. ○ Lepší vzdělání zdravotního personálu ve vztahu k modernizaci psychiatrické péče a s přihlédnutím ke stárnutí obyvatel.
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení počtu vyloučených lokalit a podílu obyvatel v nich žijících <ul style="list-style-type: none"> ○ Vytvořit zázemí pro vznik integračních a komunitních center. ○ Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání. ○ Optimalizace pokrytí území sociálními službami. • Zlepšená dostupnost sociálního bydlení <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj sociální infrastruktury vedoucí ke snižování nerovností (např. zařízení pro krizový pobyt sociálně vyloučených osob a rodin). ○ Rozvoj nabídky sociálního bydlení (s individuálně nastavitelnými doprovodnými službami a s možností podpory prostřednictvím sociální práce). • Lepší dostupnost a nastavení sociálních služeb pro cílové skupiny <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšit kapacitu podporovaných sociálních služeb (včetně navazujících) pro cílové skupiny obyvatel. ○ Vyšší dostupnost a účinnost ambulantních a pobytových služeb a nízkoprahových a kulturně komunitních center poskytující např. integrační služby. ○ Zvýšit kapacitu sociálních služeb komunitního typu k podpoře sociálního začleňování. ○ Transformovat a deinstitucionalizovat služby v sociální oblasti. • Lepší podmínky a rozvinutý systém sociálního podnikání <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšit počet sociálních podniků a v nich vytvořených pracovních míst. ○ Rozšířit a inovovat zázemí sociálních podniků vedoucích ke snížení nezaměstnanosti a podpoře sociálního začleňování. • Přijatá opatření ke zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšit podíl zdravotnických zařízení splňující standardy příslušného typu péče. ○ Modernizovat infrastruktury poskytovatelů vysoce specializované a návazné péče. ○ Restrukturalizace psychiatrické péče ve smyslu její humanizace a rozvoji komunitní péče a podporou návratu duševně nemocných na trh práce.
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> • Posílený místní rozvoj ve venkovských oblastech se zapojením místních komunit. <ul style="list-style-type: none"> ○ Posílení místní rozvojové spolupráce - činnost místních akčních

TC 10

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění moderních prostor a vybavení škol (všech úrovní) umožňující posun ke zvýšení kvality výuky v oblasti odborných i přenositelných kompetencí. • Zajištění dostatečné kapacity předškolních zařízení • Úpravy a vybavení škol, které umožňují a vyšší zapojení žáků a studentů se SVP.
ESF	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená kvalita počátečního vzdělávání s dopadem na vyšší uplatnitelnost absolventů na trhu práce <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení kvality pedagogických pracovníků škol prostřednictvím lepší pregraduální přípravy, metodické podpory v oblasti rozvoje klíčových kompetencí žáků a prostřednictvím vytvoření a zavedení motivujícího kariérního systému. ○ Zvýšení kvality vedoucích pracovníků škol. ○ Dopracování a efektivní využívání komplexního systému hodnocení v počátečním vzdělávání. ○ Zlepšení schopností dětí a studentů v oblasti klíčových kompetencích projevující se v mezinárodních srovnáních s dopady na vyšší uplatnitelnost na trhu práce a úspěch v životě. • Zvýšená kvalita a dostatečná otevřenost zařízení předškolního vzdělávání • Rozvoj inkluzivního vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> ○ Zlepšení otevřenosti vzdělávacího systému na všech úrovních vůči dětem a studentům s postižením i těm, kteří pocházejí z handicapujícího socioekonomického prostředí včetně dětí a studentů romských • Zvýšená schopnost vzdělávacího systému rozvíjet individuální potenciál každého dítěte a studenta ZŠ, SŠ a VŠ <ul style="list-style-type: none"> ○ Zlepšení schopnosti pedagogických pracovníků zohledňovat individuální potřeby a potenciál jednotlivých žáků • Zvýšená uplatnitelnost absolventů SŠ a SOŠ vzdělávání na trhu práce <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení souladu středního a středního odborného vzdělávání s požadavky trhu práce prostřednictvím posílení přenositelných, odborných i praktických kompetencí žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. ○ Zvýšení zájmu dětí a mládeže o technické a přírodovědné obory. ○ Zkvalitnění a efektivní využívání kariérního poradenství na školách. • Zvýšení kvality vysokých škol, které povede také ke zlepšení jejich hodnocení v mezinárodních žebříčcích <ul style="list-style-type: none"> ○ Zavedení výzkumného, akademického a profesního profilu u bakalářských a magisterských studijních programů. ○ Zvýšení kvality výzkumu na VŠ včetně posílení spolupráce s aplikační sférou. ○ Zvýšení spolupráce VŠ se zaměstnavateli včetně zahrnutí praktických zkušeností do studia.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zavedení jednotných standardů vnitřního i vnějšího hodnocení kvality vysokých škol. ○ Zvýšení počtu zahraničních studentů, pedagogů a výzkumných pracovníků na vysokých školách, zvýšení podílu domácích studentů se zahraniční zkušeností. ○ Zvýšení účasti znevýhodněných studentů na VŠ. ○ Snížení míry studijní neúspěšnosti na VŠ. ○ Zvýšený rozsah dovedností, znalostí a schopností lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace včetně oblasti řízení výzkumu, vývoje a inovací a rozvoje excelence na vysokých školách ve vazbě na excelenci ve výzkumu.
EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení kvalifikace pracovníků v zemědělství, lesnictví a potravinářství zejména v oblasti účinného využívání přírodních zdrojů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny, zajištění potravinové bezpečnosti a zvyšování produktivity.

TC 11

Fond	Hlavní výsledky
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená efektivita a účinnost veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení efektivity řízení a rozvoje obcí a zlepšení rozhodování pomocí podpory pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje.
ESF	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšená efektivita veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Snížení čisté regulační zátěže pomocí nastavení systémových nástrojů pro objektivní a nezávislé ex ante i ex post posouzení dopadů právní regulace ○ Snížení čisté administrativní zátěže pro občany i podniky u všech agend veřejné správy prostřednictvím vytvoření a rozvoje standardů veřejných služeb či vytvoření metodiky měření administrativní zátěže ○ Zavedení procesů řízení kvality ve veřejné správě ○ Optimalizace procesů ve veřejné správě včetně justice s důrazem na stabilizaci veřejných rozpočtů či odstranění duplicitních agend, nastavení efektivních kontrolních mechanismů ○ Zlepšení koncepčního a strategického řízení ve veřejné správě včetně zavádění využívání moderních analytických a evaluačních nástrojů do výkonu veřejné správy. • Zvýšená efektivita a odbornost veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Zavedení moderních metod řízení a rozvoje lidských zdrojů ve veřejné správě (zejména rozvíjení a prohlubování kvalifikace pracovní síly ve veřejném sektoru, odpolitizování veřejné správy, zajištění její stability a snížení fluktuace, v souladu s účinným a implementovaným zákonem upravujícím práva a postavení úředníků státní správy). • Zvýšená transparentnost veřejné správy <ul style="list-style-type: none"> ○ Snížení korupčních příležitostí ve veřejné správě prostřednictvím dalšího vzdělávání, podpory občanské participace, zaváděním nástroje CIA (corruption impact assessment)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Přijetí a implementace legislativních předpisů v oblasti transparentnosti veřejné správy (např. oblast veřejných zakázek). ○ Posílení komunikace a zvýšení otevřenosti veřejné správy směrem k veřejnosti, např. prostřednictvím posilování principů otevřeného vládnutí či inteligentní publikace dat na principu „open data“ ○ Zvýšení míry využívání služeb eGovernmentu občany a podniky/podnikateli
--	--

K naplňování vybraných tematických cílů bude směřovat realizace programů ESIF. Níže uvedená tabulka přehledně uvádí příslušné programy přispívající k naplnění jednotlivých tematických cílů.

TC	Fondy	Programy naplňující TC
TC1	EFRR, EZFRV	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost OP Výzkum, vývoj a vzdělávání OP Praha – pól růstu ČR Program rozvoje venkova
TC2	EFRR	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost Integrovaný regionální operační program
TC3	EFRR, ENRF, EZFRV	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost Integrovaný regionální operační program OP Rybářství Program rozvoje venkova
TC 4	EFRR, FS, EZFRV	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost OP Životní prostředí Integrovaný regionální operační program OP Praha – pól růstu ČR Program rozvoje venkova
TC 5	EFRR, FS, EZFRV	OP Životní prostředí Integrovaný regionální operační program Program rozvoje venkova
TC 6	EFRR, FS, ENRF, EZFRV	OP Životní prostředí Integrovaný regionální operační program OP Rybářství Program rozvoje venkova
TC 7	EFRR, FS	OP Doprava OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost Integrovaný regionální operační program
TC 8	ESF, EFRR, EZFRV	OP Zaměstnanost Integrovaný regionální operační program OP Rybářství Program rozvoje venkova
TC 9	ESF, EFRR, EZFRV	OP Zaměstnanost OP Výzkum, vývoj a vzdělávání Integrovaný regionální operační program OP Praha – pól růstu ČR

		Program rozvoje venkova
TC 10	ESF, EFRR, EZFRV	OP Výzkum, vývoj a vzdělávání Integrovaný regionální operační program OP Praha – pól růstu ČR Program rozvoje venkova
TC 11	EFRR, ESF	OP Zaměstnanost Integrovaný regionální operační program

1.4 Indikativní alokace podpory Unie podle tematických cílů na národní úrovni pro každý fond a rovněž celkový indikativní objem podpory předpokládaný pro cíle spojené se změnou klimatu

Indikativní alokace vychází z národní obálky a bude finanční prostředky strukturovat dle požadovaných kategorií. Při rozdělování finančních prostředků hrají roli i zkušenosti ze současného programového období 2007–2013 s absorpční kapacitou, v úvahu bude brán i minimální kritický objem intervencí. Dále bude brána v úvahu také naléhavost řešení daného problému, celkové náklady nezbytné na jeho eliminaci a efektivita vynaložených prostředků.

1.4.1 Orientační rozdělení podpory Unie dle tematických cílů za každý ESI fond

Níže uvedenou tabulku 1-4 generuje automaticky systém SFC podle alokace mezi tematickými cíli uvedenými ve finančních tabulkách nebo v plánech ukazatelů programů, které jsou v systému zadány. Tabulku lze ručně upravovat včetně případů, kdy nejsou k okamžiku předložení Dohody o partnerství do systému zadána data o všech programech.

Z tabulky 1-4 vyplývá, že Česká republika plní požadavky dané legislativou na tematickou koncentraci. Alokace EFRR na tematické cíle 1-4 přesahuje požadovaných 50 % o více než 1,9 procentního bodu, alokace na tematický cíl 4 přesahuje minimální hodnotu 12 % o 0,14 procentního bodu (při započítání Fondu soudržnosti dokonce o 0,8 procentního bodu). Minimální požadavek na alokace ESF v tematickém cíli 9 je překročen o více než 6,2 procentního bodu.

Hodnoty pro Prahu jako vyspělý region plynou z vnitřního uspořádání OP Praha – pól růstu ČR.

Tabulka 1-4: Orientační rozdělení podpory poskytované Unií podle tematických cílů na vnitrostátní úrovni pro každý z ESI fondů (tis. EUR)(celková podpora Unie obsahující i výkonnostní rezervu)⁸⁶

	EFRR	ESF	FS	EZFRV	ENRF	Celkem
1. Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací	2 656 828 662,84	0,00	0,00			2 656 828 662,84
2. Zlepšení přístupu k IKT, využití a kvality IKT	956 555 585,22	0,00	0,00			956 555 585,22
3. Zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků	1 140 449 006,99	0,00	0,00			1 140 449 006,99
4. Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích	1 491 692 512,33	0,00	491 794 532,79			1 983 487 045,12
5. Podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení	228 933 251,35	0,00	275 404 938,36			504 338 189,71
6. Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů	779 180 375,08	0,00	1 372 106 746,49			2 151 287 121,57
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových	2 088 896 264,30	0,00	3 997 928 948,47			6 086 825 212,77

⁸⁶ Nařízení č. 1305/2013 stanoví rozpis pro podporu rozvoje venkova v jednotlivých členských státech na léta 2014 – 2020. Tato částka však nemusí ve výsledku neodpovídat celkové alokaci PRV. Na její výši má vliv rozhodnutí ČR o způsobu převodu mezi 1. a 2. pilířem Společné zemědělské politiky. V současnosti bylo v této záležitosti učiněno dočasné rozhodnutí, jež je v souladu s uváděnou legislativou, a to, že pro rok 2014 nedojde k žádnému převodu mezi pilíři SZP. V průběhu roku 2014 musí MZe po debatě s partnery přijmout rozhodnutí o směru a výši případného přesunu mezi pilíři. Ve verzi PRV bez převodu prostředků mezi pilíři nejsou částky vázány na tematické cíle a výše technické pomoci činí 20 000 tis. €. Hodnoty pro OP Rybníctví nebyly dosud stanoveny.

infrastrukturách						
8. Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil	194 858 340,44	1 282 213 786,28	0,00			1 477 072 126,72
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci	806 546 323,72	892 779 801,96	0,00			1 699 326 125,68
10. Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení	938 648 680,79	1 034 338 386,31	0,00			1 972 987 067,10
11. Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy	97 429 170,22	113 322 142,93	0,00			210 751 313,15
Technická pomoc	588 671 457,72	92 949 104,48	121 690 555,89			803 311 118,08
CELKEM	11 968 689 631,00	3 415 603 221,96	6 258 925 722,00	2 170 333 996		21 643 218 574,96

1.4.2 Informace k Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí, která se týká tematického cíle 8 “Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil”

Tabulka 1-5: Informace k Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí, která se týká tematického cíle 8 “Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil”

Specifická alokace na IZM	(EUR) 13 599 984 (EUR)
Odpovídající podpora z ESF	(EUR) 13 599 984 (EUR)

1.4.3 Informace k alokaci na technickou pomoc podle kategorie regionů, kde je to vhodné

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky 1-6, Česká republika plní požadavky legislativy na maximální zastoupení složky technická pomoc.

Tabulka 1-6: Informace k alokaci na technickou pomoc podle kategorie region, kde je to vhodné⁸⁷

Fond	Kategorie regionů, kde je to vhodné	Alokace na technickou pomoc (EUR)	Podíl technické pomoci na celkové alokaci (podle fondu a podle kategorie region, kde je to vhodné)
EFRR	Méně rozvinuté regiony	588 560 259	4,99%
	Přechodové regiony	pro ČR není relevantní	pro ČR není relevantní
	Více rozvinuté regiony	3 671 664	2,10%
ESF	Méně rozvinuté regiony	85 429 500	2,62%
	Přechodové regiony	pro ČR není relevantní	pro ČR není relevantní
	Více rozvinuté regiony	8 063 604	5,64%
Fond soudržnosti	není relevantní	140 528 400	2,25%
EZFRV	není relevantní	20 000 000	0,92%

⁸⁷ Nařízení č. 1305/2013 stanoví rozpis pro podporu rozvoje venkova v jednotlivých členských státech na léta 2014 – 2020. Tato částka však nemusí ve výsledku neodpovídat celkové alokaci PRV. Na její výši má vliv rozhodnutí ČR o způsobu převodu mezi 1. a 2. pilířem Společné zemědělské politiky. Ve verzi PRV bez převodu prostředků mezi pilíři činí výše technické pomoci 20 mil. €. Částka technické pomoci pro OP Rybářství nebyla dosud stanovena.

ENRF	není relevantní	Bude doplněno	Bude doplněno
-------------	-----------------	---------------	---------------

1.4.4 Podíl ESF na strukturálních фондах (EFRR a ESF)

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky 1-7, Česká republika splňuje požadavek legislativy na minimální podíl ESF.

Tabulka 1-7: Podíl ESF na strukturálních фондах (EFRR a ESF) (Čl. 92 a Příloha IX obecného nařízení)

Podíl ESF na zdrojích strukturálních fondů (ESF a EFRR) v operačních programech pro region cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v programovém období 2007-2013	21,4 %
Odpovídající podpora z ESF	22,1 %
Podíl ESF na zdrojích strukturálních fondů v programovém období 2014-2020	22,13 %

1.4.5 Indikativní příspěvek k cíli v oblasti změny klimatu (celková podpora Unie včetně výkonnostní rezervy)

Jednání expertní pracovní skupiny na téma metodiky vydané formou návrhu prováděcího aktu EK proběhlo dne 21. března 2013, další jednání k návrhu následovala v průběhu roku 2013. V současnosti je předmětem jednání výboru COESIF návrh nařízení Komise, které stanoví závaznou metodiku pro výpočet příspěvku operací ke klimatické změně. Indikativní alokace bude moci být proto doplněna až po upřesnění potřebných informací ze strany EK.

Alokaci automaticky generuje systém SFC na základě tabulek programů, které jsou v systému zadány. Hodnotu lze ručně upravovat včetně případů, kdy nejsou k okamžiku předložení Dohody o partnerství do systému zadána data o všech programech.

Strategie Evropa 2020 pro všechny členské státy EU vytyčuje tři hlavní cíle v oblasti životního prostředí a změny klimatu: snížení emisí skleníkových plynů oproti úrovním roku 1990 nejméně o 20 %, nebo pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie v konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšení energetické účinnosti o 20%.

Podle čl. 8 obecného nařízení by měly intervence podporované z ESI fondů přispívat k udržitelnému rozvoji. V rámci udržitelného rozvoje by poté podpora z prostředků politiky soudržnosti měla směřovat k ochraně a zlepšování životního prostředí. Na podrobnější úrovni následně nařízení stanoví, že členské státy a EK zajistí, v rámci intervencí v oblasti životního prostředí, opatření vedoucí ke zmírňování a přizpůsobování se změně klimatu. Ke splnění těchto cílů by měly přispět především tematické cíle (TC):

- TC 4 -Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
- TC 5 -Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
- TC 6 -Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

Indikativní příspěvek k cíli v oblasti změny klimatu bude doplněn v návaznosti na projednání alokací.

Celková indikativní výše podpory EU pro cíl Klimatická změna (EUR) (Celková podpora Unie, zahrnující výkonnostní rezervu) je odhadována následujícím způsobem:

4 491 820 000 € (20,8 %) – jen SF a FS

5 996 020 000 € (24,3 %) - ESIF

1.5 Uplatnění horizontálních principů a cílů pro implementaci fondů

1.5.1 Zajištění principu partnerství

Fáze přípravy Dohody o partnerství a programů pro programové období 2014–2020

ČR vycházela při nastavování principu partnerství ze zkušeností získaných při přípravě a implementaci předstrukturálních nástrojů i programových období 2004–2006 i 2007–2013.

Partneři byly zapojeni do přípravy programového období 2014 – 2020 od zahájení celkové přípravy při definování NRP a to od roku 2010. Pro diskuse k stanovování principů programového období 2014–2020 a definování požadavků na obsah a systém implementace ESI fondů byly v počátku příprav **využity platformy určené pro projednávání realizace programového období 2007–2013**, zejména pak Koordinační výbory NSRR (členství uvedeno v příloze 5.1). Pro snadnější komunikaci se všemi partnery je v průběhu celého procesu přípravy programového období 2014–2020 využívána také **Resortní koordinační skupina MMR pro EU** (členství uvedeno v příloze 5.1), která slouží k připomínkování jednotlivých materiálů a bezodkladnému informování partnerů o aktuálním dění v rámci přípravy programového období 2014–2020 na národní i evropské úrovni. Od konce roku 2012 začala fungovat Pracovní skupina pro přípravu Dohody o partnerství, kde jsou zastoupeni partneři ze všech oblastí a úrovní veřejné zprávy pro zajištění transparentnosti a diskuze a debaty mezi všemi.

Do jednotlivých částí Dohody byly zapracovány podklady od jednotlivých partnerů, zejména řídicích orgánů v souvislosti s paralelní přípravou programových dokumentů, ministerstva zemědělství jako gestora politiky rozvoje venkova a společné rybářské politiky v ČR, Úřadu vlády ČR jako gestora Národního programu reform, regionálních a místních partnerů v souvislosti s nastavováním územní dimenze, resortů a dalších institucí, které jsou gestory předběžných podmínek ve smyslu Akčního plánu řízení a koordinace předběžných podmínek, který byl na návrh MMR schválen usnesením vlády č. 809 ze dne 23. října 2013.

Řada partnerů z různých sfér předložila své připomínky v rámci meziresortního připomínkového řízení ve všech fázích přípravy, a to při definování návrhu národních rozvojových priorit, dopracování tematických okruhů, nastavování struktury programů až po jednotlivé fáze přípravy Dohody o partnerství. Předložení dokumentu k připomínkám všem resortům a dalším institucím je povinnou součástí přípravy materiálů před jejich postoupením vládě ČR. Ačkoliv jsou připomínková místa pevně stanovena Jednacím řádem vlády ČR, MMR dokumenty týkající se přípravy Dohody jsou diskutovány na Pracovní skupině pro přípravu Dohody o partnerství (viz příloha 5.1). Připomínky předložené ze strany všech partnerů byly řádně vypořádány a způsob jejich vypořádání byl partnerům zaslán, v případě potřeby rovněž projednán prezenčně s cílem nalezení shody. Spousta podnětů zazněla také během jednání různých platforem a byla následně reflektována ve zpracovávaných dokumentech, popřípadě bilaterálně komunikována s předkladatelem.

Příspěvky partnerů se týkaly zejména analytického základu Dohody - od problémových analýz, národních rozvojových priorit, tematických okruhů až po samotnou analytickou část Dohody. V tomto ohledu byla v rámci spolupráce s partnery v mnohém doplněna analýza potřeb a rozvojového potenciálu ČR, díky podkladům jednotlivých resortů byla analýza doplněna o četná data dokládající identifikované potřeby. Významný vliv na dokument měly dále zkušenosti celé implementační struktury napříč orgány veřejné správy, ale i dalších institucí. Tyto zkušenosti jsou široce sdíleny a předávány a promítly se tak do zkušeností a posunů ve srovnání s programovým obdobím 2007–2013. Na základě podnětů a zkušeností zúčastněných byl také zpracován variantní návrh vymezení programů tak, aby konečné vymezení programů odpovídalo reálným potřebám. Zásadní přidanou hodnotu partnerů lze také spatřovat při plnění a hodnocení předběžných podmínek. Na základě debat s partnery na regionální úrovni byla zpracována kapitola Dohody týkající se územní dimenze (kap. 3), ale také identifikace územní dimenze v rámci jednotlivých problémových oblastí.

Princip partnerství je naplňován nejen při přípravě věcného zaměření intervencí pro čerpání z ESI fondů v programovém období 2014–2020, ale také při nastavování systému řízení Dohody a jednotlivých programů. MMR v úzké spolupráci se všemi partnery připravilo materiál „Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2014–2020“, do jehož tvorby byli **zapojeni nejen odborníci** a pracovníci, kteří se zabývají implementací evropských fondů, **ale také široká veřejnost** formou elektronického dotazníkového šetření, jehož závěry byly debatovány za široké účasti partnerů na konferenci v lednu 2012.

K respektování a řádnému nastavení principu partnerství na všech úrovních systému i ve všech fázích přípravy slouží nově ustavené platformy na základě materiálu „**Vymezení platform pro programové období 2014–2020**“, který byl vzat vládou na vědomí dne 20. února 2013 a který obsahuje **návrh platform pro přípravu i realizaci** programového období 2014–2020 (konkrétní platformy uvedeny v příloze 5.1), přičemž stanovuje jejich základní charakteristiky – termín vzniku, předsedu, členství, činnosti a sekretariát. Platformy jsou nejen základním prvkem pro nastavení a realizaci principu partnerství, ale také důležitým **nástrojem pro zajištění vzájemné provázanosti a koordinace** zpracování programů mezi sebou i vůči Dohodě.

Naplňování principu partnerství při přípravě programů spolufinancovaných z ESI fondů v programovém období 2014–2020 je rovněž koordinováno ze strany MMR. MMR doporučilo řídicím orgánům zapojit relevantní partnery ze všech oblastí působení daného programu a realizaci principu partnerství MMR průběžně monitoruje. Zástupci MMR se jednání platform řídicích orgánů rovněž účastní.

Výběr relevantních partnerů zapojených do procesu přípravy Dohody a programů pro programové období 2014–2020 byl uskutečněn v souladu s článkem 5 návrhu obecného nařízení a Etickým kodexem EK pro partnerství. Pozornost byla věnována zejména zapojení všech relevantních partnerů tak, aby byl v rámci celého procesu přípravy programového období 2014–2020 uplatňován princip partnerství a víceúrovňové správy s důrazem na reprezentativní zastoupení všech oblastí společenského života. V úvahu byly rovněž vzaty zkušenosti se spoluprací v rámci přípravy a realizace programového období 2007–2013. Díky širokému zastoupení partnerů v rámci jednotlivých pracovních skupin je tak zajištěn přenos informací nejen mezi platformami na programové a „střešové“ úrovni, ale také do jednotlivých sfér společenského života.

Nastavené partnerství zahrnuje regionální a místní orgány a města realizující integrované systémy udržitelného rozvoje měst v rámci integrovaných územních investic, společně s hospodářskými a sociálními partnery; dále zástupce nestátních neziskových organizací, kteří

mají znalosti o průřezových otázkách jako je rovnost pohlaví, nediskriminace a sociální začleňování, ochrana životního prostředí a přírody, podpora kultury, výchova a vzdělávání, a další, zástupce univerzit a výzkumných institucí. Klíčovými partnery jsou rovněž vedle regionálních a místních orgánů obchodní komory, podnikatelské organizace, odborové organizace, sdružení pro vzdělávání pracovníků, poskytovatelé sociálních a zdravotních služeb a další nevládní organizace.

Do přípravy programového období 2014–2020 přispívají rovněž **zástupci nestátních neziskových organizací**. Jednání platform se pravidelně účastní zástupce Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, která se zabývá vytvářením vhodného prostředí pro existenci a činnost nestátních neziskových organizací (NNO). Ze strany široké sítě NNO zastupujících environmentální, sociální, zdravotní (včetně organizací zastupujících osoby se zdravotním postižením), vzdělávací, kulturní sektor či oblast lidských práv a genderu byla dále vytvořena platforma Partnerství NNO 2014+, která vysílá zástupce z řad NNO v relevantních oblastech na jednání příslušných pracovních skupin vytvořených MMR a řídicími orgány, a sdílí informace v rámci širokého okruhu NNO v ČR.

Pro **rozvoj venkova** mezi zúčastněné partnery také patří zástupci veřejných a soukromých organizací v odvětvích, která jsou důležitá pro rozvoj venkova, regionální nebo místní podnikatelská sdružení, organizace žen na venkově, ekologické NNO, NNO odpovědné za nediskriminaci nebo rovnost, zástupci sdružení místních akčních skupin, které se podílejí na místním rozvoji řízeném komunitními organizacemi, sdružení pracující na poli integrovaného rozvoje venkova (např. sdružení místních rozvojových agentur). Partnery pro nastavování oblasti **rybářství** jsou dále kromě zástupců rezortů státní správy zástupci akademické sféry, nestátních neziskových organizací, sdružení a svazů v oblasti akvakultury.

MMR zajišťuje nejen předávání informací relevantním partnerům, ale také **informovanost široké veřejnosti o přípravě programového období 2014–2020**. Veškeré informace a relevantní dokumenty týkající se přípravy Dohody a programů 2014–2020 MMR sdílí prostřednictvím webové stránky www.strukturalni-fondy.cz a dalších publicitních aktivit. Byla uspořádána řada konferencí a seminářů zaměřených at' již na horizontální otázky přípravy programového období 2014–2020, nebo konkrétní tematické oblasti realizace Dohody a programů v následujících letech. Zároveň MMR zřídilo e-mailovou adresu „priprava2014@mmr.cz“, kam mohou zájemci z řad všech partnerů, ale i občanské veřejnosti zasílat dotazy, podněty a zkušenosti týkající se implementace ESI fondů.

Celkově lze sdělit, že partneři především měli zájem na debatě týkající se analytické části Dohody o partnerství, např.:

- ze strany resortů byly zapracovány návrhy textu v oblasti věcných témat dle strategických dokumentů v ČR,
- ze strany regionálních partnerů byly obohaceny dílčí potřeby a problémy v analytické části též o regionální úroveň a byly doplněny územní rozdíly zpracované ve spolupráci s regionálními partnery,
- ze strany neziskových organizací byly též doplněny textace k analytické části (např. u sociálního vyloučení či životního prostředí)

Zároveň probíhaly mnohé diskuze týkající se výběru tematických cílů v návaznosti na programy 2014 – 2020 a jejich zaměření. Partneři též přispívali do textu v Dohodě týkající se horizontálních principů, které jsou zpracovány ve shodě se všemi partnery. Ze strany regionálních partnerů probíhaly diskuze týkající se kapitoly č. 3 Dohody o partnerství týkající se celkovému pojetí integrovaných přístupů v ČR.

Dohoda o partnerství je výsledkem několikaletých příprav a debat s partnery, jedná se o výsledný dokument, který obsahuje podněty i příspěvky všech partnerů.

Klíčoví partneři v souladu s článkem 5 obecného nařízení a Etickým kodexem Evropské komise byli zapojeni také do přípravy programů pro programové období 2014–2020. Partneři byli ve všech případech zapojeni formou účasti v přípravných platformách programů zřízených řídicími orgány, dále probíhaly ad hoc expertní jednání a kulaté stoly. V průběhu zasedání těchto platform probíhalo kontinuálně informování a aktuálním postupu přípravy a byly shromažďovány poznatky a doporučení partnerů. Za klíčový přínos partnerů při přípravě programů ESI fondů lze obecně považovat podněty v rámci zpracovávaných analýz silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, identifikace potřeb a nastavení aktivit, typů příjemců a cílových skupin. Ne všechny podněty a připomínky partnerů bylo možno akceptovat, např. z důvodu nesouladu s Pozičním dokumentem a cíli EU.

Fáze implementace ESI fondů v programovém období 2014–2020

V souladu s článkem 5 návrhu obecného nařízení a Etickým kodexem Evropské komise pro partnerství budou relevantní partneři zapojeni nejen do přípravy, ale také do realizace programového období 2014–2020. Součástí výše zmíněného materiálu „**Vymezení platform pro programové období 2014–2020**“ je také přehled platform, které budou sloužit ve fázi realizace programového období 2014–2020 (konkrétní platformy uvedeny v příloze 5.1) na národní úrovni. Partneři budou mít rovněž možnost ovlivnit proces implementace jednotlivých programů prostřednictvím monitorovacích výborů. V rámci implementace územní dimenze budou pro zajištění partnerství ustanoveny Stálá konference na národní úrovni i na úrovni regionální.

Při přípravě Zprávy o pokroku je nutné zajistit **spolupráci zejména s řídicími orgány** vzhledem k tomu, že naplňování cílů Dohody je přímo úměrné naplňování cílů programů, a to zejména v souvislosti s přenosem dat a zajištění kvalitativních komentářů. Dále budou zapojeni **gestoři odpovědní za plnění jednotlivých předběžných podmínek** pro zajištění aktuálních informací o stavu realizace daných opatření. V souvislosti s vyhodnocením příspěvku ke strategii Evropa 2020 bude do procesu zapojen také **Úřad vlády ČR**, který průběžně monitoruje a vyhodnocuje plnění Národního programu reform, jež je zastřešujícím národním dokumentem pro plnění cílů strategie Evropa 2020. Podrobnosti ke struktuře Zprávy o pokroku implementace Dohody a postupu její přípravy se zapojením partnerů budou blíže specifikovány v Metodice řízení programů.

1.5.2 Podpora rovnosti mezi muži a ženami, nediskriminace

Princip rovného zacházení a zákazu diskriminace je jedním ze základních principů českého práva, který je obsažen v ústavním pořádku a v mezinárodních úmluvách. Rovné zacházení a zákaz diskriminace upravuje v souladu s právem EU antidiskriminační zákon. Právní úprava zajišťuje i přístupnost pro osoby se zdravotním postižením a jejich rovnoprávný přístup a zapojení do všech důležitých oblastí života společnosti. Vnitrostátním orgánem pro rovné zacházení ve smyslu práva EU je veřejný ochránce práv. Exekutivními orgány pro daná témata jsou Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR (nediskriminace) a Ministerstvo práce a sociálních věcí (rovné příležitosti žen a mužů). V oblasti přístupnosti oba orgány spolupracují.

Nejvíce ohrožené diskriminací jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením či jinak znevýhodněné nebo zranitelné. Jsou to např. cizinci, osoby se zdravotním postižením, senioři, ženy, matky s dětmi, osoby s nízkou kvalifikací, propuštění vězni či osoby drogově závislé. Tyto osoby mají ztížený přístup na trh práce, bydlení, ke vzdělání, ke zdravotním a sociálním

službám, dopravě a dalším službám a informacím o svých právech. V důsledku jejich znevýhodnění je oslabeno zastoupení a prosazování zájmů těchto osob ve veřejném životě. Zvláště znevýhodněnou a marginalizovanou skupinou jsou Romové, kteří čelí diskriminaci na základě rasy a etnického původu a současně kumulací rizik sociálního vyloučení jako dlouhodobá nezaměstnanost, nízká kvalifikace a život v sociálně vyloučených oblastech.

Při přípravě programů byly a při jejich realizaci budou tyto problémy zohledněny ve všech fázích tak, aby jednotlivé programy dodržovaly zákaz diskriminace a podporovaly rovný přístup k ženám i mužům. Za tímto účelem je v návaznosti na plnění příslušných předběžných podmínek určena u každého ŘO kontaktní osoba či osoby, které:

- se budou systematicky zabývat implementací a aplikací antidiskriminačního práva, včetně problematiky rovnosti žen a mužů a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením,
- budou odpovědné za koordinaci aktivit v této oblasti v rámci jednotlivých operačních programů a
- budou úzce spolupracovat se Sekcí pro lidská práva Úřadu vlády a s MPSV jako odbornými koordinátory daných problematik.

Sekce pro lidská práva Úřadu vlády a MPSV budou úzce spolupracovat s veřejným ochráncem práv jako národním orgánem pro boj s diskriminací, který bude v souladu se svým mandátem poskytovat odborné a metodické poradenství k zajištění zákazu diskriminace a rovných příležitostí při implementaci ESI fondů. Zástupci obou odborných koordinátorů i veřejného ochránce práv se budou podílet i na realizaci a monitorování realizace jednotlivých programů. Kontaktní osoby u ŘO i koordinátoři budou konzultovat rovněž se zástupci dotčených skupin, zejména prostřednictvím Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů. Pracovníci podílející se na realizaci programů budou vyškoleni v antidiskriminačním právu a uplatňování rovných příležitostí žen a mužů i dalších skupin.

Monitorování příspěvku k rovnosti mezi muži a ženami a nediskriminaci bude prováděno prostřednictvím MS2014+ z projektové úrovně. Každý žadatel bude prostřednictvím projektové žádosti označovat příspěvek daného projektu k horizontálnímu principu, přičemž nebude možné podpořit projekt k negativním vlivem na rovnost mezi muži a ženami a nediskriminaci.

1.5.3 Udržitelný rozvoj

Koncept udržitelného rozvoje v ČR spočívá v rovnováze tří pilířů – ekonomického (udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti), sociálního (sociální rozvoj respektující potřeby všech) a environmentálního (účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů).

Základním národním dokumentem v této oblasti je Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (SRUR), který poukazuje na hlavní priority a cíle, včetně vzájemných vazeb mezi nimi, v oblasti udržitelného rozvoje. SRUR řeší pět prioritních os - 1: Společnost, člověk a zdraví; 2: Ekonomika a inovace; 3: Rozvoj území; 4: Krajina, ekosystémy a biodiverzita a 5: Stabilní a bezpečná společnost. Zároveň jsou v tomto dokumentu stanoveny základní principy nutné pro dosažení udržitelného rozvoje v ČR, které je nezbytné respektovat při tvorbě všech navazujících strategií a koncepčních dokumentů (princip rovnováhy tří pilířů udržitelného rozvoje, princip soudržnosti a integrace politik a řízení, princip předběžné opatrnosti, princip generační a mezigenerační odpovědnosti, princip rovných příležitostí, princip partnerství a princip mezinárodní odpovědnosti). Pro Dohodu o partnerství a programy ESIF je SRUR

jedním z východisek a strategickým nástrojem pro koordinaci aktivit v oblasti udržitelného rozvoje v národních politikách. Hlavními tématy udržitelného rozvoje nejsou pouze záležitosti životního prostředí, ale rovněž naplnění ekonomických a sociálních potřeb. Ekologické hledisko je však významným parametrem při přijímání politik, strategií a koncepcí či rozhodování o investicích, což je vnímáno jako proces programování a přípravy celé strategie Dohody o partnerství.

Implementace Dohody o partnerství a programů se opírá o některé klíčové principy a zásady udržitelného rozvoje:

- „znečišťovatel platí“

Princip „znečišťovatel platí“ bude nadále uplatňován zejména formou ekonomických nástrojů, tj. poplatků za znečišťování životního prostředí. Poplatky placené podle jednotlivých zákonů k ochraně životního prostředí jsou povinné platby postihující využívání přírodních zdrojů, znečišťování životního prostředí a ohrožování zdraví a životů lidí, zvířat a rostlinstva v důsledku lidské činnosti. Obchodování s emisními povolenkami, které nadále bude uplatňováno lze rovněž zařadit k naplňování principu „znečišťovatel platí“.

- předběžné opatrnosti, prevence

Hlavním nástrojem předběžné opatrnosti bude nadále propracovaný systém EIA a SEA, který umožňuje včasné zapojení všech zúčastněných včetně odborné sféry do posuzování případných environmentálních a zdravotních vlivů záměrů, staveb, koncepcí i strategií. Obdobné funkce budou rovněž uplatňovány v rámci povolovacího systému IPPC. Prvky předběžné opatrnosti se uplatňují i v rámci systému povolování a udílení oprávnění a při územním plánování.

- minimalizace zdravotně škodlivých emisí

Systém různých opatření, omezení nebo pobídek bude zaměřen na zdravotně rizikové emise, zejména se jedná o emise polyaromatických uhlovodíků (PAH), dále mikročástice PM10, PM2,5, PM1, benzen, které jsou mutagenní a karcinogenní a další rizikové látky CO, oxidy dusíku, aldehydy, těkavé organické látky, prach, přízemní ozón a hluk. Největší pozornost bude věnována snižování emisí z dopravy a lokálních topenišť, které mají velký podíl na produkci zdravotně rizikových látek. Zdravotně rizikové emise budou řešeny i u ostatních zdrojů znečišťování tak, aby byly eliminovány zejména hlavní zdroje škodlivých emisí v obcích a městech.

- efektivního nakládání se zdroji

Pozornost bude věnována energetické náročnosti budov, zateplování a zvyšování energetické účinnosti budov i výroby. Potenciál energetických úspor je značný s dopadem na úsporu surovin a materiálu. Bude nadále rozvíjen program Nová Zelená úsporám. Dalším předpokladem efektivního nakládání se zdroji je i kvalitně nastavení systému nakládání s odpady, a to v souladu s principem hierarchie nakládání s odpady. Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů bude směřovat k co nejvyšší možné míře opětovného použití, materiálového využití, energetického využití a jiného uplatnění odpadů, které vznikly. Cílem bude dosáhnout takového využití odpadů, které co nejméně zatíží životní prostředí jako celek.

- ochrana klimatu (změny, adaptace)

Česká republika bude dále postupovat v souladu s implementačními nástroji ke Kjótské úmluvě a plnit závazky v rámci EU. Další snižování emisí skleníkových plynů bude i nadále významné prostřednictvím snižování energetické náročnosti, zlepšováním tepelných izolací, rozvíjením nových technologií, podporou inovací a výzkumu. Spolu se snižováním emisí

skleníkových plynů bude efektivní upřednostňovat synergická opatření, která zároveň snižují emise zdravotně rizikových látek. Jedním z dostupných nástrojů pro naplňování a vyhodnocování vlivů intervencí v Dohody o Partnerství na emise skleníkových plynů je nástroj CO2MPARE, který by vytvořen pro posuzování intervencí z hlediska emisí skleníkových plynů. Na základě provedené analýzy funkčnosti nástroje se jako nejvhodnější jeví jeho využití pro účely střednědobého a ex post hodnocení programů, resp. vybraných intervencí.

- biodiverzita a ochrana ekosystém

Bude naplňována Strategie biologické rozmanitosti a aktualizovaný Státní program ochrany přírody a krajiny, opatření k ochraně ekosystémů, biotopů, ohrožených druhů. V rámci EIA a SEA budou nadále posuzovány dopady opatření z hlediska jejich vlivů na lokality soustavy Natura 2000. Pozornost bude věnována v rámci CITES a importu i mezinárodní ochraně biodiverzity.

- odolnosti proti katastrofám

Prevence vzniku, případně zmírnění následků krizových situací způsobených zejména živelními pohromami, závažnými haváriemi, teroristickými činy a poruchami kritické infrastruktury budou hlavními cíli environmentální bezpečnosti. Hlavním úkolem pro zachování environmentální bezpečnosti bude zkvalitnění systému konkrétních legislativních, technických, organizačních a informačních opatření, snižujících riziko vzniku krizových situací a jejich negativního působení. Důraz bude kladen především na systém preventivních mitigačních a zejména adaptačních opatření, která jsou nejučinnější a ekonomicky nejefektivnější.

- udržitelný rozvoj v územním plánování

V souladu s dikcí zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, bude i nadále uplatňován princip udržitelného rozvoje území při realizaci projektů spolufinancovaných z fondů ESI majících průrůst do území. Udržitelný rozvoj území spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a je naplněním principu udržitelného rozvoje v rámci územního plánování. Cílem územního plánování je vytváření předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území, a to soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území.

Na základě zkušeností z období 2007–2013 je v rámci implementace Dohody o partnerství (tzn. napříč relevantními programy) a hodnocení výsledků intervencí nastaven jednotný způsob sledování vlivu intervencí na životní prostředí, popřípadě veřejné zdraví. Ve spolupráci s hodnotiteli SEA došlo k vytipování těch investičních priorit (specifických cílů v případě ENRF/prioritních oblastí v případě EZFRV), u kterých je relevantní vliv na životní prostředí sledovat a vyhodnocovat. U těchto oblastí jsou v rámci indikátorové soustavy jednotlivých programů vydefinovány vybrané indikátory pro zajištění monitoringu a hodnocení. Vzhledem k jednotnému přístupu napříč investičními prioritami/specifickými cíli/prioritními oblastmi je zajištěna i průřezovost sledování problematiky, tedy zohlednění udržitelného rozvoje i u těch intervencí, které nejsou přímo zacíleny na životní prostředí. Jedná se zejména o snižování energetické náročnosti, zavádění nových a současně environmentálně šetrných technologií apod. Vyhodnocení tématu bude součástí evaluačního plánu Dohody o partnerství a relevantních programů.

1.5.4 Horizontální cíle politik (průřezové strategie, koncepce a politiky)

V souladu se Společným strategickým rámcem, Přílohou 1 obecného nařízení jsou zohledňovány i ostatní definované horizontální cíle:

- **Přístupnost**
Kroky, které zamezí jakékoliv diskriminaci na základě zdravotního postižení, jsou integrální součástí chápání horizontálního principu rovných příležitostí a nediskriminace (viz kap. 1.5.2).
- **Řešení demografické změny**
Problémy vyplývající z demografické změny, zejména včetně problémů spojených s úbytkem pracujícího obyvatelstva, zvyšujícím se počtem obyvatel v důchodovém věku v celkové populaci a vylidňováním jsou přímo řešeny problémovými oblastmi Trh práce a Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví a jsou pokryty prioritami financování Účinné a efektivní služby zaměstnanosti, které přispějí ke zvýšení zaměstnanosti zejména ohrožených skupin a Sociální systém začleňující sociálně vyloučené skupiny a působící preventivně proti chudobě (viz kap. 1.1).
- **Přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování**
Přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování je přímo řešeno problémovou oblastí Životní prostředí, resp. její částí Změna klimatu a prevence rizik a katastrof. Problematika je pokryta prioritou financování Ochrana životního prostředí a krajiny a přizpůsobení se změně klimatu, jejímž cílem je v oblasti změny klimatu je cílem zvýšení adaptace krajiny na projevy klimatické změny (přírodě blízká a technická opatření, změny v rámci zemědělského a lesního hospodaření), dále pak zlepšení různých varovných a reakčních systémů týkajících se různých katastrof a zejména živelných pohrom souvisejících se změnou klimatu (viz kap. 1.1).

1.6 Seznam programů pod EFRR, ESF a IZM, FS, s výjimkou programů spadajících pod cíl Evropská územní spolupráce a programů EZFRV a ENRF, spolu s příslušnými orientačními přídělky pro každý ESI fond na každý rok (celková podpora Unie včetně výkonnostní rezervy)

Na základě rozhodnutí MMR-NOK ve spolupráci s MF bylo rozhodnuto, že s definitivní platností bude rozděleno pouze 80 % alokace strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Z důvodu požadavku EK na strukturu poskytovaných dat bylo rozhodnuto, že po vzájemné dohodě řídicích orgánů operačních programů bude rozděleno i zbývajících 20 % alokace s tím, že rozdělení této „rezervy“ je indikativní a definitivní rozhodnutí učiní nová vláda. Pro toto rozhodnutí existují i věcné důvody: EK dosud neposkytla definitivní členění finanční alokace na fondy, z důvodů nejasnosti znění čl. 70 obecného nařízení a článku 13.2 nařízení o ESF není možné stanovit úroveň přesunu mezi kategoriemi regionů a pohled ČR na splnění některých parametrů předběžných podmínek se odlišuje od postoje EK.

Tabulka 1-8: Seznam programů ESI fondů s orientačními přídělky pro každý fond na každý rok⁸⁸

Název programu	ESI Fond (EFRR, ESF, Fond soudržnosti, EZFRV, ENRF nebo IZM)	Celkem	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>		4 169 918 861	560 877 136	572 106 008	583 558 089	595 236 985	607 149 256	619 299 530	631 691 857
	<i>EFRR</i>	4 169 918 861	560 877 136	572 106 008	583 558 089	595 236 985	607 149 256	619 299 530	631 691 857
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>		2 779 600 572	373 871 641	381 356 627	388 990 397	396 775 362	404 715 889	412 815 066	421 075 590

⁸⁸ Nařízení č. 1305/2013 stanoví rozpis pro podporu rozvoje venkova v jednotlivých členských státech na léta 2014 – 2020. Tato částka však nemusí ve výsledku neodpovídat celkové alokaci PRV. Na její výši má vliv rozhodnutí ČR o způsobu převodu mezi 1. a 2. pilířem Společné zemědělské politiky. V současnosti bylo v této záležitosti učiněno dočasné rozhodnutí, jež je v souladu s uváděnou legislativou, a to, že pro rok 2014 nedojde k žádnému převodu mezi pilíři SZP. V průběhu roku 2014 musí MZe po debatě s partnery přijmout rozhodnutí o směru a výši případného přesunu mezi pilíři. Částka pro OP Rybnářství nebyla dosud stanovena.“

	<i>EFRR</i>	1 547 713 287	208 175 992	212 343 717	216 594 288	220 929 045	225 350 421	229 860 135	234 459 689
	<i>ESF</i>	1 231 887 285	165 695 649	169 012 910	172 396 109	175 846 317	179 365 468	182 954 931	186 615 901
<i>OP Životní prostředí</i>		2 565 439 018	342 913 406	351 031 939	359 199 463	366 896 233	374 164 223	382 158 166	389 075 588
	<i>EFRR</i>	374 824 020	50 415 902	51 425 239	52 454 639	53 504 427	54 575 193	55 667 352	56 781 268
	<i>FS</i>	2 190 614 998	292 497 504	299 606 700	306 744 824	313 391 806	319 589 030	326 490 814	332 294 320
<i>OP Doprava</i>		4 695 769 435	627 609 751	642 502 263	657 482 089	671 583 917	684 885 591	699 531 555	712 174 269
	<i>EFRR</i>	627 458 711	84 396 665	86 086 303	87 809 528	89 566 882	91 359 353	93 187 637	95 052 343
	<i>FS</i>	4 068 310 724	543 213 086	556 415 960	569 672 561	582 017 035	593 526 238	606 343 918	617 121 926
<i>Integrovaný regionální OP</i>		4 871 458 511	655 238 096	668 356 093	681 734 854	695 378 586	709 294 955	723 489 369	737 966 558
	<i>EFRR</i>	4 871 458 511	655 238 096	668 356 093	681 734 854	695 378 586	709 294 955	723 489 369	737 966 558
<i>OP Technická pomoc</i>		223 704 582	30 089 503	30 691 900	31 306 273	31 932 813	32 571 873	33 223 703	33 888 517
	<i>EFRR</i>	223 704 582	30 089 503	30 691 900	31 306 273	31 932 813	32 571 873	33 223 703	33 888 517
<i>OP Zaměstnanost</i>		2 135 737 492	293 079 666	297 113 318	296 981 921	302 925 494	308 987 836	315 171 303	321 477 954
	<i>ESF</i>	2 122 137 508	285 439 225	291 153 775	296 981 921	302 925 494	308 987 836	315 171 303	321 477 954
	<i>IZM</i>	13 599 984	7 640 441	5 959 543	0	0	0	0	0
<i>OP Praha - pól růstu ČR</i>		201 590 104	27 114 983	27 657 830	28 211 470	28 776 072	29 351 958	29 939 349	30 538 442
	<i>EFRR</i>	153 611 659	20 661 617	21 075 267	21 497 139	21 927 367	22 366 192	22 813 784	23 270 293
	<i>ESF</i>	47 978 445	6 453 366	6 582 563	6 714 331	6 848 705	6 985 766	7 125 565	7 268 149
Program rozvoje venkova		2 170 333 996	314 349 445	312 969 048	311 560 782	310 124 078	308 659 490	307 149 050	305 522 103
	EZFRV	2 170 333 996	314 349 445	312 969 048	311 560 782	310 124 078	308 659 490	307 149 050	305 522 103
Operační program		0	0	0	0	0	0	0	0

Rybářství									
	ENRF	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem		23 813 552 571	3 225 143 627	3 283 785 026	3 339 025 338	3 399 629 540	3 459 781 071	3 522 777 091	3 583 410 878

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Cílem Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.

Operační program je zaměřen na (1) Zvýšení počtu firem schopných posunovat či alespoň dosahovat technologickou hranici ve svém oboru, přičemž důraz bude kladen na rozvoj podnikových výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím. (2) Rozvoj podnikání a inovací v oborech s nižší znalostní intenzitou, který se soustředí zejména na podporu realizace nových podnikatelských záměrů, včetně rozvoje služeb vedoucích ke zvýšení konkurenční výhody jednotlivých firem v mezinárodním prostředí. (3) Posun k energeticky účinnému, nízkouhlíkovému hospodářství spočívající především ve zvyšování energetické účinnosti podnikatelského sektoru, využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizaci energetické infrastruktury a zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin. (4) Usnadnění rozvoje podnikání, služeb a přístupu ke službám státu prostřednictvím vysokorychlostního přístupu k internetu a širší nabídkou služeb informačních a komunikačních technologií, neboť konkurenceschopnost informační společnosti je založena právě na efektivním využívání moderních služeb ICT.

Na základě strategických dokumentů EU a ČR a analýzy potřeb České republiky pro budoucí období kohezní politiky 2014–2020 byly pro OP PIK identifikovány čtyři věcně zaměřené prioritní osy, a jedna prioritní osa na technickou pomoc, pro podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj:

- 1) Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace;
- 2) Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních firem;
- 3) Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin;
- 4) Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií;
- 5) Technická pomoc.

OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Hlavním cílem Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je investice do rozvoje lidského potenciálu, která je jednou z důležitých forem veřejných investic. Vizí operačního programu je přispět ke strukturálnímu posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle a na produkci kvalitních výsledků výzkumu.

Intervence v oblasti vzdělávání budou zároveň podpořeny systémovými změnami, které směřují ke zkvalitnění vzdělávacího systému naší země. Oblasti intervencí OP VVV zahrnují podporu rovnosti a kvality ve vzdělávání, rozvoj lepších kompetencí pro trh práce, posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost.

Podpora příjemců ze všech stupňů vzdělávací a vědecko-výzkumné soustavy bude rozdělena do 3 prioritních os doplněných a prioritní osy Technická pomoc. Jejich výčet je následující:

- 1) Posilování kapacit pro kvalitní výzkum;
- 2) Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj;
- 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání;
- 4) Technická pomoc.

OP Zaměstnanost

Cílem Operačního programu Zaměstnanost (OP Z) je zlepšení lidského kapitálu obyvatel ČR a veřejné správy v ČR, tedy základních prvků konkurenceschopnosti. ČR musí těmto oblastem věnovat značnou pozornost, pokud chce v současném komplexním světě obstát.

OP Z je zaměřený na podporu zaměstnanosti, rovných příležitostí žen a mužů, adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, dalšího vzdělávání, sociálního začleňování a boje s chudobou, zdravotních služeb, modernizaci veřejné správy a veřejných služeb a podporu mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy.

OP Z obsahuje 5 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky. Jejich vymezení vychází z klíčových národních i evropských strategických dokumentů, zkušeností z předešlých programových období i analýzy potřeb pro programové období 2014-2020. Prioritní osy OP Z jsou následující:

- 1) Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly;
- 2) Sociální začleňování a boj s chudobou;
- 3) Sociální inovace a mezinárodní spolupráce;
- 4) Efektivní veřejná správa;
- 5) Technická pomoc.

OP Doprava

Hlavním cílem Operačního programu Doprava (OP D) je zajištění kvalitní dopravní infrastruktury v celé ČR včetně postupného vyrovnávání kvality dopravní sítě ČR se „starými“ zeměmi EU. Sektor dopravy je jednou z důležitých oblastí národního hospodářství, která ovlivňuje prakticky všechny oblasti veřejného i soukromého života a podnikatelské sféry. Kvalitní dopravní infrastruktura je nutnou podmínkou pro zvyšování konkurenceschopnosti celého státu i jeho regionů. Její nerovnoměrná kvalita je i jednou z příčin územních rozdílů.

OP Doprava navazuje na stejnojmenný OP z programového období 2007–2013. Vychází z strategických dokumentů EU i ČR i analýzy potřeb pro programové období 2014–2020.

Podpora v rámci tohoto OP bude hlavně zaměřena na výstavbu a modernizaci železničních tratí, silnic a dálnic, vnitrozemských vodních cest, multimodální dopravu, infrastrukturu drážních systémů městské a příměstské dopravy, zavádění ITS, environmentálně čistý dopravní park či rozvoj napájecích stanic alternativních energií. OP D se bude skládat ze 4 prioritních os:

- 1) Infrastruktura pro železniční a další udržitelnou dopravu;
- 2) Silniční infrastruktura na síti TEN-T a veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu;
- 3) Silniční infrastruktura mimo síť TEN-T;
- 4) Technická pomoc.

OP Životní prostředí

Hlavním cílem Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) je dobrý stav životního prostředí ve všech jeho složkách a kvalitní environmentální infrastruktura. Životní prostředí je významným faktorem kvality života a jeho dobrý stav zároveň nutnou podmínkou udržitelného rozvoje.

OP ŽP navazuje na stejnojmenný OP z programového období 2007–2013. Vychází ze strategických dokumentů EU i ČR i analýzy potřeb pro programové období 2014–2020.

OP ŽP je rozdělen do 5 tematických prioritních os a prioritní osy Technická pomoc. Zaměřen bude na:

- 1) Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní;
- 2) Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech;
- 3) Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika;
- 4) Ochranu a péči o přírodu a krajinu;
- 5) Energetické úspory.

Integrovaný regionální operační program

Integrovaný regionální operační program (IROP) navazuje na sedm regionálních operačních programů a částečně na Integrovaný operační program z programového období 2007–2013. Prioritou IROPu je umožnění vyváženého rozvoje území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech.

IROP bude zaměřen na snižování územních rozdílů, zkvalitnění infrastruktury a posílení konkurenceschopnosti v regionech, posílení veřejných služeb, zaměstnanost a podporu vzdělanosti, jako jednoho z pilířů zvyšování kvality života obyvatel, a posílení institucionální kapacity veřejné správy.

Strukturován bude do těchto prioritních os:

- 1) Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony;
- 2) Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů;
- 3) Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí;
- 4) Technická pomoc.

OP Praha – pól růstu

Praha patří mezi nejbohatší regiony Evropské unie (měřeno HDP na 1 obyvatele). OP Praha – pól růstu ČR (OP PPR) si klade za cíl být, aby Praha byla i nadále dynamickým a konkurenceschopným městem, které bude ve svých funkcích splňovat všechny aspekty hlavního města České republiky jako jejího významného pólu růstu s dopadem na celý středoevropský region.

Operační program OP PPR, naváže na operační programy Praha Adaptabilita a Praha Konkurenceschopnost. Bude se jednat o multifondový operační program, tzn. bude financován z Evropského sociálního fondu i z Evropského fondu pro regionální rozvoj a umožní tak podporu investičních projektů i rozvoj lidských zdrojů.

Mezi intervence a oblasti, které budou v dalším období pro Prahu určující a které budou podporovány prostřednictvím OP PPR, patří využití kvalitního lidského a inovačního potenciálu v oblasti výzkumu, vývoje a inovací; podpora malých a středních podniků; energetické úspory a podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství; podpora vzdělávání a rovných příležitostí.

Strukturován bude do těchto prioritních os:

- 1) Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;
- 2) Udržitelná mobilita a energetické úspory;
- 3) Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě;

- 4) Vzdělávání a vzdělanost;
- 5) Technická pomoc

OP Rybářství

Globálním cílem Operačního programu Rybářství 2014–2020 (OP Rybářství) je udržitelná a konkurenceschopná akvakultura založená na inovacích, konkurenceschopnosti, znalostech a účinnějším využití zdrojů. Cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh včetně rozvoje mimoprodukčních funkcí rybníků. Je nezbytné rozvíjet tradiční a osvědčené formy akvakultury (rybníkářství) pro zajištění produkce kapra a současně zavádět moderní intenzivní chovné systémy k zajištění celoročních dodávek ryb na trh.

Podpora z OP Rybářství je zaměřena na zachování udržitelné produkce tržních ryb z tradiční akvakultury v České republice, investice do recirkulačních zařízení, investice do konkurenceschopnosti tradiční akvakultury, zvýšení podílu zpracovaných ryb, propagaci akvakultury a podporu konzumace ryb, a vývoj nových nebo inovovaných produktů a technologií a jejich zavádění do podniků, podporu forem hospodaření přispívající k zachování či zlepšování stavu životního prostředí a biologické rozmanitosti a na celoživotní vzdělávání.

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 je nástrojem k čerpání dotací z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. PRV přispěje ke zlepšení stavu životního prostředí obnovou, zachováním a zlepšením ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím a podporou účinného využívání zdrojů v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví. PRV dále umožní vytvořit podmínky pro růst konkurenceschopnosti zemědělských a potravinářských podniků, napomůže lepší organizaci potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Program bude také podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

OP Technická pomoc

Smyslem Operačního programu Technická pomoc (OP TP) je financování administrativy, podpory absorpční a administrativní kapacity a doplňkových činností nutných pro zdárný chod celého systému čerpání z ESI fondů v programovém období 2014–2020. OP TP bude stěžejní pro zajištění úspěšného působení Národního orgánu pro koordinaci i jiných orgánů. Cílem OP TP je, aby prostředky z ESI fondů byly využity v co nejvyšší míře a co nejefektivněji.

OP TP navazuje na stejnojmenný program z programového období 2007–2013. Zaměřen bude na vytvoření podmínek pro naplňování cílů, které stanoví Dohoda o partnerství, včetně uplatnění principu partnerství také s partnery vně veřejné správy, přípravu programového

období 2021+, zajištění publicity a absorpční kapacity především formou poskytování informací, podpory integrovaných přístupů, zajištění fungujícího Jednotného metodického prostředí a rozvoj lidských zdrojů na úrovni Dohody o partnerství.

Strukturován bude do těchto prioritních os:

- 1) Řízení a koordinace Dohody o partnerství;
- 2) Jednotný monitorovací systém;
- 3) Rozvoj lidských zdrojů na úrovni Dohody o partnerství;

1.7 Požadavek na převod alokace strukturálních fondů mezi kategoriemi regionů, kde je to použitelné (Článek 93 obecného nařízení)

Vzhledem k nevyjasněné interpretaci dopadů článků 70 obecného nařízení a článku 13.2 nařízení o ESF nebylo možno s definitivní platností uzavřít otázku převodu mezi kategoriemi regionů. Níže uvedená tabulka proto převádí jen polovinu potenciálně možného objemu převodu. Další rozhodnutí o převodu prostředků bude učiněno po vyjasnění této problematiky s EK a na národní úrovni.

Tabulka 1-9: Převod alokace mezi kategoriemi regionů

Kategorie regionů	Finanční alokace založená na rozhodnutí Komise (...)(EUR)	Převod do	Objem převedených prostředků(EUR)	Podíl na alokaci v kategorii regionů,z níž jsou prostředky převáděny(%)	Finanční alokace po převodech(EUR)
Méně rozvinuté regiony	15 282 489 121	Přechodové regiony	pro ČR není relevantní	1,50%	15 053 251 784
		Více rozvinuté regiony	229 237 337		
Přechodové regiony	pro ČR není relevantní	Méně rozvinuté regiony	0	pro ČR není relevantní	pro ČR není relevantní
		Více rozvinuté regiony	0		
Více rozvinuté regiony	88 203 748	Méně rozvinuté regiony	0	0	317 441 085
		Přechodové regiony	pro ČR není relevantní		

1.8 Převod prostředků z cíle Evropská územní spolupráce do cíle Investice pro růst a zaměstnanost, kde je to vhodné (Článek 94 obecného nařízení)

Převod prostředků z cíle Evropská územní spolupráce do cíle Investice pro růst a zaměstnanost nebude v ČR aplikován.

1.9 Žádost Evropské Komise o převod prostředků technické pomoci, kde je to vhodné (Článek 25 obecného nařízení)

Převod prostředků technické pomoci nebude v ČR aplikován.

1.10 Informace k alokaci týkající se výkonnostní rezervy podle ESI fondů a kde je to vhodné podle kategorií regionů a k objemu prostředků vyhrazených na výkonnostní rezervu (Článek 15 (1) (a) (vii) obecného nařízení)

Zvláštní alokace pro Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí je vyjmuta z výpočtu a provádění výkonnostní rezervy. U zbylých fondů je objem prostředků vyhrazených pro výpočet výkonnostní rezervy a alokace týkající se výkonnostní rezervy uveden v následující tabulce.

Česká republika stanovila jednotnou úroveň výkonnostní rezervy pro strukturální fondy a Fond soudržnosti jako 6 %, a to napříč operačními programy i prioritními osami.

Tabulka 1-10: Alokace výkonnostní rezervy podle ESI fondů, kategorií regionů a objemu prostředků vyhrazených pro výkonnostní rezervu

	2.	3.	4.		5.	6.	7.	8.
			Prostředky, jichž se výpočet výkonnostní rezervy nedotýká ⁸⁹					
Fond	Kategorie regionů	Celková podpora Společens tví ⁹⁰ (EUR)	Odpovídající podpora ESF pro IZM (EUR)	Převody v rámci Společné zemědělské politiky ⁹¹	Podpora Společenství, z níž se vypočítává výkonnostní rezervy (EUR) ⁹²	Výkonnostní rezervy (EUR)	Výkonnostní rezervy jako podíl na podpoře Společenství, z níž se výkonnostní rezervy vypočítává ⁹³	
EFRR	Vyspělé regiony	174 592 597			174 592 597	10 475 556	6,0%	
	Přechodové regiony							
	Méně vyspělé regiony	11 794 097 034			11 794 097 034	707 645 822	6,0%	
	Zvláštní alokace pro vzdálené nebo řídké osídlené regiony							
CELKEM		11 968 689 631	0		11 968 689 631	718 121 378		

⁸⁹ In accordance with Article 18 of the CPR.

⁹⁰ Including the performance reserve, after transfers between categories of regions and goals, where applicable.

⁹¹ Resources transferred from Pillar 1 of the Common Agricultural Policy to the EAFRD under Articles 7(2) and 14(1) of the Direct Payment Regulation (2013/...) and Transfers to the EAFRD in application of Articles 10b, 136 and Art 136b of Council Regulation (EC) No 73/2009 in respect of calendar years 2013 and 2014 respectively.

⁹² Total Union support after transfers less the amounts excluded for the purposes of calculation the performance reserve.

⁹³ The total for each ESI Fund, and for each category of region, should form 6% of the amounts set out in column 6.

EFRR							
ESF ⁹⁴	Vyspělé regiony	142 848 488			142 848 488	8 570 909	6,0%
	Přechodové regiony						
	Méně vyspělé regiony	3 259 154 750	13 599 984		3 245 554 766	194 733 286	6,0%
CELKEM ESF		3 402 003 238	13 599 984		3 388 403 254	203 304 195	
EZFR V	NA ⁹⁵	2 170 333 996			2 170 333 996	130 220 040	6,0%
Fond soudržnosti	NA	6 258 925 722			6 258 925 722	375 535 543	6,0%
ENRF	NA						
CELKEM (Všechny fondy)		23 799 952 587	13 599 984		23 786 352 603	1 427 181 156	6,0%

⁹⁴ ESF allocation, including the matching support for the YEI.

⁹⁵ There is no breakdown by category of region for the financial allocation from the EAFRD, Cohesion Fund and the EMFF.

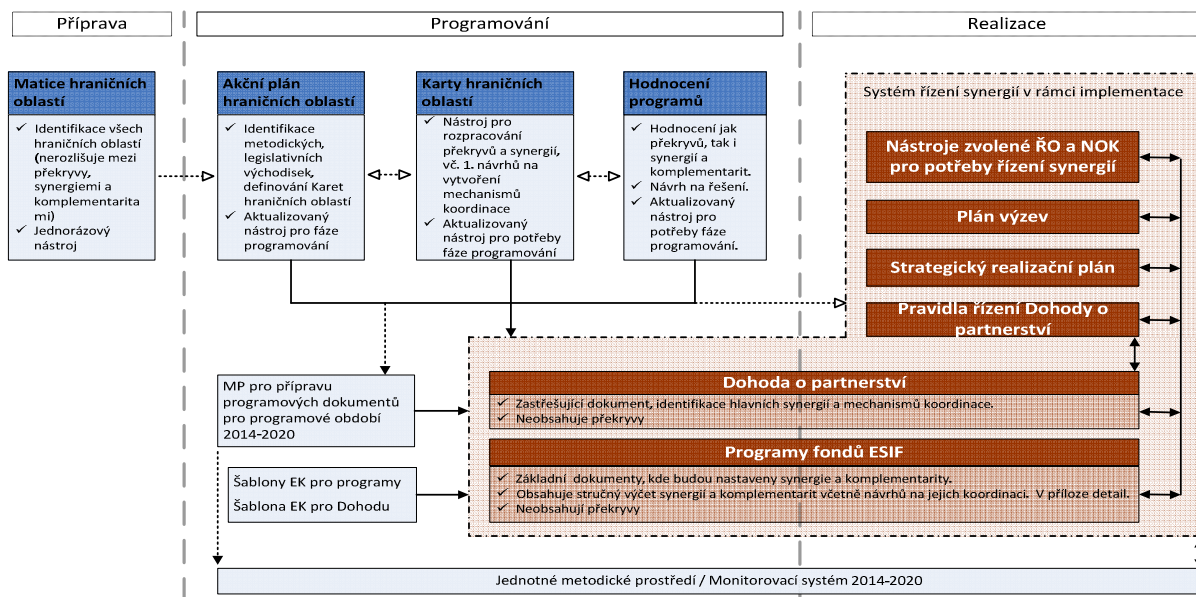
2 Opatření k zajištění účinné implementace podle čl. 15 (1,B) obecného nařízení

2.1 Institucionální rámec pro zajištění koordinace mezi fondy a ostatnímu Unijními a národními nástroji financování a s EIB

2.1.1 Popis opatření k zajištění koordinace mezi ESIF a ostatními unijními a národními zdroji

Nastavení koordinace má za cíl směřovat k eliminaci nežádoucích překryvů mezi programy a prioritami, dosahování komplementarit a synergií, kdy dochází k vhodnému doplňování intervencí. Koncentrace podpor uvnitř programů a mezi programy vyžaduje soustředění se na klíčové problémy a intervence, které mohou zajistit významné přínosy i při omezeném počtu programů a priorit, a to při zacílení finanční alokace prostředků na hlavní synergické oblasti. Proto je na úrovni Dohody o partnerství a jednotlivých programů koordinace mezi fondy, programy a dalšími unijními nástroji vnímána jako klíčový prvek programování i realizace, i s cílem optimálního naplňování tematických cílů a cílů strategie Evropa 2020.

Následující schéma popisuje intervenční logiku nastavování a realizace synergií a komplementarit nejen z pohledu časové posloupnosti, ale především i z pohledu použitých nástrojů a nastavení konceptu pro fázi implementace. Překryvy mezi programy byly postupným vyjednáváním a upřesňováním eliminovány a ve finálních návrzích programů se v dané struktuře programů neobjevují. I přesto je nezbytné průběžně pomocí zvolených nástrojů (např. vzájemnou spolupráci při formulaci výzev, účastí na platformách) zamezovat duplicitám, které mohou i při větší specifikaci realizovaných intervencí v rámci implementace programů vznikat. Pro fázi implementace tak budou podstatné zejména komplementarity a synergické intervence. Programové dokumenty a Dohoda o partnerství jsou základním stavebním kamenem pro zakotvení / naprogramování synergií. Aby tyto synergie byly jednoznačně formulovány a nastaveny pro fázi implementace, bude nezbytné nastavit systém řízení, procesy a implementační strukturu. Flexibilní interakce probíhá na úrovni definování projektových záměrů a aktivit pro realizaci v rámci programů. Klíčovým prvkem pro definování synergických intervencí bude plánování výzev a jejich popis, včetně paralelně existujících mechanismů koordinace, které budou tyto vstupy nastavovat a synchronizovat. Vedle toho jsou užity i další nástroje koordinace a to podle charakteru řešené synergie (více viz část k nástrojům mechanismů koordinace).

2.1.1.1 Identifikace oblastí intervencí, které budou vzájemně koordinovány

Vzájemné komplementarity a synergie, které by přispěly k naplňování tematických cílů ESIF a cílů strategie Evropa 2020, je možné identifikovat mezi programy (fondy) ESIF navzájem (příp. uvnitř programů), mezi programy ESIF a Unijními programy/nástroji a částečně mezi programy ESIF a národními programy. Nejsilnější synergie jsou spatřovány mezi programy ESIF. Synergie na úrovni tematického cíle jsou identifikovány zejména pro potřeby naplňování těchto tematických cílů a jejich monitorování. Synergie na úrovni prioritních os, investičních priorit nebo specifických cílů slouží ke konkrétnímu nastavení komplementárních a synergických vazeb, které se vzájemně doplňují nebo posilují ve svých účincích a dopadech. Nejnižší úrovní jsou vazby mezi aktivitami nebo konkrétními projekty, kde se realizují konkrétní synergie ve fázi implementace.

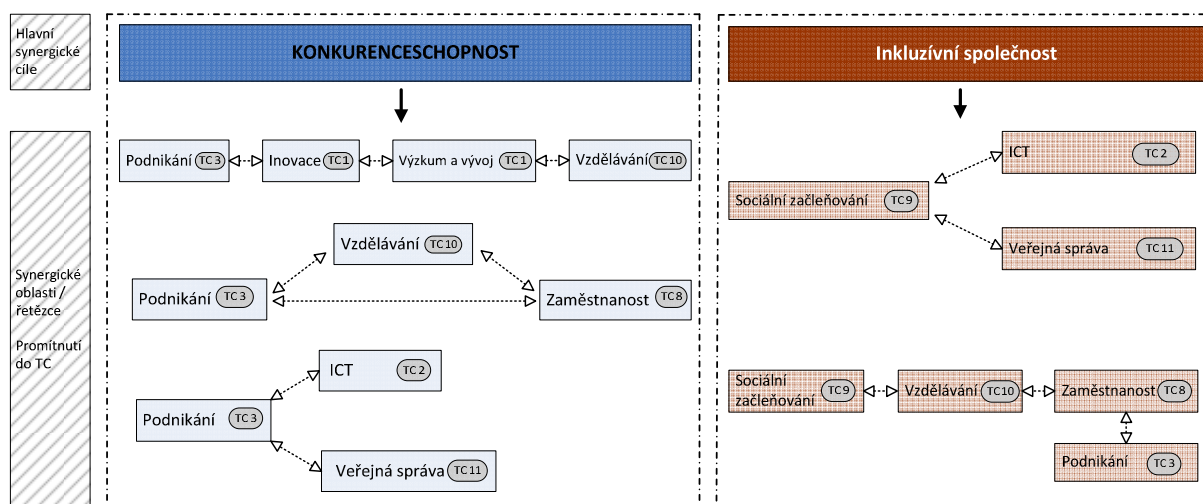
Vazby mezi programy ESIF

Tematické cíle jsou zpravidla naplňovány několika programy ESIF, v rámci kterých bude docházet ke komplementárním a synergickým vazbám. Tyto vazby jsou koordinovány podle nastavených a pro daný segment zvolených nástrojů. Kromě toho, že bude nezbytné mezi dotčenými ŘO zamezit vzniku duplicit při nastavování realizovaných intervencí, bude docházet při vzájemné koordinaci k dosahování přidané hodnoty v rámci tematického cíle.

Klíčové jsou intervence, které se navzájem posilují ve svých účincích a dopadech a které je možné identifikovat v rámci jednoho TC. Jde například o naplňování TC 1 v oblasti inovačních aktivit podniků, uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v podobě inovací. Dalším příkladem je naplňování TC 3 v oblasti podpory podnikání, zejména MSP a to i pro zemědělské podniky a podniky v odvětví akvakultury. Dále jde např. o naplňování TC 4 v oblasti snižování energetické náročnosti prostřednictvím 4 programů podle sektorového členění.

Kromě synergických a komplementárních vazeb mezi programy v rámci jednotlivých tematických cílů jsou definovány rovněž úzké vazby mezi programy různých tematických cílů. Funkční intervence, které podmiňují naplňování cílů Dohody o partnerství i strategie Evropa 2020, směřují ke dvěma hlavním synergickým cílům – konkurenceschopnosti a inkluzivní společnosti, a to při respektování ochrany životního prostředí a úzké vazby na rozvoj venkova. Tyto synergické cíle přímo vycházejí ze strategických cílů Dohody o

partnerství (viz kap. 1.1). K dosažení těchto cílů jsou realizovány klíčové synergie resp. synergické řetězce, které jsou vnímány jako ucelenější a na sobě „závislé“ synergie a které při vzájemné a bezprostřední realizaci přinášejí v krátkodobém (okamžité dopady) a dlouhodobém (zpožděné dopady) horizontu vyšší účinky, než kdyby byly realizovány odděleně. Je identifikováno pět hlavních identifikovaných řetězců, v tom tři pro dosažení synergického cíle Konkurenceschopnosti a dva pro dosažení synergického cíle Sociální začleňování. Dílčí synergické intervence probíhají uvnitř řetězců, v mnoha případech jde také o vzájemnou funkční či nutnou závislost resp. podmíněnost (věcnou, časovou, místní atd.) mezi některými synergiiemi v rámci fáze realizace. Pokud se část řetězce nepodaří realizovat, původně zamýšlené efekty nebudou dosahovány v plné míře, nicméně efekty přinese i realizace dílčích synergií. Synergické intervence jsou následně realizovány v jednotlivých programech a výsledky z implementace budou promítány do naplňování TC a cílů Dohody o partnerství.

V rámci synergického cíle Konkurenceschopnost lze identifikovat tři klíčové synergie vedoucí k rozvoji podnikání. U synergie podpora podnikání (TC 3) včetně odvětví zemědělství a odvětví rybářství a akvakultury, výzkum, vývoj a inovace (TC 1) a vzdělávání (TC 10), půjde o posilování výzkumné a inovační infrastruktury a podpory podnikových investic do inovací. Jedná se o vazby na bázi znalostního a inovačního řetězce mezi výzkumnými a vývojovými kapacitami a podniky, s propojením na iniciující podporu výzkumných aktivit za aktivní účasti podnikové sféry ale také kvalitu a kapacity v oblasti vzdělávání. Kromě tohoto úzeji zaměřeného synergického řetězce je nutné sledovat a hodnotit širší vzájemnou synergii mezi podporou zaměstnanosti (TC 8) spojující stranu nabídky a poptávky na trhu práce na jedné straně a vzděláváním (TC 10) umožňující sladění nabídky vzdělávacího systému se stávajícími a očekávanými požadavky trhu práce na straně druhé (včetně aktivit v oblasti celoživotního učení), s úzkou vazbou na podporu podnikání (TC 3) včetně odvětví zemědělství a odvětví rybářství a akvakultury. V neposlední řadě existuje významná synergie vznikající úzkou provazbou podpory podnikání (TC 3), službami veřejné správy pro podnikání (TC 11) a dostupnou infrastrukturou ICT (TC 2)..

V rámci synergického cíle Sociální začleňování lze identifikovat 2 klíčové synergie. V jednom případě jde podporu sociálního začleňování (TC 9) rozvojem ICT infrastruktury (TC 2) a příslušnými službami veřejné správy (TC 11). Ve druhém případě je nutné sledovat vzájemné synergie mezi sociálním začleňováním (TC 9) a vzděláváním (TC 10) a zaměstnaností (TC 8), s úzkou vazbou na podporu podnikání (TC 3) (sociální podnikání apod.).

Díleč identifikaná vazba je mezi TC 5 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik (OP ŽP, IROP) a TC 6 Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů ve vazbě na infrastrukturu (OP ŽP). Půjde o zajištění synergií v oblasti zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní, řešení odpadů a materiálových toků, ekologických zátěží a rizik, řešení mimořádných situací vzniklých z nových hrozeb způsobených změnami klimatu.

Infrastruktura, ať už dopravní (TC 7) či ICT (TC 2), energetická (TC 4) či v oblasti životního prostředí (TC 5 a TC 6), je klíčovým determinujícím předpokladem pro realizaci většiny z rozvojových intervencí v oblasti podnikání, výzkumu a vývoje, vzdělávání či trhu práce. Dosahování očekávaných výsledků u stanovených synergií je tak podmíněno úspěšnou, cílenou a flexibilní výstavbou a modernizací dopravní infrastruktury a systémů, energetických sítí, ICT či aktivitami v oblasti životního prostředí.

Některé ze synergií mají silný územní charakter. Pro realizaci synergií ve vybraném území je rozhodujícím faktorem stanovení a zacílení potřeb daného území. Prakticky ve všech stanovených řetězcích lze spatřovat synergií na Operační program PPR.

Přehledy uvádí již konkrétní věcnou specifikaci u synergických řetězců včetně institucionálního zajištění a nástrojů mechanismů koordinace. Širší popis užitých nástrojů a institucí, které budou synergie zajišťovat je poté uveden k podkapitole 2.1.1.3.

Synergický řetězec: Podnikání - Výzkum - vývoj – inovace – vzdělávání

Program	OP VVV	OP PIK	OP R	PRV
Tematický cíl	TC1, TC10	TC1, TC3	TC3, TC6	TC 1, TC 10
Prioritní osa	PO 1 Posilování kapacit pro kvalitní výzkum (EFRR) PO 2 Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum (ESF)	PO 1 Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace (EFRR) PO 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků (EFRR)	PU: 2 Podpora akvakultury, včetně souvisejícího zpracování, založená na inovacích, konkurenceschopnosti a znalostech	Priorita 1 PRV Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.
Věcná specifikace	Posílení výzkumné excelence, kvalitní orientovaný výzkum. Zlepšení podmínek pro výuku spojenou s výzkumem	Podpora inovační výkonnosti podniků, zvýšení intenzity a využití výsledků aplikovaného výzkumu, spolupráce podnikatelského sektoru a veřejných institucí v oblasti výzkumu	Podpora inovací zejména transferu technologií do praxe Celoživotní vzdělávání	Podpora inovací a spolupráce Podpora dalšího odborného vzdělávání a informační akce v zemědělství a lesnictví.
Institucionální zajištění	<p>Řídící orgány: Dohoda mezi OP PIK a OP VVV, stanoven společný ZS (Technologická agentura ČR). Oblast zemědělství bude v rámci celého synergického řetězce pokryta PRV.</p> <p>NOK: Facilitace a celková koordinace v rámci Dohody, účast při řešení obsahu a časování ročních strategických plánů a výzev, monitoruje naplňování opatření v rámci řetězce.</p> <p>PS Rady pro ESI fondy: Pracovní skupina pro konkurenceschopné podniky, výzkum, inovace, efektivní VS a zaměstnanost a vzdělávání – odborné poradenství a návrhy řešení komplexních problémů, vzájemné sladování intervencí za účelem efektivního naplňování synergického řetězce.</p> <p>MV: Vzájemné zastoupení ŘO v MV. Sledování, průběžné hodnocení a doporučování úprav plánů, postupů apod.</p>			
Nástroje	<p>Společná příprava Strategických realizačních plánů, průběžná kontrola jejich naplňování, řešení překážek, problémů a barrier realizace.</p> <p>Nastavení harmonogramu výzev, garance věcného obsahu zaměřených výzev, podíl na nastavení technických parametrů výzev, podíl ŘO na výběru projektů, bodové zvýhodnění projektů.</p> <p>Společná data a indikátory, měsíční monitoring, sledování a vyhodnocování ročních strategických plánů, v případě problémů doporučení evaluace příčin apod.</p>			

Synergický řetězec: Podnikání – zaměstnanost – vzdělávání

Program	OP Z	OP PIK	OP VVV	OP R	PRV
Tematický cíl	TC8	TC3	TC10	TC3	TC8
Prioritní osa	PO 1 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly (ESF)	PO 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků (EFRR)	PO 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání (ESF)	Priorita Unie 2: Podpora akvakultury, včetně souvisejícího zpracování, založená na inovacích, konkurenceschopnosti a znalostech	Priorita 6 PRV Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech
Věcná specifikace	Zvýšení odborné úrovně znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce	rozvoj podnikových vzdělávacích středisek a zajištění kvalitního zázemí pro realizaci vzdělávacích aktivit v podnicích	aktivity zaměřené na podporu motivace dětí a žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, zlepšení odborné a podnikatelské kompetence absolventů a zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce	Podpora pro podniky akvakultury v oblasti zpracovatelského průmyslu Rybářská turistika	Diverzifikace činností zemědělských subjektů ve smyslu zahájení a rozvoje nezemědělské podnikatelské činnosti
Institucionální zajištění	<p>Řídící orgány: Stanoven věcný garant pro oblast vzdělávání v průmyslovém odvětví ve vazbě na podnikání a zároveň věcný garant za oblast dalšího vzdělávání.</p> <p>NOK: Facilitace a celková koordinace v rámci Dohody, účast při řešení obsahu a časování ročních strategických plánů a výzev, monitoruje naplňování opatření v rámci řetězce.</p> <p>PS Rady pro ESI fondy: Pracovní skupina pro konkurenceschopné podniky, výzkum, inovace, efektivní VS a zaměstnanost a vzdělávání – odborné poradenství a návrhy řešení komplexních problémů, vzájemné sladování intervencí za účelem efektivního naplňování synergického řetězce.</p> <p>MV: Vzájemné zastoupení ŘO v MV. Sledování, průběžné hodnocení a doporučování úprav plánů, postupů apod.</p>				
Nástroje	<p>Společná příprava Strategických realizačních plánů, průběžná kontrola jejich naplňování, řešení překážek, problémů a bariér realizace.</p> <p>Nastavení harmonogramu výzev, garance věcného obsahu zaměření výzev, podíl na nastavení technických parametrů výzev, podíl ŘO na výběru projektů, bodové zvýhodnění projektů.</p> <p>Společná data a indikátory, měsíční monitoring, sledování a vyhodnocování ročních strategických plánů, v případě problémů doporučení evaluace příčin apod.</p>				

Synergický řetězec: Podnikání - služby veřejné správy pro podnikání – infrastruktura ICT

Program	OP PIK	OP Z	IROP
Tematický cíl	TC2, TC3	TC11	TC2, TC11
Prioritní osa	PO 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků (EFRR) PO 4 Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií (EFRR)	PO 4 Efektivní veřejná správa (ESF)	PO 3 Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí (EFRR)
Věcná specifikace	realizace podnikatelských záměrů začínajících podniků (do 5 let) a rozvojových podniků zřizování nových sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu a rozšiřování stávající infrastruktury pro přístup k internetu	aktivity spojené s další etapou modernizace veřejné správy, s dalším rozvojem využívání kvalitních systémů ICT, s podporou investic k řešení zvláštních rizik a k rozvoji systémů krizového řízení	rozvoj systémů ICT, výstavba datových sítí veřejné správy, vybudování bezpečných datových úložišť a infrastruktury pro vytvoření cloudových řešení státní správy a samosprávy, další rozvoj; sdílení; publikace dat veřejné správy na principu „open data“ pro potřeby dalších uživatelů

Institucionální zajištění	<p><u>NOK</u>: Facilitace a celková koordinace v rámci Dohody, účast při řešení obsahu a časování ročních strategických plánů a výzev, monitoruje naplňování opatření v rámci řetězce.</p> <p><u>PS Rady pro ESI fondy</u>: Pracovní skupina pro konkurenceschopné podniky, výzkum, inovace, efektivní VS a zaměstnanost a vzdělávání a PS pro páteřní infrastrukturu – odborné poradenství a návrhy řešení komplexních problémů, vzájemné sladování intervencí za účelem efektivního naplňování synergického řetězce.</p> <p><u>MV</u>: Vzájemné zastoupení ŘO v MV. Sledování, průběžné hodnocení a doporučování úprav plánů, postupů apod.</p>
Nástroje	<p>Společná příprava Strategických realizačních plánů, průběžná kontrola jejich naplňování, řešení překážek, problémů a bariér realizace.</p> <p>Nastavení harmonogramu výzev, garance věcného obsahu zaměření výzev, podíl na nastavení technických parametrů výzev, podíl ŘO na výběru projektů, bodové zvýhodnění projektů.</p> <p>Společná data a indikátory, měsíční monitoring, sledování a vyhodnocování ročních strategických plánů, v případě problémů doporučení evaluace příčin apod.</p>

Synergický řetězec: Sociální začleňování – infrastruktura ICT- služby veřejné správy

Program	OP Z	IROP
Tematický cíl	TC9, TC11	TC2, TC9
Prioritní osa	PO 2 Sociální začleňování a boj s chudobou (ESF) PO 4 Efektivní veřejná správa (ESF)	PO 2 Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů (EFRR) PO 3 Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí (EFRR)
Věcná specifikace	<p>Podpora sociálně vyloučeným osobám prostřednictvím sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti, podpora služeb zaměřených na prevenci sociálního vyloučení</p> <p>Aktivita spojené s další etapou modernizace veřejné správy, s dalším rozvojem využívání kvalitních systémů ICT, s podporou investic k řešení zvláštních rizik a k rozvoji systémů krizového řízení</p>	<p>Zřizování a rozšiřování kapacity či rozsahu služeb poskytovaných v komunitě, podporovány budou terénní, ambulantní a pobytové formy sociálních, zdravotních a návazných služeb pro osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené;</p> <p>Rozvoj systémů ICT, výstavba datových sítí veřejné správy, vybudování bezpečných datových úložišť a infrastruktury pro vytvoření cloudových řešení státní správy a samosprávy;</p>
Institucionální zajištění	<p><u>Řídící orgány</u>: Ustavení koordinační pracovní skupiny k přípravě a realizaci návazných výzev – koordinace opatření z ESF a EFRR.</p> <p><u>NOK</u>: Facilitace a celková koordinace v rámci Dohody, účast při řešení obsahu a časování ročních strategických plánů a výzev, monitoruje naplňování opatření v rámci řetězce.</p> <p><u>PS Rady pro fondy</u>: Pracovní skupina pro trh práce, vzdělávání a boj s chudobou a PS pro páteřní infrastrukturu – odborné poradenství a návrhy řešení komplexních problémů, vzájemné sladování intervencí za účelem efektivního naplňování synergického řetězce.</p> <p><u>MV</u>: Vzájemné zastoupení ŘO v MV. Sledování, průběžné hodnocení a doporučování úprav plánů, postupů apod.</p>	
Nástroje	<p>Společná příprava Strategických realizačních plánů, průběžná kontrola jejich naplňování, řešení překážek, problémů a bariér realizace.</p> <p>Nastavení harmonogramu výzev, garance věcného obsahu zaměření výzev, podíl na nastavení technických parametrů výzev, podíl ŘO na výběru projektů, bodové zvýhodnění projektů.</p> <p>Společná data a indikátory, měsíční monitoring, sledování a vyhodnocování ročních strategických plánů, v případě problémů doporučení evaluace příčin apod.</p>	

Synergický řetězec: Sociální začleňování – zaměstnanost - vzdělávání

Program	OP Z	OP VVV	IROP
Tematický cíl	TC8, TC9	TC10	TC8, TC9, TC10
Prioritní osa	PO 1 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly (ESF) PO 2 Sociální začleňování a boj s chudobou (ESF)	PO 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání (ESF)	PO 2 Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů (EFRR)

Věcná specifikace	<p>Poradenské a informační činnosti a programy – podpora poradenských činností a programů, jejichž cílem je zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání; příprava k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, podpora JOB klubů, řízené poradenství ke změně kvalifikace;</p> <p>podpora rozvoje a kapacit institucí trhu práce (analytických, metodických a řídicích) s ohledem na potřeby trhu práce</p> <p>Podpora sociálně vyloučeným osobám prostřednictvím sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti, podpora služeb zaměřených na prevenci sociálního vyloučení</p>	<p>aktivity zaměřené na rozvoj rovných příležitostí a podmínek pro začleňování dětí a žáků SVP do běžných škol s důrazem na vzdělávání v MŠ a ZŠ</p>	<p>Zřizování a rozšiřování kapacity či rozsahu služeb poskytovaných v komunitě, podporovány budou terénní, ambulantní a pobytové formy sociálních, zdravotních a návazných služeb pro osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené,</p> <p>rozvoj a zkvalitnění služeb zaměstnanosti prostřednictvím zajištění materiálně technického zabezpečení.</p> <p>Investice do výstavby, rekonstrukce či přestavby objektů, ve kterých je poskytování předškolní, primární a sekundární vzdělávání</p>
Institucionální zajištění	<p>Řídící orgány: Stanoven věcný garant za další vzdělávání (MŠMT), zejména ve vztahu s OP Z</p> <p>Ustavení koordinační pracovní skupiny k přípravě a realizaci návazných výzev – koordinace opatření z ESF a EFRR.</p> <p>NOK: Facilitace a celková koordinace v rámci Dohody, účast při řešení obsahu a časování ročních strategických plánů a výzev, monitoruje naplňování opatření v rámci řetězce</p> <p>PS Rady pro fondy: Pracovní skupina pro trh práce, vzdělávání a boj s chudobou – odborné poradenství a návrhy řešení komplexních problémů, vzájemné sladování intervencí za účelem efektivního naplňování synergického řetězce.</p> <p>MV: Vzájemné zastoupení ŘO v MV. Sledování, průběžné hodnocení a doporučování úprav plánů, postupů apod.</p>		
Nástroje	<p>Společná příprava Strategických realizačních plánů, průběžná kontrola jejich naplňování, řešení překážek, problémů a barrier realizace.</p> <p>Nastavení harmonogramu výzev, garance věcného obsahu zaměření výzev, podíl na nastavení technických parametrů výzev, podíl ŘO na výběru projektů, bodové zvýhodnění projektů.</p> <p>Společná data a indikátory, měsíční monitoring, sledování a vyhodnocování ročních strategických plánů, v případě problémů doporučené evaluace příčin apod.</p>		

Vazby mezi programy ESIF a Unijními programy/nástroji

Důležité synergie je možné identifikovat a následně řídit nejen na úrovni programů ESIF, ale rovněž mezi programy ESIF a Unijními programy.

Horizont 2020 - rámcový program pro výzkum a inovace v Evropské unii

Synergie vůči programu Horizont 2020 jsou identifikovány v rámci tematických cílů 1, 2 a 3 (OP VVV, OP PIK, OP PPR, PRV).

Vazbu PRV na Horizont 2020 lze spatřovat již na úrovni formulace cílů pro Evropské inovativní partnerství ze strany EU. Koordinaci předpokládáme z úrovně EK, kdy snahou EK je sladit cíle EIP s náplní Horizont 2020. PRV naplňuje cíle EIP prostřednictvím operačních skupin EIP.

V případě konkrétních intervencí jde o realizaci aktivit jak směřujících k posílení absorpční kapacity pro projekty Horizont 2020, tak aktivit směřujících k využití, šíření a uplatnění výsledků projektů realizovaných s podporou Horizont 2020. Z hlediska konkrétních intervencí se v rámci OP VVV předpokládá podpora zejména aktivit na posílení kapacit pro zapojení českých subjektů do projektů v prioritě 1 Horizont 2020 (vynikající věda), a to především v aktivitách na posílení zapojení českých subjektů do projektů nadnárodních výzkumných infrastruktur, dále aktivity na podporu absorpční kapacity v účasti v Horizont 2020 (podpora přípravy mezinárodních grantů a pracovníků grantové podpory), podpůrné granty (tzv. top-up grants), zejména pro akce European Research Council, Marie Skłodowska-Curie a pro projekty ERA Chairs. Podpora je cílena rovněž na podporu absorpční kapacity v účasti v Horizont 2020 (podpora přípravy mezinárodních grantů), dále na systémové

nadnárodní aktivity jako např. příprava účasti a účast českých subjektů v projektech EIT, joint programming, joint technology initiatives, apod.

Vazbu OP PIK na rámcový program pro výzkum a inovace Horizont 2020 (zejména na priority 1 a 2) lze spatřovat zejména v prioritní ose 1 a 2, kde se předpokládá realizace aktivit směřujících k ochraně práv z duševního vlastnictví, zvyšování informovanosti podniků o opatřeních a projektech na podporu ochrany průmyslového vlastnictví, podpora zavádění inovací výrobků a služeb a jejich uvedení na trh, rozvoj služeb podpůrné infrastruktury a realizace podnikatelských záměrů nových a rozvinutých MSP. OP PIK vytváří materiální i personální podmínky pro zapojení českých subjektů do programu Horizont 2020, zvyšuje úspěšnost českých subjektů i týmů, neboť účast v národních programech zlepšuje jejich odbornou i organizační úroveň. Dílčí vazba je rovněž v oblasti energeticky účinného a nízkouhlíkového hospodářství v rámci prioritní osy 3 OP PIK ve vztahu k prioritě 3 Horizont 2020 Společenské výzvy. OP PIK rovněž zajišťuje kvalitní poradenské služby a informace pro potenciální účastníky Horizont 2020.

Z hlediska mechanismů a struktur pro koordinaci je předpokládáno zapojení vybraných českých delegátů programových výborů Horizont 2020 v monitorovacím výboru OP VVV a OP PIK tak, aby mohla být zajištěna těsná koordinace a přenos informací mezi oběma podpůrnými nástroji. Otázky koordinace struktur a aktivit určených na podporu účasti žadatelů a příjemců budou řešeny v závislosti na tom, jak se vyvinou jednání ohledně organizačního a finančního zajištění podpůrné sítě Horizont 2020 prostřednictvím Národního kontaktního bodu (tzv. NCP).

Prioritou programu relevantní ve vztahu k OP PPR je především „Vedoucí postavení v průmyslu“ zaměřené mj. na podporu MSP. Využití programu ze strany subjektů se sídlem na území hl. m. Prahy je nutné vnímat jako významnou komplementaritu k podpoře z prioritní osy 1 OP PPR. Další relevantní prioritou je priorita „Společenské výzvy“ zaměřená na některé oblasti (doprava, energetika, demografické změny) významné pro městské prostředí Prahy.

LIFE (Program pro životní prostředí a ochranu klimatu)

Doplňkovost vůči programu LIFE je identifikována v rámci tematických cílů 4, 5 a 6 (OP ŽP, IROP, PRV, OP PPR)

Vzhledem k tomu, že OP ŽP i program LIFE jsou koordinovány Ministerstvem životního prostředí (v rámci jedné sekce resortu), předpokládá se, že bude koordinace zajištěna v rámci organizační a administrativní struktury MŽP. Koordinace bude probíhat z hlediska sladování harmonogramu výzev obou programů a identifikace konkrétních tematických průníků a komplementarit s cílem poskytovat informace a poradenství žadatelům ohledně možností komplementárního využití obou programů při implementaci akčních rámců pro NATURA 2000 dle strategie Unie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020, se zvláštním důrazem na účinné řízení a upevňování soustavy NATURA 2000 zřízené směrnicí 92/43/EHS, dále i povodňových plánů dle Vodní rámcové směrnice a dalších relevantních právních předpisů, odpadových plánů dle rámcové směrnice o odpadech č. 2008/98, plánů a programů kvality ovzduší dle Směrnice EP a Rady 2008/50/ES a implementace mitigačních a adaptačních strategií v oblasti změny klimatu. Za tímto účelem budou nastaveny interní mechanismy koordinace a vzájemné spolupráce.

Přesné postupy pro předkládání a hodnocení integrovaných projektů jsou součástí nastavení víceletého programového pracovního období programu LIFE, který byl připraven Evropskou komisí ve spolupráci s členskými státy (Nařízení 1293/2013 (EU)). Na základě schválení tohoto dokumentu jsou dopracovány jednotlivé postupy i na národní úrovni.

Vazba mezi programem LIFE a IROP je volná, přičemž LIFE se zaměřuje na rozvoj institucionální základny, vzdělávání a sdílení informací v oblasti změny klimatu a ochrany životního prostředí a IROP podporuje řešení a řízení rizik s ohledem na změny klimatu a snižování energetické náročnosti v sektoru bydlení věnuje přímo investičním aktivitám.

Jedním z obecných cílů programu LIFE je přispívat k přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství odolnému vůči změnám klimatu a účinně využívajícímu zdroje, k ochraně a zlepšování kvality životního prostředí. Podobně tematický cíl 4 OP PPR je zaměřen na podporu přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích. Vzájemná doplňkovost programu LIFE (hlavně prioritní oblasti Zmírnění změny klimatu) s OP PPR se týká především PO 2 Udržitelná mobilita a energetické úspory, specifického cíle 2.1 „Energetické úspory v městských objektech dosažené také s využitím vhodných obnovitelných zdrojů energie, energeticky efektivních zařízení a inteligentních systémů řízení“. Jedná se zejména o aktivity, které přispívají k demonstraci inovativních systémů ke snižování emisí skleníkových plynů vhodných k tomu, aby byly napodobovány, přenašeny nebo začleňovány. V OP PPR to jsou např. pilotní projekty přeměny energeticky náročných veřejných budov (ve vlastnictví hl. m. Prahy) na budovy s téměř nulovou spotřebou energie (příp. na budovy v pasivním energetickém standardu) s integrovanými inteligentními systémy. Prioritní osa 2 OP PPR je zaměřena pouze na veřejné objekty a zařízení ve vlastnictví hl. m. Prahy nebo jeho organizací umístěných na území hl. m. Prahy. Program LIFE se v programovém období 2014-2020 více zaměří na inovace orientované na veřejný sektor a na hledání řešení, která lze nejčastěji nejlépe realizovat v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru. Cílovým územím je celá ČR. Program LIFE je doplňkovým finančním nástrojem a platí pro něj, že projekty, které jsou financovatelné z některého z programů členské země, nemohou být financovány z programu LIFE. Žádosti se předkládají na národní kontaktní místo, kterým je MŽP, jsou však posuzovány na evropské úrovni, kde probíhá také výběr projektů.

COSME (Program pro konkurenceschopnost podniků s důrazem na malé a střední podniky)

Doplňkovost vůči programu COSME je identifikována v rámci tematických cílů 1 a 3 (OP PIK, OP PPR).

Pokud jde o Program pro konkurenceschopnost podniků s důrazem na malé a střední podniky 2014 - 2020 (COSME), zde lze vysledovat rovněž vazbu na prioritní osy 1 a 2 OP PIK. Z hlediska detailní vazby uvnitř prioritních os, doplňkovost OP PIK na COSME lze spatřovat v intervencích k zlepšení přístupu firem na trhy Unie a celosvětově a zlepšení přístupu k financím pro malé a střední podniky ve formě vlastního kapitálu a dluhů. Z hlediska podporovaných aktivit v rámci OP PIK, které mají vazbu na výše uvedené intervence COSME, jde především o realizaci podnikatelských záměrů nových a rozvinutých MSP, rozvoj internalizace MSP a rovněž podporu MSP v oblasti ochrany duševního vlastnictví.

Program COSME je zaměřen mj. na stimulaci podnikání a zlepšení přístupu podniků k financím. V tomto smyslu jsou podpůrné aktivity prioritní ose 1 OP PPR koncipovány s vědomím doplňkovosti vůči programu COSME.

CEF (Nástroje pro propojení Evropy)

Doplňkovost vůči programu CEF je identifikována v rámci tematických cílů 4 a 7 (OP PIK, OP D, IROP).

V rámci CEF je podpora zacílena na intervence do významných přeshraničních spojení na síti TEN-T v oblasti výstavby a modernizace železničních tratí – jde o vzájemnou doplňkovost

s OP Doprava. Pro oblast silniční infrastruktury sítě TEN-T i mimo síť TEN-T je v rámci OP Doprava předpokládána podpora investic do sítí celostátního významu. Všechny investice do dopravní infrastruktury celostátního významu má v gesci Ministerstvo dopravy a to bez ohledu na to, z jakého zdroje budou financovány. Hlavním mechanismem koordinace bude dodržování plánu výstavby stanoveného v rámci dokumentu Dopravních sektorových strategií 2014-2020 (2. fáze). Schvalování všech projektů bude probíhat na Ministerstvu dopravy (v rámci Centrální komise), které bude za koordinaci odpovědné.

EFRR. Podpora modernizace a rozvoj přenosových sítí (vysoké napětí) z EFRR, bude využita na doplnění finančních prostředků z CEFu. Zde je však dále nutné zdůraznit, že z CEFu lze žádat jen na projekty, které byly zařazeny na seznam Projektů společného zájmu (PCI). V případě ČR se jedná o několik dílčích projektů (vedení a rozvodny), které v konečném důsledku tvoří jedno dlouhé vedení velmi vysokého napětí. Potřeby samotné ČR jsou vzhledem k přenosové soustavě daleko širší. Vazba CEFu na EFRR a FS je tedy nejen komplementární, tj. možnost podpory i těch projektů, které jsou v zájmu bezpečnosti dodávek pouze pro ČR bez významných evropských dopadů, ale i substituční, a sice možnost finanční podpory projektů, které sice na seznamu PCI jsou, ale na čerpání z nástroje CEF se nemusí dostat

Projekty financované z IROP budou navazovat na páteřní projekty ICT financované z CEF na úrovni EU. Jedná se především o aktivity na podporu propojení a interoperability vnitrostátních veřejných elektronických služeb i přístup k těmto sítím, jakož i ochrana občanů a kritické infrastruktury před kybernetickými útoky a obdobnými událostmi. Mezi programy existuje tedy doplňkovost a vzájemná koordinace vychází především ze společné strategie rozvoje eGovernment v ČR. Druhým aspektem z hlediska vzájemné koordinace je role Hlavního architekta eGovernmentu v rámci ministerstva vnitra, který se vyjadřuje ke všem projektům ICT v oblasti eGovernmentu.

Erasmus+

Doplňkovost vůči programu Erasmus+ pro všechny je identifikována v rámci tematického cíle 10 (OP VVV).

Vzájemná doplňkovost s OP VVV se týká zejména PO 2 Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj. Jde zejména o aktivity směřující ke studijní mobilitě a mobilitě pracovníků škol, podpoře podnikavosti, podpoře zvyšování rovnosti ve vzdělání, posilování inovativních partnerství mezi vzdělávacími institucemi a podnikatelským sektorem, vytváření provázanosti mezi pracovním trhem a vzděláváním, aktivity pro zvýšení efektivity vzdělávání, aktivity na podporu reformy, která cílí na dosažení cílů strategie Evropa 2020. Konkrétně se jedná o studijní mobilitu jedinců, mobilitní aktivity v rámci Joint Master Degrees, strategická partnerství, partnerství mezi vzdělávacími institucemi a tzv. světem práce.

IZM (Iniciativa na podporu zaměstnanosti mládeže)

Doplňkovost vůči programu je identifikována v rámci tematického cíle 8 (OP Z).

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mládeže je v souladu s čl. 15 iii nařízení o ESF integrována do programování ESF. Prostředky, které ČR obdrží v rámci Iniciativy na podporu zaměstnanosti mládeže, proto budou zahrnuty do OP Z, konkrétně do investiční priority 1.5, která je speciálně vyčleněna na implementaci IZM v ČR. Současně existuje silná vazba intervencí IZM na zbývající investiční priority v prioritní ose 1 OP Z Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly, zejména pak na investiční prioritu 1.1. Tím, že Iniciativa na

podporu zaměstnanosti mládeže je realizována v rámci OP Z při zapojení stejných subjektů, které implementují obdobné intervence ESF, je plně zabezpečeno využití doplňkovosti s intervencemi ESF na podporu zaměstnanosti mladých osob v regionech ČR nezpůsobilých pro podporu z IZS (všechny kromě NUTS 2 Severozápad), nebo využití doplňkovosti s intervencemi ESF na podporu zaměstnanosti jiných než mladých osob v regionu NUTS 2 Severozápad.

EaSI (Program Evropské unie pro sociální změny a inovace)

Doplňkovost vůči programu je identifikována v rámci tematických cílů 3, 8, 9 a 11 (OP Z, OP PIK, IROP) a TC 2 (OP PIK).

Program pro sociální změnu a inovace je přímo řízen Evropskou komisí a skládá se ze tří os: program PROGRESS, síť EURES a mikrofinancování. Výzvy na předkládání projektů do jednotlivých os vyhláší přímo EK a členské státy dle svých potřeb předkládají projekty v rámci vyhlášených témat. Subjektem zodpovědným za realizaci EaSI v ČR je MPSV. Za účelem plného využití doplňkovosti intervencí EaSI a ESF (OP Z) je dbáno na to, aby zástupci MPSV zodpovědní za realizaci EaSI v ČR byli zastoupeni v pracovních skupinách připravujících výzvy v rámci OP Z, a to v těch oblastech, které mají potenciálně obdobné zaměření (tvorba politik, sociální inovace, služby zaměstnanosti a sociální ekonomika). Účelem je soustředit prostředky ESF na podporu těch oblastí a témat, která nebudou podporována z EaSI. Program PROGRESS má přispět k vypracování, provádění, sledování a hodnocení politiky v oblasti zaměstnanosti, sociálních podmínek, sociální ochrany a začleňování a právních předpisů v těchto oblastech a podporovat tvorbu politik a provádění inovací podložených fakty ve spolupráci se sociálními partnery, organizacemi občanské společnosti a dalšími zúčastněnými stranami. Program PROGRESS má tedy potenciál přispět ke zvýšení efektivity intervencí OP Z, a to v úzké součinnosti s prioritní osou 3 OP Z Sociální inovace a mezinárodní spolupráce. Vazba na síť EURES, jejímž účelem je rozvoj výměny a šíření informací a dalších forem spolupráce na podporu geografické mobility pracovníků, je významná v prioritní ose 1 OP Z, konkrétně v rámci investiční priority, ve které je zahrnuta mj. aktivita na rozvoj sítě EURES. Důvodem je záměr zahrnout výdaje na síť EURES, které nebudou způsobilé pro financování v rámci EaSI, do relevantních investičních priorit OP Z. Osa týkající se mikrofinancování, která usnadňuje přístup k finančním prostředkům pro podnikatele, zejména ty, kteří jsou nejvíce vzdáleni od trhu práce, a pro sociální podniky, má nejsilnější vazbu na prioritní osu 2 OP Z Sociální začleňování a boj s chudobou, konkrétně investiční prioritu, která obsahuje rovněž oblast podpory sociálního podnikání. Je zajištěno, že subjekty, které obdrží podporu z osy na mikrofinancování, mají přístup rovněž k podpoře z ESF poskytované formou vzdělávání a poradenství tak, aby se zvýšila pravděpodobnost úspěchu takto podporovaných subjektů.

Komponenta evropského nástroje mikrofinancování Progress je komplementární i k programu IROP zaměřeného na rozvoj sociálního podnikání. S ohledem na rozdílné formy realizace, kdy IROP má tento cíl nastaven jako dotační, Progress jako úvěrový, se nejedná o duplicitu mezi programy. Vzájemná koordinace a východiska jsou dána strategií pro sociální podnikání, jejímž gestorem je MPSV.

Vazbu na síť EURES lze spatřovat rovněž v oblasti zvyšování přístupu k mikrofinancování, kdy OP PIK bude podporovat realizaci podnikatelských záměrů začínajících a rozvojových firem, včetně mikropodniků.

FEAMD (Fond evropské pomoci nejvíce deprivovaným osobám)

Doplňkovost vůči programu je identifikována v rámci tematických cílů 9 (OP Z).

Pro využití Fondu evropské pomoci nejvíce deprivovaným osobám je ze strany MPSV připraven samostatný operační program. Vzhledem k celkové alokaci FEAMD pro ČR (20,7 mil. EUR na programové období 2014-2020 v cenách za rok 2011) jsou z tohoto operačního programu financovány pouze aktivity zaměřené na poskytování potravin a základních potřeb pro nejvíce deprivované osoby, které nejsou financovatelné z ESF. Doprovodná opatření (aktivity směřující k sociálnímu začleňování) pro nejvíce deprivované osoby mohou být financována z ESF z OP Zaměstnanost, konkrétně v rámci prioritní osy 2 Sociální začleňování a boj s chudobou. Koordinace aktivit z obou operačních programů je zajištěna úzkou spoluprací obou řídicích orgánů a zastoupením v příslušných monitorovacích výborech. Koordinace je usnadněna tím, že oba řídicí orgány jak pro OP Z tak pro FEAMD jsou součástí jedné sekce MPSV.

AMF (Azylový a migrační fond)

Doplňkovost vůči programu je identifikována v rámci tematického cíle 9 (OP Z, OP PPR).

Obecným cílem Azylového a migračního fondu je přispívat k účinnému řízení migračních toků v rámci Unie jakožto součásti prostoru svobody, bezpečnosti a práva v souladu se společnou azylovou politikou, politikou týkající se doplňkové a dočasné ochrany a společnou přistěhovaleckou politikou. Na tento účel získá ČR na období 2014-2020 cca 26,4 mil. EUR. Subjektem zodpovědným za realizaci Azylového a migračního fondu v ČR je Ministerstvo vnitra. Vazbu Azylového a migračního fondu a OP Z lze spatřovat především v prioritní ose 2 OP Z Sociální začleňování a boj s chudobou, jejíž cílovou skupinu představují mj. také migranti. Za účelem plného využití doplňkovosti intervencí Azylového a migračního fondu a ESF (OP Z) je dbáno na to, aby zástupci MV ČR zodpovědní za realizaci Azylového a migračního fondu byli zastoupeni v pracovních skupinách připravujících výzvy v rámci prioritní osy 2 OP Z, a to v těch oblastech, které mají potenciálně obdobné zaměření. Účelem je soustředit prostředky ESF na podporu těch aktivit a cílových skupin, které nejsou podporovány z Azylového a migračního fondu.

V souvislosti s OP PPR lze vazbu pozorovat v prioritní ose 3 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě (tematický cíl 9), v jejíž tematické rovině je kladen důraz na rozvoj sociálních služeb pro začleňování a zvyšování sociální soudržnosti a na podporu sociálního podnikání jako sociálně inovativního přístupu k zaměstnávání obtížně zaměstnatelných osob, lidí dlouhodobě nezaměstnaných a skupin osob vyloučených, ohrožených a marginalizovaných, tedy i migrantů, respektive cizinců. Účelem je soustředit prostředky ESF a EFRR na podporu těch aktivit a cílových skupin, které nejsou podporovány z Azylového a migračního fondu.

ISF (Fond pro vnitřní bezpečnost)

Doplňkovost vůči programu je identifikována v rámci tematického cíle 11 (OP Z).

Fond pro vnitřní bezpečnost poskytuje finanční pomoc na policejní spolupráci, předcházení trestné činnosti a boj proti závažné přeshraniční trestné činnosti a organizované trestné činnosti a rovněž na krizové řízení a ochranu důležité infrastruktury EU. Přispěje k tomu posílením operativní spolupráce v oblasti vymáhání práva, a to například tím, že bude finančně podporovat společné operace orgánů činných v trestním řízení, sdružování zdrojů, výměnu informací a osvědčených postupů nebo odbornou přípravu policistů. Vzhledem zaměření fondu je jeho vazba na programy ESIF velmi slabá. Spatřovat ji lze okrajově v prioritní ose 4 OP Z Efektivní veřejná správa, a to konkrétně v projektech, které budou zacíleny na Policii ČR. V tom případě je koordinace aktivit zajištěna prostřednictvím zapojení

pracovníků MV ČR, které je jednak věcným garantem prioritní osy 4 OPZ Efektivní veřejná správa, ale rovněž subjektem zodpovědným za realizaci Fondu pro vnitřní bezpečnost v ČR.

Kreativní Evropa (CE - Creative Europe)

Doplňkovost vůči programu Kreativní Evropa je identifikována v rámci tematického cíle 3 a 6 (OP PIK, OP ŽP, IROP).

Komplementární vazba programu je v OP PIK spatřována u aktivit směřujících k posílení finančních možností MSP, kdy příjemci podpory v OP PIK mohou být rovněž žadatelé z kulturních a kreativních odvětví. Koordinace bude zajištěna prostřednictvím Institutu umění – Divadelního ústavu, který je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem kultury a zároveň sídlem České kanceláře pro tento evropský program. Česká kancelář poskytuje konzultace českým, především kulturním organizacím, o evropském programu a podněcuje tak jejich zájem o realizaci kulturních projektů.

Komplementární vazba programu je v IROP spatřována u aktivit následně realizovaných v revitalizovaných a obnovených památkách, kulturně a historicky cenných, architektonicky a urbanisticky významných budovách a industriálních památkách. Koordinace bude zajištěna prostřednictvím kanceláří programu zřízených u Institutu umění-divadelního ústavu a u Národního filmového archivu, které jsou příspěvkovými organizacemi MK.

Komplementární vazba programu je v OP ŽP vnímána u aktivit zaměřených na ochranu a péči o přírodní bohatství, tj. zejména o zvláště chráněná území. Za taková území se považují nejčastěji lokality s unikátní nebo reprezentativní biologickou rozmanitostí, a to na úrovni druhů, populací i společenstev, dále území s jedinečnou geologickou stavbou, území reprezentující charakteristické prvky krajinného rázu kulturní krajiny a území významná z hlediska vědeckého výzkumu. Zákon o ochraně přírody a krajiny vymezuje šest kategorií zvláště chráněných území, národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Tabulka vazeb programů ESIF a Unijních programů a nástrojů

	Horizont	CEF	Erasmus+	COSME	LIFE	IZM	FEAMD	EaSI	AMF	ISF	CE
OP Z						PO1, TC8	PO2, TC9	PO1 TC8 PO2 TC9 PO3, TC11	PO2, TC9	PO4, TC11	
OP VVV	PO1, TC1		PO2, TC10 PO3, TC10								
OP PIK	PO1, TC1 PO2, TC3 PO3, TC4	PO3, TC4		PO1, TC1 PO2, TC3				PO2, TC3			PO2, TC3
OP D		PO1, TC7 PO2, TC7 PO3 TC7									
OP ŽP					PO1, TC6 PO2, TC6 PO3, TC6 PO4, TC6 PO5, TC4						PO4, TC6
IROP		PO1, TC7			PO1, TC4 PO1, TC5 PO2, TC4			PO2, TC9			PO3, TC
PRV	P1, TC1				P4, TC6 P5, TC6						
OP PPR	PO1, TC1			PO1, TC3	PO2, TC4				PO3, TC9		

Identifikace komplementarit a synergií mezi I. a II. pilířem SZP

Podpory I. pilíř SZP jsou cílené na zajištění stability příjmů zemědělců a zajištění konkurenceschopnosti zemědělství. Komplementaritu s II. pilířem, lze vnímat v definovaných oblastech LFA či investičních opatřeních. Tyto jsou rozšířeny i na navazující zpracovatelský průmysl a lesní hospodářství. Konkrétní vymezení pro investiční podpory bude na bázi způsobilých výdajů či definice žadatele v programovém dokumentu. Oba pilíře se rovněž doplňují v oblasti mimoprodukčních funkcí a udržitelného rozvoje. Přímé platby budou podporovat udržitelnou produkci na zemědělské půdě díky tzv. „ozelenění“. Nad rámec ozelenění obsahuje II. pilíř opatření AEKO a Ekologické zemědělství, kde obecně zajišťuje podporu synergického efektu podmínka nastavení podpor v rámci II. pilíře nad základní environmentální předpoklady přímých plateb. Právě tyto nadstavby upravují zemědělské postupy tak, aby cenné lokality byly obhospodařovány způsoby zohledňující potřeby stanovišť, příp. aby došlo k realizaci vhodných agrotechnických postupů předcházejících erozi půdy zejména v erozně ohrožených oblastech. Správně nastavená pravidla ozelenění a AEKO mohou motivovat zemědělce k větší účasti na opatřeních příznivých pro životní prostředí a poskytování tak většího rozsahu veřejných statků. Kompenzaci za náklady vynaložené na tento způsob údržby nejsou zemědělcům poskytovány skrze podpory v rámci I. pilíře a náklady na poskytování veřejných statků je třeba zajistit skrze II. pilíř SZP. Nedílnou součástí synergie je vázaná podpora živočišné výroby. Doplnkovost prostorovou lze vnímat zejména podporou mimo zemědělskou půdu, což z pohledu II. pilíře představují lesnické podpory zaměřující se na environmentálně udržitelné hospodaření na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, a to zejména v citlivých či přírodně cenných oblastech. Jedním ze základních styčných bodů mezi oběma pilíři je i rozvoj vzdělávání a poradenství zaměřený na plnění norem EU, včetně podmínek cross-compliance (C-C), jejichž plnění se bude vztahovat na všechny subjekty pobírající přímé platby. Informovanost zemědělců o účelu a podmínkách C-C a titulů AEKO by měla být zajištěna prostřednictvím opatření k přenosu znalostí z II. pilíře.

Vazby mezi programy ESIF a národními programy

Národní programy doplňují programy ESIF v těch oblastech, které nejsou programy ESIF pokryty (bílá místa), případně dochází mezi ESIF a národními programy k doplnkovosti. Národní programy jsou většinou navrhovány a schvalovány na roční období, tzn. sledují zejména krátkodobé cíle. Příkladem doplnkovosti programů ESIF a národního programu je oblast energetických úspor. Prostřednictvím naplňování tematického cíle 4, v rámci kterého jsou realizovány intervence v OP PIK, IROP, OP ŽP, OP PPR a také prostřednictvím naplňování cílů programů Nová zelená úsporám a Panel 2013+ je dosahováno multiplikovaných výsledků v oblasti energetických úspor. Pro tyto účely je také nastaven mechanismus koordinace.

Konkrétní vazby mezi programy ESIF a národními programy jsou součástí relevantních programů ESIF, kde je i popsán i způsob jejich koordinace a řízení.

Vazby mezi programy ESIF a nástroji EIB

V případě využití finančních nástrojů je předpokládána vazba na EIB relevantní, jednotlivé intervence však budou vznikat podle jednotlivých připravovaných projektů.

Detailní přehled všech synergických vazeb jak mezi programy ESIF, tak i mezi ESIF a Unijními a národními programy, včetně konkrétních nástrojů koordinace je součástí relevantních programů ESIF, řídicího dokumentu MMR NOK a Strategických realizačních plánů.

2.1.1.2 Opatření a struktura ke koordinaci podpory ESIF

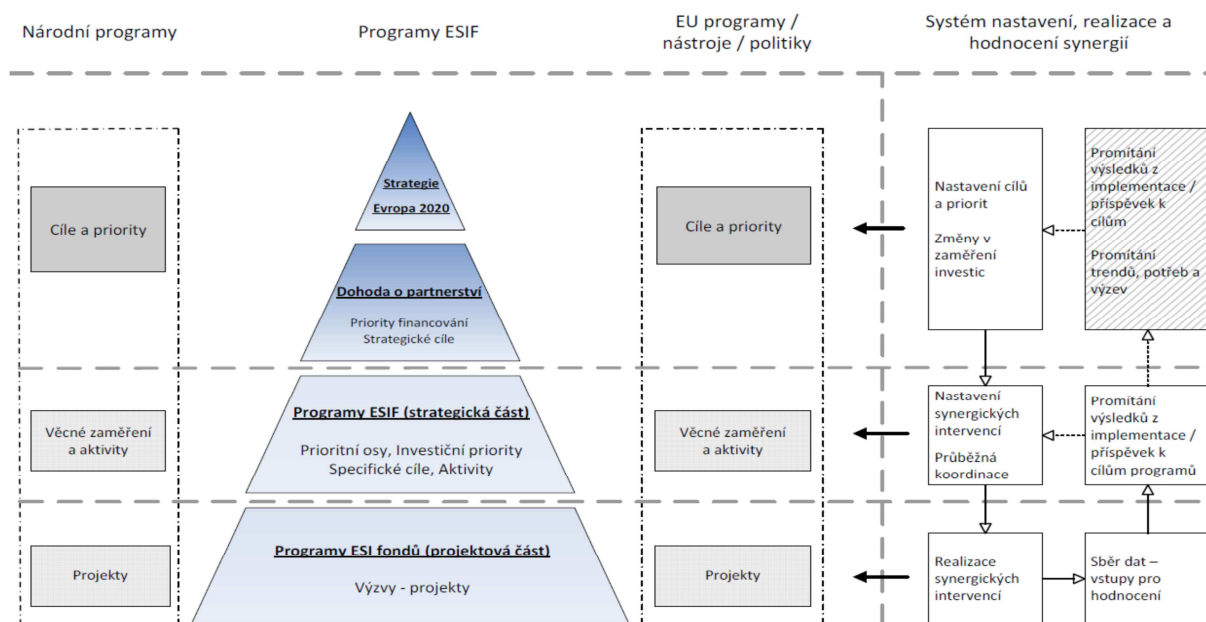
Na úrovni Dohody o partnerství je koordinace mezi fondy, programy a dalšími nástroji vnímána jako klíčový prvek programování a následné realizace. Dohoda o partnerství stanovuje základní východiska, jejichž respektováním bude možné docílit maximální komplementarity a synergie (věcný, finanční a časový soulad) v rámci a především mezi programy ESIF, ale také mezi programy ESIF a EU programy/nástroji. Zajištění provázanosti intervencí mnohdy vychází z kompetence dané instituce, která spravuje jak ESIF, tak i národní či EU program a tudíž dochází jak k vyloučení duplicit tak i vhodnému nastavení doplňkových intervencí. U synergických intervencí budou průběžně plánovány zamýšlené intervence (např. spolupráci na plánování výzev) a následně koordinovány (např. účastí na řídicích platformách) a vyhodnocovány (např. společné evaluační aktivity pomocí provázané sady indikátorů). Mechanismy koordinace ESIF a programů na národní úrovni tak budou propojovány. V některých případech lze využít možnosti využít více zdrojů pro jednu operaci.

Pravidla řízení Dohody o partnerství specifikují klíčové činnosti a role jednotlivých subjektů v implementaci, cílem je tedy zajištění institucionálního a procesního řízení všech ESI fondů za účelem naplnění cílů Dohody o partnerství a to i v oblasti synergií. Pravidla řízení Dohody stanovují základní rámec činností nezbytných pro účely naplnění cílů Dohody o partnerství. Pro potřeby definování konkrétních činností a odpovědností na úrovni programů jsou mj. vytvářeny operační manuály a další dokumenty k řízení a koordinaci.

Metodické nastavení řízení synergií a komplementarit v různých fázích programování je upraveno v odpovídajících pokynech, které jsou součástí jednotného metodického prostředí, a dále v dokumentech, které jsou připravovány pro koordinaci synergií.

Koordinace bude uplatňována na všech úrovních implementace programů ESIF, včetně úzké provazby na národní programy a nástroje (politiky) EU. Jak je znázorněno v dalším schématu, systém koordinace synergií bude vycházet od nastavení cílů k jejich zabudování do programů až po jejich zhodnocení a návrh na případné změny v rámci zaměření realizovaných intervencí. Zpětná vazba v podobě zhodnocení výsledků či dopadů realizovaných synergických intervencí je zásadní pro nastavení takových intervencí, které přinesou přidanou hodnotu jak pro samotné čerpání EU prostředků, tak i pro ekonomiku České republiky. Zjištěné výsledky z implementace synergií jsou nástrojem pro možné odlišné nastavení původní strategie, především na úrovni programů, výjimečně na úrovni Dohody o partnerství.

Koordinace synergií zároveň znamená, že na každé dílčí úrovni musí probíhat interaktivní dialog subjektů zapojených do implementace synergií, které kromě věcného vymezení a nastavení samotných synergií mají i rozhodovací pravomoc tak, aby dané intervence mohly být zakomponovány do realizace programů.

2.1.1.3 Koordinační mechanismy mezi subjekty odpovědnými za implementaci synergií

Způsob zajištění koordinace podpory ESIF je rozdělen do dvou pilířů:

- Institucionální zajištění.
- Nástroje.

Institucionální zajištění

Institucionální zajištění synergií a komplementarit je nezbytným předpokladem pro jejich efektivní realizaci. Aby intervence a projekty přinášely v rámci realizace přidaný efekt, předchází tomu jejich precizní vydefinování, tj. řešení např. otázek, zda je dané synergie možné realizovat, jaký efekt to přinese, zda rizika nepřevažují potenciální dosažení efektu realizace dané synergie apod. Plánování, scénáře a systémové pojetí tvoří základ institucionální roviny mechanismů koordinace.

Nezbytné je ve fázi implementace zamezit vzniku překryvů mezi programy, které se mohou objevit při specifikaci záměrů řídicích orgánů nebo rozšířením původně zamýšlených intervencí. Vzájemná účast dotčených zástupců ŘO na platformách (monitorovacích výborech, odborných platformách, plánovacích skupinách) v rámci již plánování, tvorby a hodnocení strategických realizačních plánů a následné koordinace výzev se jeví jako jeden z nejefektivnějších nástrojů.

Klíčovými koordinačními subjekty a platformami podílející se na realizaci synergií i na zamezení vzniku překryvů mezi programy ESIF navzájem, a mezi ESIF a národními a EU programy/nástroji, jsou tyto:

Rada pro ESI fondy zajišťuje věcné rozhraní a návaznosti mezi programy spolufinancovanými ESI fondy a projednává opatření k vyšší komplementární a synergičtější efektivitě podpory poskytované z ESI fondů. V čele Rady stojí předseda vlády ČR, jejími členy jsou ministři, zástupci Asociace krajů, Svazu města a obcí, Národní sítě Místních akčních skupin, zástupce neziskových organizací, odborů a řada dalších profesních sdružení. Dílčí synergie budou řešit jednotlivé pracovní skupiny pod Radou pro ESI fondy, které jsou koncipovány podle tematického zaměření a které budou řešit soulad se strategiemi a dosažení komplementarit a synergií v příslušných problematikách.

Rada pro fondy a jednotlivé PS projednávání opatření k vyšší synergické efektivitě podpory poskytované z ESI fondů. V rámci činnosti PS dochází ke vzájemnému sladování intervencí za účelem efektivního naplňování tematických cílů a funkčnímu nastavení a řízení komplementárních a synergických vazeb. Pracovní skupiny mají odpovědnost za další činnosti stanovené v Pravidlech řízení Dohody o partnerství (kap. 6.1.4). Národní orgán pro koordinaci průběžně dohlíží na plánování synergických výzev, navrhuje opatření k zajištění synergií napříč programy, dále zajišťuje komplementarity a synergie mezi intervencemi stanovenými Dohodou o partnerství a mezi ostatními strategickými dokumenty, specifikuje vhodné nástroje pro řízení komplementarit a synergií, a má odpovědnost za další činnosti stanovené v Pravidlech řízení Dohody o partnerství (kap. 6.1.4).

Řídící orgány programů své aktivity směřují zejména k zajištění toho, že prioritní osy a priority Unie obsažené v jednotlivých programech společně přispějí k tematickým cílům, cílům vymezeným ve strategických dokumentech a budou se vhodně doplňovat, a také budou podporovány projekty, které naplňují integrovaná řešení v území; a to zejména nastavením mechanismů, vnitřní struktury a nástrojů používaných pro tento účel. ŘO navzájem uzavírají více či méně formální dohody, které zajišťují vzájemnou kooperaci při plánování a koordinaci výzev (viz také níže uváděná memoranda o spolupráci). V rámci řídicích orgánů budou vymezení koordinátoři, kteří budou jak mezi ESIF, tak i mezi ESIF a národními a EU programy sledovat synergie a komplementarity. Kromě toho budou koordinátoři sledovat a řešit případně vzniklé duplicity mezi programy s cíle zamezení jejich vzniku v rámci realizace, dále také svodně koordinovat synergické aktivity v daném programu. Problematické synergie a duplicity budou průběžně řešeny spolu s NOK.

ŘO mají odpovědnost za další činnosti stanovené v Pravidlech řízení Dohody o partnerství (kap. 6.1.4) a řídicích dokumentech jednotlivých programů.

Zprostředkující subjekty přejímají od ŘO případné delegované činnosti týkající se synergií. Pro oblast zajištění řízení komplementarit a synergií plní ZS mj. úlohu jednotných kontaktních míst jako např. společných ZS.

Monitorovací výbory programů jsou informovány o plánech výzev, v případě potřeby navrhují a doporučují řídicím orgánům opatření pro zefektivnění čerpáním a to i v oblasti synergií. Z hlediska řešení komplementarit a synergií je důležité vzájemné zastoupení členů ŘO a dalších subjektů koordinace v monitorovacích výborech a to těch programů, které řeší vzájemné komplementární/synergické vazby.

Věcný garant je institucí veřejné správy, která má věcnou a odbornou kompetenci k sektorovým intervencím, včetně těch, které jsou předmětem realizovaných synergií. Věcný garant se ve spolupráci s řídicím orgánem podílí na identifikaci synergických intervencí, jejich koordinaci vůči výzvám a dalších stanovených činnostech i v oblasti řešení synergií. Specifická role věcného garanta je vždy ukotvena ve vybraných programech podle dohod mezi dotčenými řídicími orgány.

Odborné platformy a pracovní skupiny vznikají za účelem řešení konkrétních synergických vazeb mezi programy. Podílí se na nastavení harmonogramu výzev (časování výzev) nebo např. na nastavení technických parametrů výzev. Platformy vznikají za účasti expertů na danou oblast, mohou vznikat tzv. task forces k řešení dílčích synergických projektů. Pro zajištění klíčových synergií mohou vznikat společné orgány.

Nástroje

Klíčovým prvkem pro hladkou implementaci a řízení synergií je pečlivé nastavení programových prvků ještě před samotným spuštěním výzev. Z čistě technického hlediska, jde o úzkou spolupráci dotčených subjektů na tvorbě programových dokumentů, příruček,

manuálů a dalších metodicko-programových dokumentů, kde je vytvářeno prostředí (a i mantinely) pro následnou realizaci.

Koordinaci mezi fondy za účelem naplňování tematických cílů a navíc k dosažení synergických efektů mezi jednotlivými intervencemi je potřebné nastavit nejen z hlediska zajištění jednotlivými subjekty implementace, které se podílejí na jejich řízení, ale i pomocí zvolené sady nástrojů, mezi které patří:

Koordinace v oblasti výzev

Z důvodu zajištění maximální efektivity jednotlivých intervencí a zabezpečení synergických vazeb mezi dotčenými programy probíhá v rámci odpovídajících platform koordinace procesu přípravy jednotlivých výzev (časové hledisko, věcný obsah, technické parametry apod.). Koordinovaný proces nastavování výzev a jejich hodnocení přispěje k realizaci takových projektů, které v maximální možné míře zajistí provázanost jednotlivých intervencí napříč relevantními programy a bude dosaženo plnění cílů programů a tím i Dohody o partnerství. Koordinace výzev tak přispívá k dosažení synergií mezi aktivitami, které jsou sice podporovány z různých programů, ale které se vzájemně doplňují a jejich vzájemná provázanost je objektivní a potřebná, a zároveň je kladen důraz na odstraňování případných duplicit.

Strategické realizační plány (SRP)

Součástí SRP, který je každý rok připravován ŘO, je také precizní plánování synergických výzev včetně jejich obsahu a zaměření. Vzhledem k tomu, že jsou v pravidelném cyklu aktualizovány, jsou brány v potaz i případné trendy, potřeby a podle aktuálního vývoje lze řešit i dané limity a bariéry čerpání u synergických intervencí. Následně je možné dané synergické výzvy v rámci SRP vyhodnocovat.

Memoranda, meziinstitucionální dohody mezi řídicími orgány programů

Řídicí orgány, případně další subjekty koordinace vytvářejí v rámci nastavování a řízení konkrétních synergií mezi sebou dohody (memoranda) vymezující formy závazných postupů, projednání a odpovědností mezi dotčenými subjekty řešícími synergie. Dohody umožňují úzkou kooperaci mezi ŘO, zajištěnou účastí představitele jednoho řídicího orgánu na činnosti orgánů, výborů vytvořených pro řízení druhého programu a samozřejmě i recipročně

Výběr projektů a jejich hodnocení

Řídicí orgány, případně další subjekty koordinace mají možnost dohodnout se na vzájemném schvalování výběrových kritérií, společné hodnotitelské komisi, společné databázi externích hodnotitelů, případně bodovém zvýhodnění vzájemných projektů.

Společná data a indikátory

Pro sledování a hodnocení jsou nastaveny relevantní indikátory, příp. podíl na naplňování indikátorů TC či nastavení kontextových indikátorů u synergií (na úrovni TC). Důležitým prvkem je také schvalování indikátorů monitorovacím výborem, sdílení dat o žadatelích a projektech u synergických projektů a jejich společný monitoring a hodnocení.

Integrované nástroje pro potřeby cílení synergií v území

Integrované přístupy mají již ze své podstaty přispět k dosažení požadovaných synergických efektů. Z hlediska řídicích orgánů a nositelů integrovaných přístupů, kteří realizují intervence na svém území, jsou integrované strategie nejvýznamnějším nástrojem pro nastavení klíčových synergií. Dosahování synergií bude výrazně podmíněno situací (hospodářskou, dopravní, environmentální, sociální či jinou) a situací na trhu v jednotlivých typech území, zejména v aglomeracích a dalších typech integrovaných území. Konkrétní realizace synergií

bude odvislá od nastavení jednotlivých programů a schopnosti věcně a časově intervence provázat, i s ohledem na administraci a pravidla daných programů .

Dalšími nástroji, které lze podle charakteru dané synergie využít v programech, jsou:

- Nastavení absorpční kapacity pro splnění dané strategie.
- Nastavení a řízení rizik při nastavení a realizaci synergií, např. u časově, věcně a finančně podmíněných projektů.
- Využití možnosti křížového financování zajišťující sladování synergických intervencí.
- Formování společné informační a komunikační strategie, vytváření společných kontaktních míst.
- Další specifické nástroje použité ŘO.

Rozpracování použitých mechanismů koordinace a jejich nástrojů v rámci již konkrétních synergií je součástí jednotlivých programů, a to dle charakteru sledované synergie vyžadující vždy specifický přístup.

Součástí kapitoly nejsou obsaženy mechanismy koordinace programů ESIF s programy EÚS a makro strategií, což je obsaženo v kap. 3.1.4.

2.1.1.4 Mechanismus pomoci žadatelům k použití fondů doplňkovým způsobem

Pro příští programové období připravuje MMR soubor informačních nástrojů, které mají pomoci žadatelům a příjemcům využít prostředky fondů ESI odpovídajícím způsobem.

Základem komunikace jsou webové stránky fondů ESI, které vedle přehledných informací o regionální politice a jednotlivých programech ESIF nabízejí uživatelům on-line kontakt se zaměstnanci informační linky fondů ESI. Dalším webovým nástrojem je portál Mapaprojektů.cz, který uživatelům umožňuje rychlý přehled o projektech, které byly na území České republiky realizovány za pomoci prostředků z ESI fondů. Uživatel tak může zjistit základní informace o projektech realizovaných na kterémkoli místě ČR a současně získat i odkazy na další zdroje informací.

Poradenství k fondům ESI je z centrální úrovně zajištěno prostřednictvím kontaktních míst Eurocenter ve třinácti krajských městech a také prostřednictvím informační linky Eurofon. Paralelně funguje informační servis na úrovni jednotlivých programů a jejich informačních nástrojů (kontaktní místa, webové stránky, infolinky). Informační servisy jednotlivých ŘO informují o ESI fondech vůči všem cílovým skupinám. Jejich pracovníci zajišťují podporu žadatelům a příjemcům a na vyžádání poskytují potřebné informace, případně radí, kde odpovědi na dotazy najít.

Detailnější informace jsou rozpracovávány Metodickým pokynem pro publicitu a Společná komunikační strategie Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR v programovém období 2014-2020.

2.2 Informace požadované pro ex ante ověření souladu s pravidly adicionality

Ověření adicionality ve fázi ex-ante se provádí na základě údajů uvedených v Konvergenčním programu. Program publikovaný v květnu 2013 udává hodnoty příslušných veličin do roku 2016. Proto pro výpočty za zbývající roky 2017–2020 byly využity navazující odhady vývoje makroekonomických ukazatelů vytvořené Ministerstvem financí, včetně poměrového ukazatele THFKVS/HDP.

ČR bude ověřování adicionality provádět za celé své území nikoliv na regionální úrovni. Vyplývá to ze skutečnosti, že počet obyvatelstva v méně rozvinutých regionech překračuje v ČR hranici 65% celkové její populace. Jediným regionem, který se v ČR vymyká definici

méně rozvinutého regionu, je region Hlavního města Prahy, v kterém dle údajů Eurostatu v roce 2012 žilo 1 241,7 tis. obyvatel, což představuje 11,8% z počtu obyvatel ČR čítajícím 10 505,4 tis. obyvatel.

Na základě těchto východisek byla pro určení výchozí výše ukazatele THFKVS/HDP za ČR vypočtena jeho průměrná hodnota dle údajů jednotlivých roků období 2014–2020 **ve výši 3,3%**. Návazně na předpoklady vývoje HDP tato úroveň poměrového ukazatele reprezentuje v absolutním vyjádření průměrný roční objem THFKVS v výši 145,3 mld. Kč (v b.c.).

Limit adicionality za ČR období 2014–2020 a odvozené přírůstky THFKVS na jednotlivé roky byly jednoznačně navázány na předpokládaný vývoj HDP v letech 2014–2020 a kopíruje jeho vývojovou linii. Stejně jako HDP i THFKVS se má v souhrnu let 2014 až 2020 zvýšit o 24,6%. Toto tempo růstu za celé období by v absolutním vyjádření mělo představovat přírůstek hrubého fixního kapitálu vládního sektoru v částce 32 mld. Kč (v b.c.). Uvedená tempa růstu THFKVS navázaná na růst HDP ve výši průměrných 3,5% ročně představují dostatečný prostor pro rozvoj této ekonomické kategorie, aniž by bylo nutné z hlediska stanovení limitu adicionality je nad tuto úroveň navyšovat promítáním dodatečných přírůstků vzniklých nad rámec předpokládaného tempa růstu HDP. Současně odhadovaná výše poměrového ukazatele navazuje na jeho úroveň za rok 2013, pro který je předpokládán ve výši 3,2%.

Tímto modelem řešení výpočtu je plně zajištěn přístup dle návrhu nařízení týkající se adicionality, neboť ta má být bezprostředně spojena se skutečným ekonomickým vývojem na základě vývoje HDP. Tím je umožněno, aby se vývoj hospodaření v průběhu celého období 2014–2020 do ukazatele adicionality plně promítl. Tak by mělo dojít k podchycení dopadů potenciálních i vzniklých rizik ve vývoji národního hospodářství na THFKVS a k omezení nejistot při naplňování stanoveného limitu adicionality. Rovněž by tento přístup založený na přírůstcích investování podle vývoje HDP měl umožnit sledování širších ekonomických cílů včetně zajištění trvalého a stabilního vývoje veřejných investic.

Hodnota výchozího limitu adicionality plyne z výpočtu dle údajů následující tabulky:

Tabulka 2-2: Limit adicionality pro období 2014–2020 vyjádřený poměrovým ukazatelem THFKVS/HDP v %

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	roční průměr 2014–2020
THFKVS/HDP v % (kód ESA P.51)	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
THFKVS v mld. Kč	130,0	134,6	139,5	144,8	150,3	156,1	162,0	145,3
roční růst HDP v %	+2,1	+3,6	+3,7	+3,8	+3,8	+3,8	+3,8	+3,5

Zdroj: ukazatele THFKVS/HDP a tempo růstu HDP meziročně za roky 2014–2016 dle Konvergenčního programu 04/2013; údaje za roky 2017–2020 jsou odhadem Ministerstva financí.

2.3 Hodnocení naplňování předběžných podmínek

Česká republika si klade za cíl zabezpečit naplňování předběžných podmínek v rozsahu potřebném pro účinné a efektivní čerpání z (ESIF). Česká republika vybírá ty předběžné podmínky, které mají přímou vazbu s významným dopadem na realizaci specifických cílů či investičních priorit nebo priorit Unie v rámci jednotlivých programů ESIF.

Předběžné podmínky vycházejí z obecného nařízení k ESIF, přílohy XI, nařízení k jednotlivým EIS fondům a z metodického dokumentu EK Guidance on Ex Ante Conditionalities (pro EFRR, ESF, FS a ENRF). Na národní úrovni jsou pro fázi přípravy ESIF předběžné podmínky ukotveny v Metodickém pokynu pro přípravu programových dokumentů pro programové období 2014–2020 a v dalších metodických pokynech. Pro fázi implementace jsou klíčovým dokumentem mimo samotnou Dohodu o partnerství také Pravidla řízení a koordinace Dohody o partnerství a Akční plán řízení a koordinace předběžných podmínek (také Akční plán).

Akční plán je vytvořen pro účely nastavení systému řízení a koordinace předběžných podmínek, včetně jejich vyhodnocení, identifikace problematických předběžných podmínek s návrhem opatření a harmonogramem splnění. Akční plán je závazný pro všechny subjekty implementace programového období 2014–2020, přičemž zohledňuje specifika jednotlivých ESI fondů. Akční plán jako systémový dokument je veden pro účely národních potřeb, pro úroveň jednotlivých programů ESIF a návazně jsou zpracovávány jednotlivé akční plány pro částečně splněné či nesplněné předběžné podmínky.

Dohoda o partnerství uvádí přehled všech uplatňovaných předběžných podmínek v České republice podle identifikace na úrovni programů. Programy ESIF jsou klíčovými dokumenty, na úrovni kterých jsou předběžné podmínky uplatňovány a po obsahové i technické stránce rozpracovány.

Řízení a koordinace předběžných podmínek na národní úrovni

Koordinační roli v oblasti předběžných podmínek plní MMR, a to jak v rámci přípravy programového období, tak i ve fázi implementace. MMR nastavuje systém řízení a koordinace předběžných podmínek.

Zásadní roli při samotném naplňování předběžných podmínek mají řídicí orgány, které identifikují a stanoví plnění předběžné podmínky vždy k danému programu a také k dané prioritní ose či prioritě Unie jednotlivých programů ESIF. Řídicí orgány ve spolupráci s dalšími dotčenými subjekty (gestoři, spolugestoři, další subjekty dle aktuální verze Akčního plánu) musí uvádět jak plnění předběžných podmínek, tak i časový a věcný rozsah k dané předběžné podmínce, tj. opatření a harmonogram splnění v případně dosud nesplněných či částečně splněných předběžných podmínek.

Řídicí orgány, ale i další subjekty zapojené do implementace ESI fondů ve všech fázích přípravy a následné realizace respektují Akční plán vytvářený na národní úrovni a spravovaný MMR.

Přehled hodnocení naplňování předběžných podmínek

Naplňování předběžných podmínek na národní úrovni vychází pro potřeby Dohody o partnerství z jednotlivých programů ESI fondů.

Přehled uplatnitelných předběžných podmínek, tj. jak splněných, tak i částečně splněných či nesplněných včetně navržených opatření a harmonogramu splnění je uveden v příloze 5.2 Dohody o partnerství. Tento přehled je konkretizován v jednotlivých programech ESIF. Programy obsahují i případné odůvodnění neuplatnitelnosti některých předběžných podmínek, vymezení rizik či dalších souvislostí spojených s naplňování předběžných podmínek.

K částečně splněným či nesplněným předběžným podmínkám řídicí orgány, případně ve spolupráci s dalšími subjekty, vytvářejí jednotlivé akční plány dle šablon EK, které slouží pro detailnější argumentaci a odůvodnění nesplněných předběžných podmínek včetně detailně

vymezených opatření deklarujících budoucí plnění, harmonogramu a odpovědných subjektů za naplňování předběžné podmínky.

Tyto akční plány pro částečně splněné či nesplněné předběžné podmínky jsou průběžně aktualizovány podle stavu naplňování a jejich konečné splnění bude vycházet z dohody mezi gestory předběžných podmínek, řídicími orgány, MMR a Evropskou komisí.

Další relevantní informace

Česká republika vnímá vytvoření konceptu předběžných podmínek jako krok k dosahování vyšší efektivity prováděných intervencí z ESI fondů, vzhledem k tomu, že posiluje vazbu mezi financováním intervencí v rámci kohezní politiky a provádění reforem, legislativních změn či schvalování strategických dokumentů na úrovni členských států. Tyto požadavky ze strany Komise ne vždy jednoduše korespondují s institucionálním uspořádáním, legislativním prostředím nebo procesy vyžadujícími meziresortní koordinaci v České republice. Proto je naplňování některých předběžných podmínek plánováno v delším časovém horizontu. Z těchto důvodů jsou některé předběžné podmínky Českou republikou vnímány jako rizikové.

Součástí Akčního plánu řízení a koordinace předběžných podmínek je mj. i sledování těch nejvíce rizikových předběžných podmínek, včetně analýzy problémovosti naplňování předběžných podmínek, uvedení rizik a bariér stojících v jejich naplňování, definování odpovědností jednotlivých gestorů apod. Rizikové předběžné podmínky jsou na základě Akčního plánu v pravidelných intervalech řešeny a mezi dotčenými subjekty vždy pod vedením gestora dotčené předběžné podmínky, ke které se riziko vztahuje, projednávány, z čehož plyne následné naplnění předběžných podmínek či aktualizace opatření vedoucích k jejich naplnění.

Kromě rizik spojených s prováděním změn v legislativě či v oblasti reforem, lze za značné riziko obecně považovat doposud probíhající transpoziční a implementační proces u některých ze směrnic. Zároveň je třeba vzít v potaz i další rizika, která jsou spojená se zahájením řízení nebo porušení povinností členskou zemí. Konkrétní rizika Česká republika identifikuje ve vztahu k navrženým předběžným podmínkám v Akčním plánu

Většina předběžných podmínek je cílena také na zajištění existence strategických dokumentů. Rizikovost u strategických dokumentů spočívá v načasování schválení těchto dokumentů, v existenci více strategií pro jednu tematickou oblast apod. Tato oblast je rovněž řešena Akčním plánem.

Některé předběžné podmínky se nevztahují vždy pouze na jeden program či prioritní osu daných programů, ale jejich uplatnitelnost zasahuje do více programů ESIF. S tím úzce souvisí zajištění předběžných podmínek i v situaci, kdy řídicí orgán uplatňuje předběžnou podmínku v programu, ale není jejím gestorem. Zajištění věcné gesce je tak zásadním elementárním východiskem pro následné možné uplatnění pro dotčené programy (a to zejména u obecných předběžných podmínek, které jsou uplatňovány ve více programech).

2.4 Metodologie a mechanismus k zajištění konzistentnosti při fungování výkonnostního rámce v souladu s čl. 21 obecného nařízení

Výkonnostní rámec je novým prvkem v nastavení intervencí programů ESI fondů. Je zaměřen na zvýšení výkonnosti programů a má za cíl lépe provázat intervence ESI fondů s naplňováním cílů strategie Evropa 2020 a jejich orientaci na výsledky. Mechanismus koordinace při nastavování milníků a zajištění konzistentnosti při fungování výkonnostního rámce v souladu s čl. 21 obecného nařízení je popsán v Metodickém pokynu pro přípravu programových dokumentů v programovém období 2014–2020. Metodická doporučení pro nastavení výkonnostního rámce na národní úrovni reflektují a jsou průběžně upravována

v závislosti na poskytování a aktualizaci podkladových materiálů k této problematice ze strany EK⁹⁶.

- *Nástroje k nastavení milníků a cílů v podobě finančních ukazatelů*

Při stanovování milníků a cílů v podobě finančního ukazatele jsou základním východiskem alokace na jednotlivé roky implementace, pravidlo n+3 a předběžné platby, od kterých se odvozuje tzv. limit čerpání pro daný rok implementace. Na základě tohoto limitu čerpání se následně stanovuje minimální objem finančních prostředků, které musí řídicí orgány předložit na Platební a certifikační orgán, a to dříve než v posledním čtvrtletí daného roku, a to z toho důvodu, aby byl zajištěn dostatečný časový prostor pro proces certifikace, zpracování a odeslání žádosti o platbu do EK. Při určování předpokládaného příspěvku prioritní osy / priority Unie k naplnění pravidla n+3 na úrovni programu budou zohledněny zejména charakter a typy operací, forma podpory (např. ex post, ex ante a kombinované financování), náročnost administrace jednotlivých operací včetně procesů a lhůt s tím souvisejících.

- *Nástroje k nastavení milníků a cílů v podobě indikátorů výstupu a výsledku*

Kromě finančních ukazatelů bude pro každou prioritní osu / prioritu Unie vybrán alespoň jeden indikátor výstupu nebo výsledku nebo klíčový implementační krok. Tyto ukazatele musí svým věcným zaměřením reflektovat intervenční logiku / teorii změny programu a většinu aktivit dané prioritní osy / priority Unie. Počty indikátorů výsledku nebo výstupu na každé prioritní ose / prioritě Unie jsou závislé na rozsahu respektive množství plánovaných aktivit. Nastavení indikátorových soustav a milníků se řídí metodickými pokyny definovanými ze strany EK a závaznými metodickými pokyny MMR-NOK. Jako hlavní nástroj pro koordinaci věcného monitorování bude vytvořen Národní číselník indikátorů pro programové období 2014–2020, který popisuje jednotnou a závaznou metodickou konstrukci všech indikátorů využívaných v rámci období 2014–2020 napříč programy ESI fondů, tak aby na národní úrovni byl zajištěn metodický soulad monitorování a hodnocení výsledků intervencí. V rámci přípravy programů je na základě teorií změny pro každý specifický cíl navrhována indikátorová soustava v souladu s uvedenými pravidly jednotného metodického prostředí. Samotné stanovování cílových hodnot indikátorů a milníků bude nastaveno primárně na základě zkušeností období 2007–2013.

- *Nastavení milníků a cílů v podobě klíčových implementačních kroků*

U těch aktivit, kde lze předpokládat pomalou počáteční fázi realizace (např. oblast velkých projektů), budou místo milníků v podobě indikátorů využity tzv. klíčové implementační kroky, které budou monitorovat správný směr a rozsah plnění cílů.

- *Monitorování a vyhodnocování plnění milníků a cílů*

Řídicí orgány a NOK budou pravidelně monitorovat plnění milníků a cílů na základě srovnávání skutečného stavu a pokroku čerpání ve vztahu k hodnotám milníků a cílů. V případě finančních ukazatelů budou na národní úrovni nastaveny tzv. kontrolní hranice čerpání pro stav finančních prostředků předložených řídicím orgánem na Platební a certifikační orgán pro určité časové úseky jako mety, kterých je žádoucí dosáhnout, aby bylo naplněno pravidlo n+3, resp. milníky a cíle. Dále budou pravidelně zpracovávány predikce čerpání a bude hodnoceno jejich nastavení a plnění ve vztahu ke kontrolním hranicím čerpání,

⁹⁶Guidance fiche – Performance framework review and reserve in 2014–2020 (version 3 – 19 July 2013)

Fiche 24A – Implementing act on the arrangements to ensure a consistent for determining milestones and targets in the performance framework for each priority and for assessing the attainment of the milestones and targets (version 1 – 22 October 2013)

Fiche 24B – Delegated act on the criteria for financial corrections linked to the performance framework (version 1 – 22 October 2013)

milníků a cílů. Ze strany NOK bude stav plnění milníků sledován čtvrtletně, v případě neplnění kontrolních hranic budou ze strany RO ve spolupráci s NOK nastavena v rámci procesu řízení rizik nápravná opatření. V případě indikátorů bude plnění věcných cílů sledováno pravidelně v rámci výročních zpráv a predikce očekávaného plnění věcných cílů budou vytvářeny z detailních plánů výzev.

V případě EZFRV bude výběr ukazatelů a stanovení milníků vycházet ze společného systému pro monitoring a hodnocení pro EZFRV ustanoveného ve specifických předpisech, a to včetně relevantního mechanismu monitoringu. Cíle budou určeny na základě analýzy a intervenční logiky Programu rozvoje venkova.

2.5 Vyhodnocení, zda existuje potřeba posílit administrativní kapacitu úřadů a případně příjemců, a kromě toho v odůvodněných případech souhrn opatření, která mají být přijata za tímto účelem.

Silné a slabé stránky v oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů

V návaznosti na zkušenosti týkající se slabých a silných stránek systému zajištění administrativní kapacity v programovém období 2007-2013, je nastaven v rámci administrativní kapacity systém řízení a rozvoje lidských zdrojů pro programové období 2014-2020.

Mezi silné stránky pro oblast řízení a rozvoje lidských zdrojů patří:

- dobře nastavený systém vzdělávání, který umožňuje centrální proškolení zaměstnanců EU fondů ve všech hlavních průřezových oblastech;
- dobře nastavený a detailně propracovaný systém výběru zaměstnanců (viz UV č. 1332/2012), který ve zbylé části státní správy chybí a který zajišťuje v této oblasti transparentnost, rovný přístup a nediskriminaci;
- finanční motivace, resp. kompenzace za náročnost vykonávaných činností ve fondech EU (viz bonusy stanovené v UV č. 818/2007 a č. 1332/2009) – zavedení jednotného rámce pro finanční motivaci v rámci implementační struktury mělo dobrý vliv na snižování míry fluktuace zaměstnanců;
- systém typových pozic, včetně základního popisu činností v rámci implementace a požadavků na znalosti/vzdělání a kompetence.

Za slabé stránky byly považovány:

- vysoká fluktuace, zejména v počátku programového období 2007-2013 - míra fluktuace se nicméně po přijetí opatření pro stabilizaci (mj. finanční motivace) postupně snižovala, nadále však existuje riziko vlivu personálních změn souvisejících s politickými změnami (obdobně jako v roce 2010) a dále riziko spojené s vyšší motivací zaměstnanců přecházet na práci pro programové období 2014-2020;
- u některých OP se nastavení implementační struktury projevilo, vzhledem k pozdějšímu objemu činností, jako ne zcela dostatečné, z tohoto důvodu pak docházelo k využívání outsourcingu i v činnostech, které měly být zajištěny základními typovými pozicemi;
- nedostatečné pokrytí procesů typovými pozicemi se projevilo též v přílišné pracovní zátěži (při vysoké náročnosti z hlediska kvalifikace na vykonávanou činnost);
- chybějící jednotné metodické prostředí v oblasti administrativní kapacity, resp. ucelená metodika, která by řešila komplexnost na sebe navazujících procesů řízení a rozvoje lidských zdrojů.

Tyto zkušenosti, tedy silné i slabé stránky, jsou zohledněny v Metodickém pokynu k rozvoji lidských zdrojů v programovém období 2014-2020 a v programovém období 2007-2013 (dále jen MP lidské zdroje) a jsou důvodem pro zavedení některých opatření (podrobněji viz níže).

Využití lidských zdrojů z 2007 – 2013

Na úrovni systému implementace byla zkušenost z programového období 2007-2013 využita v rozhodnutí nezavádět nové instituce a nové prvky bez nebo jen s minimálními zkušenostmi s implementací evropských fondů do systému implementace pro programové období 2014–2020, nejedná-li se o strategické rozhodnutí. S ohledem na potřebu zjednodušení a sjednocení systému implementace bylo přistoupeno ke snížení počtu programů, k čemuž došlo zejména na úrovni regionálních operačních programů. Zároveň však zůstává cílem v maximální míře využít lidské zdroje uvolněné z implementace vlivem rozhodnutí o nepokračování regionálních operačních programů.

Vazba na Služební zákon

Řízení a rozvoj lidských zdrojů pro 2014 – 2020 je připraven s cílem komplexně nastavit jednotné požadavky na zajištění kvalitní, stabilní a kompetentní administrativní kapacity. Zohledňuje připravovaný služební zákon. Nastavení administrace programového období 2014 – 2020 bude koordinováno v souladu se služebním zákonem, jehož hlavním smyslem je zajištění depolitizace, efektivity a také stability veřejné správy.

Nastavení procesů v administrativní kapacitě

Hlavním úkolem je nastavit procesy vedoucí již od počátku k adekvátní realizaci cílů ESI fondů a jednotlivých činností při implementaci programů a zohlednit silné a slabé stránky systému implementace programového období 2007-2013 z pohledu administrativní kapacity (viz silné a slabé stránky). Důraz je kladen na **kvalitní a kompetentní lidské zdroje v implementační struktuře**, resp. dostatečné zajištění procesů vzdělanými a kompetentními pracovníky, stabilní týmy.

Řízení a rozvoj lidských zdrojů obsahuje procesy od personálního plánování, využívání outsourcovaných služeb, přes získávání, výběr i uvolňování zaměstnanců, jejich adaptaci, řízení a hodnocení, až po systém odměňování a vzdělávání. Celkově je kladen důraz na plynulý a postupný přechod administrativních kapacit mezi programovými obdobími.

Pro programové období 2014-2020 je nastaven monitoring administrativní kapacity ze strany MMR a bude probíhat zejména prostřednictvím nového monitorovacího systému MS2014+. Subjekty implementace budou prostřednictvím monitorovacího systému předkládat dvakrát ročně zprávy, které poskytnou potřebná data a přehled ve všech důležitých aspektech administrativní kapacity, jako je např. přehled počtu zaměstnanců, plán pro další období, fluktuace, získávání a výběr zaměstnanců atd. Dále budou subjekty implementace předkládat přehled o absolvovaných vzdělávacích akcích svých zaměstnanců a požadavky na zajištění vzdělávacích akcí na horizontální úrovni. Jednotlivé části a položky monitoringu a povinnosti subjektů implementace jsou popsány v příslušném metodickém pokynu pro monitorování ESI fondů v ČR 2014-2020.

Je kladen důraz na personální plánování, optimální a adekvátní nastavení implementační struktury a na ní navázané administrativní kapacity, v potřebné kvalitě i kvantitě, na jednotlivé roky implementace. Subjekty implementace při plánování administrativní kapacity navážou na procesní model, zapracují do své interní/řídící dokumentace plán administrativních kapacit, včetně rozdělení a propočtu typových pozic, které pokryjí všechny potřebné oblasti činností. Toto nastavení pak pravidelně aktualizují.

Zohlední při tom především cíle a očekávané výsledky programu, nastavení procesů a organizační strukturu daného subjektu, odlišnosti vyplývající z povahy financování programu, alokaci programu a předpokládaný počet a charakter projektů. Doporučeno v programech je zpracování kompetenčního modelu, případně kvalifikačních profilů pracovních míst a plánů nástupnictví pro klíčové pozice v systému implementace, a to na základě provedení analýzy administrativní kapacity. Důraz je následně kladen na limitované využívání outsourcingu, delegování klíčových činností na externí dodavatele, a jeho omezení na určité druhy činností a přednostní zajištění cílů implementace interní administrativní kapacitou subjektů implementace.

Dále je řešena komplexně oblast získávání a výběru zaměstnanců, důraz je kladen na transparentnost a nediskriminaci při stanovení jednotných minimálních požadavků a standardů celého procesu. Dále je popsán proces adaptace nových zaměstnanců, včetně povinných požadavků na zpracování etického kodexu (vzor tohoto kodexu je součástí materiálu) a to v návaznosti na Strategii vlády v boji s korupcí a také Strategii pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání ESI fondů v období 2014 - 2020. Na proces adaptace navazuje systém řízení pracovního výkonu a hodnocení zaměstnanců, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů. Z hlediska vzdělávání zaměstnanců pak bude na horizontální úrovni zajišťováno zejména odborné vzdělávání a dále vzdělávání v oblastech jako je nediskriminace, rovné příležitosti atd. Specifické vzdělávání, vč. jazykových a měkkých dovedností je ponecháno v kompetenci subjektů implementace.

Zvláštní pozornost je věnována také systému odměňování, vč. stanovení jednotného rámce pro finanční motivaci zaměstnanců. Právě zavedení tohoto systému mělo dříve pozitivní vliv mj. na míru fluktuace, resp. její snížení. Cílem je pokračovat v tomto trendu a při stanovení jednotného systému a limitů odměňování podpořit stabilizaci administrativní kapacity v rámci jednotlivých subjektů implementace a zároveň při odměňování zohlednit pravidelně prováděné hodnocení pracovního výkonu zaměstnance ze strany nadřízeného.

Zhodnocení nastavení systému administrativní kapacity proběhne formou dvou evaluací, jedné v polovině programového období 2014-2020, jedné na jeho závěru, přičemž v návaznosti na tyto výsledky a dále v návaznosti na aktuální potřeby v průběhu programového období budou pravidla MP lidské zdroje upravena a aktualizována.

Protikorupční opatření

Na základě zkušeností z programového období 2007-2013 byla připravena Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání ESI fondů v období 2014 - 2020 s cílem zabránit zneužití prostředků poskytnutých z fondů EU, předcházet dopadům a minimalizovat dopady takových jednání. V programovém období 2007 - 2013 byla na základě řešení jednotlivých případů přijata některá opatření k posílení provádění kontrolní činnosti a zvýšení transparentnosti procesů, nicméně pro programové období 2014 - 2020 je nutné k této oblasti přistoupit koncepčněji a definovat a nastavit mechanismy a nástroje zamezující podvodnému jednání již v rámci přípravy pravidel. Samotná strategie rámcově navazuje také na další relevantní dokumenty v této oblasti a přípravu programového období 2014 - 2020. Jedním z nich je Strategie vlády v boji s korupcí 2013-2014, kdy mnohá opatření, která jsou její součástí, zároveň vedou k naplňování jednotlivých kritérií předběžných podmínek. Strategie v sobě zahrnuje návrhy opatření, jež by měly být při přípravě jednotného metodického prostředí, resp. metodických dokumentů, reflektovány a rozpracovány v jednotlivých oblastech do praktické roviny. Promítnutím strategie do metodických dokumentů zajišťuje MMR nastavení takových pravidel čerpání podpory z fondů EU, které v sobě budou mít zabudovány prvky

zamezující podvodnému a korupčnímu jednání. Cílem je nastavit vhodná preventivní opatření, úspěšně odhalovat případné podvody prostřednictvím sady indikátorů podvodu, minimalizovat finanční ztráty a zabránit riziku opakovanému výskytu případu podvodu v budoucnu.

Oblast veřejných zakázek

Oblast veřejných zakázek pro programové období 2014 – 2020 je nastavena na základě zkušeností z období 2007 – 2013. Je řešena v Metodickém pokynu pro oblast zadávání veřejných zakázek, který oproti období 2007 – 2013 je závazný pro období 2014 – 2020.

Cílem je zajištění maximální jednotnosti povinností zadavatelů napříč jednotlivými programy. Jde o povinnosti zadavatelů upravené v metodickém pokynu, které jsou povinny všechny řídicí orgány převzít do svých závazných dokumentů.

Pro období 2014 – 2020 se zjednoduší podmínky pro zadavatele veřejných zakázek, např. zavedení pouze 2 kategorií zakázek upravených metodickým pokynem, připojení indikativních vzorových příloh, rozšíření možnosti doplňovat/objasňovat nabídky, umožnění jednání o podaných nabídkách, zjednodušení posouzení a hodnocení nabídek.

2.6 Souhrn akcí plánovaných v rámci programů, včetně indikativního harmonogramu k dosažení snížení administrativní zátěže příjemců

Při přípravě budoucího programového období 2014-2020 je kladen velký důraz na posílení strategického plánování, zvýšení efektivity systému řízení a na posílení důležitosti dosahování cílů a plánovaných výsledků. Vzhledem k posílení role plánování a posílení orientace na výsledky a naplňování cílů je připraven takový systém řízení a koordinace, který bude efektivní a výkonný. Ze zkušeností z programového období 2007-2013 lze vyvodit, že ke splnění tohoto cíle pozitivně přispěje stanovení základního souboru pravidel pro všechny subjekty zapojené do implementace Dohody o partnerství a programů, která budou jednotná a budou zohledňovat specifika jednotlivých fondů EU. Tak bude zajištěn jednotný výklad těchto pravidel a shodné nastavení klíčových procesů v celém systému implementace a dosáhnout tak zjednodušení a transparentnosti procesů. Jednotné metodické prostředí je budováno tak, že povede k odstranění problematických oblastí systému implementace, které byly identifikovány v rámci programového období 2007 – 2014. Cílem jednotného metodického prostředí je dosáhnout prostřednictvím standardizace postupů a pravidel, efektivity a hospodárnosti při nakládání s finančními prostředky z fondů ESI, transparentnosti procesů a přehlednosti pravidel poskytování podpory, a to vše při nízké administrativní zátěži kladené na subjekty implementační struktury a především také na žadatele a příjemce podpory. Jednotné metodické prostředí zajistí jednotné standardy, které při správné implementaci a jasném vymezení rolí a odpovědností na všech úrovních řízení čerpání fondů ESI zajistí účinný, efektivní, transparentní a vymahatelný systém podpory z evropských prostředků. Proces jednotné standardizace zahrnuje celou škálu postupů, od sjednocení používaných pojmů (odborná terminologie), přes návaznost procesů a vybraných lhůt až po oblast kontrolních postupů.

Snížení administrativní zátěže příjemců podpory z ESI fondů je jednou z priorit nastavení systému programového období 2014 - 2020, jedná se o důraz na zjednodušení administrativy při rozdělování finančních prostředků z fondů EU a zjednodušování požadavků, které stávající systém na žadatele a příjemce klade).

Při snižování administrativní zátěže byly zohledněny zkušenosti v rámci dvou programových období (2004–2006 a 2007–2013). Důležitá zjištění a podněty ke snižování administrativní zátěže byly identifikovány v rámci Střednědobé evaluace NSRR programového období 2007–2013; dále specifických evaluací jednotlivých programů, dotazníkového šetření provedeného na úrovni řídicích orgánů, zprostředkujících subjektů a příjemců v roce 2011 a během partnerských diskuzí a veřejného projednávání návrhu na zajištění efektivního systému implementace programového období 2014–2020.

Snížení administrativní zátěže příjemců podpory z ESI fondů představuje jeden z cílů nastavovaného systému implementace Dohody o partnerství. K dosažení tohoto cíle nevede jedna přímočará cesta, ale celý soubor opatření, které jsou součástí všech procesů, které se přípravy implementačního systému dotýkají. V nejobecnější rovině lze proces přípravy implementačního systému rozdělit na několik základních oblastí:

1. Odstraňování právních bariér a překážek implementace.
2. Vymezení programů, jejich věcné zaměření (centralizace a tematická koncentrace) a nastavení architektury systému řízení.
3. Sjednocování a harmonizace pravidel (jednotné metodické prostředí) vč. elektronizace administrace projektů.
4. Zajištění odpovídající administrativní kapacity (viz kap. 2.5).

Ve vztahu k odstraňování právních bariér implementace bylo již od roku 2010 ze strany MMR jako Národního orgánu pro koordinaci předloženo vládě ČR ke schválení 5 balíčků s návrhy legislativních a nelegislativních úprav vedoucích ke zjednodušení systému administrace strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a další je momentálně připravován. Ve vztahu k přípravě nového programového období 2014–2020 vláda ČR usnesením ze dne 22. srpna 2012 č. 610 schválila opatření ke snížení legislativních bariér pro implementaci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v programovém období 2014–2020. Aktivity v této oblasti také navazují na nálezy českých a evropských auditních orgánů a souvisí pěti problematickými oblastmi ve fungování řídicích a kontrolních systémů, na které ČR upozornila Evropská komise. Vzešlá doporučení směřují zejména do oblasti zjednodušení administrativních procedur, finančního řízení, kontroly. Tato doporučení jsou postupně promítána do připravovaných novel příslušných právních předpisů či metodických dokumentů.

Snížení počtu programů na základě rozhodnutí vlády č. 867 z 28. listopadu 2012, a s tím spojeným snížením počtu ŘO a také zprostředkujících subjektů vč. jasně vymezených vazeb mezi těmito subjekty, povede ke zvýšení přehlednosti celého systému poskytování dotací v ČR a odstranění některých duplicit ve výkonu a administrativní činnosti.

S nastavením implementační struktury také do značné míry souvisí, jak budou nastavena pravidla a postupy pro využití fondů ESI. Na základě výsledků provedených evaluací a doporučení z programového období 2007–2013 je na centrální úrovni zpracována Koncepci jednotného metodického prostředí (schválena usnesením vlády č. 345 ze dne 15. května 2013) a zní vycházející, sada metodických dokumentů, které jsou všechny subjekty podílející se na naplňování cílů Dohody o partnerství, tj. mimo jiné také pro řídicí orgány závazné. Tyto metodické dokumenty také zohledňují specifika jednotlivých fondů.

V této koncepci jsou uvedeny také hodnotitelné ukazatele, podle kterých bude posuzováno naplnění jednotlivých cílů jednotného metodického prostředí. Mezi tyto ukazatele patří například snížení míry chybovosti v kontrolních zprávách, naplňování indikátorů ve výzvách, maximální možná míra elektronizace, zavedené strategie rozvoje lidských zdrojů, procesní

plán a systém průběžného hodnocení, snížení počtu úprav metodických dokumentů či stanovená míra, kolik předložených projektových žádostí splní formální požadavky a požadavky přijatelnosti.

Na základě výsledků evaluací, zejména střednědobé hodnocení věcné a finanční realizace Národního strategického referenčního rámce - Programové období 2007 – 2013, průběžné hodnocení Programu rozvoje venkova 2007-2013 – Zpráva o střednědobém hodnocení, střednědobé hodnocení operačního programu Rybářství 2007- 2013, Evaluace a optimalizace nastavení systému hodnocení projektů operačních programů v programovém období 2007-2013, Ex post evaluace Rámce podpory Společenství a jednotných programových dokumentů z programového období 2004-2006 (2012), které byly provedeny v programovém období 2007-2013, bylo identifikováno několik problematických aspektů, které měly negativní vliv na kvalitu systému čerpání podpory z fondů EU, a docházelo díky nim ke zvyšování administrativní zátěže. V oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti se jednalo například o rozsáhlé a komplikované nastavení implementační struktury (nezajištěny vztahy nadřízenosti a podřízenosti, vysoký počet zprostředkujících subjektů), které vedlo k nejednotnému způsobu poskytování dotací a řešení nesrovnalostí, snížení efektivity řízení operačních programů z důvodu nízké vymahatelnosti delegovaných funkcí, neodůvodněně rozdílným administrativním postupům s rozdílnými lhůtami v rámci operačních programů u běžných projektů, častým změnám dokumentace, příruček a metodik U ENRF se jednalo zejména o vysoké administrativní požadavky na žadatele související s příjmem žádosti o dotaci a složitou administrativní kontrolu. V oblasti EZFRV pak šlo o vysoké administrativní požadavky na žadatele související s příjmem žádosti o dotaci, a to zejména ve vztahu k žadatelům s malými výměrami či nízkou částkou dotace, nejednotný výklad některých pravidel na centrální a regionální úrovni i mezi jednotlivými regionálními úrovněmi, časté změny pravidel podpor v průběhu implementace či vysokou fluktuaci zaměstnanců v některých složkách řízení programu.

V roce 2012 byl dále zpracován samostatný komplexní dokument „Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2014–2020“ (dále „Doporučení“), který která vláda schválila v březnu 2012 pod usnesením vlády ČR č. 184. Tento materiál zkoumá administrativní procesy a jejich komplikovanost z hlediska žadatele a příjemce a poskytuje ucelený pohled na problematiku administrativní zátěže a obsahuje návrhy doporučení na zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce v rámci přípravy budoucího programového období 2014–2020. Materiál vznikl v úzké spolupráci se všemi partnery, velká pozornost byla věnována zejména žadatelům a příjemcům. Dokument byl rovněž diskutován s dalšími odborníky či pracovníky, kteří se zabývají implementací SF. Tvorbě materiálu předcházelo dotazníkové šetření a také semináře, na jejichž základě byly analyzovány základní problematické oblasti a tyto dále rozpracovány. Zohledněna byla v rámci nastavení opatření pro zjednodušení také studie EK “Comparative study of the project selection process applied in cohesion policy programmes 2007–2013 in a number of member states”. Závěry z této studie se shodují s některými doporučeními, která jsou uvedena níže.

Pro potřeby zjednodušení procesů pro žadatele a příjemce při čerpání evropských prostředků v programovém období 2014–2020 byly identifikovány čtyři základní fáze, které charakterizují projektový cyklus v implementačním systému a mají významný vliv na komfort žadatele a příjemce, v rámci nichž budou implementována následující opatření:

I. Výzvy pro předkládání projektových žádostí – přístupy k vyhlášení a řízení výzev.

- Jednotný webový portál ESI fondů s informacemi o jednotlivých programech a možnostech čerpání – jednotné místo pro žadatele k získání aktuálních informací.
- Povinné vytvoření harmonogramů vyhlášení výzev v jednotném formátu na rok dopředu a jejich uveřejnění, případně aktualizace – dostatečný čas pro žadatele k přípravě kvalitních projektů.
- Povinný minimální obsah výzev společný pro všechny programy – transparentnost vůči všem potenciálním žadatelům/ příjemcům.
- Používání jednotné terminologie při přípravě dokumentace pro žadatele a příjemce napříč programy – přehlednost a vyšší srozumitelnost dokumentů.

II. Podání projektové žádosti – možnosti při podání projektové žádosti.

- Omezení údajů vkládaných žadatelem, automatizace při práci s daty a práce s registry pro automatické získávání dat.
- Elektronické podávání žádosti o podporu – zejména v rámci fondů EFRR, ESF a FS.

III. Výběr projektu a jeho hodnocení – proces hodnocení projektu a jeho pravidla.

- Je kladen větší důraz na dvoukolové hodnocení (cílem je zejména ušetřit náklady žadatelů na zpracování žádostí, možnost dopracování velkých a komplexnějších projektů ve druhé fázi hodnocení) a proces negociace tak, kde je to možné.
- Větší míra využití nástrojů hodnocení investic a efektivity výdajů prostřednictvím nástroje eCBA, který je využitelný napříč programy pro vybrané typy projektů a dostupný pro žadatele/ příjemce.
- Nastavena jednotná a maximální lhůta trvání procesu hodnocení a výběru projektů napříč programy.

IV. Realizace projektu, žádost o platbu a proplácení, kontroly – realizace projektu a jeho proplácení.

- Kladen důraz na e-komunikaci prostřednictvím MS 2014+ – zejména v rámci fondů EFRR, ESF a FS.
- Elektronické předávání zpráv ze strany příjemce s využitím elektronického podpisu a elektronického oběhu dokumentů.
- Zpracování vzorových dokumentů pro využití v oblasti veřejného zadávání.
- Rozšíření využívání modifikovaných ex-ante plateb a snížení finanční zátěže příjemců – zkrácení lhůty pro převod prostředků mezi poskytovatelem dotace a příjemce.
- Zavedení centrálního plánování finančních kontrol tak, aby byly minimalizovány duplicity výkonu finančních kontrol a příjemce nebyl zatěžován několika paralelními kontrolami.

Je plánováno také širší využití zjednodušených metod vykazování v rámci realizaci projektů, a to zejména těch, které jsou financovány z ESF. Pro nové programové období bude čerpáno zejména ze zkušeností z programového období 2007–2013. Zkušenosti s nepřímými náklady jsou převážně pozitivní, a to jak mezi příjemci, tak mezi vyhlášovatelí výzev. Lze předpokládat, že nejrozšířenější metodou bude použití flatrate. Svým charakterem bude nejvíce využívána v oblasti zaměstnanost tak kde je to vhodné a proveditelné (např. vzdělávání zaměstnanců podniků, výdaje na administraci projektů, sociální služby, apod.). Využití jednotkových nákladů lze očekávat stejně, jako tomu bylo v programovém období 2007–2013 v oblasti vzdělávání na úrovni mateřských, základních a středních škol, či schémat zabývajících se podporou mobility (například podpoře mezisektorové a mezinárodní mobility,

například studentů, akademických či výzkumných pracovníků). Z pohledu využití zjednodušených metod vykazování v rámci projektů financovaných z EFRR je možnost spatřovat využití těchto nástrojů např. v oblasti intervencí zaměřených na ochranu péče o krajinu a přírodu.

Časový indikativní rámec realizace opatření ke snížení administrativní zátěže:

- Během 1. poloviny roku 2013 byla připravena ve spolupráci s řídicími orgány sada metodických dokumentů na národní úrovni. Ve druhé polovině roku 2013 byla tato sada metodických dokumentů průběžně konzultována se zástupci hospodářských a sociálních partnerů, zástupci neziskového sektoru a vládních organizací, obcí a měst, tj. potenciálními žadateli a příjemci podpory z fondů ESI.
- Do konce roku 2013 byla vládou ČR schválena sada metodických dokumentů definující opatření ke snížení zátěže v oblasti vyhlášení výzev, výběru a hodnocení projektů.
- Od 1. 1. 2014 bude připraven monitorovací systém MS2014+ a implementovány prvky zjednodušení v oblasti vyhlášení výzev a podávání projektových žádostí, plné dokončení procesu elektronizace je předpokládáno ve 2. pol. 2014.
- Do konce 1. poloviny 2014 očekáváme schválení zbylé sady metodických dokumentů ze strany vlády ČR a jejich následné promítnutí do řídicí dokumentace programů v průběhu 2. poloviny roku 2014.

Jak bylo výše již několikrát uvedeno – opatření pro snížení administrativní zátěže příjemců jsou do značné míry postavena na elektronizaci procesů a postupů. K tomuto účelu budou využity podpůrné nástroje v podobě informačních systémů.

Vláda ČR dne 8. září 2011 svým usnesením č. 664 schválila základní koncepci řešení monitorovacího systému strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti na programové období 2014-2020 (dále MS2014+). Současně schválila rámcový harmonogram dalšího postupu jeho přípravy. Komplexní řešení MS2014+ je tvořeno následujícími základními pilíři:

- Pořízení Aplikace MS2014+.
- Pořízení HW a SW infrastruktury včetně provozních služeb pro MS2014+k zajištění testovacího, pilotního a rutinního provozu aplikace.
- Služby spojené s provozováním infrastruktury serverovny pro MS2014+.
- Zajištění služby Bezpečnostního dohledu.

Prvním z realizačních kroků je zajištění technické a metodické přípravy a realizace MS2014+ do 1. ledna 2014, a to na základě rámcového harmonogramu dalšího postupu uvedeného v bodě II/2 usnesení vlády č. 664/2013. Tento realizační krok je určen na úrovni Dohody o partnerství pro celou implementační strukturu ČR programového období 2014–2020. Smluvní závazek s vítězným uchazečem byl podepsán 6. 6. 2013, následně byly zahájeny kroky organizačního a procesního charakteru, které povedou k naplnění potřeb řádné implementace podle pravidel projektového řízení. Pro zabezpečení potřeb, které byly definovány v zadávací dokumentaci, a potřeb, které jsou obsahem nařízení, byl připraven harmonogram, který plně reflektuje potřeby národního gestora pro přípravu Dohody o partnerství, ale také potřeby všech řídicích orgánů jednotlivých programů.

Pro úroveň plánování, řízení a kontroly naplňování cílů Dohody o partnerství bude do aplikační části systému MS2014+ připravena platforma, která umožní na základě předávaných vstupů (otevřený formát strukturovaných dat) z programů spolufinancovaných z ENRF a EZFRV doplňovat údaje s cílem získávání souhrnných přehledů o prostředcích ESI

fondů s možností je následně vyhodnocovat na úrovni Dohody o partnerství jako celku, a zároveň tak umožní vyhodnocovat jednotlivé tematické cíle a strategické cíle a priority financování Dohody a tyto výstupy předávat do systému Evropské komise.

V rámci etapizace jednotlivých aktivit pro pořízení Aplikace MS2014+ se stal klíčových milníkem 1. 1. 2014. K tomuto datu připravuje MMR pro účely odsouhlasení Dohody o Partnerství nástroje určené pro přípravu vstupů pro celý proces Dohody, ale také pro navazující procesy na úrovni programů a celé hierarchické a tematické struktury.

K 1. 1. 2014 bude podle stanoveného harmonogramu připraven i nástroj pro žadatele/příjemce, kteří budou na základě definovaných vstupů a parametrů ze strany ŘO OP schopni zahájit přípravné aktivity na úrovni žádostí o dotaci. Veškeré realizační aktivity plně vycházejí z požadavků na zajištění snížení administrativní zátěže žadatelů/příjemců.

Dalším klíčovým milníkem je 1. 9. 2014, kdy by měl být připraven celý upravený implementační proces na úrovni potřeb žadatele/příjemce a potřeb řídicího orgánu a národního koordinátora pro plánování, řízení a vyhodnocování Dohody o partnerství. Samozřejmou realizační aktivitou bude i naplnění požadavků na zajištění přenosu strukturovaných dat mezi členským státem a EK.

V rámci realizace nového systému MS2014+ byly požadovány úpravy vybraných klíčových funkcionalit a procesů, které již musí splňovat požadavky fiche č. 6 (elektronická výměna informací s žadatelem) k e-Cohesion a fiche č. 7 (výměna informací mezi členským státem a komisí) k SFC2014, tzn. požadavky na elektronizaci procesů implementace, bezpapírovou komunikaci, využití elektronického podpisu, vkládání datových zdrojů pouze jednou, sdílení informací a datových zdrojů v rámci celé implementační struktury a zajištění dlouhodobého důvěryhodného archivu.

Všechny tato požadavky jsou i základním vstupem pro realizované úpravy procesních kroků pro implementační strukturu i pro žadatele/příjemce, pro plánování, řízení, kontrolu a audit nad jednotnou datovou základnou a s klíčovými validačními procesy s využitím nástrojů, které v současné době poskytují služby e-Governmentu České republiky prostřednictvím Základních registrů a dále informací ze Státní pokladny. Dalším nástrojem, který by mohl sloužit pro zjednodušení procesů, je i záměr na změnu vnitřních postupů implementace s využitím státem garantovaného nástroje přenosu informací Datové schránky.

3 Popis integrovaného přístupu k územnímu rozvoji, podporovanému fondy nebo shrnutí integrovaných přístupů k územnímu rozvoji na základě obsahu programů podle čl. 15 (2,A) obecného nařízení

Základním východiskem k teritoriálnímu rozvoji v ČR je Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 (SRR) a v ní obsažený návrh územní dimenze.⁹⁷ Prosazení územní dimenze v programovém období 2014–2020 umožní reflektovat specifické územní problémy a potřeby, řešit regionální rozdíly a využít územního potenciálu. Územní zaměření intervencí bude respektovat specifická hlediska⁹⁸, která přispějí ke zvýšení regionální konkurenceschopnosti a současně reagují na selektivně působící negativní dopady hospodářského vývoje a hrozbu prohlubování regionálních disparit (vnitřní diferenciací území v závislosti na konkurenceschopném rozvojovém potenciálu, rozdílná dynamika socio-ekonomického rozvoje území prevence vzniku disparit, vliv na sociální soudržnost a prevenci sociálního vyloučení, vliv na životní prostředí a udržitelný rozvoj území, atd.).

Teritoriální rozvojová strategie obsažená ve schválené SRR (vychází z analytických závěrů a vývojových tendencí v oblasti regionálního rozvoje) stanovuje základní cíle a priority regionální politiky ČR.

- Prioritní oblast **regionální konkurenceschopnost** je zaměřena na území s dostatečným potenciálem na realizaci stanovených cílů a zahrnuje klíčová témata inovací, spolupráce podnikatelského sektoru s výzkumnými a vývojovými pracovišti, zvýšení kvality vysokoškolského vzdělávání, flexibility pracovního trhu reagujícího na místní potřeby a v neposlední řadě téma dostatečné a kvalitní infrastruktury dopravní i technické - konkurenceschopnosti daného území.
- Druhá prioritní oblast územní soudržnost je zaměřena na **snížení disparit** v území a mezi hlavní témata patří infrastruktura veřejných služeb, podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva, částečně pak kultura, cestovní ruch a bydlení a v periferních územích také podpora lokální ekonomiky.
- Prioritní oblast **environmentální udržitelnost** představuje v širších souvislostech témata, která mají přispět ke zlepšení životního prostředí a života obyvatel v něm a soustřeďuje se především na odstraňování ekologických zátěží, omezování vlivu dopravy na krajinu, lepší hospodaření s přírodními zdroji a využívání moderních technologií ve vodním i odpadovém hospodářství. Rovněž nepomíjí ani jako součást územního rozvoje problematiku řešení bezpečnosti v rámci prevence a případné likvidace škod a rizik při živelních pohromách a antropogenních pohromách.
- Čtvrtou prioritní oblastí je **veřejná správa**, jež musí vytvářet legislativní i administrativní základnu a naplňovat podporu pro realizaci všech výše jmenovaných témat.

⁹⁷ SRR byla schválena vládou usnesením č. 344 z 15. května 2013. Tato Strategie (dále SRR) je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje a dalších opatření regionální politiky.

⁹⁸ viz např. UV 732/2013

Územní průmět realizace uvedených prioritních oblastí je dán typologií území ČR, která na základě multikriteriální analýzy rozděluje území ČR na (i) rozvojová (ii) stabilizovaná a (iii) periferní území a byl zohledněn při definování problémových oblastí v kapitole 1.1. Specifickým typem území jsou pak státem podporované regiony, které ve svém sociálně ekonomickém rozvoji významně zaostávají za ostatními územními celky a musí řešit specifické problémy, jejichž zvládnutí je s ohledem na příčiny problémů obtížné a nelze je zvládnout bez širší, koordinované spolupráce.

Charakter regionální a sídelní struktury v ČR je vhodný pro široké uplatnění integrovaných přístupů právě v územní dimenzi. Vysoká roztržitost sídelní struktury (6 250 obcí, z nichž zhruba 80 % má méně než 1 000 obyvatel) vede k velmi intenzivním vazbám mezi městy navzájem a mezi městy a venkovem, který tvoří přirozené zázemí regionálních center (viz analytická část návrhu Dohody). Nutnost vyšší míry meziobecní a regionální spolupráce za účelem zlepšení životních podmínek a synergického využití lokálně omezeného potenciálu dokumentuje existence cca 175 místních akčních skupin (MAS)⁹⁹ a kolem 500 mikroregionů, které s výjimkou největších měst pokrývají prakticky celé území ČR. Analýza SRR rovněž dokumentuje potřebu vyšší územní integrace jádrových prostorů nejvýznamnějších metropolitních oblastí a aglomerací s jejich širším zázemím za účelem efektivního využití jejich ekonomického a lidského potenciálu.

Plánované intervence ESI fondů v území ČR odpovídají územním souvislostem a funkčním vazbám a uplatňují tak tzv. place based approach. Cílem uplatnění integrovaných přístupů z pohledu regionálního rozvoje je zejména dosažení vyšší kvality strategického plánování a řízení a efektivnějšího vynakládání finančních prostředků v území, což v důsledku přispěje ke zvýšení konkurenceschopnosti a zvýšení kvality života obyvatel.

Základním principem pro uplatnění integrovaných přístupů bude **věcná** (vhodně a logicky provázané a potřebné tematické/sectorové intervence), **územní** (realizace intervencí ve vhodném, geograficky a ekonomicky spojeném území) a **časová** (realisticky připravený harmonogram a časové a věcné sladění předpokládaných intervencí) **provázanost** intervencí realizovaná na základě kvalitní **strategie** rozvoje území.

Integrované strategie (realizované prostřednictvím fondů ESI) budou v českém kontextu představovat Integrované územní investice (ITI), Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a Strategie komunitně místně vedeného rozvoje (SCLLD).

Po schválení ITI, IPRÚ, SCLLD podepíší ŘO s příslušnými zpracovateli, resp. nositeli strategií smlouvu o jejich realizaci.

Projekty předkládané v rámci Integrovaných strategií do specifických výzev programů ESIF musí respektovat podmínky stanovené příslušným programem a plnit stanovené závazné ukazatele včetně zajištění monitoringu a vyhodnocení.

Využití integrovaných přístupů je metodicky popsáno v materiálu „Metodický pokyn pro uplatnění integrovaných přístupů v programech ESIF 2014–2020“, kde jsou zakotveny zejména základní principy pro naplňování územního rozměru intervencí, popis jednotlivých integrovaných nástrojů (jejich tvorby, implementace a hodnocení, nastavení spolupráce a postupů vedoucích k uplatnění integrovaného přístupu) a rolí a odpovědností zapojených aktérů. Metodický pokyn k jejich přípravě obsahuje mj. i základní ustanovení, jež umožní nastavit a řídit program tak, aby kromě naplňování stanovených cílů umožňoval flexibilní propojení mezi projekty realizovanými v jeho rámci či v jiných programech.

⁹⁹ MAS vytváří rozsáhlou síť, která pokrývá 90% území ČR..

Pro zajištění propojenosti mezi řídicími orgány, integrovanými strategiemi v území a za účelem efektivní implementace územní dimenze bude zřízena tzv. „**Stálá konference**“, a to na národní a na regionální úrovni:

- Na **národní úrovni** bude Stálá konference odrážet potřeby sladování především mezi řídicími orgány prostřednictvím k tomu zřízených platform a mezi řídicími orgány a regionálními partnery prostřednictvím zastoupení tzv. regionálních stálých konferencí.
- Na **regionální úrovni** bude sloužit ke sladování investičních záměrů na území krajů a bude dávat doporučení k zaměření a sladování výzev pro individuální projekty a integrované nástroje v rámci územní dimenze.

Implementace integrovaných přístupů bude koordinována zejména prostřednictvím vypisování specifických výzev podle vzájemné dohody centrálního koordinátora, relevantních řídicích orgánů a partnerů v území, jež umožní relevantním nositelům záměrů integrovaných strategií/projektů vhodně načasovat přípravu a realizaci projektů.

Pro nastavení integrovaných přístupů se vycházelo rovněž ze zkušeností programového období 2007–2013, které jsou obsahem průběžných hodnocení Strategie regionálního rozvoje ČR 2007–2013 i Střednědobého hodnocení NSRR. K naplňování integrovaného přístupu k územnímu rozvoji docházelo v současném programovém období zejména prostřednictvím realizace tzv. „**Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM)**“ financovaných z regionálních operačních programů (dále jen „ROP“) a Integrovaného operačního programu (dále jen „IOP“).

Dosavadní hodnocení integrovaných přístupů ukazuje, že přispěly ke zlepšení strategického plánování, hledání vhodných synergií, možnosti využití větších objemových finančních rámců na řešení potřebné infrastruktury, posílení partnerství ve městech a další. Mezi negativní stránky pilotního uplatnění v ČR lze řadit především obsahové zaměření strategií pouze na problémy řešené na katastrálním území samotného města nebo v rámci vymezené zóny, menší provázanost ROP a IOP s ostatními operačními programy. Rovněž jako negativní se ukázala málo účinná bonifikace projektů IPRM v těchto dalších OP, vysoké nároky na administrativní zabezpečení, nejasná závaznost a malá účinnost smlouvy mezi předkladatelem IPRM a řídicím orgánem, realizace projektů bez předem definovaných kvantifikovatelných společných cílů a výsledovatelných výsledků (což bylo způsobeno také omezením čerpání prostředků na realizaci integrovaného nástroje pouze z jedné prioritní osy jednoho operačního programu).

Zkušenosti s využitím metody LEADER ukazují, že většina MAS v ČR dokázala plnit stanovené cíle. Integrace na úrovni projektů v rámci přípravy Strategických plánů LEADER jako akčních plánů integrovaných strategií území MAS probíhala v rozsahu opatření prioritních os I. a III. Programu rozvoje venkova. V rámci Fiche (opatření Strategického plánu LEADER) mohlo být kombinováno jedno hlavní opatření navázané na jedno opatření kterékoliv z os I. a III. s rozsahem více jak 50 % aktivit projektu a až dvě vedlejší opatření navázané na jedno opatření kterékoliv z os I. a III. s rozsahem v součtu méně jak 50 % aktivit projektu. Z uvedeného popisu je zřejmé, že nelze považovat tyto strategie za integrované v pravém smyslu, neboť musely být orientované na užší obsahové zaměření Programu rozvoje venkova. Rovněž management a kvalita řízení těchto MAS není u všech na stejné výši. Celkový vývoj v čase, personální změny a další faktory u některých MAS významně poznamenávají pozitivně, ale též negativně jejich celkovou kvalitu.

3.1 Opatření přijatá pro zajištění integrovaného přístupu při využívání fondů pro územní rozvoj specifických subregionálních oblastí podle čl.15 (2,ii) obecného nařízení

3.1.1 Komunitně vedený místní rozvoj (čl. 32 - 35 obecného nařízení, čl. 10 EÚS a nařízení k EZFRV, ESF a EFRR

ČR má pozitivní zkušenosti s uplatněním komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) již od předvstupních nástrojů. S principy CLLD pracoval předvstupní nástroj SAPARD, národní program LEADER ČR 2004-2008, byly uplatněny v OP Zemědělství (programové období 2004–2006) i v Programu rozvoje venkova (programové období 2007–2013).

CLLD, resp. metoda LEADER přispívá v ČR k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Prostřednictvím Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) budou jednotlivé projekty vykazovat přidanou hodnotu spočívající především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným individuálním projektům. Hlubší znalost místních problémů, dovednost zacílení na specifické problémy v místě působnosti MAS jsou výhody implementace projektů formou komunitně vedeného místního rozvoje, který posiluje principy spolupráce, motivace a důvěry.

Koordinační role místních akčních skupin (MAS) při realizaci intervencí ve prospěch rozvoje venkova vychází z detailní znalosti místních podmínek a široké spolupráce s místními aktéry. Spolupráce mezi jednotlivými MAS navzájem pak přispívá k přenosu zkušeností a příkladů dobré praxe a vytváření integrovaných projektů s širokým dopadem. Je vhodné posílit správně vedenou koordinační činnost v místě působení MAS. Na základě zkušeností nabytých v programovém období 2007–2013 bude hledána optimální role pro MAS zastoupených NS MAS v oblasti vytváření sítí národní a mezinárodní spolupráce v rámci využívání metody LEADER.

CLLD bude realizován nejen prostřednictvím Společné zemědělské politiky, ale i prostřednictvím dalších operačních programů v rámci EFRR a ESF. Integrovaného nástroje CLLD bude mimo Program rozvoje venkova využito také v:

OP Zaměstnanost, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Životní prostředí a v Integrovaném regionálním operačním programu. Z EZFRV bude vyčleněno minimálně 5 % v Programu rozvoje venkova. Z EFRR bude pro CLLD využito *bude doplněno z ESF bude doplněno*.

Integrovaného nástroje CLLD bude využito ve venkovském území, konkrétně v území MAS tvořeném správními územími obcí s méně než 25 000 obyvateli, kdy maximální velikost MAS nepřekročí hranici 100 000 obyvatel a nebude menší než 10 000 obyvatel.

CLLD bude využito především pro naplňování tematického cíle 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě v integraci s tematickými cíli (1) Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací, (3) Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, (4) Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích, (6) Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů, (7) Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách, (8) Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil a (10) Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení. Cílovou skupinou jsou obyvatelé venkova, obecným cílem je zlepšení kvality života na venkově.

Hlavním cílem využití CLLD je posílení územní soudržnosti venkovského území a zajištění dlouhodobého udržitelného rozvoje území s řešením vztahů mezi obcemi s periferní a stabilizovanou typologií a venkovskými rozvojovými centry.

Hlavní úkoly CLLD

- Řešení vysoké nezaměstnanosti ve venkovských oblastech a zvýšení možnosti uplatnění uchazečů na trhu práce zvýšením počtu pracovních míst na venkově, snížení vnitřní diferenciací trhu práce v rámci místních akčních skupin mezi městem a venkovem zvýšením podílu pracovních míst na venkově
- Stabilizace obyvatelstva zvyšování a změnami jejich kvalifikace a zajištěním pracovních příležitostí ve venkovském prostoru
- Podpora podnikatelských příležitostí, podpora zakládání nových podnikatelských subjektů v součinnosti místních aktérů. Zastavení odlivu kvalifikované a mladé pracovní síly do lukrativnějšího nezemědělského podnikání mimo venkovské oblasti.
- Využití rozvojového potenciálu venkova (např. lidský, atraktivita prostředí, alternativní služby, schopnost obyvatel spolupracovat, obnova kultury).
- Zastavení procesu koncentrace škol ve velkých sídlech, koordinace spolupráce mezi základními a středními školami, síťování základních škol ve venkovském prostoru.
- Zvýšení funkční vybavenosti venkova, zlepšení pokrytí venkova sítí vhodných služeb (např. sociálních, zdravotních a návazných) a stabilizace základní zdravotní péče a její dostupnosti.
- Podpora rozvoje lokální ekonomiky (vč. sociálních podniků) ve venkovském prostoru, podpora rozvoje vzájemné spolupráce firem a dalších relevantních aktérů, podpora a rozvoj služeb v oblasti zavádění technických i netechnických inovací.
- Realizace pozemkových úprav a současně s tím realizovat další efekty zlepšující biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny.
- Snížení počtu malých zdrojů znečištění, podpora regenerace brownfieldů, zvyšování podílu znovuvyužití odpadů, recyklace a podpora náhrad prvotních zdrojů za druhotné suroviny.
- Realizace projektů pro využití místních potenciálů pro úspory energie a výroby energie z OZE.
- Zachování a obnovení propojenosti a prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny včetně ochrany před povodněmi, koordinace agroenvironmentálních opatření pro zlepšení vzhledu krajiny.

SCLLD mohou kromě jiného napomoci také řešení problémů obyvatel lokalit ohrožených sociálním vyloučením, avšak primárně by se mělo jednat o strategie rozvojové, jak vyplývá z jejich názvu.

Proces hodnocení CLLD probíhá ve třech fázích (i) ověření kritérií přijatelnosti MAS, (ii) hodnocení kvality Integrované strategie území a (iii) výběr Integrovaných akčních plánů rozvoje území MAS.

Řídící a koordinační úlohu v procesu administrativního zajištění bude mít MMR v úzké spolupráci s MZe.

MZe bude, na základě kritérií zohledňující kvalitu organizace a řízení procesů samotných MAS, vybírat okruh MAS, které splní základní kritéria přijatelnosti pro další postup a možnost zpracování SCLLD. MAS mohou zpracovávat integrovanou strategii širšího zaměření financovatelnou z více ESI fondů, a mohou ji realizovat také z jiných prostředků než

pouze z evropských fondů. Tyto SCLLD budou posuzovány a hodnoceny MMR stejným procesem jako další strategie integrovaných nástrojů.

ČR bude realizovat SCLLD za podpory více fondů. Zvažuje se proto stanovení některého z přispívajících fondů jako tzv. hlavního fondu v souladu s článkem 32.4 obecného nařízení.

I přes kvalitní nastavení systému fungování metody LEADER ještě v rámci stávajícího programového období s ohledem na fakt, že financování z programového období 2007–2013 není již dále k dispozici, zvažuje ČR využít institut přípravné podpory pro podporu provozních a animačních nákladů pro všechny MAS, které se na další plánovací období připravují.

3.1.2 Integrované územní investice (ITI)

Integrované územní investice budou v České republice, v souladu s čl. 36 obecného nařízení a na základě jejich vymezení ve SRR, využity v metropolitních oblastech. Jádry metropolitních oblastí (území s koncentrací nad 300 tis. obyvatel) jsou největší města v České republice (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň), včetně jejich funkčního zázemí. Z hlediska koncentrace obyvatelstva jsou určitou částí společných problémů k těmto centrům přiřazeny i oblasti Ústecko – Chomutovské, Olomoucké a Hradecko – Pardubické aglomerace.

Jmenovitě jde o ITI pro:

- (i) metropolitní oblasti funkčně vymezené pro hl. m. Prahu (a Středočeský kraj), Brno, Ostravu, Plzeň a
- (ii) Hradecko-pardubickou, Olomouckou a ústecko-chomutovskou aglomeraci.

Realizací ITI bude v podmínkách ČR rovněž naplňována dimenze urbánní politiky charakterizovaná doporučením zastoupením složek ekonomické, sociální a environmentální složky, což je v souladu s čl. 7nařízením k EFRR pro udržitelný rozvoj měst.

ITI jsou realizovány na základě **integrovaných územních strategií**. Výše vymezená metropolitní oblast/aglomerace předloží ke schválení a realizaci jednu integrovanou územní strategii.

Integrovaná územní strategie se ve své analýze a následném definování a hierarchizaci priorit soustředí na klíčové tematické okruhy rozvoje specifické pro danou metropolitní oblast v souladu s cíli a prioritami EU. Mezi nejvíce nosná témata spojující jádrová města aglomerací s jejich funkčním zázemím patří zejména doprava, trh práce a oblast veřejných služeb (především sociální, zdravotní a vzdělávací), propojení výzkumných kapacit a aplikace jejich výstupů do praxe, inovace a podnikání a oblast životního prostředí včetně technické infrastruktury. Integrované územní investice budou zaměřeny převážně na realizaci větších, investičně náročnějších projektů, které mají významný dopad pro řešená území; podpořeny budou i menší projekty, které větší projekty vhodně doplní pro dosažení žádoucích synergických efektů.

Integrované územní strategie budou hodnoceny experty odboru rozvoje a strategie regionální politiky MMR a následně schvalovány k realizaci Výběrovou komisí složenou ze zástupců řídicích orgánů programů ESI fondů (detaily implementace jsou popsány v Metodickém pokynu pro využití integrovaných přístupů v programovém období 2014–2020).

Operační programy umožní prostřednictvím specifických výzev pro projekty z integrovaných územních strategií jejich unikátní kombinace podle konkrétních potřeb daného území. Jejich vzájemnou koordinaci bude zajišťovat na národní úrovni Pracovní skupina pro integrované

přístupy a územní dimenzi (PS IPUD), složená ze zástupců hlavního koordinátora MMR, řídicích orgánů všech relevantních operačních programů a zástupců regionálních partnerů.

Jedním z hlavních principů využití integrovaných nástrojů v ČR je partnerství. Již v průběhu tvorby integrovaných strategií spolupracují ve vymezených územích nejen představitelé měst a obcí, ale také i další partneři s ohledem na tematická zaměření konkrétních strategií. Představitelé ITI zároveň spolupracují navzájem v pracovní podskupině PS IPUD pro ITI a celý postup přípravy integrovaných strategií je komunikován a koordinován MMR.

S ohledem na předchozí témata, která budou integrované územní strategie řešit, budou ITI podpořeny nejen z EFRR prostřednictvím operačních programů OP ŽP, OP PIK, IROP, OP VVV a OP D, ale také z ESF z operačních programů OP Z a OP VVV a z fondu soudržnosti - z programů OP D a OP ŽP.

3.1.3 Udržitelný rozvoj měst, včetně zásad pro vymezení městských oblastí, ve kterých mají být integrované intervence uplatněny (čl. 7 a 8 nařízení k EFRR a čl. 12 nařízení k ESF)

V podmínkách ČR je udržitelný rozvoj měst určován třemi dimenzemi - hospodářskou prosperitou, příznivým životním prostředím a sociální soudržností. Hlavními zásadami pro vymezení městských oblastí k naplnění udržitelného rozvoje měst jsou:

- (i) **Města představují přirozené prostředí pro výzkum a inovace a na ně navazující podnikání** – města ovlivňují rozvoj sousedních venkovských oblastí a jsou chápána jako významný faktor konkurenceschopnosti celého regionu. Intervence zaměřené na posilování měst a jejich seskupení jako motorů rozvoje regionů budou podporovat vytváření urbánních sítí schopných přenášet rozvojové a inovační impulsy do regionů.
- (ii) **Infrastruktura a dostupnost služeb** – významnou materiální podmínku pro rozvoj a kvalitu udržitelného městského rozvoje představuje dopravní a technická infrastruktura (zejména vodohospodářské, energetické a další sítě). Klíčovým úkolem je podporovat rozvoj dopravních sítí a zajistit provázanost (integraci) regionálních dopravních systémů.
- (iii) **Sociální začleňování** – součástí městské problematiky je i problematika bezpečnosti, prevence kriminality a sociální soudržnosti. Problémem některých velkých a středních měst se stává narůstání sociálních rozdílů v některých místních částech. K největším problémům patří vysoká nezaměstnanost a sociální vyloučení, které je často lokalizováno do určitých čtvrtí či lokalit s často zdevastovaným bytovým fondem a narušeným životním prostředím.
- (iv) **Životní prostředí** – kumulativně působící negativní vlivy na životní prostředí ve městech vyžadují integrovaný přístup k péči o jeho jednotlivé složky a vzájemnou provázanost s ostatními politikami rozvoje města. Zásadním problémem je omezování negativních vlivů dopravy (způsobující znečištění ovzduší, emise škodlivých plynů a hluk, na životní prostředí a zdraví obyvatel) a řešení ochrany a udržitelného využívání zdrojů a bezpečnosti prostředí.
- (v) **Strategické plánování a rozvoj vztahů měst a venkova** – při posilování vazby město-venkov hrají v území významnou roli koordinační a organizační opatření, především v oblasti dopravy, technické a občanské infrastruktury a cestovního ruchu. V oblasti veřejné dopravy (zajištění dopravní obslužnosti území) se ve vazbě na velká města vytvářejí integrované dopravní systémy pomáhající propojit město a jeho okolí, které umožňují lidem cestovat za prací, za vzděláním i službami. Vazba město-venkov se dále projevuje při budování technické infrastruktury, a to především v hospodaření s odpady, zásobování vodou a čištění odpadních vod, v oblasti

občanské vybavenosti při zajištění sociálních služeb, zdravotnictví nebo vzdělání, především vyššího stupně. Pro rozvoj vztahů mezi městem a venkovem mají velký význam mikroregionální centra poskytující široké spektrum služeb svému okolí. Jejich podporou dojde k posílení územní soudržnosti a k funkční integraci území mikroregionů.

ČR se zavazuje ke splnění požadavku alokace minimálně 5% prostředků EFRR na udržitelný městský rozvoj. Naplnění požadavku na vyčlenění alespoň 5% alokace EFRR bude dosaženo prostřednictvím:

- (i) **kombinace intervencí OP Praha** – pól růstu, který sám o sobě splňuje definici pro možný příspěvek k naplnění uvedeného cíle,
- (ii) **realizace aktivit v rámci 7 ITI** uvedených v kapitole 3.1.2.

V těchto metropolitních oblastech se tvoří více jak 55 % HDP ČR, žije zde více jak 45 % obyvatel a aglomerace mají klíčový význam pro ČR z hlediska ekonomického růstu a mezinárodní konkurenceschopnosti. Jsou zde koncentrovány funkce nejvyššího řádu (např. administrativní, finanční sektor, věda, výzkum, vývoj, vysoké školství, infrastruktura, kultura a manažerské struktury). Výrazným trendem ve vývoji jejich prostorové struktury je intenzivní suburbanizace, ovšem s řadou negativních důsledků, ovlivňujících jejich celkový vývoj.

Pražská metropolitní oblast svým významem přímo ovlivňuje podstatnou část území státu (obyvatel), prostorový vliv *brněnské, ostravské a plzeňské* metropolitní oblasti je omezený na příslušné části republiky. Určitou částí společných problémů jsou k těmto centrům přiřazeny i dvě aglomerace *ústecko – chomutovská a hradecko – pardubická*.

Ústecko – chomutovská aglomerace je tematicky propojena především problémy plynoucími z těžby uhlí, výroby elektrické energie, alokovaných chemických výrob a poškozeným životním prostředím s nutností rekultivace rozsáhlých území. Je oblastí, která prochází od roku 1989 složitými strukturálními změnami, které se promítají do vysoké míry nezaměstnanosti a vyskytují se zde ve zvýšené míře problémy spojené se sociálním vyloučením. Přes tyto skutečnosti a přes výrazný pokles významu v ekonomické struktuře patří k hospodářsky velmi významným oblastem České republiky. Tato charakteristika je z naprosté většiny platná i pro *ostravskou oblast* s tím rozdílem, že místo výroby elektrické energie v ní dominuje těžký průmysl především hutnictví.

V případě *hradecko - pardubické* aglomerace se jedná o území s dominantním jádrem či dvěma jádry a středomoravské (Olomoucké) aglomerace (tvořené městy Olomouc, Přerov a Prostějov), ve významné části orientované na potravinářskou, chemickou výrobu, postižené zánikem významné části průmyslu. Důležitým faktorem daného území je jeho dopravní poloha a potenciál spojený s kvalitním zázemím v oblasti VaV a některých významných podniků s mezinárodní konkurenceschopností.

Určitým specifickým k realizaci udržitelného rozvoje měst v podmínkách ČR budou představovat **tzv. Integrované plány rozvoje území (IPRÚ)**. Ty bude možné (nikoli povinně) realizovat v (5) krajských městech a jejich funkčních zázemí a jednom statutárním

městě¹⁰⁰. Jedná se o aglomerace, jejichž jádry jsou zbývající krajská města (6) a jedno statutární město, které nebudou realizovat ITI. Tato centra jsou se svým zázemím poměrně intenzivně propojena hospodářsky, infrastrukturně, dojížděnou za prací a službami. Na druhé straně jsou zde u většiny sídelních aglomerací patrné výraznější rozdíly mezi jejich centry a zázemím z hlediska charakteru osídlení i ekonomické základny. Některé aglomerace patří mezi významná dynamicky se rozvíjející růstová centra, jiné se naopak vyznačují koncentrací problémových socioekonomických charakteristik.

IPRÚ je integrovaná rozvojová strategie popisující problémy a potřeby vymezeného území, cíle a priority z nich vycházející (včetně investiční a neinvestiční záměrů). IPRÚ systémově navazují na IPRM (realizované v programovém období 2007–2013); jsou však modifikovány pro potřeby širšího území a doplněny o způsob implementace (vyčleněné alokace v rámci programů ESIF a specifické výzvy pro projekty z těchto IPRÚ, včetně smluvního zajištění). IPRÚ umožňuje také zapojení dalších finančních či úvěrových nástrojů (nejen zdrojů ESIF).

Fond	Orientační alokace prostředků na národní úrovni na integrované aktivity pro udržitelný rozvoj měst (EUR)	Podíl celkové alokace na fond (%)
EFRR		
(ESF)	0	0

Pozn.: Do vyřešení problematiky rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé integrované nástroje nebude tabulka s indikativním rozdělením vyplněna. ČR plní minimální alokaci EFRR na udržitelný rozvoj měst ve výši 5 %.

3.1.4 Určení hlavních prioritních oblastí pro spolupráci v rámci fondů a v relevantních případech se zohledněním makroregionálních aj. strategií

Hlavní prioritní oblasti EÚS a jejich vazby na programy cíle Investice pro růst a zaměstnanost

Česká republika se bude v programovém období 2014–2020 v rámci cíle Evropská územní spolupráce (EÚS) účastnit programů přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, Slovensko – ČR, Rakousko – ČR, Svobodný stát Bavorsko – ČR a Svobodný stát Sasko – ČR a programů nadnárodní spolupráce Central Europe 2020 a Dunajský program.

Hlavní prioritní oblasti EÚS

Česká republika se v rámci cíle Evropská územní spolupráce plánuje zaměřit na spolupráci se zahraničními partnery v následujících prioritních oblastech:

Výzkum, vývoj a inovace

V oblasti výzkumu, vývoje a inovací bude podpora zaměřena na rozvoj spolupráce mezi vědeckovýzkumnými institucemi navzájem a na podporu vytváření a posilování vazeb mezi výzkumem a vývoje na jedné straně a soukromým (zejména MSP) a veřejným sektorem na straně druhé (usnadnění přístupu veřejné správy a MSP k výsledkům aktivit v oblasti vývoje a

¹⁰⁰ České Budějovice – sídlo samosprávného Jihočeského kraje, Jihlava – sídlo samosprávného kraje Vysočina, Karlovy Vary – sídlo samosprávného Karlovarského kraje, Liberec – sídlo samosprávného Libereckého kraje a Zlín – sídlo samosprávného Zlínského kraje) a statutární město Mladá Boleslav.

inovací, přímé i nepřímé zapojení MSP do inovačních procesů, rozvíjení sítí na podporu zprostředkování spolupráce MSP a vědeckovýzkumných institucí, rozvíjení klastrů atd.).

Prevence, monitoring a řízení rizik

Podpora bude zaměřena na vytváření společných systémů prevence, monitoringu a řešení rizik, sdílení informací o potenciálních hrozbách, zvyšování kompatibility a propojenosti integrovaných záchranných systémů a prohlubování spolupráce jednotlivých složek integrovaného záchranného systému přes hranici s cílem zvýšení účinnosti a efektivity opatření na ochranu obyvatelstva, materiálních a kulturních hodnot.

Životní prostředí a účinné využívání zdrojů

V rámci této oblasti bude spolupráce zaměřena na aktivity v oblasti společné ochrany povrchových a podzemních vod, ochrany půdy a zachování a obnovy biodiverzity, ochrany ovzduší, zvyšování energetické účinnosti a podílu využívání obnovitelných zdrojů ve veřejné správě a bydlení, zavádění nízkouhlíkových strategií ve městech, regionech a funkčních městských oblastech a zavádění inovací a přenosu know-how v oblasti ochrany životního prostředí a efektivního využívání zdrojů.

Kulturní a přírodní dědictví

V rámci této prioritní oblasti bude podpora zaměřena na zachování a obnovu kulturních a přírodních památek, jejich zpřístupnění a přiblížení obyvatelům a návštěvníkům dotčených regionů a začlenění do konceptů udržitelného hospodářského rozvoje dotčených oblastí.

Doprava

V rámci této prioritní oblasti bude podporováno plánování rozvoje dopravní infrastruktury, budování přeshraničních dopravních spojení, rozvoj dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí jak v osobní dopravě (systémy veřejné dopravy osob), tak v nákladní dopravě (nástroje, sítě a služby v oblasti logistiky), rozvoj multimodálních dopravních uzlů apod.

Zaměstnanost

V rámci této prioritní oblasti bude podporováno zlepšování podmínek pro zaměstnanost aktivit a využitím vnitřního potenciálu příhraničních území.

Vzdělávání, dovednosti a celoživotní učení

Podpora v rámci této prioritní oblasti bude zaměřena na rozvoj a realizaci společných konceptů a programů všeobecného a profesního vzdělávání, výměnu zkušeností a know-how atd. Spolupráce bude podporována jak mezi vzdělávacími institucemi navzájem, tak např. spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce, ve veřejném sektoru apod.

Právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi

V rámci této prioritní oblasti bude rozvíjena spolupráce institucí veřejné správy, zájmové samosprávy, neziskového sektoru, místních iniciativ s cílem prohloubit integraci příhraničních regionů a budovat administrativní kapacitu pro další rozvoj přeshraniční spolupráce.

Vazby na programy cíle Investice pro růst a zaměstnanost

Výše uvedené prioritní oblasti se tematicky překrývají s oblastmi realizovanými v rámci operačních programů (OP) cíle Investice pro růst a zaměstnanost. Obsahově jsou však zaměřeny na řešení společných výzev konkrétních přeshraničních a nadnárodních regionů a

jejich cílem bude zejména aktivovat potenciál, který spolupráce při řešení společných problémů nabízí.

Zde se otevírá potenciál navazovat na výstupy a výsledky OP cíle Investice pro růst a zaměstnanost a tyto dále v kontextu územní spolupráce rozvíjet a realizovat přidanou hodnotu spolupráce.

Příkladem může být v oblasti výzkumu a vývoje sdílení na národní úrovni vybudovaných výzkumných kapacit se zahraničními výzkumnými subjekty; v oblasti vzdělávání například využívání pořízené vzdělávací infrastruktury pro realizaci společných přeshraničních vzdělávacích programů nebo v oblasti rizik sdílení infrastruktury a její zapojování do společných přeshraničních plánů a systémů řízení rizik.

Vedle toho se mohou programy EÚS stát katalyzátorem inovací při řešení konkrétních problémů a výzev na národní úrovni, a to realizací pilotních projektů využívajících přenosu know-how a příkladů dobré praxe uplatňovaných v partnerských státech, které pak mohou být ve větším měřítku rozvíjeny v rámci OP cíle Investice pro růst a zaměstnanost.

Následující tabulka poskytuje přehled, ve kterých programech OP cíle Investice pro růst a zaměstnanost budou realizována témata shodná s hlavními prioritními oblastmi EÚS a kde tedy vznikají potenciální vazby s OP cíle EÚS.

Hlavní prioritní oblast EÚS	OP cíle Investice pro růst a zaměstnanost
Výzkum, vývoj a inovace	<ul style="list-style-type: none"> OP výzkum, vývoj a vzdělávání OP podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
Prevence, monitoring a řízení rizik	<ul style="list-style-type: none"> OP životní prostředí Integrovaný regionální operační program
Životní prostředí a účinné využívání zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> OP životní prostředí Integrovaný regionální operační program
Kulturní a přírodní dědictví	<ul style="list-style-type: none"> Integrovaný regionální operační program
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> Integrovaný regionální operační program
Zaměstnanost	<ul style="list-style-type: none"> OP Zaměstnanost
Vzdělávání, dovednosti a celoživotní učení	<ul style="list-style-type: none"> Výzkum, vývoj a vzdělávání Integrovaný regionální operační program
Právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi	<ul style="list-style-type: none"> OP zaměstnanost Integrovaný regionální operační program

Zohlednění makroregionálních strategií

Z existujících makroregionálních strategií se Česká republika podílí na Strategii EU pro Podunají. Základním dokumentem pro její implementaci je Sdělení Evropské komise¹⁰¹ a zvláště pak doprovodný Akční plán, který tematicky vymezuje oblasti, v nichž by měla být Strategie implementována. Implementací tohoto Akčního plánu jsou na makroregionální úrovni pověřeny tzv. řídicí výbory, které jsou zřízeny pro každou z jedenácti prioritních oblastí Strategie EU pro Podunají. Za Českou republiku se jednání těchto řídicích výborů účastní jako gestoři či spolugestoři zástupci věcně příslušných ministerstev (MD, MMR, MK,

¹⁰¹ COM (2010) 715: Sdělení Komise evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Strategie Evropské unie pro Podunají.

MPO, MŽP, MV, MŠMT). Zároveň je zaručena jejich vzájemná informovanost prostřednictvím Resortní koordinační skupiny ÚV pro makroregionální strategie, které jsou zástupci těchto ministerstev členy, a které předsedá národní kontaktní bod pro Strategii EU pro Podunají v ČR (viz dále). Tato resortní koordinační skupina se schází podle potřeby, zpravidla čtyřikrát ročně.

Česká republika vidí v možnosti identifikace společných cílů na makroregionální úrovni podstatnou přidanou hodnotu pro řešení těch vlastních potřeb, které jsou lépe naplnitelné na úrovni makroregionu a z tohoto hlediska je pro ni podstatné zajistit funkční propojení mezi Strategií pro Podunají a přípravou i implementací programu. Ministerstva pověřená gescí řídicích výborů na úrovni ČR jsou zároveň řídicími orgány programů, čímž jsou dány vhodné podmínky pro zajištění vazby mezi Strategií EU pro Podunají, konkrétně implementací jejího Akčního plánu na makroregionální úrovni, a programů na národní úrovni. Členové řídicích výborů byli požádáni o spolupráci na přípravě programů řídicími orgány těch programů, které byly vyhodnoceny jako pro daný program relevantní na základě podkladů vypracovaných Resortní koordinační skupinou pro makroregionální strategie. Členové řídicích výborů budou ve fázi implementace vykonávat konzultace či asistenci v monitorovacích výborech příslušných programů. Tato vazba je využitelná oběma směry, neboť umožňuje jednak vzít v potaz priority Strategie EU pro Podunají při programování a vypisování výzev na národní úrovni, a zároveň také zohlednit priority České republiky ve společném stanovení konkrétních cílů makroregionu prostřednictvím činnosti těchto zástupců v řídicích výborech.

Na horizontální úrovni zajišťuje provázanost mezi cíli Strategie a programem národní kontaktní bod, který koordinuje aktivity v rámci Strategie pro Podunají na úrovni ČR. Jde primárně o politickou roli, jejímž cílem je zajištění prosazování makroregionálního přístupu k řešení problémů tam, kde je to relevantní. Národním kontaktním bodem Strategie EU pro Podunají v rámci České republiky je Státní tajemník pro evropské záležitosti při ÚV. Pro potřeby koordinace zřídil výše zmíněnou resortní koordinační skupinu, které předsedá. Státní tajemník pro evropské záležitosti má právo účasti na jednáních vlády, jednání relevantních pracovních skupin pro přípravu i implementaci budoucího programového období, především Řídicího výboru Pracovní skupiny k přípravě Dohody o partnerství 2014–2020, vyjednávacího týmu pro Dohodu o partnerství či monitorovacích výborů jednotlivých OP, čímž je zajištěno propojení na horizontální úrovni jak ve fázi přípravy, tak ve fázi implementace.

Specifická situace existuje v rámci Prioritní oblasti 2 “Povzbuzení udržitelnější energetiky“ Strategie EU pro Podunají, ve které je ČR koordinátorem společně s Maďarskem. Jednání řídicího výboru této skupiny se zpravidla účastní také národní kontaktní bod, přičemž ČR některá tato jednání pořádala a bude pořádát. Koordinační úloha ze strany ČR vykonává MPO, přičemž na jeho žádost tato role přejde na ÚV. Tím se dostane roli koordinátora prioritní oblasti vyšší politická váha a budou také umožněny odpovídající investice do lidských zdrojů. Zároveň seskupením obou rolí pod jednu instituci bude usnadněna součinnost mezi nimi.

Česká republika vidí možnost zesílené koordinace v rámci těch OP přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce, které nepřesahují teritorium makroregionu Podunají. Specificky se nabízí nově zřízený OP nadnárodní spolupráce Dunaj, jehož území je zcela identické s územím makroregionu. Při uvažování o těchto možnostech je ovšem třeba vzít v potaz objem disponibilních zdrojů tohoto OP.

Zpracování konkrétních priorit bude upřesněno v návrzích programů.

3.1.5 Integrovaný přístup k řešení specifických potřeb území, která jsou nejvíce zasažena chudobou nebo cílových skupin s nejvyšším rizikem diskriminace nebo sociálního vyloučení

Integrovaný přístup k řešení specifických potřeb území, která jsou nejvíce zasažena chudobou nebo cílových skupin s nejvyšším rizikem diskriminace nebo sociálního vyloučení

V ČR je možné identifikovat oblasti a cílové skupiny s výskytem nebo zvýšeným rizikem sociálního vyloučení, které jsou v řadě případů spojeny s problematikou chudoby a existencí sociálně patologických jevů. Řešení specifických potřeb těchto regionů (oblastí) je nejen vzhledem k jejich příčinám vzniku velmi obtížné a nelze jej zvládnout bez širší, koordinované spolupráce více subjektů včetně aktivní pomoci státu. To s sebou nese i diferencovanou aplikaci územní dimenze tj. preference potřeby na specifické oblasti, koncentrace a využití všech dostupných finančních prostředků (evropských i národních) a určení komplexního/integrovaného přístupu při definování podpory s cílem zabránit nárůstu hrozby sociálního vyloučení, reagovat odpovídajícím způsobem na prohlubující se socioekonomické nerovnosti a snížit riziko chudoby.

Geografická identifikace

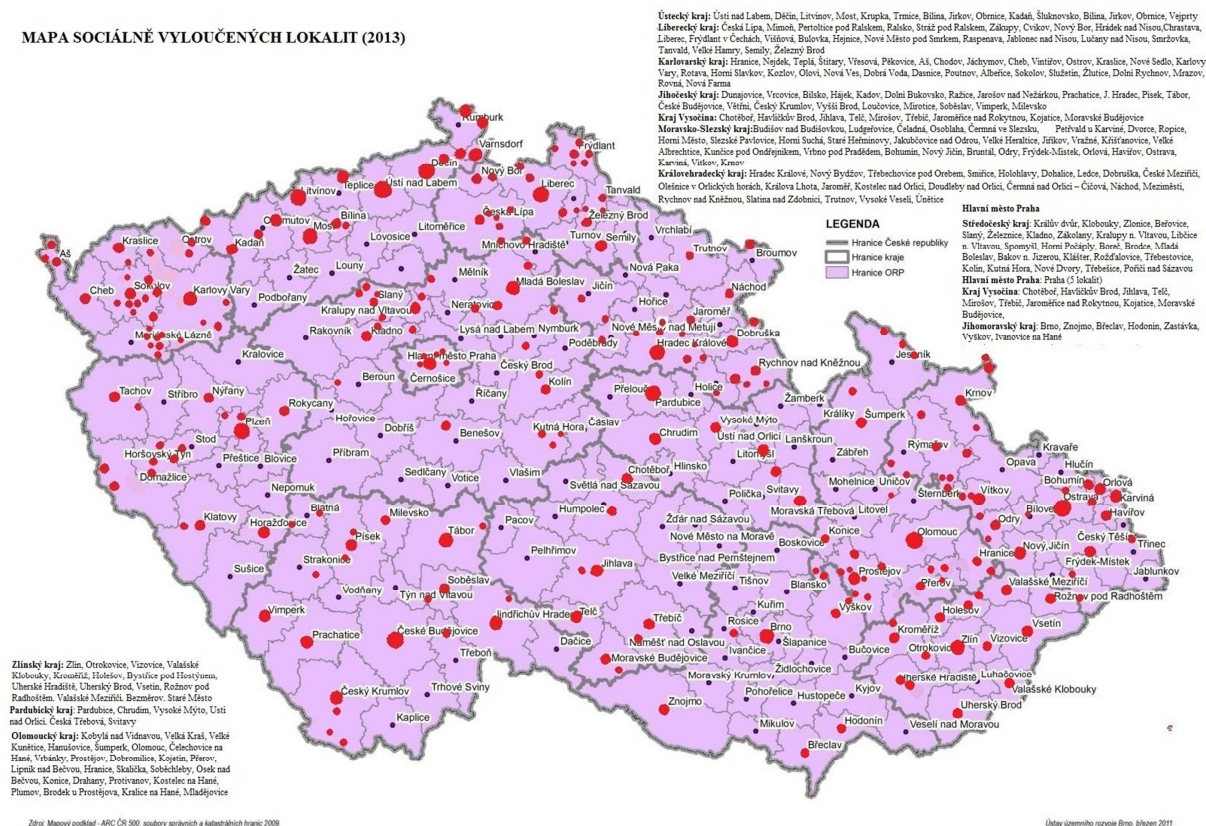
Pro účely vymezení sociálně znevýhodněných oblastí byla stanovena administrativní úroveň obcí s rozšířenou působností (tzv. ORP),¹⁰² které vykazují především nadprůměrnou míru dlouhodobé nezaměstnanosti (2008–2010), vysoký počet vyplacených dávek (2008–2011), výskyt sociálně vyloučených lokalit a lokalit ohrožených sociálním vyloučením. Data o výskytu sociálně vyloučených lokalit byla aktualizována z analýz, které byly zpracovány v letech 2010–2013 v 11 krajích ČR. V ostatních třech krajích, ve kterých nejsou k dispozici zcela aktuální data, je mapa sestavena z údajů z analýzy provedené plošně na celém území ČR v roce 2006.¹⁰³

¹⁰²Vymezení dle schválené Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020.

¹⁰³ Královéhradecký kraj – Zdroj: Průzkum potřeb v sociálně vyloučených lokalitách Královéhradeckého kraje, Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., (2010), Liberecký kraj – Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji, Socio Faktor s.r.o. (2013), Plzeňský kraj – Zdroj: Monitoring aktuální situace v soc. vyloučených lokalitách Plzeňského kraje, Člověk v tísni (2013), Moravskoslezský kraj – Zdroj: Průběžná zpráva – analýza sociálně vyloučených lokalitám, AUGUR Consulting s.r.o (2013), Ústecký kraj – Zdroj: Analýza financí a zdrojů kapacit služeb sociální prevence v Ústeckém kraji, Barbora Šolková, Petra Lelovičová (2012), Karlovarský kraj – Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit v Karlovarském kraji, Mgr. Tereza Dvořáková a kol., TD kontext (2013), Jihočeský kraj – Zdroj: Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a komunit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti, Ivan Gabal, GaC (2006), aktualizován na základě: Mapování aktuálního stavu sociálně vyloučených lokalit v Jihočeském kraji v roce 2010, Michaela Nováková, Krajský úřad Jihočeského kraje (2010), Středočeský kraj – Zdroj: Gabal (2006) aktualizován na základě: Mapování skupin obyvatel akutně ohrožených sociálním vyloučením ve vybraných čtyřech krajích v souvislosti s nedostupností bydlení, Martin Lux a kol. (2010), Olomoucký kraj – Zdroj: Gabal (2006) aktualizován na základě: Popis vyloučených lokalit zapojených do projektu: Podkladová analýza pro projekt Zajištění integrace příslušníků romských komunit v Olomouckém kraji II., Olomoucký kraj (2013), Zlínský kraj – Zdroj: Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012, (2013), Vysočina – Zdroj: Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na období 2012–2017, Kraj Vysočina (2011), Hlavní město Praha – Zdroj: Gabal (2006), Jihomoravský kraj – Zdroj: Gabal (2006), Pardubický kraj – Zdroj: Gabal (2006).

Schéma 3-1: Sociálně vyloučené lokality a oblasti s potenciálem sociálního vyloučení

MAPA SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT (2013)

Pozn.: Černé tečky jsou ORP bez uváděných SVL, červené tečky jsou místa s výskytem SVL. Velikost červené tečky je daná velikostí SVL.

Identifikace hlavních cílových skupin

Mezi cílové skupiny sociálně vyloučených/sociálním vyloučením ohrožených osob a osob zasažených chudobou patří zejména etnické menšiny (zejména Romové), osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a v jejich okolí, bezdomovci, senioři, osoby se zdravotním postižením, nízkopříjmové skupiny obyvatel, dlouhodobě nezaměstnaní (opakovaně nezaměstnaní), osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, v nepříznivě sociální situaci žijící rodiny, děti, mládež a osoby opouštějící ústavní zařízení nebo zařízení výkonu trestu. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat osobám ohroženým vícenásobnými riziky (kumulace znevýhodnění z více hledisek, jako je např. věk, pohlaví, zdravotní postižení, finanční zdroje, etnicita)

Integrovaný přístup a potřeby identifikovaných oblastí a cílových skupin

Cílem podpory vymezených oblastí je snížení či zmírnění nežádoucích socio-ekonomických regionálních disparit. Mezi nejvýznamnější opatření vyžadující integrovaný přístup vedle aktivit, jež podporují pobídky na trhu práce, patří zejména:

- rozvoj aktivní politiky zaměstnanosti pro nejvíce ohrožené kategorie (např. dlouhodobě nezaměstnané, nekvalifikované, zdravotně handicapované, sociálně vyloučené), včetně podpory sociálních podniků,

- podpora vzdělávání, rozšíření nabídky rekvalifikací a specifických forem zvyšování kvality znalostí a dovedností,
- podpora inkluzivního vzdělávání,
- podpora zvyšování kvality a flexibility v poskytování sociálních služeb , uplatnění preventivní programů v ohrožených oblastech a strategického plánování, dostupnost nájemního bydlení,
- podpora malého a středního podnikání, podpora sebezaměstnávání a začínajících podnikatelů a aktivní zapojení místních samospráv při řešení předemné problematiky.

Hlavní potřeby identifikovaných cílových skupin jsou zejména zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce, zlepšení kvality jejich života, zdraví, dále pak zvýšení účasti místních samospráv na prevenci a řešení problémů v oblasti sociálního začleňování prostřednictvím vytváření a realizace místních rozvojových strategií, zvýšení kvality a dostupnosti v poskytování sociálních a zdravotních služeb.

ESI fondy a integrované nástroje

Pro řešení problémů identifikovaných oblastí a cílových skupin se využije kombinace vhodných integrovaných nástrojů a provázanosti/komplementarity aktivit mezi relevantními programy financovaných z ESF, EFRR (např. problematika zaměstnanosti, sociálních a zdravotních služeb, vzdělávání, rozvoje podnikání a dostupnosti bydlení pro cílové skupiny) a okrajově z EZFRV (cílené intervence na tvorbu pracovních míst do oblastí s vysokou mírou nezaměstnanosti, metoda LEADER – místní rozvoj). Příkladem jsou strategické plány sociálního začleňování, na jejich základě již dnes pracuje Agentura pro sociální začleňování. Funkčně vymezeným územím pro řešení sociálně vyloučených lokalit a prevence jejich vzniku jsou především mikroregiony, obce, svazky obcí, regionální centra a jejich zázemí (na úrovni ORP) apod.

Tabulka 3-1: Indikativní přehled shrnující integrovaný přístup k řešení specifických potřeb sociálně vyloučených oblastí/lokalit a identifikovaných cílových skupin.

Specifické cílové skupiny/zeměpisná oblast	Stručný popis jejich potřeb	ESI fondy, které budou využity	Hlavní typy plánových akcí zahrnující integrovaný přístup	Program
<i>Oblasti sociálně znevýhodněné</i> obce s rozšířenou působností (tzv. ORP), ¹⁰⁴ které vykazují především nadprůměrnou míru dlouhodobé nezaměstnanosti, vysoký počet vyplacených dávek a výskyt sociálně vyloučených	<ul style="list-style-type: none"> - podpora vzdělávání (inkluzivního), rozšíření nabídky rekvalifikací a specifických forem zvyšování kvality znalostí a dovedností, - podpora zvyšování kvality a flexibility v poskytování sociálních služeb , - podpora malého a středního podnikání, podpora sebezaměstnávání a 	EFRR	<ul style="list-style-type: none"> - zřizování a rozšiřování kapacity služeb poskytovaných v komunitě (terénní, ambulantní a pobytové formy sociálních, zdravotních a návazných služeb - podpora zázemí pro vznik integračních center, komunitních center - rozvoj spolupráce mezi ÚP ČR, místní a 	IROP

¹⁰⁴Vymezení dle schválené Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020.

lokality.	<ul style="list-style-type: none"> - začínajících podnikatelů - zvýšit aktivní zapojení místních samospráv při řešení předmětné problematiky. - zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, - zlepšení kvality života, zdraví, - zvýšení účasti místních samospráv na prevenci a řešení problémů v oblasti sociálního začleňování prostřednictvím vytváření a realizace místních rozvojových strategií, - zvýšení kvality a dostupnosti v poskytování sociálních a zdravotních služeb. 		<ul style="list-style-type: none"> regionální samosprávou k zajištění koordinace APZ, veřejné služby atd. - vytváření kapacit pro sociální bydlení (tj. byty a zařízení pobytočných sociálních služeb) vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání 	
			<ul style="list-style-type: none"> - zvyšování kapacit ambulantních a pobytočných služeb, nízkoprahových a kulturně komunitních center - realizace diferencovaných forem sociálního bydlení - rozvoj terénních služeb sociální péče (vč. sociálně zdravotní) - rozvoj sociálního poradenství a programů prevence - zvyšování informovanosti jednotlivých skupin obyvatel o sociálních službách - rozvoj sociálních podniků a podnikání 	OP PPR
		ESF	<ul style="list-style-type: none"> - podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni - podpora spolupráce aktérů na místní úrovni s důrazem na řešení nezaměstnanosti - vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů - podpora komunitní sociální práce - podpora procesu střednědobého plánování služeb - vzdělávání v sociální oblasti, vzdělávání sociálních pracovníků ve službách a VS 	OP Z
			<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj inkluzivního vzdělávání - zvýšení počtu proinkluzivně 	OP VVV

			<p>nastavených běžných škol a školských zařízení směrem k vyšší úrovni sociálního začleňování</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšení počtu dětí v účasti na předškolním vzdělávání (PV) s ohledem na děti se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP) a rozvoj systému včasné péče o ohrožené děti. - odstranění bariér k přístupu ke kvalitnímu vzdělání - zlepšení systému pedagogicko-psychologického poradenství - vyšší míra začleňování dětí a žáků se SVP do již existujících zájmových a volnočasových aktivit. 	
		EZFRV	<ul style="list-style-type: none"> - podpora podnikání a usnadnění diverzifikace, vytváření nových podniků a pracovních míst - Investice do nezemědělských činností a podpora cestovního ruchu. - zvýšení spolupráce a integrace v rozvoji venkova 	PRV

3.1.6 Integrovaný přístup k řešení demografických problémů v regionech nebo specifické potřeby geografických oblastí, postižených silnými nebo trvalým přírodním nebo demografickým znevýhodněním

Pro ČR není využití tohoto oddílu vzhledem k tomu, že se na jejím území nenacházejí regiony, na něž se vztahují parametry čl. 174 Smlouvy.

Protože se tyto regiony týkají pouze některých členských států, není tento oddíl ve všech případech relevantní.

4 Opatření k zajištění efektivní implementace Dohody a programů podle čl. 15 (2,B) obecného nařízení

4.1 Elektronizace dat

Jedním z principů přípravy jednotného metodického prostředí je také oblast elektronizace procesů administrace. V souvislosti s požadavky na zjednodušení a snížení administrativní zátěže bude ze strany MMR-NOK zajištěna maximální vhodná míra elektronické výměny informací mezi jednotlivými subjekty při řízení a administraci programů. Toto opatření se pozitivně projeví zejména na úrovni žadatelů/ příjemců podpory a na úrovni řídicích orgánů.

Stávající systém elektronické výměny dat již zahrnuje některé prvky e-Cohesion policy a jsou tedy s aplikací této politiky určité zkušenosti, které je možné dále rozvíjet. Elektronické služby, které jsou již v současné době k dispozici, pokrývají určité klíčové oblasti, např. v rámci komunikace žadatele/příjemce s ŘO je umožněno elektronické podávání projektové žádosti, není však většinou používán kvalifikovaný elektronický podpis (žadatel/příjemce zároveň podává projektovou žádost i v listinné podobě). V rámci realizace projektu je dále umožněna elektronická registrace zpráv o pokroku projektu (monitorovacích zpráv), která však není v plné míře využívána ze strany ŘO, elektronicky je možné předkládat i žádosti o platbu (nicméně zároveň je žádost o platbu i požadované přílohy předkládána v listinné podobě). Existuje však celá řada dalších oblastí, které elektronická výměna dat plně nepokrývá (např. kontrola a audit) a jejichž elektronizace je plánována v rámci programového období 2014-2020. Dále je úzkým místem existujících systémů poněkud ztěžujícím implementaci i roztržitost a duplicitní ukládání elektronických dat, není zpravidla možné pracovat nad jednou zadanou množinou dat v rámci celého procesu implementace včetně kontrol.

Realizuje se nový jednotný monitorovací systém MS2014+ zajišťující potřeby celé implementační struktury. V MS2014+ budou zaznamenávána, zpracovávána a uchovávána data o všech operacích potřebná pro monitorování, vyhodnocování, finanční řízení, kontrolu, audit a další potřeby řízení programů. Kde to bude vyžadováno podle přílohy I Nařízení ESF, budou data o indikátorech specifikována podle pohlaví. Pro programy spolufinancované z Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova a Evropského námořního rybářského fondu budou v MS2014+ uchovávána pouze data potřebná pro monitorování a vyhodnocování Dohody o partnerství a nebudou pro ně aplikovány všechny prvky e-Cohesion policy. Data o všech operacích potřebná pro monitorování, vyhodnocování, finanční řízení, kontrolu, audit a další potřeby řízení těchto programů budou primárně zaznamenávána, zpracovávána a uchovávána v IS SZIF.

MS2014+ bude zajišťovat vzájemnou komunikaci mezi subjekty implementační struktury zapojené do přípravy, administrace, hodnocení a kontroly poskytování finančních prostředků a zároveň komunikaci s žadatelem a příjemcem podpory z ESI fondů. Tyto subjekty budou využívat jednotnou aplikaci pro centrální řízení a řízení programů.

Součástí aplikace MS2014+ je modul s webovým přístupem pro žadatele k získání informací o aktuálně vyhlášených výzvách a možnostech předkládání žádostí o podporu a umožní realizaci všech nutných postupů k řádnému předložení žádosti o podporu nebo návratné finanční výpomoci a sledování stavu administrace schvalování projektů.

MS2014+ umožní žadatelům/příjemcům dále spravovat své informace o projektu, efektivně komunikovat s řídicím orgánem/zprostředkujícím subjektem a administrovat další nezbytné kroky v průběhu realizace projektu, jako je pravidelné předkládání zpráv a hlášení o stavu realizace projektu, administrace změnových řízení a předkládání žádostí o uvolnění finančních prostředků souvisejících s realizací projektu. Výměna dat s žadatelem/příjemcem bude probíhat pouze elektronickou formou.

MS2014+ bude zajišťovat nezbytné kontrolní a hodnotící mechanismy nápomocné pro výběr a kontrolu předložených žádostí o podporu. Součástí MS2014+ jsou i formuláře a základní šablony vztahující se k administrativní stránce poskytování finančních prostředků jako jsou formulář žádosti o podporu nebo monitorovací zprávy, šablona právního aktu o poskytnutí podpory apod.

Plánovaná opatření (rozvojové potřeby) pro období 2014-2020

- Jednotná centrální databáze zahrnující data pro vyhodnocení realizace DoP
- Možnost plně elektronické výměny dat mezi žadatelem/příjemcem a ŘO, včetně využití elektronického podpisu, snížení administrativní zátěže příjemců (např. efektivní přístup do systému, automatické ověřování, ověřená komunikační linka mezi žadatelem/příjemcem a ŘO), posílení principu „only once encoding“ (pořízení dat pouze jednou) prostřednictvím používání centralizované databáze
- Posílení elektronické výměny a sdílení dat mezi ostatními aktéry implementační struktury, využití výměny dat s databázovými systémy e-governmentu ČR (základní registry, registr podpor de minimis, státní pokladna)
- Digitalizace dokumentace a její uchovávání (e-storage), důvěryhodný dlouhodobý archiv
- Posílení e-audit trailu (forma elektronické „auditní stopy“ k využívání při ověřování legálnosti a korektnosti)
- Efektivnější nástroje pro podporu procesů a řízení (např. workflow, zabudované nástroje pro komunikaci, reportování a získávání údajů)

Tyto principy a opatření budou promítnuty do metodických dokumentů upravujících implementaci programů a budou zapracovány do příslušné SW aplikace. Základní funkce monitorovacího systému potřebné pro příjemce a implementační strukturu s cílem umožnit příjem a administraci žádostí o podporu jsou v MS2014+ zapracované od ledna 2014. Další funkčnosti potřebné pro komplexní zajištění procesů realizovaných v rámci programů a projektů včetně jejich návaznosti na externí systémy implementační struktury budou do MS2014+ zapracovány po příslušném otestování postupně v dubnu, červnu a září 2014, kdy bude aplikace MS2014+ jako celek otestována v kompletním procesním cyklu a dokončena. Následně bude rozvoj Aplikace MS2014+ probíhat podle postupů stanovených v projektové dokumentaci pro jednotlivé typy a druhy požadavků/funkcionalit.

5 Přílohy

5.1 Platformy pro přípravu programového období 2014–2020 a členství v klíčových platformách

Platformy pro fázi přípravy programového období 2014–2020

- **Rada pro ESI fondy** – nadresortní odborný a poradní orgán vlády ČR, který zajišťuje věcné zaměření intervencí všech ESI fondů v ČR v programovém období 2014–2020, Rada pro ESI fondy převezme úlohu současného Řídicího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované v programovém období 2007–2013 (členství Rady pro ESI fondy uvedeno v příloze 5.4);
- **Pracovní skupiny Rady pro ESI fondy** – pět pracovních skupin s konkrétním tematickým zaměřením, které řeší soulad se strategiemi a dosažení synergií v příslušných oblastech, vedené generálními sekretáři, resp. generálním zmocněncem;
- **Pracovní skupina pro přípravu Dohody o partnerství 2014–2020** – klíčová platforma pro projednávání zpracování Dohody se zástupci řídicích orgánů programů i ostatních partnerů z řad regionálních partnerů, hospodářských a sociálních partnerů a zástupců neziskové, akademické a vědecko-výzkumné sféry (seznam členů a hostů pracovní skupiny uveden v příloze 5.4);
- **Pracovní skupiny k rozpracování programů 2014–2020** – projednávání rozpracování programových dokumentů s řídicími orgány pod koordinačním vedením MMR, které v této souvislosti připravilo „Metodický pokyn pro přípravu programových dokumentů pro programové období 2014–2020“, který byl se všemi partnery široce komunikován a následně schválen vládou usnesením č. 401 ze dne 29. května 2013.
- **Meziresortní expertní poradní skupina** – seskupení odborníků pro přípravu metodického prostředí a diskusí k jednotlivým zpracovávaným metodickým dokumentům, které zahájilo činnost již v srpnu roku 2012;
- **Oponentní skupina pro vytvoření jednotného metodického prostředí** – oponentura připravovaných metodických dokumentů širším plénem potenciálních uživatelů a dalších dotčených aktérů (členství uvedeno v příloze 5.4);
- **Pracovní skupiny pro přípravu jednotlivých programů 2014–2020** – zřízeny jednotlivými řídicími orgány, přičemž relevantní zastoupení partnerů je komunikováno a koordinováno ze strany MMR v rámci Pracovní skupiny k rozpracování programů.
- Další průřezové platformy – např. **Pracovní skupina k integrovaným přístupům a územní dimenzi** (široce reprezentovaná zástupci krajů, měst a obcí a dalších regionálních partnerů) a **Pracovní skupina pro přípravu jednotného monitorovacího systému 2014+**.

Platformy pro fázi realizace programového období 2014–2020:

- **Rada pro ESI fondy a její pracovní skupiny** – nadále bude fungovat Rada pro ESI fondy jako obdoba Řídicího a koordinačního výboru v programovém období 2007–2013 včetně všech tematických pracovních skupin a generálních sekretářů a generálního zmocněnce s cílem zejména zajištění souladu realizace se strategickými dokumenty EU a ČR a zajištění synergických efektů mezi programy spolufinancovanými ESI fondy;

- **Monitorovací výbory** – vznik monitorovacích výborů, včetně pravidel jejich fungování stanovuje návrh obecného nařízení především ve svých člancích 41 až 43 a článku 100;
- **Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství** – naváže na činnosti Meziresortní expertní poradní skupiny a bude projednávat zejména metodické prostředí a procesy v implementačním systému 2014–2020;
- **Další průřezové pracovní skupiny pro procesy implementace 2014–2020** – pracovní skupiny pro oblast finančního řízení a kontroly, oblast zjednodušení a odstranění legislativních bariér, oblast evaluace a vyhodnocení intervencí, nastavení jednotného monitorovacího systému MS2014+, integrované přístupy a územní dimenzi, oblast administrativní kapacity a personální stabilizace.

Členství v Koordinačních výborech NSRR (KV)

KV Konkurenceschopná česká ekonomika:

- ministerstvo průmyslu a obchodu
- ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- ministerstvo práce a sociálních věcí
- ministerstvo pro místní rozvoj
- ministerstvo financí
- ministerstvo zahraničních věcí
- Asociace krajů ČR
- Svaz měst a obcí ČR
- Hlavní město Praha
- Česká konference rektorů
- Svaz průmyslu a dopravy ČR
- Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
- Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů

KV Otevřená, flexibilní a soudržná společnost:

- ministerstvo práce a sociálních věcí
- ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- ministerstvo pro místní rozvoj
- ministerstvo vnitra
- ministerstvo zdravotnictví
- ministerstvo spravedlnosti
- ministerstvo zemědělství
- ministerstvo financí
- Český statistický úřad
- Úřad vlády ČR
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace
- Asociace krajů ČR
- Svaz měst a obcí ČR

KV Atraktivní prostředí:

- ministerstvo životního prostředí
- ministerstvo dopravy
- ministerstvo pro místní rozvoj
- ministerstvo průmyslu a obchodu
- ministerstvo zemědělství
- Český statistický úřad
- Úřad vlády ČR
- Asociace krajů ČR
- Svaz měst a obcí ČR
- Hlavní město Praha

KV Vyvážený rozvoj území:

- ministerstvo pro místní rozvoj
- ministerstvo kultury
- ministerstvo vnitra
- ministerstvo zemědělství
- ministerstvo zdravotnictví
- ministerstvo financí
- Český statistický úřad
- Úřad vlády ČR
- Asociace krajů ČR
- Hlavní město Praha
- ministerstvo životního prostředí
- ministerstvo dopravy
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace
- Svaz měst a obcí ČR
- Agentura pro sociální začleňování

- Hlavní město Praha
- Konfederace zaměstnavatelských podnikatelských svazů
- Svaz průmyslu a obchodu ČR
- Českomoravská konfederace odborových svazů
- Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách

v romských lokalitách

Členství v Resortní koordinační skupině MMR pro EU

- ministerstvo zahraničních věcí,
- ministerstvo financí,
- ministerstvo průmyslu a obchodu,
- ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
- ministerstvo práce a sociálních věcí,
- ministerstvo životního prostředí,
- ministerstvo vnitra,
- ministerstvo dopravy,
- ministerstvo zdravotnictví,
- ministerstvo zemědělství,
- ministerstvo kultury,
- Úřad vlády ČR,
- Asociace krajů ČR,
- Svaz měst a obcí ČR,
- Hlavní město Praha,
- Národní síť Místních akčních skupin ČR,
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace,
- Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace,
- Český statistický úřad,
- Českomoravská konfederace odborových svazů,
- Stálé zastoupení ČR při EU,
- Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Hospodářská komora ČR,
- Technologická agentura ČR.

Členství v Radě pro ESI fondy

Členy Rady s hlasovacím právem jsou:

- předseda vlády ČR,
- ministr pro místní rozvoj,
- ministr financí,
- ministr průmyslu a obchodu,
- ministryně práce a sociálních věcí,
- ministr dopravy,
- ministr školství, mládeže a tělovýchovy,
- ministr životního prostředí,
- ministr zemědělství,

Členy Rady bez hlasovacího práva jsou:

- zástupce Rady vlády pro nestátní neziskové organizace,
- zástupce Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace,
- zástupce Rady vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost,
- zástupce Legislativní rady vlády ČR,
- zástupce Agentury pro sociální

- ministr zahraničních věcí,
- ministr vnitra,
- ministryně kultury,
- ministr zdravotnictví,
- ministr spravedlnosti,
- ministr obrany,
- zástupce Úřadu vlády ČR,
- zástupci ministerstva pro místní rozvoj (Národní orgán pro koordinaci),
- zástupci ministerstva financí (Auditní orgán a Platební a certifikační orgán),
- zástupce hl. města Prahy,
- zástupce Asociace krajů ČR,
- zástupce Svazu měst a obcí ČR,
- zástupce Sdružení místních samospráv,
- zástupce Národní sítě Místních akčních skupin,
- zástupci nevládních delegací Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
- zástupce sítí nestátních neziskových organizací,
- začleňování v romských lokalitách,
- zástupce Českého statistického úřadu,
- zástupce Hospodářské komory ČR,
- zástupce Agrární komory ČR,
- zástupce Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,
- zástupce Svazu průmyslu a dopravy ČR,
- zástupce Svazu obchodu a cestovního ruchu,
- zástupce Technologické agentury ČR,
- generální sekretáři, generální zmocněnec pro inovativní finanční nástroje.

Seznam členů a hostů Pracovní skupiny pro přípravu Dohody o partnerství 2014–2020

Řádnými členy Pracovní skupiny jsou:

- Ministerstvo pro místní rozvoj – Národního orgánu pro koordinaci,
- Ministerstvo financí (Platební a certifikační orgán a Auditní orgán),
- Úřad vlády ČR,
- ŘO OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost,
- ŘO OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,
- ŘO OP Doprava,
- ŘO OP Životní prostředí,
- ŘO OP Zaměstnanost,
- ŘO Integrovaný regionální operační program,
- ŘO OP Praha - pól růstu ČR,
- ŘO OP Technická pomoc,
- ŘO k programům přeshraniční spolupráce,
- ŘO Programu rozvoje venkova,
- ŘO OP Rybářství,
- generální sekretáři, generální zmocněnec pro inovativní finanční nástroje,
- Asociace krajů ČR,
- Svaz měst a obcí ČR.

Hosty Pracovní skupiny jsou:

- ministr zahraničních věcí,
- ministr vnitra,
- ministryně kultury,
- ministr zdravotnictví,
- ministr spravedlnosti,
- ministr obrany,
- Úřad vlády ČR,
- Sdružení místních samospráv ČR,
- Národní síť Místních akčních skupin ČR,
- Český statistický úřadu,
- Rada vlády pro nestátní neziskové organizace,
- síť nestátních neziskových organizací.
- Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách,
- Hospodářská komora ČR,
- Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace,
- Rada vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost,
- Legislativní rada vlády ČR,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Technologická agentura ČR,

- Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR,
- Českomoravská konfederace odborových svazů,
- Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR.

Členství v Oponentní skupině pro vytvoření jednotného metodického prostředí

- zástupci Ministerstva pro místní rozvoj – Národního orgánu pro koordinaci
- zástupce Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR
- zástupce Svazu měst a obcí
- zástupce Českého statistického úřadu
- zástupce Rady vlády pro nestátní neziskové organizace
- zástupce sítí nestátních neziskových organizací
- zástupce Hospodářské komory ČR
- zástupce Svazu průmyslu a dopravy ČR
- zástupce Českomoravské konfederace odborových svazů
- zástupce Komory auditorů ČR
- zástupce Senátu ČR
- zástupce České konference rektorů
- na přizvání další partneři

5.2 Hodnocení naplňování předběžných podmínek

Samostatná příloha

Seznam použitých zkratk

AGC	Evropská dohoda o mezinárodních železničních magistralách
AGTC	Evropská dohoda o nejdůležitějších trasách mezinárodní kombinované dopravy a souvisejících objektech
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BC	Bakalář
BRIC	Brazílie, Rusko, Indie, Čína
CEF	Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility)
CentralEurope	Program nadnárodní spolupráce
CLLD	komunitně vedený místní rozvoj (Community Led Local Development)
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČPH	Čistá přidaná hodnota
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
CZ	Česká republika
Dohoda	Dohoda o partnerství pro programové období 2014 - 2020
Dohoda o partnerství	Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020
DV	Další vzdělávání
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund – EFRR)
EIA	Vyhodnocení vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
EIB	Evropská investiční banka
EGNOS	European Geostationary Navigation Overlay Service
EIT	Evropský inovační a technologický institut (European Institute of Innovation and Technology)
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond (European Maritime and Fisheries Fund – EMFF)

EP	Evropský parlament
EQAVET	European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training
ERTMS	Evropský systém řízení železničního provozu (European Rail Traffic Management System)
ES	Evropské společenství
ESF ESF)	Evropský sociální fond (European Social Fund –
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESPON	Operační program (Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost)
ESÚS	Evropské seskupení pro územní spolupráce
EU	Evropská unie
EU-15	15 členských států Evropské unie, které byly členy již před jejím rozšířením v roce 2004
EU-27	27 členských států Evropské unie
EUR	Euro
EÚS	Evropská územní spolupráce
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD)
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance)
FS	Fond soudržnosti (Cohesion Fund – CF)
GCI	Index globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Index)
HDP	Hrubý domácí produkt
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006
HU	Maďarsko
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
INTERACT	Název operačního programu
INTERREG IVC	Operační program meziregionální spolupráce
IOP	Integrovaný operační program
IOR	Integrovaná ochrana rostlin
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program

IRÚ	Integrovaný rozvoj území
IT	Informační technologie
ITI	Integrované územní investice (Integrated Territorial Investments)
ITS	Inteligentní dopravní systémy (Intelligent Transportation Systems)
IZM	Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí
JTS	Společný technický sekretariát (Joint Technical Secretariat)
LEADER území	Program zaměřený na podporu venkovských území
MA	Master of Arts
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy ČR
MEPS	Mezirezortní expertní poradní skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MRS	Místní rozvojové strategie
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
NATURA 2000	Soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy EU
NCP	Národní kontaktní bod (National Contact Point)
NH	Národní hospodářství
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NPR	Národní program reformy ČR
NRP	Národní rozvojové priority
NS MAS	Národní síť místních akčních skupin
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační programy
OP D	Operační program Doprava

OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – pól růstu ČR
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PD	Poziční dokument (Stanovisko útvarů Komise k přípravě dohody o partnerství a programů v České republice na období 2014–2020)
PF	Priorita financování
PMA	Procesní modelování agend
PO	Prioritní osa
PRV	Program rozvoje venkova
PS	Pracovní skupina
EaSI	Program Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace
PÚR	Politika územního rozvoje ČR
Rada pro ESI fondy	Rada pro Evropské strukturální a investiční fondy
RMAS	Rybářská místní akční skupina
ROP	Regionální operační program
ŘKV	Řídící a koordinační výbor pro potřeby koordinace pomoci poskytované v programovém období 2007–2013
ŘO	Řídící orgán
S3	Strategie pro inteligentní specializaci
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)
SEA	Strategic Environmental Assessment (proces posuzování vlivů koncepcí a územně plánovacích dokumentací za životní prostředí)
SFC	Structural Funds common database
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SMK	Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR
SRP	Společná rybářská politika

SRR	Strategie regionálního rozvoje
SRUR	Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky
SSR	Společný strategický rámec (Common Strategic Framework – CSF)
SZP	Společná zemědělská politika
TC	Tematický cíl
TEN-T	Transevropská dopravní síť (Trans-European Transport Network)
THFKVS	Tvorba hrubého fixního kapitálu vládního sektoru
TO	Tematické okruhy
TOP	Tematický operační program
URBACT	Název operačního programu
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VPM	Volná pracovní místa
VŠ	Vysoká škola/školství
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZS	Zprostředkující subjekt
ZŠ	Základní škola/školství